273

Digitized by Google

6
25 E
35

642.a.9

~~A. B. C. 6.~~

Bibliothecae Societ. Coll. Rom. Soc. Iesu

DO·EGIDII

Romani Colūnae. S.R.E. Cardl. Bituricēſis ac Aequitanie Archiepiſcopi ord. S. Auguſtini.

Q.Diſputate de reſurrectiōe mortuoꝝ.
Q.De Gradibus formaꝝ accidentaliū.
Q.DeGradibus For.ī ordīe ad chr̄i opa
Q.De Intentionibus In Medio.
Q.De Dr̄iaEthicę Polythi.Et Retho.

Tractatus de Prędeſtinatiōe.Preſcia. Paradiſo.Purgatorio.Et Inferno.
Tra.De Peccato Originali.
Tra.De Arca Noe.
Tra.De Articulis fidei.
Hæc Alias nō Impreſſa Calcographis dedit.& quoad fieri potuit purgauit Ven. Thͤ Bacchalari⁹.Fr̄ Herenni⁹. Ad.R.S. Thͤ.M.Hieronymū Seripannū Neap.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE
4. 13. C. 6

Reuerēdo Sacræ Paginæ profeſſori Magr̃o Hieronymo Seripanno Heremitæ Neap. Frater Herennius Baccalarius Ord. Heremit. S.

AEGIDIVS Romanus Reuerende pater: ut optime omnium noſti in rerum humanarum diuinarūq; cognitione: tantus fuit: vt eius diuino ingenio non modo quę ad theologiam, ſed ad philoſophiam quoq; pertinent: illuſtrata fuiſſe videātur. neq; tamē illius laudes in prę̄ſentia recēſebo: vt qui me imparem tanto ponderi cognoſcam, cum nemo ſit prę̄ſertim qui te ipſo melius Aegidii monumenta legerit, lecta intellexerit. Itaq; cū nup̄ quaſi e tenebris diuiniſſima quędā opuſcula quę multis annis intermortua latuerant, magno ſtudioſoꝝ diſpēdio eruiſſem: non cōmittendum putaui vt illas diuitias ſoli mihi retinerem: cęteris per inuidiam negarem: quod a pleriſq; ætate hac noſtra fieri vtinam falſo iactaretur. Sed cum in hominū manus eſſem illa emiſſurus tuo nomini dicare conſtitui: tū vt animū in te meum quocūq; poſſem modo oſtēderē. tū vero quod ſolus mihi verus Aegidianę eruditionis amplexator: atq; fautor viſus es: vt vitæ integritatē ōmittā, & litteraꝝ ſacrarum cum eloquentia mixtam cognitionē, quibus rebus omnium iudicio adeo eniteſcis, vt qui tibi cōparari poſſit, nō facile inueniatur. Neq; vero libelli paruitas te moueat: nā quod de lapillis & gēmis dicitur: itidē de libris vſu venire ſolet, qui in tenui mēbranula recōditiſſimos, ac plurimos ingenioꝝ theſauros hn̄t. id quod ipſe videbis in hoc opere: qđ qdē corpore exiguū uiribus maximū dicere poſſis. Erit fidei meę: ac obſeruātię: erga te pign⁹. qđ ſi gratū laborē hūc meū fuiſſe tibi cognouero: alia mox habebis nō faſtidiēda: quæ nihilo minori labore, e ſitu: & puluere excuſſimus. Vale & Herēniū tuū ama vt ſoles Neap. Eidib. Auguſtis.

M D. X X V.

Incipiũt Queſtiones .D. Egidij Romani Theologorũ principis .S.R.E. Cardinalis ac Bituriceñ. Archiepi ordinis. S. Auguſtini Pariſius diſputate

Queſtio prima.

Q Ueſtio eſt Utrũ ſit poſſibilis Reſurrectio mortuorum. Et videt᷑ ꝙ nõ q2 quorũ ſba deperit nõ redeũt eadẽ numero: vt dr̃ circa finem .2. de gñatione. ſ3 nõ eſt reſurrectio mortuorũ niſi ſit reditio eiuſdẽ numero ergo ⁊c̃. Preterea ſi hoc eſt aliq̃ modo poſſe erit poſſe apd̃ deũ: ſ3ꝙ ipſi deo ſit impoſſe ſic oñdit᷑. dr̃ .n. 6. ethi. hoc .n. deus ſolo priuat᷑. Ingenita facere que vtiq3 fcã ſunt. deus ergo cũ ſit ip̃z eẽ ſeparatũ poterit qcq̃d h3 rõnẽ entis. facere ergo ꝙ facta ſint ingenita vel ꝙ facta ſint ñ fcã vel verificare ꝯdictoria. hoc deus ñ poterit. nõ q2 ipſe impotẽs ſit. ſ3 q2 hoc nõ ẽ poſſe ⁊ ſubterfugit rõnẽ entis. ſ3 mortuos reſurgere iplicat ꝯdictionẽ vt ꝓbat᷑ ergo ⁊c̃. Probatio aſſumpte. nunq̃3 .n. morit᷑ hõ niſi fiat mã idiſpoſita. op3 ergo ſi pp̃ indiſpoſitionẽ mẽ vl̃ corporis aĩa receſſit a corpe ad hoc ꝙ iterũ per reſurrectionẽ vniat᷑ eidẽ illas eaſdẽ diſpõẽs redire que ceſſerũt ĩ potentiã mẽ. educẽt᷑ itaq3 diſpõnes ille de potentia mẽ in qua ceſſerunt. ſ3 educi aliq̃d depotentia mẽ eſt trãſmutare mãm vt educat᷑ illð. Fiet ergo ꝑ tranſmutationẽ ⁊ motũ. ſ3 motus interruptus non põt redire idẽ numero. q2 de rõne vnitatis numeralis ſucceſſiuorũ eſt cõtinuitas. ergo nec diſpõẽs ille redire pñt eadẽ numero quare ⁊c̃. Preterea cõtingit eandẽ mãm que fuit ſub forã vnius corpis humani eẽ poſtea ſub forma alterius. q2 eadẽ eſt mã oĩm hñtiũ trãſmutationẽ ad ſe inuicẽ vt dr̃ ꝓ de gene. Quare ſi erit reſurrectio mortuorũ vt ponit fides catholica vna ⁊ eadẽ mã nõ ſucceſſiue. ſ3 ſimul erit ſub diuerſis formis oportebit .n. illã mãm ſiml̃ reſurgere in diuerſis corpibus. ſ3 cũ hoc implicet ꝯdictionẽ ergo ⁊c̃. Preterea ſic variãt gñationes ſic variant᷑ gñata. q2 cũ ẽ alia ⁊ alia gñatio eſt aliud ⁊ aliud gñatũ. ſic cũ eſt alia ⁊ alia vnio. eſt aliud ⁊ aliud vnitũ. ſ3 nõ eſt eadem vnio cũ aĩa vnitur iterũ corpi per reſurrectionẽ ⁊ cũ vniebat᷑ prius. ergo nec erit idẽ vnitũ. quare nõ erit idẽ hõ nũc ⁊ prius ſ3 cũ hoc dicat reſurrectio. o3 reſurrectionẽ eſſe ĩpoſſe3. Preterea corruptibile ⁊ ĩcorruptibile differũt gñe vt dr̃ 10. metha. ſed corpus qð nunc hẽmus eſt corruptibile. In reſurrectiõe vero reſurget incorruptibile. nõ ergo erit idẽ gñe hoc corpus ⁊ illud. ſ3 que differunt gñe. differũt ſpẽ. que differunt ſpẽ. differunt nũero. quare nõ erit poſſis reſurrectio eiuſdẽ nũero ⁊ per ꝯñs nõ erit poſſis reſurrectio vt de ea ẽ ſermo apud theologos. Preterea ꝑmanentia ſi interrũpat᷑ eorũ eẽ. nõ vr̃ implicare ꝯditionẽ ſi redeat eadẽ numero. ſ3 motũ interruptũ redire eundẽ numero ꝯdictionẽ ĩplicat. Cũ ergo eſſe gñabiliũ ⁊ corruptibilium ſit eſſe trãſmutabile. dicere eẽ gñabiliũ redire idẽ numero ẽ dicer᷑ oppoſitũ in adiecto. ſed ſi nõ redit eſſe gñabilium nec ipſa generabilia redire poſſunt. Nõ ergo eſt poſſibilis reſurrectio mortuorum.

T. c. 70.

Cap. 3. authoritate agathonis

Te. c. 1. & 22.

Te. c. 26

Pᵃ ad co
ri. 15. Eze
chiel. 37.
Job. 19.
Eſaie. 26.
Dani. 12.
Apocha.
20. Pla.
etiã. 10. de
Rep. ⁊ in
lib. de re/
gno reſur
rectionez
futurã de
ſcribit do
iubente.

Hermes
q̃qz lib. de
poᵃ dei aſ
ferit Sen
ſus aliqñ
in ſuos ac
tu reſurre
cturos.

De his dif
ferẽtijs le
ge. Egi. p̊.
Theo. de
cor. Chri.
⁊ 2°. di. iᵃ
pte. 4. q. i.
⁊ pte. 2. pn
cipali. q. 4
⁊ de reſu
rrectione
mor. q. 6.
Sco. q. x.
q̃li. ar. 2. ⁊
4. ſe. d. 43
q. i. ⁊ 3. ipn
gnat Egi.
tó ſolue vt
noſti ex v̊
bis ipſius
met Egid.

¶ In õriũ eſt q² ſm Apl̃m. Oẽs q
dem reſurgemus. Et in Ezechiele.
Et in mł̃tis locis ſcripture ſacre p̃ſi
gurata ẽ reſurrectio mortuoꝝ. g̃ ⁊c̃.
Preterea ſm Aug. aĩa ex appetitu
quem hꝫ adminiſtrãdi corpus retar
datur ne ferat̃ in ſummũ celũ. nõ g̃
eſt perfecte btã aĩa ante reſurrectio
nẽ corporis. quare ſi incõueniens eſt
dicere aĩam nũq̃ꝫ pfecte poſſe btĩfi/
cari. abſurdũ eſt dicere ipl̃em mor
tuoꝝ reſurrectionẽ. ¶ Rñdeo dicẽ
dum q̈ tota difficultas q̃õnis cõſur
git ex his que videmus in agẽtibus
particularibus. ⁊ in actionibus nẽ.
Volentes. n. p hi metiri diuinã potẽ
tiam ſm ea que viderũt in nãlibus
rebus cogunt̃ dicere impl̃em eẽ re
ſurrectionẽ mortuoꝝ. eo q̈ nã non
poſſit efficere q̈ illud cuius ſl̃ia de/
perit redeat idẽ numero. nõ igr̃ eſt
alia via pl̃is ad ingrendã veritatez
queſiti niſi vt ingramus dr̃ias agẽ
tis diuini ad agẽs nãle. q̈bus viſis
apparebit pl̃em eẽ ipſi deo reſurre
ctionem mortuoꝝ. licet ſecũdis agẽ
tibus ⁊ oĩbus cauſis nãlibus hoc ſit
impl̃e. ¶ Differt aũt agens diuinu
ab agẽte nãli in tribus. Prima dr̃ia
eſt q² imediatus effectus diuini agẽ
tis eſt dare eẽ. ⁊ dãdo rebus eſſe dat
eis q̈ moueant̃. Agens vero nãle
eõrio. Primus. n. effectus eius eſt
tranſmutare ⁊ mouere. vñ p̊ dat re/
bus fieri. ⁊ dãdo eis fieri dat eis eẽ.
Ex hac prima dr̃ia ſeq̃t̃ ſcd̃a vꝫ q̈
Agens nãle q̈dq̈d agit. agit cũ trãſ
mutatione ⁊ motu. Agens vero di/
uinum abſqꝫ trãſmutatione ⁊ motu
põt res in eſſe ꝓducere. Ex hac ve
ro ſcd̃a dr̃a ſequit̃ tertia vꝫ q̈ nãle
agens nõ attingit immediate mãm
per eſſentiã ⁊ vt eſt q̈d. ſꝫ ſolũ attin
git eã imediate vt eſt quãta ⁊ vt eſt
qualis ⁊ vt eſt ſubiecta trãſmutatiõi
⁊ motui. Hec ãt tres dr̃ie ſic declarã
tur. Nã cum oẽ agens agat vt eſt in
actu ⁊ agere p̃ſupponat eẽ ⁊ eẽ nãꝫ
ſic oꝫ nos loqui de actionibus agẽ/
tiũ ⁊ de eoꝝ efficere ſicut loq̈mur
de eoꝝ eẽ ⁊ de eoꝝ nã. Videmus. n.
q̈ eſſe diuinũ eſt eſſe oĩo in actu ⁊ in
nã eius nõ admiſcet̃ potẽtialitas ali
qua. Cetera vero alia agẽtia nõ ſũt
ſuũ eſſe. ſꝫ ſunt in potẽtia ad eſſe ⁊ in
eoꝝ nã potentialitas eſt admiſta. ſi/
cut ergo differt nã alioꝝ agẽtium a
natura diuina. ⁊ eoꝝ eẽ ab eſſe diui
no ſic ſuo mõ differt imediatus effe
ctus eoꝝ ab imediato effectu diui/
no. Cũ ergo duplex ſit actus vnus
impfectus cui per ſe potẽtialitas ẽ
admixta. vt motus ⁊ tranſmutatio.
Alius vero ſit actus pfectus. vt eẽ.
Si volumus loqui de effectu agen
tiũ vt loquimur de eoꝝ nã imedia/
tus effectus ſecũdoꝝ agẽtiũ hũiuꝫ
nãm potẽtialẽ erit trãſmutare ⁊ mo
uere. q² trãſmutationi ⁊ motui per
ſe eſt admixta imperfectio ⁊ potẽtiali
tas. Hoc g̃ mõ ſcd̃a agentia agunt.
q² trãſmutant mãm ⁊ trãſmutando
mãm inducũt formã. ⁊ inducẽdo for
mã dant eſſe. quare p̊ tranſmutãt ⁊
tranſmutãdo dant eſſe. Deus ãt in
cuius natura nulla admiſcet̃ impfe
ctio nec potentialitas imediate dat
rebus q̈ ſint. ⁊ dando rebus q̈ ſint
dat eis q̈ moueant̃. Eſſe. n. actus p
fectus eſt nec de ſe dicit potẽtialita
tẽ aliquã. q̈ ſi in ipſo eſſe potentiali
tatẽ aliquã inuenimus ⁊ ipfectionẽ
hoc nõ eſt rõe ſui ſꝫ rõe eius in quo
recipit̃. Itaqꝫ eſſe qđ dicit actũ pri/
mũ. actũ perfectũ. actũ de ſe nõ ad
mixtũ potẽtie. erit primus ⁊ imedia
tus effectus dei: qui eſt agẽs primũ
⁊ pfectũ. in cuius natura nulla potẽ
tialitas eſt admixta. Nõ. n. eſt intelli
gibile deũ p̊ dediſſe rebus moueri
q̃ꝫ eſſe. motus. n. cũ p̃ſupponat ſubie
ctũ oꝫ intelligere mobilia eſſe añq̃ꝫ

Intelli/
ge đ eẽ
eſſen. vt
põt col
ligi ex.
p̂. q̂li. q.
7ᵃ. ⁊. 5°
q̂li. q. 3.
p. ſe. di.
8ᵃ. q. iᵒ.

moueanť. Hoc poſito. ⁊ hac dr̃ia ſal
uata inter agens primū ⁊ alia agē
tia ſaluať ordo ſcdoꝝ agētiū ad cāʒ
primā. Nā ſicͭ ſcd̃a agentia preſup/
ponunt cāʒ primā. ſic ⁊ motus q pōt
eſſe īmediatus effectus ſcdoꝝ agē
tiū preſupponit eē qd̃ ē īmediatus
effectus dī. Declarata hac dr̃ia pri
ma vʒ ꝗ agens primū p̃ dat eſſe. ⁊
dando eſſe dat motū. agentia vero
alia eͦ̃. Deleui pʒ dr̃ia ſcd̃a vʒ qd̃
agens primū pōt agere ſine tranſ/
mutatione ⁊ motu. Nā cū primū poſ
ſit abſolui a poſteriori. ⁊ primus effe
ctus dei non ſit motus ſʒ eſſe. pote/
Lege rit rebus dare eſſe ſine tranſmuta/
ad ré la tione ⁊ motu. Agentia v̊o ſcd̃a qͣꝝ
tiuſcegi. īmediatus effectus eſt motus abſqʒ
2° ſent. tranſmutatione ⁊ motu nihil pote/
dí.3ª.q. runt ad eſſe ꝓducere. Hoc ōñſo ap
1ª. via. paret dr̃ia tertia. Nā cū eſſe īmedia
3ª. te īnitatur qdditati ⁊ eſſentie. deus
cuius primus effectus eſt dare eſſe
īmediate attingit māʒ ⁊ qͣ̃ʒlibʒ crea
turā vt eſt qd ⁊ ƀm eſſentiā. Verū qꝛ
vt.d. A agentia ſcd̃a nō agunt ſine trāſmu
uer. 8°. tatione ⁊ motu. Cū mā ƀm eſſentiā
phi.ꝯto nudā ꝯſiderata non ſubiciatur trāſ
4°. Et. mutationi ⁊ motui. ſed vt eſt ꝯiūcta
5°.phẏ. debite qͣ̃ʒtitati ⁊ debitis q̃litatibus.
ꝯt°.8°. Reliquū eſt agentia nālia īmedia/
te attingere māʒ nō vt eſt qd ⁊ per
eſſentiā. ſʒ vt eſt qͣ̃ʒta ⁊ q̃lis. Ex hys
aūt tribus dr̃ys q̊s hʒ agens diuinū
ad alia agentia qͣ̃ʒtū ad p̄ns ſpectat
Dicere poſſumus agens diuinum
tria poſſe que nā nō pt̃. Nā qꝛ agēs
diuinū pōt agere ſine trāſmutatio/
ne ⁊ motu. cū tota cā. quare qͣꝝ ſba
deperit non redeunt eadē nūero ſit
experte tranſmutationis ⁊ motus qui
diſcōtinuatus ⁊ interciſus idē nūe
ro redire non pōt. Poterit deus il/
lā eādē formā nūero reficere q̄ ceſ
ſit ī potentiā mē. Quare poterit cor
rupta eadē nūero reſtaurare cuʒ in

ſua actione tranſmutationē ⁊ motū
non preſupponat. Nullū tñ agēs na
turale h̄ poterit. cū qͣlibʒ tale in ſuis
actionibus tranſmutationē ⁊ motū
preſupponat. Scd̃o īmediate pote/
rit diuinū agens non ſolū ex eadeʒ
mā. ſed ēt ex alia mā formā eandeʒ
nūero reſtaurare. Nā cū qdqd poſ
ſit de vna mā poſſit ⁊ de alia. ſi pōt
eandē formā numero reſtaurare de
vna mā poterit ⁊ de alia. Tertio qꝛ
agēs diuinū īmediate dat eſſe. ⁊ ni
hil preſupponit in ſua actione. non
ſolū ex eadē mā vel ex alia. ſed ēt ex
nihilo poterit formā eandem nūero
reficeř. Nā cū poſſit ex nihilo aliqd̃
materiale ꝓducere. ⁊ qd̃ faċ ex vna
mā poſſit ex qualibʒ facere. poterit
ēt ex nihilo idē nūero reficere. deus
ğ ex eadē mā ⁊ ex alia. ⁊ ex nihilo
pōt eadē corpa nūero reſtaurař. Vł
pōt eādē formā nūero corruptā qd̃
alia agētia nālia minīe pn̄t. ¶ Hys
declaratis nō hʒ dubiū qd̃ qͬiť. Nā
ſi negamus mortuoꝝ reſurrectionē.
vel h̄ eſt qꝛ eedē diſpōnes non pn̄t
redire in mā pp qd̃ eadē aīa nūero
eidē corpi adaptari nō poterit. Vel
hoc erit qꝛ mā que fuit ſub forma
vnius corporis hūani. nō poteſt eſſe
ſub alia ⁊ idē nūero in diuerſis re
dire non pōt. vel tertio hoc eſſe po/
terit qꝛ forte diceret aliquis deperī
re aliqd de mā pp qd̃ nō poterit re
dire idē corpus numero eo ꝗ āni/
hilatuʒ ſit aliqd de mā que erat ſub
forma illius corpis. ſʒ vt pʒ ex ha/
bitis qꝛ pōt deus eaſdē diſpōes nu
mero reficere in mā. ⁊ qꝛ qd̃ pōt de
vna materia pōt ⁊ de alia. ⁊ qꝛ pōt
qd̃ ānihilatū eſt idē numero reſtau
rare poterit de eadē mā idem cor/
pus numero reficere. Rurſus ſi il/
la mā fuiſſet ſub forma alterius cor
poris poterit de alia hoc idē refice
re. Tertio dato ꝗ ānihilata ſit ma

Utrū ñ re grat vni/ tas eiuſdē mē nuō ꝑ ciſe. vtꝛopi naſ. ſ. tbo. 4°. ſen. di. 44. q. i. ar. i. q. 3. ⁊ ca preo. 4. d. 44. q. i. cō/ cluſ. 2. pp qꝺ rectioꝛ vr̄ opi. du ra. 4. d. 44 q. i. dicētis ꝙ ad vni/ tatē reſur. ſufficit vni tas for. cui cunqꝫ mē vniaſ. qꝺ ēt vr̄ velle egi. bic ⁊ ꝑ tbeo. ꝺ coꝛ xp̄i. ⁊ īfra q. 2. ⁊. 3. le ge petruꝫ de palu. 4 di. 44. q. i. ar. i.

teria illa que fuit ſub forma coꝛpis poterit ēt ex nihilo illud idē nume/ ro reſtaurare. Igr̄ per oēm moduꝫ eſt deo poſſis reſurrectio moꝛtuoꝝ. ¶ Ad p̄mū cū dr̄ quoꝝ ſba depe rit nō redeūt eadem nuō. veꝝ eſt ſi hoc fiat per tranſmutationē ⁊ motū. ſꝫ deus qui abſqꝫ trāſmutatōe ⁊ mo tu agere pōt ſbam pereuntiū pote/ rit eandē nuō reſtaurare. Ad ſcōm dicendum ꝙ mā nō dr̄ eſſe in pō ad aliquid niſi ſm oꝛdinē quem hꝫ ad agens. ⁊ qꝛ nō eundē oꝛdinē hꝫ ad agens nāle ⁊ diuinū licet aliqd educi de mā per nāle agens ſit hoc facere per trāſmutatōeꝫ ⁊ motum. Educi tñ aliqd mediante agente di uino abſqꝫ trāſmutatiōe ⁊ motu eē poterit. Ad 3m. ꝺꝺ ꝙ dato eandem mām fuiſſe ſub forma diuerſoꝝ coꝛ poꝝ ⁊ fuiſſe de veritate humane nē reſpectu oīum illoꝝ non tñ pp hoc erit impoſſis reſurrectio moꝛtuoꝝ. qꝛ poterit deus efficere ex alia mā qdqd poterat efficere ex illa. Pꝛo/ pter qꝺ poterit oīa illa coꝛpoꝛa ſub quoꝝ forma fuit vna mā eadeꝫ nuō reſtauraſ. Ad 4m. ꝺꝺ ꝙ vnio [a] dicit relationem. ad relationē aūt nō eſt motus niſi per accñs vt pꝛobaſ. 5. phẏ. T. c. 10. ⁊ de relatione loquēdū eſt vt loqmur de fundamēto. ſicut ḡ ſi rediret eadem albedo rediret ea/ dem ſimilitudo. ſic quia in reſurrec tione redibit eadem nā humana vt eadem mā ⁊ eadem forma. ſeqtur ꝙ redeat eadem vnio. Ad qntū ꝺꝺ ꝙ coꝛruptibile ⁊ incoꝛruptibile eo/ dē mō ſumpta differūt gñe. vt coꝛ/ ruptibile per nām ⁊ incoꝛruptibile per nāꝫ in eodē gñe eſſe nō poſſunt. ſꝫ illud idem quod eſt coꝛruptibile per nāꝫ pōt eē incoꝛruptibile per grām. Uel illud idem quod eſt coꝛ/ ruptibile ſuppoſito oꝛdine agētium coꝛruptiuoꝝ. ⁊ ſuppoſito motu celi

[a] Iſta vn io dicit ſo lā indiſti/ nē vt hēs ab egi. th eo. 13. ꝺ eē ⁊ eēn.

Uiꝺ ꝑ ql. q. 20.

pōt fieri incoꝛruptibile quieſcente tali motu ⁊ ſublato tali oꝛdine. Ad ſextum dicendum ꝙ eſſe q̄ztū eſt de ſe dicit actū ſimpliciſ non admiſtuꝫ pō nec eſt de gñe ſucceſſiuoꝛuꝫ. Si autēꝫ eſt quid tranſmutabile hoc ē ꝑ accñs ratione eiuſ in q̄ recipitur. ⁊ qa in oībus conſiderāda ſunt que ſunt ꝑ ſe ⁊ dimictēda q̄ ſunt ꝑ acci/ dens. Dicendū eſt non implicare ꝯ ditionē. nec eſſe ꝯ rationem ipſius eſſe ſi interruptū redeat idē nuō.

Si benē ꝯſidera ueriſ re ſpō. iſtā videbis ꝙ rō q̄ꝫ fac ſco. 4. di. 43. q. i. non militat ꝯ iſtꝺ eē vide ḡ ſolōneꝫ i egi. 2. ſen. d. i. q. 22 ad 2. ⁊. 8. theo. de eſſe ⁊ eſ ſen.

Queſtio ſecunda.

SEcundo Que ritur Utrū Reſurrectio moꝛtuoꝛū poſſit eē nālis. Et vr̄ ꝙ ſic quia motus q oꝛdinaſ ad qetē nālem eſt nālis ḡ rr° qꝛ oꝛdinaſ ad viueſ nāle erit nā lis. Preterea aīa ſeparata a coꝛpo/ re nāliſ appetit vniri ſibi ſm Aug. ſꝫ nunq̄ꝫ eſt aliquis appetitus nālis niſi illud nāliter cōpleri poſſit. aliē eſſet in nā aliqd otioſum quod oēs phi. negauerūt. poterit ḡ huiuſmo/ di appetitus nāliter perfici ⁊ ꝑ ꝯñs erit nālis reſurrectio moꝛtuoꝛum. Preterea nāle eſt ꝙ nullū violentū ſit ꝑpetuū. ſꝫ ꝯiunctio anime ad coꝛ pus eſt nālis ḡ ſeperatio eſt violēta non ḡ remanebit ꝑpetuo ſeparata. ſꝫ huiuſmodi violētia nāliter tolle/ tur. ḡ ⁊ nāliter aīa iterū coniungeſ coꝛpoꝛi. Preterea nā per ſe ꝓ dr̄ de forma vt ait phs. 5. meth. oīa autem alia intantū ſunt nālia inquātū hn̄t oꝛdinē ad formā vt ibidē innuiſ. Cū ḡ reſurrectio oꝛdineſ ad formā qa oꝛdinaſ ad aīam q̄ eſt forma hoīs ⁊ in q̄ p̄ncipaliter reſeruaſ nā huma/ na. opoꝛtet ḡ reſurrectionē eē nālē. Preterea qa dicebat Rñs reſurre ctionē eſſe nālē ex parte termini qa oꝛdinaſ ad viuere nāle ⁊ ad formaꝫ

Te. c. 5. ⁊. 2. ph. t. c. 12.

q̄ pncipaliter eſt nā·eſt tamen ſuper
naturalis ex parte pncipij effectiui.
Vñ dicebat eā ſupernālē ſimplr.
nālem vero ſm quid vt ex parte ter
mini·Contra motus recipit ſpēz ex
termino vt dr̄ 5· phy. Et dignū eſt
oīa a fine denomiari vt dr̄ 2· ꝺ aīa·
ḡ ſi finis ⁊ terminus eſt nālis ſimplr
dici dꝫ reſurrectio nālis·Preterea
ſꝫ Aug·in 4· ꝺ tri· ī mā ſunt rōnes
ſeminales reſpectu forme. cum cor
pus bumanū incineratū atq; reſo/
lutū in ſua principia incineribus il
lis ſunt rōnes ſeminales·ſed h̄ non
eſſet niſi iterū de cineribus illis poſ
ſet reintegrari corpus nāliter.ḡ ⁊c.
Preterea ex corpoī mortuo nāliter
fiunt vermes.⁊ ex virgis non p crea
tionē ſed per adbibitionē nāliuꝫ ſe
minū fiunt ſerpentes vt vult Aug.
3·de tri·ſed cū cineres in quos re/
ſoluitur bumanū corpus babeant
maiorē conuenientiā cū corpe būa
no q̄ꝫ cuꝫ vermibus · ⁊ q̄ꝫ ꝙ virge
cum ſerpentibus·ſi ḡ pōt illud nālr
fieri poterit ēt eē nālis reſurrectio
mortuoꝝ·¶ In ꝯriū ē q̄ nā nō agit
niſi p traſmutationē ⁊ motū· ſꝫ mo/
tus interruptus non pōt redire idē
nuō·ḡ quoꝝ ſubſtātia deperit eadē
nuō redire nāliter non pñt·cum ad
reſurrectionem reqraſ idemptitas
nūeralis reſurrectio mortuoꝝ nāli
ter fieri nō poterit.Preterea pħs in
p̄ de aīa ·t·c·53. diſputans ꝯ fabu/
las Pitbagoricoꝝ ponētiū q̄ꝫlibet
aīaꝫ poſſe ingredi q̄libet corpus ait
tāq̄ꝫ inconueniēs ⁊ impoſſibile ꝙ ēē
poſſit reſurrectio mortuoꝝ qꝺ non
eſſet niſi ſm nām impoſſibilis eſſet
talis reſurrectio.nam ⁊ ipſe nāliter
loq̄baſ. ¶ Reſpōdeo ꝺꝺ ꝙ ad ple
nā dilucidationē queſiti·Tria ſunt
videnda· Primo·n· vidēdū eſt quō
antiq Pbyloſophi de reddītu aīaꝝ
ad corpa ſunt locuti· Scꝺo vidēdū

T·c·4.
T·c·49

Quidā poſteri/ ores pe ripateti ci opi/ nāſ ari. affirma ſſe bāc reſurre ctioneꝫ ſꝫ eis ē ꝯrius te ſtiſari. p̄ ꝺ aīa 41.

eſt qd faciat difficultatē in queſito.
Tertio declaranduꝫ eſt qd ſit ꝺ ve
ritate tenendū de eo qꝺ queritur.
Propter pmū ſciēdum ꝙ imponiſ
Platoni ⁊ qbuſdā Pbis antiquis
ꝙ poſt magnū annū eedem aīe bu/
mane redirent ad eadem corpora.
appellabāt autem qddam magnuꝫ
annuꝫ tempus in q̄ octaua ſpbera
redit ad eūdē punctū qꝺ ſꝫ Ptbo.
fit in triginta ſex milibus annoruꝫ.
Volebat enim octauā ſpberā in cē
tū annis moueri vno gradu ⁊ quia
diuiditur in trecentos ⁊ 60· gradus
ſeqiſ ꝙ in trecentis ⁊ 60. vicibus
cētū qꝺ eſt ſpaciū trigintaſexmiliū
annoꝝ dicta ſpbera perageret totum
curſum ſeu circulum in q̄ tempore
credidit Plato oēs ſtellas rediṙ ad
eundē punctū·⁊ quia redeūte eodē
aſpectu ſiderū credidit redire eoſ/
dem effectus. Ideo cuꝫ Plato ſuos
ſcolarēs docebat reuoluto ſpatio tri
gintaſexmiliū annoꝝ credidit aīaꝫ
ſuā redire ad idem corpus.⁊ babeṙ
eaſdē ſcolas·⁊ eoſdē ſcolares·⁊ pro
ponere eadem varba q̄ tūc ꝓpone/
bat·q̇ repoſuit oīa ſic circularr redi
re·Que pō·ſi vera eſſet cū nāliter fi
at reditio ſideꝝ ad eūdē pūctū nā/
lis eſſet reditio aīaꝝ ad corpora · ⁊
perꝯñs nālis eſſet reſurrectio mor
tuoꝝ.ᵃ Sꝫ bec poſitio ſtare non pōt
nam cū corpora ſupercelestia agāt
bic inferius mediantibus agētibus
particularibus exiſtentibus in ſpbe
ra actiuoꝝ ⁊ paſſiuoꝝ· qa bō gñat
bōieꝫ ex mā ⁊ ſole mediāte virtute
pulularīna· ex planta fit plāta a cor
pore ſuperceleſti ⁊ ſole·cum motus
iſtoꝝ particulariū interrūpaſ ⁊ mo/
tus interruptus nō redeat idē nuō
effectus qui bic inferius aguiſ me
diante ſuperceleſti corpore idē nuō
redire nō poterūt·Immo quia mo/
tus bꝫ diuerſitatē in partibus que

Vide egi· 4·q̄li·q·12 ⁊ ſue ſtam 5·pby·t·c· 38· ⁊ p̄ de aīa·t·c·41 Sco·4·ſē· di.43·q·3·

Sꝫ bic ſo let fieri·q· An rr° ſit demōſtra bilis rōne nāli·ſ·tbo· 4·ꝯ gen·c· 79·⁊ capr eo·4·d·43 q·2· dicūt ꝙ ſic· ſco· vero·4·ſē· di.43·q·2· dicitq; nō cui aſſen/ tio qm̄ cō clu· illius demōſtra tiōis ſp bē bit vł am bas vel al terā pmiſ ſaꝝ credi tā·⁊ tūc ſe qr cōcl·cr edita ⁊ h̄ ē reqlr ve rū vr dicūt aureo·q·i· prol.⁊ frā· de mai·q· 14·prol. ⁊ berue·q·i· prolo.

ſunt in alio ⁊ alio tēpore. quia ſunt ſm aliam ⁊ aliam partē motus ea/ dez nuō eſſe nō poſſunt. Aliter ḡ ve rū ē qd̄ dr̄ 2°. d̄ gene. q̄ꝛ ſ͠ba deperit non redeūt eadem nuō. Simplicitꝰ igitur faten dū eſt non eſſe poſſibilē nāliter reſurrectionē mortuoꝝ. Ui/ ſo non eſſe veram poſitionez ponen tiū reditionem animaꝝ ad corpora nāliter. Reſtat 2° videre quid facit difficultatē in eo qd̄ q̄ritur. Sciēdū ḡ modū quem videmus in actioni/ bus intellectus eſſe in actiōibus nē. Nam ſicut recipiꝰ ſpēs in intellectu nr̄o ⁊ ſʒ illam ſpēm receptā ſeqtur motus ⁊ inclinatio volūtatis vt pus intellectus appbēdit formā balnei ⁊ ſʒ formā balnei appbenſaʒ īclinat ⁊ mouetur voluntas ad balneū ap/ petendū. Spēs ḡ recepta in intelle ctu eſt pncipiū motus vt vult Comē tator 12. metha. commēto 36. Sic ⁊ in nālibus prius imprimiꝰ forma ipſis rebus nālibus ⁊ ſʒ formā impreſſaʒ ſequiꝰ motus ⁊ inclinatio rei nālis vt prius impmitur ḡui forma ḡuis poſtea ſʒ formā impreſſaʒ mouetur ⁊ inclinaꝰ ḡue pūr reqrit eius for/ ma. Violētū igꝰ ⁊ nō violētū nō dif/ ferunt per hr̄e pncipium abextra ⁊ non hr̄e. ſʒ p ꝯferre aliq̄ʒ vim paſſo ⁊ nō conferre. videmus eniʒ hoīes impellere lapidem ſurſum ⁊ ſolem vapores ſurſum trahere. vtrūqʒ iſto rum tam motus lapidis ſurſum ab hoīe factus q̄ʒ etiā tractus vaporū per ſolem effectus. hʒ principiū ab extra tn̄ vnū eſt violentū ⁊ aliud nō eſt violentū ſʒ nāle. hō qdem violen ter lapidem pellit ſurſum ſʒ ſol nā/ liter vapores trhait. nā ſol intrahen do vapores aliq̄ʒ vim vel aliq̄ʒ for/ mā cōfert paſſo per q̄ʒ cōpetit ei ta lis motus vt incorporat qdem ipſis vaporibus formā caloris per quem calorē incorporatū ꝯferꝰ vaporibus qdā vis per q̄ʒ ꝯpetit ei ſurſum ten dere. ſʒ hō pꝛoiciendo lapidem ſur/ ſum nec leuitatem nec aliq̄ʒ formaʒ nec aliq̄ʒ vim ꝯfert lapidi per q̄ʒ tē dat ſurſum ⁊ per q̄ʒ ꝯpetat ei mo/ tus ſurſum. Quotienſcunqʒ ḡ nālia mouenꝰ abſqʒ forma impreſſa mo/ tus ille eſt violētus. Et quotiēſcūqʒ rōnalia mouenꝰ abſqʒ forma appre henſa ille motus eſt violentus. vt ſi venirent inimici vel flaret magnus ventus ⁊ caperent aliquem hoīem ducentes ipſum ad locū ad quē nō moueretꝰ per formā apprehēſaʒ vio. lenter traheretꝰ ad huiōi locū. De claratū eſt igꝰ ꝙ ſicut in rationali/ bus forma apphenſa eſt principiuʒ motus volūtary ſic in nālibus forma impſſa a ḡnante eſt pncipiū motus nālis. Declarare aūt q̄re ⁊ quō po/ tentie rānale ſunt ad oppoſita qa ſʒ formā apphenſam poſſumus agere ⁊ nō agere. potentie vero nāles ſunt ad vnū tm̄. qa niſi impediantꝰ de ne ceſſitate mouentur ſʒ formā apphē ſaʒ nō eſt pn̄tis ſpeculationis. Suffi ciat aūt ad preſens ſcire ꝙ ſicut rō nalia mouētur per violentiā cū non mouentur per formā apprehenſaʒ. ſic ⁊ nālia mouenꝰ violenter cū nō mouentur per impreſſam formam. Immo qa nā pncipalꝰr dr̄ de forma. illud dr̄ nāle cuius forma ē rō ⁊ pn̄ cipiū. Inde eſt igꝰ ꝙ motus lapidis ſurſum nō eſt nālis ſʒ violentus. qa nulla forma ſeu vis ⁊ nulla nā eſt in lapide per q̄ʒ ei ꝯpetat talis motus. Motus aūt vaporū ſurſum a ſole fa ctus eſt nālis. qa in ipſis vaporibus eſt qdā forma vt calor incorporatus per quē eis ꝯpetit ſurſuʒ ferri. Om nis ḡ ille actus ⁊ oīs ille motus per quem ꝯfertur forma paſſo eſt nāli;. Ex hoc ḡ ꝯſurgit difficultas. quia ſi bn̄ declaratū eſt qd eſt nāle ⁊ qd nō nāle vꝫ penitus ꝙ reſurrectio mor/ tuorum

T. C. 70.

Eadē ſpēs q̄ mouet i tellcʒ. īcli nat volūta tē ad volē dū rē app hēſam. vt ait ēt p̄. ſē. di. 17. q. 1ª.

Iſta ē dif finitio vio lēti poſita 3°. Ethi. c° 2°. p̄ q̄ lege Egi. 5°. phy. t. c. 57. vbi ꝛ petit eādē ⁊. 6°. q̄ſt. q. 14.

Declaraꝰ ab Ariſto. 9°. Me tha. T. C. 3. 4. 10.

Habeꝰ hec ꝓpō 2°. phy ſi. T. C. 12.

tuoꝛum dici debeat qđ ſic oſtēdif. ¶ Uidemus.n.in rebus duplicem potentialitaté vná ad vbi ⁊ aliá ad eé. Sȝ ad vbi moueri pñt res abſq3 eo φ cóferaf eis foꝛa vel nã aliqua que ſit rõ ⁊ pꝛincipium talis motus. ſȝ ad eſſe res nullo mõ moueri pñt niſi eis cóferatur foꝛa aliqua vel nã que ſit eis rõ ⁊ pꝛincipiũ eēndi. Nã cũ oē eſſe ſit a foꝛma nõ pñt res mo ueri ⁊ tráſmutari ad aliud eſſe niſi eis ꝯferaf foꝛma aliqua. Itaq3 ſi rr° moꝛtuoꝝ terminef ad vbi dubitare poſſemus. Utrũ eſſet nãlis vel non nãlis eo φ ad ſitum pñt aliqua mo/ ueri abſq3 eo φ ꝯferatur eis foꝛma aliqua vel nã que ſit rõ ⁊ pꝛincipiũ talis motus. Sed cu3 rr° terminef

2° đ aia t.c.37. ad viuere. ⁊ viuere viuentibus ſit eé nõ eſt intelligibile φ reſurgentibus tribuaf viuere vel eſſe niſi eis cópe tat foꝛma aliqua vel nã que ſit rõ vľ pñ^m viuendi vel eſſendi. ⁊ q2 ħ eſt eé nãle. vľ nullo mõ dubitãdũ eé quín rr° dici đbeat nãlis. Pꝛopterqđ no tandũ φ nõ ſufficit ad hoc φ aliqđ ſit nãle φ termiſef ad foꝛmá vel nã3 ſȝ oȝ φ fiat mõ ⁊ oꝛdine nãli. Nã ſi ſufficeret terminatio ad foꝛmá ad ħ φ motus vľ mutatio dicaf nãlis. túc

T.c.57. oēs tranſmutatio ad foꝛmá. nãlis di ceref. qđ eſt falſum. Unde.n. pħus.5. phyſi. quaſdá augumētatióes ⁊ gña tiones violentas eſſe ꝗ3tumcúq3.n. augumentũ ⁊ gñatio terminent ad foꝛmá. Aliqua tñ per artē vt per ad/ hibitioné aliquoꝝ actiuoꝝ augumé tantur ⁊ gñantur citius ꝗ3 ſint, apta nata augeri vel gñari. Pꝛopter qđ tales augumentatióes ⁊ gñationes violente eé dicunf nõ q2 nõ terminé tur ad foꝛmá vel nãm. ſȝ q2 nõ fiunt mõ ⁊ oꝛdine nãli. Sic ⁊ rr° lȝ termi netur ad foꝛmá. ⁊ ad eſſe. vt ad aiaȝ. ⁊ ad viuere attamen q2 ħ nõ fit mõ ⁊ oꝛdine nãli ſȝ ſupernãli. nõ đȝ dici

nãlis ſed ſupnaturalis. ¶ Habito qđ ſenſerunt Platonici de reditu aiaꝝ ad coꝛpa. Et oñſo qđ faciat dif ficultaté in queſito. Reſtat declaraf qđ ſit tenédũ de eo qđ q̃rif. ¶ Sciē dũ eſt igr̃ φ ſicut ꝗ3diu grauia ſunt in terra ſunt ī loco ſuo nãli. ſic ꝗ3diu foꝛma eſt in mã ſibi pꝛopoꝛtionata ē in ſua mã ſibi nãli. Terra ergo q2 ē locus deoꝛſum eſt illđ in quo nãliter ſunt grauia. ⁊ mã du3 eſt ꝓpoꝛtiona ta ⁊ diſpoſita eſt illđ in quo eſt foꝛa nãliter. Sȝ ſi terra que eſt locus de/ oꝛſum fieret locus ſurſum. nõ eét lo cus nãlis grauiũ ĩmo. grauia a ter/ ra rcederét nec nãliter ad terrá irét donec nãliter terra deoꝛſu3 eét. Sic ſi mã que eſt ꝓpoꝛtionata foꝛme fiat impꝛopoꝛtionata ⁊ indiſpoſita nãli/ ter: foꝛma deſineret eſſe in ipſa. nec nãliter ꝯiũgeref ei niſi mã per nã3 redeat ꝓpoꝛtionata ⁊ diſpoſita ſicut pꝛius. Nunꝗ3 ğ aia cóiungeref eidē coꝛpi cui fuit vnita nãliter. niſi in hu iuſmodi coꝛpe redeát eedem diſpõ nes quas habebat cũ aie cóiũgeba tur. ⁊ q2 hoc nõ pót fieri nãliter ſed ſupernãliter. Fatendũ eſt ſimpľr re ditionem aiaꝝ ad coꝛpoꝛa. ⁊ moꝛtuo rũ reſurrectioné nõ eſſe nãlem ſed ſupernãlé. ¶ Ad p^m đđ φ nõ ſuffi cit motũ oꝛdinari ad ẽtem nãlem. ad hoc φ ſit nãlis niſi hoc fiat mõ ⁊ oꝛdie nãli. Nã ſiquis pꝛobiceret ali quem lapidé deoꝛſu3 cũ violétia. ita φ velocius lapis deſcéderet deoꝛſũ ꝗ3 ſua grauitas ei daret. lȝ motus il le vel lapis tenderet deoꝛſu3 vbi nã liter quieſcũt grauia nõ tñ ẜm φ hu iuſmodi eſſet nãlis ſed violentus q2 pꝛincipiũ illius motus ẜȝ φ huiuſmo di non eſt nã ſȝ violétia. Sic ⁊ in ꝓ poſito lȝ rr° terminef ad viuere qđ eſt quid nãle. tñ q2 hoc nõ fit nãliter ſȝ ſupernãliter. nãlis dici nõ debet ⁊ túc eſſet oĩno ſimile in pꝛopoſito ſi

Petrus đ pal.4.ſen. .d.43.q.1. arti.3. ab egi. mutu auit ſibiſu am cóclu.

Sco.4.ſē. .d.43.q.4. dic φ rr° ē nãlis vt nãle oppo nit violēto ſȝ nõ ē nã lis vt nãle oppóit ſu pernãli.

lapis iacitur deorſum p violētiā nullam grauitatē hrēt ſꝫ ſtatim cū deorſum eſſet acciperet formā ḡuis vel ḡue fieret. hoc poſito coſtat q̄ ille lapis quieſceret deorſuꝫ nāliter. quia ḡuia nāliter ſunt deorſuꝫ. atm̄ quia poſitū eſt lapidē huiōi nō hrē ḡuitatem anteq̄ſ ſit deorſum. ſꝫ ferri illuc violētia motus ille · eſſet ſimplr violentus. ſic lꝫ corpora reſurgentiū nāliter viuāt quia oē qd hꝫ aīaꝫ nāliter viuit. tn̄ qa aīe nō ꝯiungūtur corporibus reſurgentiū nāliter ſed ſup nāliter. ſimplr ꝯcedendū eſt reſurrectionē ſupernālem eſſe. ❡ Ad 2m dd q̄ aīa ſeperata nāliter appetit reuniri ſuo corpori ſuppoſito diuino ordine qui ſupnālis dici dꝫ ⁊ q̄ꝫ hoc ordine ſupernāli aīa appetit vniri corpi oꝫ reſurrectionē ſupnālem eſſe ❡ Ad 3m. dd cū dr̄ q̄ nullū violentū eſt perpetuum. ꝯcedaꝫ. ⁊ cū ſubdiꝫ aīa cōiungiꝫ corpi nāliter. cōcedatur. ſꝫ rn̄dendū eſt ad id q̄ additur ſi cōiūctio eſt nālis ſeparatio eſt violenta. pōt n. eſſe. vtrunq̄ꝫ qdāmodo nāle. nā ſicut habitū eſt vt forma nāliter ꝯiungitur mē̄ diſpoſite ſic nāliter ſeparaꝫ vel nāliter deſinit eſſe in mā indiſpoſita. q̄ꝫ nunq̄ꝫ ſeperatur aīa a corpe niſi fiat indiſpoſitū ⁊ improportionatū. oꝫ huiuſmodi ſeperationeꝫ quodāmō eſſe nālem. ❡ Ad q̄rtū cū dr̄ q̄ oē qd terminaꝫ ad formā eſt nāle. verꝫ eſt ſi terminetur mō ⁊ ordine nāli qd in reſurrectione nō cōtinget. ❡ Ad quintum dd q̄ viuere reſurgentiū lꝫ in ſe acceptū ſit quid nāle. tn̄ vt eſt terminus reſurrectiōis ſupernāle dici pōt. q̄ꝫ reſurgentes nō accipiunt eſſe ⁊ viuere nāliter ſꝫ ſupnaturaliter. ❡ Ad ſextū dd q̄ in mā non ſolū ſunt rōnes ſeminales ſm quas agentia naturalia aliquid nāliter efficiunt ſed et̄ ſunt in ea rōnes quas doctores

quō ⁊ q̄t modis dr̄ nāle ⁊ ſupnāle lege. ſ. tho. pma pte. q. 105 ar. 7. ad. 2. ⁊. 3a. pte. q. 75. ar. 3. ⁊ Egi. p̄. d

n̄ſl vocant obediētales ſm quas deus facit aliqua ex mā que nālia agētia nō poſſent efficere. Ex cineribus ḡ illis nō reficiunꝫ eadem corpa humana nū̄ per nālia agentia ⁊ ſm rōnes ſeminales. ſꝫ per agens diuinū mediantibus rōnibus obediētalibus. ❡ Ad ſeptimū dd q̄ abſolute loquēdo mā que eſt ſub corpe humano mortuo magis eſt in poa vt fiant inde nāliter vermes q̄ꝫ q̄ fiat inde corpus humanū. ſic ē̄t virge magis ſunt in poa vt fiant inde ſpentes q̄ꝫ ex cineribus fiat corpus humanū q̄ꝫ ex corpe mortuo ſtatim pn̄t inde fieri vermes. ⁊ ex vegetatiuo qd reſeruaꝫ in virga per adhibitioneꝫ ſeminū ⁊ per ꝯiunctionē aliquoꝝ actiuoꝝ ſiquis talia ſemina ⁊ huiuſmodi actiua cōiūgeret ſtatim poſſet facere ſenſitiuū qd eſt in ſerpente. tn̄ hos vere mortuus nō reddit hos viuus niſi per multa media vt innuit phus. 8. metha. Rurſus q̄ꝫ corpa reſurgētiū nō ſolū redibunt eadē ſpē ſed eadē nū̄ō. qd per oēm modū eſt impoſſe nē vt eſt per habita manifeſtū. Reſurrectio mortuoꝝ ſimplr eſt ſupernālis. lꝫ ḡnatio vermiū ex corporibus mortuis vel ē̄t ſerpentium ex aliquibus virgis nāliter eſſe poſſit quare ⁊c.

gen. t. c. 1. dubi. 2. via. 2 ⁊. 3. ⁊. ſ. tho. pa 2e. q. 6. ar. 5. ad 2m.

T. c. 14

Queſtio tertia

Tertio Queritur. Utrū reſurgat in hoīe totū qd eſt de veritate humane nē. ⁊ Utrū reſurgat aliqd in hoīe qd nō eſt de veritate humane nē. Et vr̄ q̄ non reſurgat totū qd eſt de veritate hūane nē: q̄ꝫ finis imponit neceſſitatē his q̄ ſunt ad finē loquendū eſt igiꝫ de mē

bꝛis reſurgẽtiũ vt loquimur de coꝝ fine ne in nã ipſoꝝ ſit dare aliquid fruſtra ꝛ ocioſuꝫ: ſꝫ mẽbꝛa genitalia in reſurgentibus nõ oꝛdinabunẜ ad finẽ ſuũ ergo vt loqmur de his que ſunt ad finẽ ita loqmur de fine. ꝛ ne ibi aliqd fruſtra ꝛ ocioſum pcamus dicemus talia mẽbꝛa ñ reſurgere ſꝫ ꝯſtat talia eſſe de v̓itate hũane nẽ er go nõ reſurget totũ qꝺ ptinet ad ve ritatem hũane nẽ. ¶ Preterea cõ/ tingit aliquos homines veſci car/ nibus humanis propter ꝙ ꝯtingit eandẽ mãm que pꝛius fuit ſub vno hũano coꝛpe eſſe poſtea ſub alio. ſꝫ cũ idẽ ñ poſſit redire in diuerſis oꝫ aliqꝺ coꝛpoꝝ reſurgentiuꝫ priuari mã ſua: nõ ḡ in quolibꝫ reſurgente reſurget quidqd eſt de veritate hũa ne nature. ergo ꝛc̃.

¶ Preterea qꝛ dicebat reſpondens qꝺ in reſ̄gentibus eſt ꝺ veritate nẽ humane itegritas ſḃe: ꝯpletio viriũ ꝛ pfectio quãtitatis. ideo vt dicebat in eis integre reſurget ſḃa: ꝛ cõplere reſurgẽt vires aĩe ꝛ pfecte reſuget coꝝ quãtitas. Arguebaẜ ãt ꝯ̄ quia

T. c. 4. ꝯtitur lr̃a quã expoit ꝯmẽta/ toꝛ.

ſꝫ phm̃. 2. metha. diſpõ cuiuſlibet rei in ſua entitate eſt ſua diſpõ in ve ritate quicqd ḡ non pertinet ad ſuã entitatem ꝛ quiditatẽ rei non ptinet ad veritatẽ. vires ḡ aĩales ꝛ quãtita tes coꝛpoꝛales qꝛ ſunt accñ non pñt eſſe de quiditate ſḃe ꝛ per ꝯñs non pñt eſſe de veritate hũane nẽ. quare ſi ñ reſurgat in hoĩe niſi ꝙ ẽ de veri tate humane nẽ quantitas ꝛ vires aĩe nõ reſurgent. ¶ Preterea de ve ritate humane nẽ eſt quidquid eſt ꝛ fuit actu ſub foꝛma carnis: ſꝫ ſi totũ illud qꝺ fuit actu ſub foꝛa carnis re ſurget. imoderata eſſet q̃ñtitas reſur gentiũ. Cũ totũ alimentũ ꝙ fluxit ꝛ refluxit fuerit aliqñ actu ſub foꝛma carnis. ¶ Preterea nã p ſe ꝛ ꝑ dr̃ ꝺ foꝛa ḡ nihil ptinet ad veritatẽ hũa ne nẽ niſi inq̃ñtũ hꝫ oꝛdinẽ ad formã ſꝫ ex parte forme nõ eſt diuerſitas in eadẽ ſpẽ. quare ſi nõ reſurget niſi illud ꝙ ꝑ ꝛ ſm ꝙ huiuſmodi eſt de veritate hũane nẽ nõ eſt diuerſitas inter reſurgẽtes: oẽs ḡ erũt eiuſdẽ ſtature ꝛ ꝯditionis. nã diuerſitas ta lium nõ vr̃ prouenire ex pte forme ſꝫ mẽ. ¶ Preterea ſi reſurget totũ illud ꝙ eſt de veritate hũane nẽ in hoĩe. reſurget ideꝫ hõ nuõ. qꝛ ñ põt eẽ de veritate hũane nẽ huius hoĩs niſi ꝙ pertinet ad veritatẽ ꝛ idẽpti/ tatẽ numeralẽ eius. probaẜ aũt ꝙ ẽt per diuinã virtutẽ ꝛ miraculoſe nõ poterit hõ redire idẽ nuõ. qꝛ vt dice bat plus ꝯuenit gñatio nãlis cũ gñã tione nãli q̃ꝫ cuꝫ ſupnãli: ſꝫ due gñã tiones nãles non pñt terminari ad idem nuõ. ḡ gñatio vel productio ſu pernãlis nõ poterit terminari ad il/ lud idẽ nuõ ad qꝺ terminabaẜ gñã/ tio nãlis. qr̃ miraculoſe ꝛ ſupernãlr̃ hõ idem nuõ redire non poterit. nõ igr̃ reſurget quidqd eſt de veritate humane nẽ. ¶ In ꝯ̄rium eſt. magr̃ 2° ſen. d. 30. Ubi vult ꝙ reſurget in hoĩe quidqd eſt de veritate hũane nẽ ꝛ ꝙ ſoluꝫ illud reſurget. ¶ Pre terea nõ põt eſſe res aliqua niſi ſit quidqd pertinet ad veritatẽ eius. nõ ergo reſurgẽt hoĩes niſi reſurgeret quidqd pertinet ad veritatem hũa/ ne nẽ. ¶ Rñdeo dꝺ. Qꝺ circa hoc queſitũ q̃ñtũ ad pñs ſpectat. tria pñt facere difficultatẽ. Pm̄ varietas mo doꝝ loq̃ndi. Scꝺꝫ eſt diuerſitas opi nionũ. Tertiũ eſt difficultas eius qꝺ queritur. Primo ḡ narrabimus di/ uerſitatẽ modoꝝ loq̃ndi. Scꝺo nar/ rabimus quõ circa h̓ fuerunt diuer ſe ſnĩe ꝛ opiniones. Tertio declara bimus qd facit difficultatẽ in eo qꝺ querẜ ꝛ qd ſit de veritate ꝛ de que ſito tenẽdũ. ¶ Propter pmũ notã dũ ꝙ circa diuerſitatẽ eoꝝ q̃ ſũt in

humano corpe alr videnf loqui me dici. alr phi. alr theologi. Medici q dez hmói diuerſitaté potiſſime vide tur attribuere humori radicali ⁊ nu trimentali. Phi vero vt pz p de gña tióe. c. de augmento hmói diuerſita tem attribuere videf ſpeciei ⁊ ma terie dic. n. ibi phus aliá eſſe carné ꝑm ſpém ⁊ ꝑm mãm. Quidam vero theologoꝝ vt magr. 2. ſníaꝝ. di. 30. ⁊ quidá alij theologi poſuerunt di uerſitaté in corpe humano dicentes ibi eſſe aliquid ꝙ eſt de veritate hu mane nẽ ⁊ aliquid ꝙ nõ eſt de vitate húane nẽ verba át magri ſz ſe cõſi derata eadé videnf eſſe cuz verbis phi. Ná cum ſpés ſit totú eſſe indiui duoꝝ inqꝫtú entitas rei pncipalr eſt ex forma. ſi diſpõ cuiuſlibet rei in entitate é ſua diſpõ in veritate. Idé vz eſſe ꝑm veritatem ⁊ ꝑm formam vel ꝑm ſpéz quare verba magri ꝑm ſe ꝯſiderata in idé videnf redire cú verbis phi. Tñ ſi cõſideraf modus loquẽdi magr magis cõcordat cum põe quoꝝdá medicoꝝ ꝙ cú phi ver bis. Voluit. n. magr 2° ſen. d. palle gata: ſolú illõ eſſe de veritate huma ne nẽ ꝙ de primis parẽtibus traxi mus ⁊ h qdam medicoꝝ appellant eẽ radicale qõ ex pro genitoribus habemus. Itaqꝫ cú i hac mã táta ſit loquendi varietas ſit difficultas qd ſit tenẽdú de queſito. Ut vtrú reſur get in hoíe qõ eſt radicale vel qõ é ꝑm veritaté/ vel qõ eſt ꝑm ſpém. vel qúo loquẽdú eſt in hac mã. Viſo ꝙ qꝫta ſit difficultas in qõne propoſita pp diuerſitaté modoꝝ loqndi vide re reſtat qúo circa hác mám fuerũt diuerſe ſníe. ¶ Notandú át ꝙ cir ca mãz propoſitá fuerũt tres opinio nes. Prima eſt ꝙ ſolú eſt de verita te húe nẽ qõ a primis parentibus traximus ⁊ in hoc vt dicũt nihil de alimento cõuertif ſz in ſe ipſo multi plicaf adeo ꝙ per multiplicatióem illam perficitur quicqd pertinet ad veritatem húane nẽ ⁊ hmói opinio nionis eſt magr ſniaꝝ. Sz hec opi nio nõ eſt rõalis ⁊ cõiter nõ tenetur. Nam ſi ſolú illud eſt de veritate húa ne nẽ ꝙ a ſolis parẽtibus traximus ⁊ hoc ſolú in reſurrectióe reſurget ⁊ h in ſe ipſo multiplicaf ⁊ augumẽ taf qraf a ſic dicẽtibus de hmói au gumento Utrú fiat nãr vel miracu loſe ⁊ per virtuté diuiná. Nãr aút fieri non põt ná per nãm núqꝫ auge tur niſi aliquid aliud ꝯuertaf in ipz. Põt aút ſine additióe tali aliqd ra refieri ⁊ occupare maioré locú. Sz vt vult phus in ca. de augumẽto pp hoc nõ dr aliquid eſſe augumẽtatú ſz ſolú maior tumor gñatus é. Rur ſus nõ videmus corpa húa augeri h mõ vz p rarefactionéqꝫ ſi diceret ali qs vt vr ſentire magr ꝙ abſqꝫ rare factóe ⁊ additóe alicuius alterius mr tiplicat ſe ꝙ eſt de veritate húe nẽ. pz hoc eſſe nõ poſſe niſi modicú de mã fiat plus de mã. ꝙ aliquid de mã erit additnz. Particularis ꝙ vtutis eẽt h agere ⁊ aliqd de nihilo creare. Ná ſic ſi aliqd diminuereſ nõ ꝯdẽſa to nec aliq ſubtracto ab ipſo nõ eẽt ibi tm de mã ſic prius aliqd eẽt ibi anihilatnz ⁊ aliqõ de perditú in mã pp ꝙ agens aliqõ qõ poſſet hoc fa cere: poſſet aliqd in nihilú redigere. Sic ſi aliqd augeref non rarefacto neqꝫ aliqd ſibi addito. Eſſet ibi plus de mã ꝙ prius ⁊ aliqd eſſet in nã ad ditumz nõ de aliqua mã ꝑiacente. Sz ꝙ aliquid addif ñ de mã ꝑiacente é in ſua actóe non pſupponere mãm: nõ pſupponef aút in ſui actióe mãz é poſſe aliqd ex nihilo ꝓducef. Nul lum ꝙ agens hoc poterit niſi ſolus deus q põt ex nulla mã ꝑiacente ali qd in mã addere ⁊ aliqd de nouo ꝓ ducere. Oñ ergo dictú eſt ꝙ vgo ait

T. c. 35.

Repetit hec exacti ſſime. 4. ſñ. q. 13. ar. p.

hác opi. ⁊ omnes hos modos im pugnat. 2. ſen. di. 30. pte. 2. q. i.

Sco. 4. di. 44. q. 1. alr i pugnat magrũz vide de riſióem iſti9 ipu gnatio nis a ia cobo vi terbieñ

T. c. 33.

Hz ean dé ſníá 2. ſñi. q. 11.

ꝙ par virtutis eſt augere aliqd eo ſi rarefacto ⁊ nullo ei addito ⁊ aliqd ex nihilo ꝓducere: talis ergo multiplicatio nullomõ poterit fieri p nãz. Si ãt dicaẜ talẽ multiplicationẽ fieri miraculoſe ⁊ ſupnãlr. tunc talis põ ſeipſam cõtemptibilẽ facit. Nã i opibus nẽ ad miraculũ recurrere olo ẽ ridiculũ. Mouebanẜ ḡ ſic ponentes ne cogerenẜ dicere hoiem in corruptibilem eſſe. Nã ſi aliquid ex alimẽto poſſet ↄuerti in humorẽ radicalẽ in veritatez hũe nẽ poſſet ſufficienter fieri reſtauratio de perditi. Hoc aũt poſito non videmur poſſe aſſignare ſufficientẽ cãm nãlis corruptionis: Sz h motiuũ nullũ eſt. Nã oĩa nãlia aliquomõ determinãt ſibi locũ gña/tiõis extra quẽ locũ poſita generari non pñt. vt vinũ tãq̃z aliqd ꝓpriũ locũ gñationis determinat ſibi vitem quare ſi proijciaẜ aqua ad pedẽ vitis talis aqua attracta per vitẽ poterit ↄuerti in vinũ purũ. Sz ſi aqua ponaẜ in vinum purũ ⁊ virtute vini cõuertitur in ipm nõ fiet inde vinuz purũ qꝛ h ẽ extra ꝓpriũ locũ gñationis. Sic caro ⁊ maxime aïalium pfectoꝝ tãq̃z propriũ locũ gñationis determinat ſibi matricẽ ventris alimẽtum ḡ vel menſtruũ qð conuertiẜ in carnem exiſtentẽ in matrice: ↄuerti poterit in carnẽ purã. Sz aïali iam nato ⁊ exiſtẽti extra ꝓpriũ locũ gñationis non ↄtingit alimentũ cõuerti in carnẽ purã. Sz totũ fit mixtuz ſicꝫ ḡ i vino tm̃ põt apponi ð aqua ꝙ ad vltimũ totũ fit aqua ⁊ nõ poterit facere vini opus ſic tm̃ augeẜ in puritas carnis per cõuerſionẽ alimenti eo ꝙ ſemp gñatur impurior ꝙ ad vltimũ adeo eſt impura ꝙ nõ põt facere carnis opus pp qð neceſſe ẽ aïal corrũpi: nõ ergo oportebat ponere nihil de alimento ↄuerti in veritatẽ hũe nẽ vt ſaluaremus hoiez eſſe corruptibilem. Fuit ẽt 2ª opĩo dicẽs ꝙ nihil ↄuertiẜ in veritatẽ hũe nẽ: ſz ſolũ eſſe de veritate qð a progenitoribus trahimus in quo hec opĩo cõ/uenit cũ pª. Addunt tñ hoc ponẽtes ꝙ illud qð eſt de veritate hũe nẽ in ſeipſo ñ multiplicaẜ: ſz manet q̃zdiu viuit hõ. Cõuertiẜ ḡ ſm ipſos alimẽtum in carnẽ. ſz non in carnẽ q̃ eſt de veritate hũe nẽ: cõuerſio ḡ alimẽti. vt dñt eſt neceſſaria ad pficiendam quãtitatez hoĩs qꝛ illud ꝙ eſt de veritate hũe nẽ qð a progenitoribus trahimus cũ in ſe ipſo nõ multiplicaẜ non ſufficit ad tãtã q̃ztitatẽ q̃ztam requirit hõ ſm hos quidem in reſurrectione reſurget totũ illð ꝙ eſt ð veritate hũe nẽ ⁊ reſſget tm̃ ð carne illa in q̃z ↄuerſum eſt alimẽtũ q̃ztũ ſufficit ad perfectã ſtaturam hoĩs ⁊ q̃ztitatẽ mouebãẜ forte ſic ponentes ne cogerentur dicere nõ eſſe eundem hoiez nuõ per totã vitã. Nã ſi nihil eſt fixũ ⁊ ſtans in hoĩs corpe ſz totũ fluit ⁊ refluit ñ vꝫ ꝙ ſaluare poſſimus quõ remaneat idiuiduũ idem nuõ. Ideo poſuerũt ꝙ eẽt ſignare aliqd qð durat toto tpe vite hoĩs a q̃ hꝫ indiuiduũ idemptitatẽ numeralẽ ⁊ hoc eſt illud ꝙ eſt de veritate hũe nẽ ꝙ a parentibus trahimus in quo nihil de alimẽto ↄuertitur. Sz hec põ ſtare nõ põt. Naz ſic eadem mã eſt vini ⁊ aque ⁊ oĩm hñtium tranſmutationẽ ad ſe inuicem cũ poniẜ in vino aqua fit actio ⁊ paſſio iter ea ⁊ nõ ẽ ibi aſſignaẜ aliqd puꝝ ſz totũ fit admixtũ. Sicut in augumẽto quelꝫ pars aucti eſt aucta. ſic in diminutiõe q̃lꝫ ps diminuti eſt diminuta. nihil ergo ẽ ibi ſtans in quod nõ ↄuertiẜ aliqd ⁊ qð non efficiatur admiſtũ. ⁊ qð nõ fluat ⁊ refluat. Motiuũ aũt iſtoꝝ nõ erat ſufficiens. Poſſumus .n. ſaluare idẽptitatẽ numeralẽ ponendo fluxũ talẽ ⁊ refluxũ. Nã q̃zdiu manet in re qð

ſclarat h 3°. ḋl. q. 8. exactiſſime

lege ad h. 3. ḋli. q. 8.

Vide can dem ſñiaȝ p ȝ gen·t. c.1.dub.3. ⁊ 2°. ſent. di.8ª. ptc. 2ª.q.2.di bi.2°.⁊4° phy. ⁊ ali bi ſepius.

eſt formale q̄ztūcūq̄ȝ varieť ſm mãȝ non tollitur idēptitas nūalis. Vide/mus.n. qđ in loco eſt aliqd mãle vt ſuperficies aeris vel ſuperficies alterius corpis continentis. ⁊ aliqd eſt formale vt ordo ad vniuerſum. ſi er/go ventus flaret ⁊ aerē circa aliqđ corpus expelleret. corpore illo manēte imobili non diceret corpus illud mutaſſe locū. nā lȝ hrēt aliū aerē circa ſe tñ q2 teneret eūdē ordinē ī vniuerſo diceret eē in eodē loco. ſic na/uis in flumine ligata ad aliquem palū itaq nō poſſet cū aqua ſimul fluere diceretur eſſe in eodē loco naȝ lȝ hrēt aliā ⁊ aliā aquā ſubter ſe tñ q2 hrēt eūdē ordinē a totū fluuiū nō di/ceretur mutare locuȝ. ſic ergo locus ſemper manet idē q̄ȝdiu nō variatur qđ eſt ibi formale q̄ztūcūq̄ȝ mutetur qđ eſt ibi ſm mãm. Sic indiuiduum p totā vitā manet idē q2 manet in eo qđ eſt formale nō obſtāte q fluit ⁊ refluit caro ſm mãȝ. ſic ergo phs in p̄ de gñatione. nos docet imaginari diminutionē ⁊ augumētū: vt puta ſi qs eodē corio vel vtre mēſuraret aquas itaq ab illo vtre flueret ⁊ reflueret aqua. ſemp ergo remaneret idē co/riū ⁊ idem uter. ſed vter ille aliqñ eſſet inflatus ⁊ eſſet in pluri mã. aliqñ non inflatus ⁊ eſſet in pauciori mã. ſic q̄ȝdiu viuit indiuiduū tādiu ma/net ⁊ eadē aīa ⁊ eadē forma ſȝ q2 caro ſm mãȝ fluit ⁊ refluit aīa illa vel forma illa aliqñ eſt in pluri mã aliqñ in pauciori. ¶ Tertia opinio circa hoc fuit ipſius Ariſto. dicentis q nī/hil in īdiuiduo eſt ſtās. nihil manens ſed ſm totū eſt fluxus ⁊ refluxus q2 q̄lȝ ps aucti eſt aucta. ⁊ diminuti diminuta. nihil eſt ibi ēt purū ſed totuȝ admixtū. Nihilominus tñ ſm ipſum differt caro ſm ſpēm ⁊ ſm mãm. ⁊ q̄ztū ad pñs ſpectat eſt triplex dr̃ia. Prima dr̃ia eſt q2 caro ſm ſpēȝ dicī qđ in actu: caro vero ſm mãm dicit qđ ī poª. Scđa q2 caro ſm ſpēm manet ſm vero mãȝ fluit ⁊ refluit. Ter/tia q2 q̄ztū ad carnē ſm ſpēm quelȝ ps aucti eſt aucta. non aūt ſm mãm. Et vt hec dr̃ie pateant aduertendū q caro ſm ſpēm ⁊ caro ſm mãm tripliciter pñt ſumi. Primo vt differūt realr. Secūdo vt differūt ſm rōnes Tertio vt quodamō differūt vtroq̄ȝ mō. Pōt.n. appellari caro ſm mãm alimentū nōdū conuerſum in carnē caro vero ſȝ ſpēȝ que iā actu hȝ carnis formā. ⁊ ſic accipiendo carnē ſȝ mãȝ ⁊ ſȝ ſpēȝ realr differūt ⁊ ex hͦ pᵗ ſumi. pª dr̃ia. vȝ q caro ſm mãȝ diē qđ in poª ſm vero ſpēm qđ in actu. Scđo mō pōt accipi ſm ſpēm ⁊ ſm mãm vt nō differunt re ſed rōne vt dicatur eadē caro ſm mãm vt conſideratur q̄ztuȝ ad id q eſt in ipſa mãle. ⁊ dicatur eadē caro ſm ſpēm cuȝ conſideratur ſm formā. Naȝ lȝ actiones ⁊ paſſiones ⁊ cetera talia pp̄tūt ei aliqua rōne mē aliqua vero rōne forme. quare lȝ mã ⁊ forma non fa/ciant aliā ⁊ aliā carnē ſed ambo hec conueniant ad cōpoſitionem eius tñ q2 fluere ⁊ refluere cōpetit carni rōne mē. ſtare aūt ⁊ manere cōpetit ei ratione forme. Ðr̃ q caro ſm mãm fluit ⁊ refluit. ſm vero ſpēȝ ſtat ⁊ manet. Tertio modo eo q a forma ſit agere dr̃ eſſe caro ſm ſpēm que ē ſm ſe vel in ſe conſiderata poteſt habe/re actioneȝ carnis. Dicitur autē eſſe ſm materiā que ſȝ ſe accepta nō poteſt facere carnis opus coniūcta tñ alteri poteſt. ⁊ ſm hunc modū dicit quelibȝ ps aucti aucta eſſe ſȝ formā non aūt ſm mãm. Nā cū tranſmictitur alimentum ad ſingulas ptes mē hēi non tranſmictitur ad partes ita minimas que non pñt in ſe alimētuȝ conuertere. ⁊ non pñt facere carnis opus. pars ergo ſm materiā dr̃ caro

quātūcūq3 modica. ſed ſm formam dicitur caro tante quantitatis que poſſit facere carnis opus ſ3 quē modū accipiendi ois caro ſm formam eſt caro ſm mām. ſed non conuertitur. ſic ergo accipiendo boc ⁊ illud aliq mō differunt realiter ⁊ aliq mō ſm rōnem. Itaq3 cū tot diuerſitates ſint inter boc eſſe ſm veritatē ⁊ ſm ſpeciem. boc autē non eſſe ſm ſpeciem ſed ſm materiam. conſurgit difficultas qd eſt illud qð in rrōne reſurget. ¶ Sciendū igr̄ q cū rō rei ſumatur principalr̄ a forma ⁊ a ſpecie preter omnes aſſignatos modos pōt dici ħ eſſe ſm ſpēm ⁊ ſm veritatem q2 b3 quidqd ptinet rōnem eius vt dicat̄ eſſe aurū qð b3 qdqd ptinet ad rōe3 auri. In rrōne ergo ſolū reſurget ⁊ totū reſurget qð eſt de veritate būa ne nē. q2 reſurget ſolū illud ⁊ totū illud qð ptinet ad rōne3 bois. Notandū tñ q aliqd eſt ð rōne rei vno mō qð non eſt de ratione eius alio mō. vt eſſe non eſt de ratione eſſentie ſm ſe accepte. eſt tñ de rōe eius vt eſt effectus alicuius agentis. Nā cū ois actio ſit apta nata terminari ad aliquod eſſe. non bñ argueret dicens de rōne eſſentie non eē. ipm eē. g aliqð agens poterit efficere eſſentiam ſine eſſe. q2 l3 eſſe non ſit de rōne eſſentie abſolute ſumpte. eſt tñ de rōne eius vt efficitur ab agente. ſic l3 ꝓprie paſſiones ⁊ debita quātitas corpis. ⁊ vires ale ⁊ cetera talia non ſint de rōne būe nē qcūq3 mō ſumpte ſunt tñ de rōne eiūs vt b3 eſſe perfectū. vel vt regrit ſtatus in quo reſurget. quātitas ergo corpis. vires ale. ⁊ cetera talia reſurgent. ꝓvt requirit pfectio būe nē. vel ꝓvt requirit reſurgentiū ſtatus. Nā ⁊ in ipſis dāpnatis reſurget qð eſt ð veritate būe nē q2 reſurget in eis nā būa ſic integra vt regrit eoꝝ ſtatus. ¶ Ad primū ðð qð

Iſtā regulā ponit ēt. 5. qli. q. 6. ar. p. ⁊ p ð gna. t. c. 3. dubi. 2. via. 1ª.

S. tho.

mēbꝛa generalia non ſolū ordinātur ad actū gñationis tāq3 ad finē. ſed ēt ordinantur ad quandā pulcbꝛitudinem. ⁊ ad quēdā decorem. pp quod non priuantur ol fine: ¶ Ad ſecundū ddm q ſi eadē mā fuit ſub forma diuerſoꝝ corpoꝝ būoꝝ eoq ꝯtingat aliquos boies beſtialr̄ viuere. ⁊ veſci carnibus būanis. mā illa reſurget in corpe illo in quo babuit magis eſſe perfectū. ⁊ magis acceſſit ad ſpeciem carnis. ⁊ per ꝯñs magis fuit de veritate būe nē. q ſi in vtroq3 fuit equalr̄ ſub ſpecie carnis reſurget in illo in quo prius fuit. ⁊ deus vñ voler in alio ſupplebit qð deficiet. Oñ debamr. n. q. i. q gdqd deus pōt de vna mā. pōt ⁊ de alia. ⁊ q etiam ex nibilo pōt reſtaurare deperditum. ¶ Ad tertium ddm q l3 vires ani me ⁊ quātitas non ſint de rōne būe nē qcūq3mō ſumpte ſunt tñ de rōne eius vt exiſtit in rerū nā. q2 ſine quātitate ⁊ ſine viribus non poſſet būa natura actu exiſtere. vel poſſumus dicer ħ eſſe ð vitate vt b3 eſſe integrū ⁊ pfectū. vl̄ ſūt ð vitate bmōi. pnt regrit reſgentiū ſtat9. Itaq3 cū reſgētiū ſta t9 regrat talia reſgēt ad gl̄iā ⁊ decore. i. bys ⁊ illis talia reſgēt ptet ad re ſgentius ſtatus. ¶ Ad quartū ddm q l3 pp continuū fluxum ⁊ refluxus mē in būo corpe. qſi īmoderata quātitas fluit ſub būo corpe non tñ tota materia illa reſurget. ſed de illa mā reſurget illud quod magis aſſecutū fuit carnis ſpeciem. ⁊ q2 etiam forte ſub actuali ſpecie carnis ſucceſſiue plus fuit de mā illa quā requirat debita quantitas corpis. reſurget tātū de materia illa qātū ſufficit ad debitam quantitatem. ⁊ boc ſm quenda3 ordinem q2 reſurget mā illa que pus fuit ſub ſpecie corpis. ſi ergo aliquid de tali mā nō reſurget dimitetur nō qð prius fuit ſub ſpecie carnis ſ3 qð

4. 5. gen. c. 83. pōit re maēr viri lia. ſed nō corpꝰſus ⁊ pbat boc pluribus rōnibus.

v de Egi. 5. ql. q. 27.

De bijs q veſcūt bumanis carnib9 lege Ariſt. 7°. Ethi. c. 8. ⁊ Egi. 3°. qli. q. 9.

poſterius ꝛ ꝙ dictū ē ꝺ carne intelli gendum eſt de ſanguine ꝛ de alijs hūoꝛibus. qꝛ ꝺ hmōi hūoꝛibus tm̄ re ſurget ꝙtū reqrit ſtatus reſurgētiū. ❡ Ad quintū ꝺꝺ. ꝙ non ſolū reſur/ get ꝙ eſt de integritate vel de rōne hūe nē ſimplr ſꝫ qꝺ eſt de rōne hūe nē huius cuꝫ igr̄ pp alia ꝛ alia pꝛinci pia indiuiduātia diuerſificētur quā/ titas in īdiuiduis. nō opoꝛtebit oēs reſurgeř ī eadē ſtatura. ❡ Ad ſextū ꝺꝺ ꝙ rō petit ꝙ eſt in ꝯꝛiuꝫ arguit .n. oppoſitū nō pꝛopoſitū ná que eo/ dem mō ꝯparanť ad aliquid nō pñt eſſe duo reſpectu eiuſdem qꝛ tūc il la duo differre nō poſſent. Jnde ē ꝙ qꝛ due albedīes ꝯparāť eodēmō ad ſubiectum in eadem pte poni duo coloꝛes vel duo albedines eē ñ pñt. ſꝫ ſapoꝛ ꝛ coloꝛ que non eodēmō ad ſubiectū ꝯparātur in eadem pte po/ ni eſſe pñt: ſꝫ due gñationes ꝛ due fa ctiōes nāles qꝛ eodēmō ꝯparanť ad terminū eſſe nō pñt reſpectu eiuſdē termini: ſꝫ factio naturalis ꝛ ſupna turalis poſſunt eſſe ꝛc̄.

Queſtio quarta

Quarto queri tur. Utrū coꝛpa reſurgen tiuꝫ reſurgant īmoꝛtalia. Et vř ꝙ ꝙ non qꝛ grā non tollit nāꝫ ſed coꝛpa cōpoſita ex ꝯꝛijs. ſunt coꝛ ruptibilia per naturam. ergo nō pñt fieri incoꝛruptibilia p grāꝫ. nec etiā pñt eſſe incoꝛruptibilia per naturaꝫ cum ſint nāľr coꝛruptibilia nullo ğ mō incoꝛruptibilia erunt. ❡ Pꝛete rea durať per aliqꝺ tp̄s eſt alicuius virtutis. ğ per maius eſt maioꝛis vir tutis. durare ğ per infinitū tp̄s erit infinite virtutis. ſed in coꝛpe hūano non poteſt eſſe infinita virtus. ğ non poteſt eſſe incoꝛruptibile. ❡ Pꝛetere rea cū aliquid nāľr tendit in aliquid ſi non tendit in illū terminū detineť violenter. coꝛpus ğ hūanū qꝛ nāľr tē dit in coꝛruptionem ſi a coꝛruptione pꝛeſeruetur ħ erit per violentiā. ſed nullū violentum eſt perpetuū ğ ꝛc̄. ❡ Pꝛeterea ſꝫ Cōmentatoꝛem pꝛi uatio ſequitur ſbāꝫ mē vbicūqꝫ aūt inuenitur eſſentia mē ibi reperitur ꝛ pꝛiuatio. vbicūqꝫ aūt eſt pꝛiuatio ibi bꝫ eſſe ꝛ coꝛruptio. ſed in coꝛpoꝛibus reſurgentiū habebit eſſe mā. ğ erit ibi pꝛiuatio ꝛ per ꝯñs erūt coꝛrupti bilia. ❡ Pꝛeterea incoꝛpoꝛibus ſu percoeleſtibus non bꝫ eſſe pꝛiuatio ꝛ bꝫ eſſe in hijs īferioꝛibus. iō vult cō mentatoꝛ in de ſbā oꝛbis ꝛ in ſecūdo metha. ꝙ materia hic ꝛ ibi ſit equo/ ce. quare ſi incoꝛpoꝛibus viatoꝝ bꝫ eſſe pꝛiuatio ꝛ non habebit eſſe incoꝛ poꝛibus reſurgentium. mā hic ꝛ ibi dř equoce ꝛ per ꝯñs erunt equoce coꝛpa. qꝺ nullo mō vř eſſe conceden dū. ❡ Pꝛeterea cā quare aliqd eſt coꝛruptibile eſt qꝛ mā eius appetit eſ ſe ſub alia foꝛma ſi ğ dꝫ fieri incoꝛ/ ruptibile oꝫ ꝙ eius foꝛm a ſuppleat vicem oīs foꝛme. ſed ħ non pōt con/ ferri alicui foꝛme coꝛpali. qꝛ tunc cō ferreť creature qꝺ non determineť ad aliqꝺ genus cū omnes foꝛme nō ſint in eodem gñe. ğ nullo mō qꝺ eſt per naturam coꝛruptibile fieri pote rit incoꝛruptibile. ❡ Jn ꝯꝛiū eſt qꝺ ait apľus pª ad coꝛin. c°. 15. Opꝫ n. coꝛruptibile ħ induere incoꝛruptio/ nem. ꝛ moꝛtale ħ induere īmoꝛtalita tem. ❡ Rñdeo ddm qꝺ ꝺ re duplex pōt eſſe qꝺ vna qd eſt ꝛ qūo habeat fieri. Alia vtrū habeat eſſe in tali ma teria vt circa aurum pōt qs dupli ci ter dubitare. p. qꝛ neſciret ꝗ ꝛ quot requiruntur ad naturā auri. ſcdo qꝛ neſciret vtrū illa reperiuntur in tali materia. Si ğ videre volumus vtrū coꝛpa

ꝑ phyſ. ꝯm. 66. 75. 81.

Z. c. 4. ſꝫ ꝯmē taria ſu eſſe. Et. ca. 2. t. c. 29. 33 analogi ce. vide 8. met. t. c. 12.

coꝛpa reſurgentiū ſint incoꝛruptibi
lia·oꝫ nos videre que ⁊ quot reqrūt
ad coꝛruptionem vt ſciamus qd eſt
coꝛruptio·⁊ quō hʒ fieri. Poſtea vi/
dendū erit vtꝝ illa que ad coꝛrupti
onē requirūt in veniant in coꝛpoꝛi/
bus reſurgentium ꝙ ſi ſic dicemus
coꝛruptibilia ſunt ⁊ nō incoꝛruptibi
lia erunt· ¶ Sciendū ẽ ꝙ q̄ſtū ad
Cōſimi pñs ſpectat ad coꝛruptionem tria re
lia hʒ.6 qrunt coꝛruptio.n·Pꝛīo pſupponit
ql·q·11. nām ꝯrietatis·qꝛ gnationes ⁊ coꝛru
ptiones vt pʒ per phm̄ ꝑ phy·⁊ in
T·c·58. de gñatione ſunt ex ꝯrijs ⁊ in ꝯria·
59·⁊ide Scdo coꝛruptio pſuppōit priuatio/
nem·⁊ oꝛdinem agentium coꝛrup/
T·c·23. tiuoꝝ nā ſic non eſt dare gñonē niſi
⁊ inde. ſit dare agētia gñatiua· qꝛ nihil ſe
ipꝫ gñat ſʒ ſaluat vt dr̄ 2° de aīa ⁊
T·c·47· nulla oīo res eſt q̄ ſeipāʒ gignat vt
dr̄ ꝑ de trinitate·c·ꝑ.ſic non eſt dare
coꝛruptionē niſi ſit dare agētia coꝛ/
ruptiua fuit.n·hic erroꝛ phantium
quorūdā dicētiū mām ſeipāʒ moue
re ad gñonē ⁊ coꝛruptionē ſʒ qꝛ oē
ꝙ mouet ab alio mouet ⁊ qcqd agit
agit vt eſt in actu ꝑter pn^m paſſiuū
vt ꝑter māʒ que eſt oīa nāl'r fieri oꝫ
dare pn^m actiuū ꝙ ſit talia nāl'r fa
5·qli·q· cere·Tertio requiritur in ꝯpletum
18.ad dñiuʒ forme ſupꝛa māʒ·qꝛ ſi forma
arg·ad/ dñaret oīo mē nihil inſurgeret in
dit du/ mā qd repugnaret forme oꝫ ẽ foꝛ/
as aīas mam talē ꝑpetuari in tali mā· Hec
cās cor aūt tria que ad coꝛruptionem requi
rup. runt vident ſe hēre per oꝛdinē. Nā
nā ꝯrioꝝ hʒ annexam nām priua/
tiōis qꝛ ſemꝑ vni ꝯrio ānexa eſt pri
uatio alterius·Ruſuʒ ipſi priuatio
ni annexū eſt in ꝯpletū dñiuʒ forme
ſupꝛa māʒ·qꝛ ex h̄ foꝛa nō dñat ꝑfe
cte mē qꝛ eſt in ea priuatio ad aliaʒ
formā·rōne cuius pōt inſurgere in
mā diſpō aliqua repugnās ꝓpꝛie
T·c·80. forme. Inde eſt ꝙ phus ait ꝑ phyſi.
ꝙ mā rōe ꝑuatōis ānexe multotiēs
machinatur ad maleficium forme
ſub qua exiſtit. Igr̄ ſi bene declara
re poterimus ꝙ hec tria reqrūt ad
coꝛruptionē ⁊ ꝙ in coꝛpoꝛibus re/
ſurgentiū hec tria eſſe non hūt oꝫ
nos dicere ea ī coꝛruptibilia eē·Co
gimur.n·dicere ꝙ vbi nō reſeruat
nā ꝯrij ꝙ ibi cor° eſſe non pōt ⁊ ide
eſt ꝙ dicimus celos eſſe incoꝛrupti
biles qꝛ foꝛe celeſti nihil ꝯriat. Eſt Lege de/
quidē cōe dictū celū eſſe incoꝛrupti claratōeʒ
bile qꝛ ibi foꝛma ſatiat totū appeti/ huius loci
tū mē·Sed niſi hoc vlterius decla/ 2.ſen·d.1.
retur ⁊ magis ad ſpāle deſcendat pte. 3ª.q.
nō quietabit intellectū nr̄ʒ. Nā q̄re 3·via ſcda
mus vlterius quō forma illa poterit Et·di· 12,
totum mē appetitū ſatiare· ſi dicat pte.3·q.4.
formā illā eſſe nobilioꝛē ceteris coꝛ dub.ꝑ. Et
poꝛalibus formis nō ſoluetur diffi/ d Mā ce·
cultas q̄ſiti qꝛ ⁊ mā cū eſt ſub forma q·1·ad 2^m
nobili appetit eē ſub ignobili vt cū Auerr.
eſt ſub forma ignis appetit eſſe ſub
forma terre·Si vero dicerꝫ ꝙ ī foꝛ
ma celi reſuat oīs coꝛruptibilis for
ma ita ꝙ forma illa hʒ rōeʒ oīs for
me ⁊ ſic appetitum mē ſatiat hmōi
forma·ac ſi oīs forma eſſet ī illa mā
ſic.n·dd ſit aſſumptuʒ difficilius qꝛ
non vr̄ bene dictū ꝙ in aliqua coꝛ/
ruptibile foꝛa reſuet oīs forma qꝛ
opoꝛteret formā illā nō determiarī
ad aliqd genus nec ad aliq̄ʒ ſpēʒ cū
coꝛpoꝛales forme ſint diuerſarum
ſpēꝝ ⁊ diuerſorū generū· Dicimus
ẽ formā celi ſatiare totū appetituʒ
mē qꝛ illi forme nihil eſt ꝯrium ꝙ de
clarat celeſtis motus· Nam cū nā ſit
ꝑncipiū motus ⁊ q̄etis eius in q̄ eſt
perſe ⁊ ꝑ ⁊ non ſm̄ accn̄s vt dr̄ 2°
phyſi· Ex ipō motu iueſtigare poſſu T·c·3.
mus nām rei vt cū motui aliqd eſt
ꝯrium nē q̄ʒ ſequit talem motuʒ oꝫ
aliqd ꝯriuʒ eſſe. Inde eſt ẽ ꝙ qꝛ oīa
exītia ſphera actiuoꝝ ⁊ paſſiuoruʒ
vel mouet ad mediū vt grauia vel dr̄ h̄ ꝑ celi
a medio vt leuia cū tales motus ad T·c·5.

inuicem contrarient oportet aliqd ꝯ̃riari naturis actiuoꝝ ⁊ paſſiuorũ ſ; cũ motui nihil ꝯ̃riet. Nã cui eſt ꝑ prius talis motus non dicemus hr̃e ꝯ̃riũ. quare cũ motui circulari nihil
T.c.24. 25.26.⁊ uide. ſit ꝯ̃rium vt ꝓbatur ꝑ celi ⁊ mundi. Nature celeſti cui eſt ꝓprius talis motus nihil poterit eſſe ꝯ̃riũ. Itaq; cum mã ex hoc appetat eſſe ſub alia fořa q̃ ſtat ſub forma ꝯ̃ria cui eſt annexa priuatio illius forme. ſi forma mate/riã perficiens non hr̃et ꝯ̃rietate; ad aliquã formã. ⁊ per ꝯ̃ñs non haberet annexã priuationẽ alicuius forme. op porteret formam illam totum appeti tum mẽ ſaciare. q: non eſſet in mate ria) pp carentiã ꝯtrarietatis appeti/tus ad vlterioꝛẽ formã. Declaratum eſt ḡ p̃mũ. v; q; ſi tollatur nã ꝯtrarie tatis tollitur rõ coꝛruptiõis. ¶ Hoc viſo de leui declaratur Scḋm v; q; ſi tollatur rõ priuationis tollitur ipſa coꝛruptio. Nam ſi mã appetit coꝛru/ptionẽ forme pꝛopꝛie hoc eſt p accñs q: malũ non põt eẽ per ſe intentum. ⁊ maxime non poteſt eſſe per ſe inten tum a nã. Cum in tãtu; dicatur natu
Egid. vo/cat iſtũ ap petitum ydropiſin quã ſolus deus ſana re poteſt. ra appetere ⁊ intendere in q̃tũ diri gitur a ſubſtantijs ſeperatis. Cauſa aũt quare mã appetit coꝛruptionem vnius forme eſt. q: videt ſe priuatam alia forma. Per ſe ergo ⁊ p nã appe tit bonum q: appetit perfici per for/mam. ſed q: cũ perficitur ab vna for ma expoliatur alia. appetẽdo per ſe perfectionem vnius forme qua ſe vi det priuatam. appetit per accñs coꝛ/ruptionem alterius forme qua indui tur. Itaq; ſi tollatur priuatio tolletur appetitus ad vlterioꝛem formam. ⁊ p ꝯ̃ñs tolletur rõ coꝛruptionis. ¶ Ter tium quidẽ qḋ dicebatur declarãu/dum v; q; ad coꝛruptionẽ requiritur incõpletũ dominiu; forme ſupꝛa ma teriam. eſt quaſi per ſe notũ. Nam ac tus actiuoꝝ ſunt in paciente ⁊ diſpo

ſito vt dr̃ in. 2. de aĩa. mã ḡ diſpoſita T.c.24. ⁊ pꝛopoꝛtionata eſt illud in quo nãlr̃ exiſtit foꝛma. q̃diu manet mã diſpo/ſita ⁊ ꝓpoꝛtionata tãdiu h; eſſe foꝛa in mã. ſed ſi efficiatur in ꝓpoꝛtionata ⁊ indiſpoſita tunc mã que erat nãlis foꝛme pꝛioꝛi. efficitur ei in nãlis. Pꝛo pter qḋ o; foꝛmã illam cedere in po tentiam mẽ. vel ſeperari a tali mate ria. ſicut ſepararetur graue a terra. ſi terra que mõ eſt locus deoꝛſum ⁊ eſt locus grauium fieret ſurſum ⁊ eſ ſet eoꝛum in naturalis locus. Op; ḡ fieri mã; impꝛopoꝛtionatã ad hoc q; aliquid coꝛrũpatur. ſed cum diſpoſi/ſitio repugnans foꝛme non ĩfgat in mã niſi ex eo q; foꝛma non h; ꝯpletũ dñiu; ſupꝛa mãm. o; ad coꝛruptionẽ concurrere non ſolum nãm ꝯ̃rietatis ⁊ rõnẽ priuationis. ſed ẽt o; ibi adeſ ſe in ꝯpletũ dñiu; foꝛme ſupꝛa mate riam. Aduertendum autem q; pꝛiua tio dicit aptitudinem ad foꝛmã ⁊ fun datur in potentia paſſiua mẽ. Cũ er/go poᵃ pꝛius dicatur de actiua q̃; de paſſiua. vt ꝓbat ph̃s. 5. metħ. ⁊ cũ nõ T.c.17. ⁊ colligr̃ ex. 9. me tha. t. c. 2. dicatur aliquid eſſe in potentia paſſi ua niſi ſit illud in poᵃ actiua. Volens illam poᵃᵐ paſſiuã ad actum reduce re qui tolleret oꝛdinem agentiũ coꝛ/ruptiuoꝝ tolleret aptitudinem ad vl terioꝛẽ foꝛmã. ⁊ p ꝯ̃ñs tolleret rõne; priuationis. Cũ igr̃ narrauimus tria que requiruntur ad coꝛruptione;. lo co priuationis enumerare poſſumus oꝛdinem agentiũ coꝛruptiuoꝝ. Ut di camus tria requiri ad coꝛruptione;. Nãm ꝯ̃ry. oꝛdinẽ agentium. Et incõ pletum dñium. ¶ His declaratis d̃ leui patere põt ſol᷒. q. Dicere. n. poſ ſumus q; coꝛᵃ reſurgentiũ beatoꝝ ſt̃ incoꝛruptibilia tripl̃r. Dãpnatoꝝ võ dupl̃r. Supceleſtia vero coꝛᵃ ſunt in coꝛruptibilia pp defectũ nẽ ꝯ̃ry. Bea toꝝ vero coꝛpa ſunt incoꝛruptibilia p gr̃a;. ⁊ per ꝯpletũ dñiũ qḋ h; ĩ eis
Scitoq; Egi. h; opi. pe/culiarẽ in hac mã. Jõ. ſ. Tho.

4.ſ.gen c.85.ali am alſi/ gnat. Sco.4° di.49.q. 13.dixit cã3bui9 īcorrup tibilita/ tis fore diuinaȝ volunta tē ñ coa gētēcāe 2° corru ptiueꝛc Duran. ꝟo.d.ꝙ cã bui9 ē diuina ꝟi9 aſſi ſtēs bris ꝛ probi bēs cās extriſe/ cas inſe rētes cõ ruptões ꝛ paſſio nem.

forma ſupra mãm. Nam qꝛ eorũ aia perfecte triũphauit de corpore pro prio congruũ eſt vꝛ per diuinã gratiã in rr°ne conferatur tñ diuiũ ipſi aīe ſupra corpus vt nihil poſſit inſurgeꝛ in corpe repugnans aīe. ꝯcurrit ergo pſcm diuiũ. Rurſus.ᵃ ceſſabit tē cor° incorporibus beatis qꝛ auferet ordo corruptiuoꝝ agentiũ. ceſſabit.n. tunc motus celi qđ eſt primus alterans ꝛ primũ corrũpēs. eo ergo ceſſante tol letur ordo corruptiuoꝝ agentiuȝ. quo ſublato ceſſabit gñatio ꝛ corruptio. Tertio erũt incorruptibilia illa cor° pp ablationē nẽ ꝯry. Nã ꝯtraria na ta ſunt fieri circa idem. albedini ergo non ꝓprie ꝯriatur nigredo que eſt in coruo qꝛ tunc ꝯria verificari poſſent ſimꝉ. ſimul.n. verũ eſſe bȝ ꝙ ſi paries albus ꝛ coruus niger. albedini ergo que eſt ipariete ꝓprie ꝯriatur nigre/ do q̃ circa huiõi parietē bȝ eē. Igiť ſi non eſſet paries ſpo° ad aliaȝ for/ mam ꝛ non poſſet ibi forma alia ſdu ci tũc forme que eſt impariete nõ ꝓ prie eſſet ꝯria alia forma. Itaqꝫ cum corpa reſurgentiũ beatoꝝ non ſint ſ po° adulteriorem formã eoꝝ forme non proprie ē aliqua forma cõtraria Ɛx hus ğ trib9 paſſignatis mõis bea toꝝ corpa īcorruptibilia eſſe ꝯtingit. Sed corpa dãpnatoꝝ ſunt incorrup tibilia dupl'r. non.n. dicemus ea non poſſe corrũpi pp cõpletũ diuinũ for me ſupra mãm. Nam cũ eoꝝ aia non triumphauerunt de corpe ſed potius cõrio corpus de aia non eſt dignum neqȝ iuſtum ꝙ eis ꝯferatur impaſſi/ bilitas vt ꝙ nihil inſurgat in corpoꝛ ꝙ diſpliceat aīe. Erunt tñ incorrup/ tibilia qꝛ auferetur ordo agentiũ cor ruptiuoꝝ vt qꝛ ceſſabit motus celi. Et ēt erunt incorruptibilia qꝛ non ꝓ prie reſeruabitur ibi rõ ꝯrietatis cũ ſint ꝯtraria nata apta fieri circa idē ꝛ non habet ꝓprie eſſe contrarietas

Sco.4° di.49.q. 13.pro/ batqꝫ cã huius ñ eſt ceſſa tio mo/ tus celi. nec ple nũ diuiũ fõme ſu pramãȝ

niſi in materia vbi bȝ eſſe poſſibili/ tas ad vlteriorē formã. corpa aũt ce/ leſtia vt pȝ perabita incorruptibilia ſunt qꝛ nã ꝯrietatis in eis eſſe non bȝ. ℭ Ad Primum dđ ꝙ grã non tollit nãm qꝛ in nã fundatur. tolleret ꝓpuȝ fundamentũ ſȝ cũ grã non fundetur īdefectibus nẽ. lȝ ipſa nõ tollat nãȝ tollit tñ nẽ defectus. Corruptio quí dē non noĩat nãm.'ȝ nẽ defectum. bñ ergo dictũ eſt ꝙ cor° beatoꝝ que ꝑus erant corruptibilia per naturã fiunt incorruptibilia per grãm. vel dicitur ꝙ corpa reſurgentiũ tã beatoruȝ q̃ȝ dãpnatoꝝ que prius erant corrup/ tibilia ſuppoſito motu celi. ꝛ ſuppoſi to ordine agentiũ corruptiuoꝝ. fiunt poſtea incorruptibilia ſublato tali ordine. ℭ Ad Secũdũ dđ ꝙ corpa reſurgentiũ ſunt incorruptibilia per ſublationem agentium corruptiuoꝝ. Nõ oȝ ergo dare ibi virtuteȝ infinitã ad hoc vt perpetuo durent. ſed ſuffi cit talem ordinē eſſe perpetuo ſub la tũ. ℭ Ad Tertiũ dđ ꝙ corpa illa nõ retinenť per violentiã ne tendant in corruptionem. Na ſicut nãle erat eis corrũpi ſuppoſito ordine talium agē tiũ corruptiuoꝝ ſic in nãle eſt eis cor rũpi tali ordine ſublato. ℭ Ad quar tũ dđ ꝙ priuatio ſeqꝫ ſtam mẽ ñ ſim pliciter ꝛ abſolute ſed vt habet ordi nē ad agentia corruptibilia tali ergo ordinē ſub lato tollitʼ aptitudo adul/ teriorem formam ꝛ p ꝯñs tollitur rõ priuationis fm ꝙ hic de priuatione loquimur. ℭ Ad Quintum dđ ꝙ eq/ uoca ſunt quoꝝ nomen cõe eſt rõ ſba diuerſa. Cũ ğ mẽ nõ ꝯpetat rõ neqȝ diffinitio ꝓut cõſideratur in ſe ſed p analogiam q̃ȝ bȝ ad formã non vide tur eſſe inconueniens magnum talē equocationē cõcedere incororpibus reſurgentium vt diceremus ꝙ in il/ lis corporibus eſt candē mã per eſſen tiam que tñ aliquo mõ bȝ aliũ ordi/

Tu ꝟo ex vb Egi. in hac. q. ꝛ qli. 2°. q. 10. rñdeb facilime ad rões. Sco.

Lege ad ꝓpoſitũ ꝓ qli. q. 20.

Eãdē ſnīã bȝ. 2. ſen. di. 12. pre 3ª. q. 4. ad 2ᵐ.

nem ad formaꝫ nũc ꝙ̃ prius. ¶ Ad Sextũ dõ ꝙ non opꝫ aĩam exiſtentẽ in corporibus reſurgentium hr̃e rõ/nem ois forme adhoc ꝙ corpa ſint incorruptibilia ſed ſufficit talem ordi/nem agentium corruptiuoꝝ auferri ad hoc ꝙ ibi nõ ſit poſſibilitas ad vlteriorẽ formã. vt eſt pbabita manĩm.

Queſtio quinta.

QUinto Queritur de aĩabus reſurgẽ/tium ⁊ eſt qõ de aĩabus damnatoꝝ. Utrũ añ reſurrectõeꝫ corporum poſſint ab igne inferni ſiue ab igne corporeo. Arguit̃ ꝙ ñ. qꝛ ſemper agẽs eſt pſtantius patiẽte. Cum igr̃ nihil ſit formalius ⁊ preſtãtius ꝙ̃ aĩa. a nullo corpe poterit pati aĩa.
T.c.45. Lege Egi. ibi pulcre ⁊ Auerr. ¶ Preterea in lib. de gñatõe cap. de tactu vult phus ꝙ aliqua tangũt ⁊ nõ tangunt̃ vt corpora ſupcceleſtia tangunt hec inferiora qꝛ agũt in ea ⁊ non tangũt̃ ab eis qꝛ non patiunt̃ ab eis. Cauſa aũt quare corpora ſupceleſtia tangũt hec inferiora ⁊ nõ tangunt̃ ab eis vr̃ eſſe qꝛ nõ cõicant in mã cum iſtis. Nam coĩcantia in mã ſimul tangunt ⁊ tangunt̃: agunt ⁊ patiuntur abĩuicẽ. Quare cũ aĩa coĩcet minus ĩ mã vt cũ igne corpeo ꝙ̃ corpus ſupceleſte cũ hys ĩferioribus ſi corpus ſupceleſte ab his inferioribus pati non põt multo minus aĩa patiet̃ ab igne corporeo. ¶ Preterea ſemp agens aſſimilat ſibi paſſum. ḡ ſi ignis poſſet agere in aĩam aſſimiliabit eam ſibi ⁊ aliqñ aĩa fieret ignis qđ eſt inꝯueniens. ¶ Preterea dicebat rñs ꝙ ignis agit ĩ animã nõ inq̃ꝫtũ res q̃dã eſt. ſꝫ vt inſtr̃ꝫ diuine iuſticie. Arguebatur in ꝯriũ ꝙ non. qꝛ nihil vt inſtr̃um agere põt vltra virtutẽ principalis agẽtis ſed ignem agere in aĩam ⁊ aĩam dolere ⁊ cruciari pp actionẽ ignis eſt implicare ꝯdictoria. ſed diuina virtus nõ põt in ꝯdictoria. ḡ multo minus ignis inq̃ꝫtũ eſt inſtr̃um diuine iuſtitie in ꝯdictoria poterit ꝙ aũt hoc ſit ꝯdictoria implicare pꝫ. qꝛ ſbm doloris eſt ſenſus: ſenſus aũt vt in ſbo fundatur in corpe. Corrupto ḡ corpe corrũpũtur poᵉ ſenſitiue qꝛ in aĩa ſepata nõ ſunt poᵉ ſenſitiue ⁊ per ꝯñs nõ ẽ ibi ſbm paſſionis ⁊ doloris. ſꝫ dolor/paſſio/motus: ⁊ hmõi accñia qꝛ dĩt quid ſucceſſiuũ ponere ea ſine ſbo eſt ꝯdictionem implicare qꝛ tota rõ vnitatis ⁊ per ꝯñs entitatis taliũ accidẽ/tium eſt per ſbm. ḡ ſi ſine ſbo ponerent̃ eſſe. ſimul eſſent ⁊ nõ eſſent. oĩo .n. eſt ꝯtradictionẽ implicare ponere motum ⁊ nõ ponere aliqd ꝙ moueatur vel nõ ponere ſbm motus. ḡ a ſilĩ ꝯditio implicat̃ ſi ponat̃ dolor ⁊ paſſio ⁊ nõ ponatur ſenſus qui eſt doloris ſbm. ¶ Preterea dicebat rñs. Aĩam ſeparatam pati ab igne qꝛ detinetur ab ipſo ⁊ hoc eſt aĩe q̃dã paſſio qꝛ detinet̃ a corpe. Sꝫ cõtra. ſi ſolũ pp h̃ aĩa patitur ab igne/ qꝛ detinet̃ ab eo cũ per diuinã iuſtitiã poſſet detineri a lapide. ḡ ñ alr̃ patit̃ ab igne ꝙ̃ pateret a lapide. ſi per diuinã iu/ſtitiã detineretur ab eo qđ vr̃ abſurdum dicere. ¶ Preterea qꝛ dice/bat rñs ignẽ agere in aĩam inq̃ꝫtũ eſt inſtr̃m diuine iuſtitie. Arguebat̃ ſic nõ cõtingit aliqd agere in aliud vt inſtr̃ꝫ eſt niſi reſpectu illius aliqd ꝯpetat ei vt res q̃dã eſt vt ſerra non induceret formã arche/in ligno inq̃ꝫtũ eſt inſtr̃m artis. niſi reſpectu li/gni cõpeteret ei aliqua actio inq̃ꝫtũ res q̃dã eſt vt niſi ſerra ſecaret ꝙ facit inq̃ꝫtũ res q̃dam eſt ſerra. Itaqꝫ nũꝙ̃ induceret formã arche qđ agit vt inſtr̃m eſt artis. Quare ſi ignis dꝫ agere in aĩaꝫ vt inſtr̃m. oꝫ aliqd agere in ipſam vt res q̃dã eſt. ſꝫ hoc eſt

impoſe cum impoſe ſit non corpus
Gloſaꝫ acorpe moueri. ¶ Preterea oē q̄ re
huiꝰ ꝓ cipit̄ in aliquo recipit̄ per modū rei
pōis vi recipiētis. cū ḡ aīa ſit nē itellectualis
de.3.ce qdqd recipit̄ l ea recipit̄ mō itell igi
li.67.2. bili. ¶ Preterea aīa ꝯiuncta corpi
de aīa. ñ gaudet nec triſtatur iuxta illō pri
67.5°.ō mi de aīa. T.c.63 64. Si qs dixerit
aīa.4. aīam gaudere vel triſtari dicit ipſaꝫ
ꝯmētis. texere ⁊ filare quare ſi aīe ꝯiuncte
nō pōt in eſſe triſtitia vel dolor. mul
tominus aīe ſepate in eſſe poterit.
ꝓpō.2. ¶ Preterea ꝯtrarioꝝ ꝯtrarie ſunt
phy.t.c. cauſe. ſꝫ tota cā delectationis nr̄e eſt
30. ex eo q̄ ꝯiungit̄ ꝯueniens ꝯuenien/
ti. ḡ tota cā doloris ⁊ triſtitie eſt ex
eo q̄ ſepat̄ ꝯueniēs a ꝯueniēti. nō ḡ
erit dolor vl̄ paſſio ī aīa niſi q̄ ſepat̄
a bono diuino ſiue a bono ꝯueniēte.
ḡ totus dolor erit ex pena dāni. non
Jn ma/ expena ſenſus. neq̄ꝫ ex igne. ¶ Jn
theo.c° ꝯtrarium eſt. qō in euangelio dr̄. Jte
25. maledicti in ignē eternū. q.p.eſt.d.
⁊ āgelis eius. ſꝫ cū āgelus nāt̄r ñ ſit
minus ſpūalis q̄ꝫ aīa. ſi ipſe pōt pati
ad igne inferni qui paratus ē ei p di
uinā iuſtitiā. ḡ multo magis anima.
¶ Rñdeo dōm q̄ oīno tenendū eſt
cū catholica fide aīam pati ab igne.
ſꝫ quō patit̄ difficile eſt videre. qdaꝫ
.n. voluerūt aīam pati ab igne ſoluꝫ
q̄a terret̄ ⁊ timet vñ ſm hos non oꝫ
ponet̄ ignē corpaleꝫ. ſꝫ ſufficit ignis
imaginarius ⁊ methaphorice dictus
vt timor ille q̄ p diuinā iuſtitiā icutit̄
noīe ignis noīetur. huc aūt modū fa
bule pythagoricoꝝ ſequūt̄ qui exñ/
tes in tartaro ſolo timoꝛe cruciari di
2.poſte. cebant. vnde tonitrua ⁊ cetera talia
t.c.12.⁊ dicebant eē facta ad eoꝝ terrorem.
ſꝫ Egi. vñ cū q̄rebat̄ quare deus tonat. Rñ
c°.11. debāt Pythagorici vt terreāt̄ illi q̄
Ariſto. ſunt ī tartaro ⁊ dicebāt hāc eē omōeꝫ
narrat ſꝫ cāꝫ finalē. Sꝫ ſi q̄ in inferno non ſit
iſtam verus ignis. ſꝫ ſolus timor ibi dicat̄
opīonē. nō patit̄ veritas euāgelica nec ſcōꝝ

dicta qui ponūt ibi ignem veꝝ cru/
ciātem aīas. ¶ Propter hoc fue/ Jſtā opi.
rūt alij. d. q̄ in inferno ē verus ignis Egi. duē
⁊ copeus ⁊ aīe patiunt̄ ab hoc igne ad ꝯcōdiā
videndo ipſum. vñ dicunt q̄ ipſū vi 2.qli.q.9.
dere ignem talē eſt aīas pati. huic ḡ vide Egi.
vr̄ ꝯſonare qō. d. gregorius .4°. dia. lib.ō ifer/
.c.30.d. qō ex eo ipſo aīa ab igne pa no ⁊ para.
tit̄ q̄ videt ipſum. ſed illud imꝓbat̄ c°.14. viō
q̄a viſibile ſm q̄ hmōi facit ad dele fortiores
ctationē vidētis. ḡ eo ipſo q̄ aīa vi/ rōs. Sco.
det ⁊ aphendit ignem ab eo pati nō ꝯ iſtā opi.
pōt. ¶ Propter hoc dixerunt alij 4.ſen.diſt.
aīam pati ab igne nō ex hoc ſolū q̄ 44.q.2.
ignē aphendit ſꝫ q̄a aphendit ipſuꝫ
vt nociuū ⁊ leſiuum qō ēt Grego. vr̄
dicere in dialogo eodem li.⁊.c.d. q̄
aīa q̄a cremari ſe aſpicit cremat̄. ſꝫ
⁊ iſtud imꝓbat̄ q̄a ſi aīa ſolum ex h̄
cremaret̄. q̄a aphēderet ſe cremari.
ſequeret̄ ex h̄ q̄ non eſſet in ea dolor
niſi ſm apparentiam q̄ nō vr̄ ſuffice
re nec ſufficit ad hoc q̄ pena aīe rñ
deat culpe. ſm hoc ḡ pñt imꝓbari
oēs p̄tacte opiniones q̄a oēs ille po
nunt penam anime non ſm verita/
tem ſed magis ſecundū aphenſionē.
¶ Propter hoc eſt quartus modus
dicendi q̄ ignis ille corpeus dupl̄r
pōt conſiderari. P° vt res quedā ē
Scdō vt eſt inſtr̄m diuine iuſtitie di/
cunt ergo ignē illum agere non vt
res quedam eſt. ſed vt eſt inſtr̄m. Sꝫ
iſtud imꝓbatur q̄ vt cōiter tenetur
oē inſtr̄m in illud circa qō agit iſtru
mental̄r opat̄. hꝫ aliq̄ꝫ ꝓpriā actioneꝫ
ſibi cōnālē. p̄ter actionē illā quā agit
in virtute principalis agentis. ſed po
nebatur exemplum de ſerra que niſi
ſecaret q̄ cōpetit ei vt res quedā eſt
non induceret debitam formam ar/
che q̄ ꝯpetit ei vt res quedā eſt. Jgit̄
ſi damus aliq̄ꝫ actionē ipſi igni ī ani
mā vt inſtr̄m eſt oꝫ q̄ ipſi igni aliqd
cōpetat reſpectu aīe vt res quedā ē.
¶ Propter hoc eſt quintus modus

Opi.S. Tho 4.ſē. di.44.q.3. ar.3.Iſoſo ne.3.q.7 ql.2.q.13.

dicendi. ꝙ corporalia nō pñt in aliq̄
agrauare ſpūꝫ niſi in quātū ſpūi cō/
iunguntur, ſpūalem aūt ſbā corpi cō
iungi pōt intelligi dupl'r. Pͦ vt for/
me mē ꝛ ſic aīa humana huno corpi
eſt coniūta. Scḋo vt locatuꝫ loco ꝛ ſic
oīs ſpūalis ſbā ƀꝫ Damaſce. vbi opa
tur ibi eſt ꝛ qꝛ qlꝫ ſbā ſpūalis creata
hꝫ virtutem limitatā. ꝛ cū opatur in
vno loco non opatur in alio quelibet
talis ſbā fm nām ſuam terminatur
q̄dāmō ad locū. vt cū eſt in vno loco
non eſt in alio. non tñ ƀꝫ nām ſuā hꝫ
ſpūalis ſbā ꝙ detineatur ꝛ alligeť alí
cui vni loco. aīa ergo dāpnatoꝝ ſepa
ta a corpore dupl'r. comparatur ad
ignem inferni. Pͦ ꝙ determinať
ad illum locum. qꝛ ita eſt in inferno
ꝙ non alibi. Secūdo qꝛ determinaťꝛ
alligatur ibidē qꝛ nō pōt ab illo igne
recedere. Primū cōpetit ipſi igni vt
res quedā ē qꝛ corporalia ƀꝫ ſuā nāꝫ
hoc hñt ꝙ ꝯiūgantur ſpūi. ꝛ ꝙ ſpūs
detineneť vt locatū detinetur ad lo/
cum. Secundum vero vꝫ teneř aīaꝫ
alligatam ꝯpetit igni non vt res que
dam eſt. ſed vt inſtrm diuine iuſtitie
eſt qꝛ ſupra nām corporū eſt poſſe de
tineri ſpm̄ alligatū. Dictū ḡ iſti aīaꝫ
hoc mō pati qꝛ cōtra voluntatē ſuaꝫ
detinetur ab igne inferni vt non poſ
ſit alibi eſſe. ꝛ qꝛ omne inuoluntariū
ē penoſum ꝛ contriſtās ideo anima
valde affligitur ꝛ cruciatur. Sed ħ
nō vř ſufficere. qꝛ ſi non pp aliud aīa
cruciatur niſi qꝛ cōtra voluntatē deti
netur alligata igni videtur ꝙ eque
pateretur vt arguendo tangebatur
ſi contra voluntatē teneretur alliga/
ta lapidi. Rurſus forte pueros exiſtē
tes il limbo diceret aliqs nō poſſe re
cedere inde ꝙ ſi ſic eſt videtur ꝯclu/
di q̄dāmō equalē eſſe penā puerorū.
ꝛ dāpnatoꝝ. ¶ Propter ħ al'r ē dicē
dū ſciendū ḡ ignē illū oīo aīam affli
gere ꝛ crucciari. non ſoluꝫ qꝛ anima
contra voluntatem detinetur ibideꝫ
ſed ēt qꝛ ignis ille affligit ꝛ cruciat
aīam ꝛ cāt in ea dolorem ꝛ penam.
Qḋ ſic ḋclarari pōt. Nā q̄ꝫdiu aīa eſt
ꝯiuncta corpori ſi corpus illud igni
coniungatur vere dolor ꝛ paſſio ha/
bet eſſe in aīa. Ignis ḡ nāl'r per cor/
pus pōt affligere animā. aīa aūt ſic
afflicta ꝛ cruciata per ignē mediāte
corpe non ꝓprie calefit nec ignit̃ qꝛ
non cōicat cum corpe in mā. Sed ex
peritur nichilominus quilꝫ in ſe ipo
quantus cruciatus eſt in aīa coniun/
cta corpori. ſi corpus eius appliceť
ad ignem. quare cū deus poſſit ſine
cā ſcḋa qdqd efficit mediāte illa po
terit deus ſimilē cruciatuꝫ effi ceř in
aīam per igneꝫ ſine corpe quē efficit
ignis mediāte corpe. ergo ſilr̄ mō pa
titur aīa ſeparata ab igne ſine corpe
ſicut patitur coniūcta mediāte corpe
Dico aūt ꝙ patitur ſilr̄ qꝛ nō patitur
minus imo patitur plus. qꝛ ſine cōpa
ratione vt exigit ordo diuine iuſtitie
magis cruciatur aīa ſepata ſine cor
pore ab igne inferni q̄ꝫ coniuncta me
diāte corpe per hunc ignē. Ille itaqꝫ
ignis reſpectu aīe aliqd hꝫ vt res q̄
dam eſt ꝛ aliqd vt inſtrm diuine iu/
ſtitie. Nam habere aliq̄ꝫ vnionem ad
aīam pōt ei cōpetere vt res quedaꝫ
eſt quia ex quo ſpūales ſbe pñt eē i re
bus corporalibus vt in loco cum lo/
ci ad locatū ſit aliqua vnio nāl'r ille
ignis ad aīam hře poterit aliq̄ꝫ vnio
nem. ſed qḋ ex vnione illa ſequatur
in aīa dolor ꝛ paſſio ꝛ ꝙ ignis poſſit
cruciare aīam ſine corpe ſicut cruc/
ciaret eā mediāte corpoř nō hꝫ ignis
ille nāl'r vt res quedam eſt ſed vt eſt
inſtrm diuine iuſtitie. Nam deus ſine
cā ſa ꝛ ſine corpe pōt facere quidqd
facere pōt mediāte hmōi cā ſa vt me
diāte corpe. ꝛ ħ de queſito ad pñs
ſufficiat qꝛ in ſequēti qōe clarius ap
parebit qōqř. ¶ Ad Pm ḋōꝙ ſem

Vide Egi.2. qli.q.9. ꝛ.10. Et diſferno ꝛ para. cap.12.

per agens ſi agat per ſe ⁊ in virtute propria ſꝫ ꝙ huiuſmodi ē formaliꝰ ⁊ pſtantius ⁊ actiuius patiente. ſed ſi agat vt inſtr̄m in virtute alterius non opꝫ eſſe preſtantius patiente. Nam tota cā qr agens oꝫ eē preſtantius patiente eſt qꝛ nihil agit vltra ſuam ſpēm. qꝛ cū ab agente reſultet aliqd ī paſſo ⁊ cū ipſum ſubſternatur ei ꝙ imprimitur ab agente tāqꝫ mā ſubſternit forme cum forma ſit actus mē ⁊ ſit ea pſtantior. ſi agēs non eſſet preſtantius patiente ageret vltra ſuam formā ⁊ vltra ſuam ſpēꝫ. qꝛ efficeret aliqd ī patiente ꝙ eēt preſtantius eo. ⁊ p ꝯñs eſſet preſtantius agente ipſo. ſi ipꝫ agens nō eēt patiēte preſtantius. Ne ḡ cogamur ponere ꝙ aliqd agat vltra ſuā ſpēꝫ ⁊ vltra ſuam formam dicimus ꝙ ſemp agēs eſt preſtantius patiente vel oꝫ eē. Oꝫ cuꝫ aliqd poſſit agere vltra ſuā ſpēꝫ non in virtute ꝓpria ⁊ vt eſt res q̄dam in ſe. ſed in virtute alterius ⁊ vt eſt inſtr̄m ꝙdā qꝺ agit vt organū ⁊ vt inſtr̄m ſꝫ ꝙ hmōi eſt. non oꝫ eſſe preſtantius patiente. non ergo oꝫ igneꝫ inferni eſſe preſtantiorē ⁊ formaliorē aīa cum non agat in eā vt eſt res q̄daꝫ ⁊ in virtute propria. ſed vt eſt organum ⁊ inſtr̄m. ¶ Ad ſcđm đđ ꝙ que non cōicant in mā non ſe contangunt ad inuicem ita ꝙ ex tali contactu agēs ꝯuertat ad ſe paſſuꝫ qꝛ nūqꝫ vna res nālr agit ī aliā niſi cōicet in mā cuꝫ illa. qꝛ nūqꝫ ignis cōuerteret ad ſe aquā niſi cōicaret in mā cū ea. Tactus aūt ſm quē paſſum nō cōuertitur in nām agentis pōt eſſe non cōicatiuū in mā. Uerūtñ ſm hunc tactum in ꝓpria virtute ſolum ſuperiora agunt in inferiora. In virtute tñ alterius poteſt eſſe eꝯ°. ⁊ hꝫ mō ignis agit in aīaꝫ lꝫ non cōicet in mā cum ea qꝛ ex tali actione nūqꝫ patiens cōuertetur in agens vel aīa conuertet

Iſtā q̄lo ſaꝫ đdit ēt. 2. q̄li. q. 9. ⁊ 5. q̄l. q. 21. ar. 2. Et vide Sco. gloſā. 4. di. 44. q. 2. ad pm

De age ſ cū ꝯta ctu ⁊ ſine. lege Egi. 2°. di. 3. q. 20. via. 3. ⁊ đ co gni. An ge. q. 3. p ſcōue niēti. ⁊ q. 12. ar. 2 ſ pn°. ⁊ p đ gen t. c. 45.

in ignem. Rurſus lꝫ ignis ſit inferior aīa non tñ eſt inconueniēs ipſum agere in aīam qꝛ vt tactū eſt hoc non facit in virtute ꝓpria. ſed vt eſt diuine iuſtitie inſtr̄m. ¶ Ad tertium đđ ꝙ ſm illam actionē p q̄ꝫ ignis inferni agit ī aīaꝫ ñ oꝫ ꝙ aīa aliqñ fiat ignis qꝛ vt pꝫ hmōi actio nō ē niſi inter ea que cōicāt in mā ꝙ inter ignē ⁊ aīaꝫ ſaluare ñ poſſumus. ¶ Ad.ᵐ q̄rtuꝫ đđ ꝙ vt patebit in ſequenti qōne virtute diuina pōt ī aīa eſſe dolor abſqꝫ eo ꝙ ſint actu ⁊ formalr potētie ſenſitiue. nec tñ dolor ille eſt ſine ſbo qa ipſa aīa vel ipſa potentia intellectiua reſpectu illius doloris ſe hꝫ vt ſbꝫ Unñ ⁊ ī ipſis demonibus ſaluare poſſumus penam ⁊ dolorē non obſtante ꝙ in eis non eſt potentia ſenſitiua. ¶ Ad.ᵐ quintū đđ ꝙ vt pꝫ perhabita non eſt tota pena ⁊ afflictio aīe ex eo ꝙ contra voluntatem detinet alligata igni inferni ſed qꝛ ignis ille virtute diuina efficit ſileꝫ penā ⁊ maiorem in animam ſeperataꝫ ſine corpore q̄ꝫ virtute ꝓpria efficere poſſet ī aīam ꝯiūctaꝫ mediāte corpᵉ. ¶ Ad ſextū dōm ꝙ pꝫ ſolō per iam dicta qa aliquid damus igni vt res q̄daꝫ eſt vꝫ hr̄e aliquam vnionem ad aīaꝫ ⁊ aliqd damus ei vt inſtr̄m quodam eſt. ſ. ꝓut ex tali vnione aīaꝫ affligit ¶ Ad ſeptimū dōm qꝺ ignis ⁊ huiuſmodi corpalia lꝫ ut res q̄dā ſunt ꝯparent ad aīaꝫ ſicut intelligibiᵃ ad intelligentē ⁊ ſm hoc non ſit ibi pena ⁊ afflictio. tñ vt ignis ille ē inſtr̄ꝫ ꝯparat ad aīam vt cruciās ad cruciatum vt in alia qōne plenius patebit affligetur aīa ab illo igne. ¶ Ad.° octauū dōm ꝙ auctoritas illa nō eſt ad ꝓpoſitū intētio. n. Ari. ē qꝺ q̄ꝫdiu forma eſt ꝯiuncta mē ⁊ aīa corpori actiones ⁊ paſſiones non ſunt ipius forme. ſꝫ totius ꝯpoſiti ſeu ꝯiuncti. Nā ſicut forma nō per ſe eſt. ſꝫ eſt rō

Tho. 2. q̄l. q. 13. ait ꝙ iſte ꝯtactꝰ ē v̄tutis ñ mathematicꝰ q actēdit ſꝫ trminos q̄ꝫ titatiuos. viđ ibi in ſolōne p̄iſmi p q̄ vi de Egi. in q. đ. cō. ange. q. 3. ad 2. ⁊ q. 6. via 2ᵃ vbi declarat qd ſit ꝯtactꝰ ſi tualis quē. ſ. Tho. vocat mathematicū. ⁊ qd v̄tualis qꝺ ēt ꝯcedit Sco. 4. di. 44. q. 2. Ad. 3. ſꝫ hēt aliū modū declarandi hos duos ꝯtactus.

ᵃ vide. q. ſe q̄nt ad 2m ᵉ

Quō aīa allige tur igni viđ. 2. q̄li. q. 9. Et. 6. Tho. q. de aīa. ar. 21.

° Nam̄ vt ait egi. 2. ſen. d. 3. q. 19. mã nõ patit̃ ſ3 ẽ rõ patiẽdi ſorã ñ ag/it ſ3 eſt rõ agẽdi. cõ/poſitũ ag/it p̄ ſoꝛ. ⁊ patit̃ per mãʒ. eadẽ verba hẽs ab eo p̄ ð aĩa. 63 du bio p̄ ⁊. 2. ð aĩa. 121 dub. p̄ via 2. ⁊ alibi ĩ finities

eſſendi. Ita non per ſe agit ſ3 eſt rõ agendi. auctoritas ergo eſt potius ĩ contrariũ q3 ad ꝓpoſitũ. qa ex quo eſt aĩa ſeparata ⁊ non habet eſſe in corpore actiones ⁊ paſſiones ſunt ip ſi aĩe tribuende. ¶ Ad nonũ dõm qð coniungi conuenienti eſt delectari ⁊ non coniungi conuenienti eſt nõ delectari. Non tñ hoc habet plenam rõnem triſtitie ⁊ doloris ſed tũc eſt ibi plena rõ doloris qñ cũ hoc qð nõ ꝯiungitur ꝯuenienti. ꝯiũgitur diſcõ/uenienti. ⁊ ſic eſt in propoſito q2 aĩa ꝯiuncta igni inferni cum h̄ q nõ cõ iungitur ꝯuenienti obtõ vt bono di uino. ꝯiungr̃ obtõ diſconuenienti vt eterno malo ⁊ ideo nõ ſolum eſt ibi pena danni ex ſepatione ꝯuenientis boni. ſ3 ẽt eſt ibi pena ſenſus ex con iunctione diſcõuenientis mali.

Queſtio ſexta.

Sexto Queritur de ordine paſſionis ⁊ pene aĩe ſeperate ⁊ ẽ qõ. Utrum paſſio illata ipſi aĩe ſeparate per prius attingat eſſentiam ⁊ me diante eſſentia attingat potentiã vel econtrario. ¶ Et vr̃ q prius attin/gat eſſentiam qa vt dictũ eſt hoc mõ ignis inferni affligit aĩam qa crucia tũ illũ quem ignis nãl'r põt in aĩam mediante corp̱e efficere in v̊tute di uine iuſtitie poterit efficere ſine cor pore. h̄ ḡ mõ q̊ aĩa coniũgitur corp̱i per qð nãl'r põt pati coniungetur ⁊ igni inferni per quẽ ſuie corp̱e põt affligi. ſed aĩa coniungitur corpori per eſſentiã ergo ⁊ illi igni per eſſen tiam coniungetur. quare illa paſſio prius attinget eſſentiam q3 potentiã ¶ Preterea ꝓpriũ ſbm doloris vr̃ eſſe ſenſus ḡ ad illum prius pertin/get paſſio ſenſibilis in quo magis ꝟ3 eſſe ſenſus. ſed aĩa ſeparata ſecũ de fert potentias ſenſitiuas non qð for malr̃ in ea ſint huiuſmodi potentie ſed virtualr̃ ⁊ ſic̃ in radice quia cũ iterum reunietur corp̱i iteru3 eſſen tia illa in ꝓpria organa deriuabunt debite potentie ſenſitiue. q̃r p̱p̱ hunc ordinem quem habet eſſentia ani/me ad potẽtias ſenſitiuas paſſio ſen ſibilis vel pena inferni que dr̃ pena ſenſus per prius attinget formaliter eſſentiam aĩe ſeparate q3 eius poten tiam intellectiuã. ¶ Preterea hec eſt dr̃ia inter ĩtellectũ ⁊ ſenſum q2 ex cellentia ſenſibiliũ corrũpũt ſenſum ſed excellentia intelligibiliũ nõ cor/rũpũt intellectũ. totum ḡ illud qð re cipitur in aĩam modo intelligibili non eſt corruptiuum nec afflictiuum ſed magis delectabile ⁊ voluptuo/ſum. paſſio ergo illa nõ prius recipi tur in potentia intellectiua. ẽ volup/tuoſa ⁊ non penalis ⁊ afflictiua.

¶ In cõtrarium ẽ qa non aliter ille ignis vr̃ affligere aĩam ſeparatã q3 ipſos demones. ſed demones cũ nõ ſint apti nati vniri corp̱ibus per eſ/ſentiam. qa nõ hñt aptitudinẽ vt ſint forme corpoꝝ. paſſio illata ab igne corporali non poterit ĩmediate at/tingere eſſentiam demonũ cui ĩme/diate coniungi non põt. ⁊ qa ignis ille nõ alr̃ vr̃ affligere aĩa3 q3 demo nes nõ immediate deriuabitur illa paſſio ad eſſentiam anime ſeparate.

Durã. dic̃. 4. d. 44. q. 2. qð alr̃ affligit̃ demon. alr̃ aĩa ab igne ĩferni ⁊ ꝓbat fõ ti rõne.

¶ Preterea ꝓprius effectus eſſen tie eſt dare eſſe. ſi ergo aĩa ſeperata ĩmediate coniungeretur igni p̱ eſ/ſentiam non poſſet hoc eſſe niſi da/ret eſſe ipſi igni. ⁊ eſſet eius forma qð nullus diceret. ¶ Preterea eo/dẽ mõ loquendũ eſt de actione ⁊ paſ ſione ſed nulla actio ꝓcedit ab eſſen tia aĩe niſi mediante potentia. ergo nulla paſſio deriuabitur ad eam niſi

mediante

mediante aliqua potentia. ❡ Rñ/
deo dd^m ꝙ oĩs actio ⁊ oĩs paſſio fit
mediãte aliquo contactu. oꝫ ergo ꝙ
ignis inferni aliq̃ mõ attingat aĩaꝫ
ſi debeat cauſare in eã aliq̃ꝫ paſſio
nem. In aĩa ſepata non eſt niſi eẽn/
tia ⁊ potentia. vt intellectus ⁊ volũ
tas. nõ ẽ aũt in ea potentia ſenſitiua
formalr niſi virtualr. ⁊ ſicut in radi
ce vt in arguendo tãgebatur. Qua
re ſi ignis inferni affligit animã. oꝫ
eam aliquo mõ aliquẽ contactuꝫ ⁊
aliq̃ꝫ coniunctionẽ hr̃e ad illũ ignẽ.
vel ergo imediate illi igni coniũge
tur eſſentia aĩe. ⁊ mediãte eſſentia
potentia vel eꝯ. poſſet forte ꝓbalr
ſubſtineri ꝙ ille ignis imediate at/
tingit eſſentiam ⁊ mediãte eſſentia
potentiã. Nam vt in prima qõne tã/
gebatur agens diuinũ ab agentibus
nãlibus differt q꞉ attingit rẽ imme/
diate per eſſentiaꝫ. pp ꝙ lꝫ hec agẽ
tia creata non poſſint imediate effi
cere aliqd in aĩa niſi mediantibus
potentijs. vt ſenſibilia aliqd effi/
ciunt in aĩa mediãte ſenſu. intellige
bilia mediãte intelłu. ſꝫ ignis ille i
ferni lꝫ ſit qd corpale. diceret tñ ali
quis ꝙ in virtute diuina põt imme
diate attingere aĩam per eſſentiam
⁊ ſic eã cruciare ⁊ affligere. ❡ Nec
pp h̃ opporteret ꝙ ſi ſit ꝯiuncta illi
igni eſſet forma eius. Nam cũ dr̃ ꝙ
ſb̃a ſpũalis creata cũ coniungit̃ cor
pi per eſſentiam dat ei eſſe ⁊ eſt for
ma eius intelligenduꝫ eſt ſi ſit talis
coniunctio per ſe ⁊ nãlis q꞉ forma
ſm ſe ⁊ nãlr coniungitur ꝓprie mẽ
ſed ſi hoc fiat nõ ſm ſe. ſed vt ẽ or/
ganũ alterius nõ oꝫ h̃ eſſe. Sic ẽ ãt
i propoſito q꞉ ignis ille inferni ime/
diate attingit eſſentiam aĩe non ſm
ſe. ſꝫ vt eſt organũ diuine iuſtitie ⁊ v̾
tutis. Verũ q꞉ oꝫ dare aliqd i orga
no non ſolũ vt organũ eſt. ſed ẽt vt
res quedã eſt. ꝓbabilius tenetur hr̃e

qũo l a^a ſepata remãet potẽtia ſẽſitiua vid. S. Tho. 1. pte. q. 77. ar. 8

Aĩa vt dr̃. 3. de aĩa. t. c. 37. ẽ oĩa ſenſibi/lia p ſen ſũ. ⁊ oĩa itelligi/bilia p itelłuꝫ.

illum ignẽ imediatam coniunctõm
ad aĩam per potentiam. Dicemus
ergo ꝙ ſicut hec corpalia affligunt
aĩam mediãte ſb̃o ſic ignis iferni af
fligit aĩam ſeparatam mediãte in/
tellectu. ⁊ hoc forte itelligebat. Gre
go. 4. dialogo. c. 30. dicens ꝙ eo nã
qꝫ ipſo patitur aĩa ab illo igne q꞉ vi
det eum. ⁊ ſubdit q꞉ cremari ſe aſpi
cit crematur. Quare cũ aĩa ſepata
non videat nec aſpiciat niſi intelli/
gendo q꞉ ſuum videre ⁊ ſuum aſpi
cere eſt ſuum intelligere. ſi aĩa vidẽ
do patitur aſpiciẽdo crematur. ſeq
tur ꝙ virtute diuina intellectus aĩe
ſepate induit moduꝫ ſenſus. ita ꝙ
ſicut aĩa coniuncta corpi nãlr patit̃
per ſenſum ita ſepata a corpe ꝑ vir
tutẽ diuinã patitur per intelłuꝫ. Sꝫ
hũa mens quieſcere neſcit pp diffi/
cultates in hac mã emergentes con
ſurgit. n. hic triplex difficultas.

Eadẽ ſnĩa hꝫ. 4. dĩ. q. 15. ar. 2.

❡ Prima q꞉ corpalia ſm ſe ⁊ i vir
tute ꝓpria nihil põt efficer̃ i intelłu.
❡ Scd̃a eſt q꞉ corpalia aliqd effi/
ciũt i intelłu nr̃o. ⁊ hoc mediãte ſen
ſu vt mediãte fantaſia. Nam vt ha/
betur i poſterioribus nihil eſt i intel
lectu qd̃ prius non fuerit in ſenſu.
❡ Tertia difficultas q꞉ dato h̃ cor
poralia aliqd efficere i itelłu ⁊ non
in virtute ꝓpria ſed in virtute alte
rius. vt in virtute luminis intelłus
agentis nõ imediate ſꝫ mediãte ſen
ſu illud tñ qd̃ efficiunt non eſt qd af
flictiuũ ſed qd delectabile ⁊ volup
tuoſum. Igitur ſi in aĩa ſepata non
eſt ſenſus qũo hec corporalia pote/
rũt aliqd efficere i itelłu ⁊ dato ꝙ
aliqd efficiant in eo. qũo illud erit
afflictiuum ⁊ penoſum non eſt faci
le videre. Ut igitur hec difficulta/
tes tollantur de medio. Sciendũ
ꝙ diuinũ agens ab omnibus agen
tibus alijs q̃ntum ad preſens ſpec
tat in tribus differt. P^o quia ipſe

eſt omni alio agente preſtātius. Nā
ſi agere preſuponit eſſe ⁊ oē agens
agit vt ē in actu. ſic ſe habebit age/
re ad agere. ⁊ agens ad agens. ſic
ſe h̄z actus vnius agentis ad actuz
alterius ⁊ eſſe vnius ad eē alterius.
Cuꝫ ḡ deus ſit actus purus. oē aliō
agens ſit actus admixtus potentie.
Cum deus ſit eſſe totale. ⁊ puruz. ⁊
oē aliud agens dr̄ eſſe receptum ⁊
participatū. quanto actus purus ē
eſſe totale excellunt ⁊ ſunt p̄ſtantio
ra ꝙ̄ actus admixtus potentie ⁊ eē
participatum. tanto deus eſt oī alio
agente preſtantior. Scḋo dr̄t agens
diuinum ab alijs q: cum in eo ſit eē
totale ſi aliquid aget vt h̄z eſſe ſeq
tur ipſe per ſeip̄m poſſit totum effi
cere. non ergo indiget ſecūdis cau
ſis ad agendum. ſed cū adhibet ſe/
cundas cauſas ⁊ facit aliqd mediā
tibus ſecundis cauſis agentibus h̄
eſt q: vult ſuam dignitatem creatu
re cōicare. non eſt aūt hoc q: indi/
geat eis ad agendum. propter qḋ
ipſe ſine cauſa ſecunda poteſt effi/
cere quidquid efficit mediante ſe
cunda. ꝙ non poſſunt alia. non. n. ſi
ſol ⁊ homo generāt homineꝫ po/
terit ſol ſine hoīe hoīem generare.
Tertia drīa eſt que ſequitur ex hac
ſecunda ſicut hec ſecūda ſeq̄batur
ex prima. Nam ſi deus pōt ſine cā
ſcḋa qdqd pōt mediante illa. ⁊ tota
virtus ſecundarum cauſarū reſer/
uatur in eo: quare ipſe prefigit mo
dum agendi ceteris agentibus. po
terit ergo ſ̄ꝫ ſue libertatis arbitriū
immutare modum agēdi. ⁊ ordinē
agentium. quod alia agentia non
poſſunt cum in nullo alio agente re
ſeruetur tota virtus agentiū ſecun
doruꝫ. Ex hijs ergo tribus ſoluunt̄
tres difficultates pretacte. Naꝫ qa
deus ē preſtantior oī agēte poterit
facere ꝙ ignis corporalis in virtu
te eius aliquid efficiat in intellectu
ale ſeperate q: pōt ſine cauſa ſecun
da quidquid pōt mediante illa po/
terit facere ꝙ ignis ille ⁊ ſine ſen/
ſu aliquid efficiat in intellectu. Al/
terius aūt q: ipſe pōt immutare or
dinem agentium ⁊ modū agēdi po
terit facere ꝙ illud qḋ in ignis ille
efficit in anime intellectu nō ſit vo/
luptuoſum ⁊ delectabile. ſed peno/
ſum ⁊ afflictiuum. ¶ Primum ſic
patet. Nā tota cauſa quare hec cor
poralia non poſſunt aliquid effice/
re in intellectu hoc eſt q: ſunt infe/
riora eo ⁊ minus ſunt formalia ꝙ̄
ipſuꝫ propter ꝙ ſecundū eſſe ꝙ ha
bent in ſeipſis non ſunt intelligibi/
lia in actu ſed in potentia. Agerent
ergo vltra ſuam ſpeciem ſi hec cor
poralia per ſe ipſa aliquid poſſent
efficere in intellectu. ſed cum nō ſit
inꝯueniens aliqua agere vltra ſuā
ſpeciē in virtute alterius. fantaſma
ta que ſunt quid corporale ⁊ ſunt
intelligibilia in potentia in virtute Vidē ad
luminis intellectus agentis qui eſt ꝓpoſitū
preſtantior intellectu poſſibili effi/ 5. qlī. q.
ciūt aliquid in ipſo intellectu poſſi 21. ar. 3.
bili: quare ſi fantaſmata q̄ ſunt cor/
poralia que habent eſſe in virtute
organica poſſunt aliquid efficer̄ in
intellectu poſſibli in virtute lumi/
nis intellectus agentis multo ma/
gis poterūt corporalia in intellectū
anime ſeperate in virtute diuina. De aq̄
Cum deus in infinitum preſtantior baptiſ/
ſit intellectu poſſibili ⁊ agente. Di mi vide
cemus ḡ ſicut ſacramenta vt aqua 3. q̄l. q. ..
baptiſmi que eſt quid materiale ⁊
nō eſt ſimpliciter formalis ſicut ani
ma. in virtute tamē diuine miſicor Petrus
die poteſt aliquid efficere in anima ḋ palu.
lauando. expurgādo ipaꝫ. ſic ignis 4. ſen. d.
inferni in virtute iuſtitie diuine po 44. q. 7.
terit aliquid efficere in intellectum ar. 2. rn̄
anime ſeperate affligendo ⁊ cruciā det ad

roẽs q̃s fecẽ Duran.ꝫ Egi.ſʒ ille ſoſo nes nõ ſunt ſʒ ꝑncipia Egi.q̃r ec.

do eam. erit itaqʒ hec regula ꝙ minus formale in virtute formalioris poterit agere in magis formale vt fantaſmata que ſunt minus formalia q̃ʒ intellectus poſſibilis in virtute luminis intellectus agentis q eſt formalioꝛ q̃ʒ ſit itell's iꝑpo poterunt agere in hmõi intellectum. ⁊ ignis inferni qui eſt ibi ſine comparatione eſt minus formalis q̃ʒ ſit aĩa ſeperata vel q̃ʒ ſit eius intellectiua potentia per virtutem dei qui eſt infinitus eſt formalioꝛ ipa anima ſeperata vꝫ eius itellectu poterit agere in ipſam aĩaʒ vel intellectũ eius. ❡ Viſo quõ deus ẽ formalioꝛ ⁊ ꝑſtantioꝛ omnibus agentibus ⁊ oĩbus ſpiritualibus ſubſtãtys ⁊ creaturis. Ideo in virtute eius hec coꝛpoꝛalia que non ſunt ita formalia poſſunt agere in intellectum anime ſeperate licet huiuſmodi itellectus mlto magis formalioꝛ ſit oĩbus huiuſmodi coꝛpalibus rebus. Reſtat declarare quõ hoc ſine ſenſu fieri valeat ꝙ de facili oſtẽderetur qꝛ ſi nihil haberet martellus quod nõ haberet a fabro non plus virtutis eſſet in martello ⁊ in fabro q̃ʒ in fabro tãtuʒ. ⁊ quidquid poſſent martellus ⁊ faber. poſſet faber ſolus. quare cũ quidquid hʒ creatura habeat adeo nõ plus virtutis eſſet in deo ⁊ creatura q̃ʒ in deo ſoluʒ. ⁊ quicquid poteſt deus mediante creatura poteſt ſine illa. Inde eſt ergo ꝙ licet hec coꝛpoꝛalia in virtute luminis intellectus agentis non poſſunt immutare intellectum poſſibilem niſi mediante ſenſu vt mediãte fantaſma poterunt tamen coꝛpoꝛalia in virtute dei non mediante ſenſu / ſed immediate aliquid efficere in intellectum anime ſeperate. Nam quia non quicquid habet ſenſus habet a lumine intellectus agentis nõ opoꝛtet ꝙ quicquid poteſt fieri mediante tali lumine ⁊ ſenſu ꝙ totum fieri poſſit mediante tali lumine tantuʒ. propter ꝙ licet hec coꝛpoꝛalia i virtute luminis intellectus agẽtis poſſunt immutare intellectum poſſibilem mediante ſenſu in virtute talis luminis ſine ſenſu nõ poterunt immutare huiuſmodi intellectum. Verum quia quicquid habet ſenſus habet ex virtute diuina. quicquid poterit deus mediante ſenſu poterit ſine ſenſu. Ita abſqʒ potentys ſenſitiuis poterit ignis inferni licet ſit quid coꝛpoꝛale per virtutem diuinam aliquid efficere in intellectũ anime ſeperate. Oſtenſo quomodo ignis inferni licet ſit quid coꝛpoꝛale poteſt aliquid efficere in intellectum anime ſeperate abſqʒ potentys ſenſitiuis. ❡ Reliquũ eſt declarare qđ ꝓponebatur videlicet quomodo illud ꝙ efficit ꝑdictus ignis in huiuſmodi intellectu ſit quid nociuum ⁊ afflictiuum. Sciendum ergo ꝙ cognitio vt cognitio habet delectare ⁊ non affligere. ſi ergo ſenſibilia immutando ſenſum ſolum immutarent ipſum vt ſunt cognoſcibilia nunq̃ʒ ex tali immutatione ſequeretur penalis afflictio. ſed qꝛ ſenſus eſt virtus coꝛpoꝛalis. ⁊ hec coꝛpoꝛalia que ſunt in ſphera actiuoꝛum ⁊ paſſiuoꝛum aliquomodo dependent a qualitatibus actiuis ⁊ paſſiuis ⁊ habent cõtrarietatem aliquam ad illas. conſequens eſt vt ex eius dependentia. ⁊ huiuſmodi contrarietate ſenſibilia non ſolum immutent ſenſum vt cognoſcibilia. Sed etiam vt ſunt penoſa. ⁊ afflictiua ⁊ hoc maxime contingit cum ſunt excellentia. Naʒ in medys ſenſibilium eſt delectatio. ſed in excellentys põt eſſe pena ⁊ afflictio ⁊ potiſſime hoc ↄtingit. circa qualitates

Lege oſo ad rem. 5. q̃li. q. 21.

hec qualitates tangibiles imutãdo intentionalr ſenſum imutant ipſuȝ non ſolum vt ſunt cognoſcibilia ſȝ vt ſunt nociua. ⁊ ex hoc cãtur pena ⁊ dolor multo magis ille ignis iferni per virtutem diuinam imutãdo intentionalr intellectum aie ſepate imutabit ipſum non ſolum vt eſt qd cognoſcibile ſed ẽt vt eſt qd nociuũ ⁊ reſultabit ibi multo maior pena ⁊ dolor q̃ȝ reſultet in ſenſu. Immo qꝛ res ipſa que eſt deꝰ maius nocũm pt inferre ſbȝs ſpũlibus ⁊ qbuslibet creaturis. quia põt eas anihilare q̃ȝ poſſint qualitates tangibiles rebus corporalibus qꝛ non pñt eas. niſi corrumpẽ ſi pp diñuȝ qd habẽt tãgibilia ſupra tactũ imutant ipſum non ſolũ vt ſunt cognoſcibilia ſȝ ẽt vt nociua. multo magis ignis inferni per virtutem diuinã immutabit intellectum anime ſeparate non ſolum vt eſt quid cognoſcibile. ſed vt eſt quid nociuum cum ſine comparatione maius dñium habeat virtus diuina ſuper ſbas ſpirituales q̃ȝ habeãt tangibilia ſupra tactum. Erit itaqȝ hic ordo ꝙ ſicut nunc anima coniuncta corpori nãlr patitur ab igne mediãte ſenſu ſic anima ſeparata per virtutem diuinã patietur ab igne mediãte intellectu. Ignis ergo iferni licet ſit quid corporale in virtute dei imutabit intellectum anime ſeparate non ſolum vt ẽ qd cognoſcibile ſed vt eſt qd nociuuȝ. ⁊ erit ibi dolor. ⁊ pena non obſtante ꝙ hec corporalia in virtute luminis intellectus agentis non poſſunt immutare intellectum poſſibilẽ niſi vt ſunt cognoſcibilia tantum ex qua immutatione per ſe ⁊ ſm ꝙ huiuſmodi non eſt ibi pena nec afflictio. ſed magis delectõ. ⁊ voluptas. Ex h̃ ãt apparere poteſt quare pena anime ſeparate ſm ꝙ patitur ab igne inferni dicitur pena ſenſus qꝛ licet anima ſeparata crucietur ab igne inferni pro vt imutat intellectuȝ eius vt ẽ quid nociuuȝ tñ qꝛ nãliter loquendo. hoc eſt proprium ſenſus ꝙ ſic immutetur ab obo. intellectus anime ſeparate per virtutem diuinam. in hoc quodãmodo induit modum ſenſus propter qd huiuſmodi pena merito dicitur pena ſenſibilis. Imutatur ergo ibi modꝰ ⁊ ordo actionum vt intellectus anime ſeparate per virtutem diuinã imutatur ab obo. modo afflictiuo ⁊ induit q̃dãmodo modum ſenſus. quare patet vex eſſe ꝙ 3° ꝓponebat̃ d̃clarãdũ vȝ ꝙ qꝛ deus poteſt imutare ordinem agentium ⁊ modum actionum ignis inferni non ſolum immediate per virtutem diuinam abſqȝ ſenſu poteſt imutare intellectuȝ anime ſeparate aliquid efficiendo in eo. ſed etiam per virtuteȝ huiuſmodi illud ꝙ efficit in huiuſmodi intellectuȝ ẽ quid nociuum ⁊ penoſuȝ ⁊ animam cruciat ⁊ torquet. vere ergo anima ſeparata per intellectum aſpiciendo ⁊ videndo ignem inferni crematur ⁊ experitur penam qd totum ex hoc contingit qꝛ per virtutem diuinam ignis ille inferni intellectum illius anime. quo aſpicit ⁊ videt ⁊ cognoſcit. immutat vt eſt non quid cognoſcibile. ſed etiam vt quid nociuum. ideo Grego. ait quarto dialogorum. ꝙ anima quia cremari ſe aſpicit crematur ⁊ ſubdit ꝙ ſicut res corporea incorporeã exurit dũ ex igne uiſibili ardor ⁊ dolor viſibilis trahit̃ vt p ignẽ corpeũ mẽs i corpea flama crucieẗ. ¶ Ad pm dõȝ ꝙ h mõ ignis iferni affligit aĩam ſepatã per virtutẽ diuinã ſine corpe. ⁊ ſicut nãlr affligit aĩaȝ ꝯiunctã per ſenſuȝ ſic per virtutẽ diuinã itellꝰus aie ſeparate induit modum

Quid eſt formaliꝰ, eẽntialiꝰ. ⁊ pncipaliꝰ i illa afflione. Reſpon. cap.

4.di.44.q. 2. ꝯcſone 3. ꝙ ē ꝑua tio diuine viſionis. ⁊ iſta ē opio Tho.3.ꝯ. gen.c.141 Aureolus dixit eſſe quādaȝ di ſplicētiā ꝺ ſūmo ma lo qꝺ hȝ anima.

Dic igr̄ re ſolute. ꝙ ſōȝ doloris eſt ſenſus vt plane dicit.4.ql. q.15. ⁊.c. 13.libri.ꝺ paradiſo ⁊ īferno ⁊ ē ītelľs vt īduit mo/ dū ſenſus ī aīa ſepa ta ⁊ ſic cō cordabva ria dicta Egi.q̄ p̊ facie vīr ꝯria vt pȝ q. ꝓceden ti. Ad 4.

ſenſus ignis affligit animam ſic ſe
paratam mediante intellectu.
¶ Ad.ᵉ ſcōm dꝺ ꝙ ſenſus ē ꝓpū
ſōm doloris qꝛ oē illud in quo for/
maľr eſt dolor vel eſt ſenſus vel in/
duit modū ſenſus per ꝙ intelľs aīe
ſeparate poterit eſſe ſōm doloris ꝙ
lȝ non ſit ſenſus tñ p virtutē diuinā
induit modū ſenſus qꝛ īmutať ab
igne qui eſt corpalis non ſolū vt eſt
qd cognoſcibile. ſȝ vt eſt qd nociuū
ſm quē modū ab hys corpalibus ī
mutāť poᵉ ſenſitiue. ¶ Ad 3ᵐ dꝺȝ
ꝙ excellentia intelligibiliū non af/
fligit intelľm. qꝛ intelligibilia īmu/
tant intelľm poſſibilē in virtute lu/
minis ītelľs agentis ſm quē modū
īmutant ipſum vt cognoſcibilia tñ
ſed ignis inferni īmutat intelľȝ aīe
ſeparāte per virtutem diuinā nō ſo
lū in eo ꝙ eſt qd cognoſcibile ſȝ vt
eſt quid nociuū ſȝ ꝗȝ imutationē eā
torquet ⁊ cruciat. Pȝ ğ ꝙ queriť ꝺ
ordine paſſionis aīe ſeparate quo
ordine patiatur potenia ꝓbabil ius
tenetur eā ꝯ ordine pati ꝙ ignis il
le inferni prius attingit potentiam
aīe ⁊ mediante potentia cruciat ⁊
affligit eam ꝙ ſi queratur ꝗȝ potē/
tiam prius attingit pȝ ꝙ potētiā in
tellectiuā. ita ꝙ mediante intelľu cā
tur hmōi dolor in aīa. non. n. aīam
ſic ſeparatā ignis affligit mediante
ſenſu cū potentie ſenſitiue non ſint
in ea formaľr. ſed ſolū virtuaľr ⁊ in
radice. Quare ſi aliquo modo veri
ficatur aīam ſeparatam pati p ſen
ſum ꝯ eſt in ꝗȝtū ꝟtute diuina vt pȝ
perhabita. Intelľs tunc induet mo
dum ſenſus. ¶ Argumenta autē
probantia ignem inferni prius at/
tingere potentiam anime ſepara/
te ꝗȝ eſſentiam concluſionis gra/
tia concedantur.

Queſtio ſeptima.

SEptimo Que
ritur ꝺ paſſione corpoꝝ
dāpnatoꝝ. Et ē qꝺ vtrū
poſt reſurrectionē corᵒ dāpnatorū
patiantur ab igne inferni. ⁊ vr̄ ꝙ ñ
qꝛ oīs paſſio magis facta abicit a
ſōa vt dr̄.6.topicoꝝ. qr̄ ſi corpa dāp
natoꝝ paterentur ab igne aliqñ cor Cap. 9.
rūperentur ꝙ eſt ꝯ determinata.
¶ Preterea ſi agens ⁊ patiens cō Egi.p̊.8
municant in mā agens aſſimilat ſi/ gen.c.c.
bi paſſum ⁊ ad vltimū paſſuȝ ꝯuer/ 60. glo
tiť in nām agentis. ſed ignis ⁊ cor ſat p̄niā
pora nr̄a cōicant in mā. qꝛ vna eſt ꝓpōȝ ꝺ
mā omnium exiſtentium in ſpera agente
actiuoꝝ ⁊ paſſiuoꝝ. ergo ſi corpora ꝑticula
dāpnatorum paterentur ab igne ali ri ñ vľi.
qñ fierent ignis ⁊ conuerterentur
ad nām eius. ꝙ non patitur fides
catholica. ¶ Preterea motus celi
eſt cauſa omnis actionis ⁊ paſſiōis
facte in iſtis corporibus. ſed tūc ceſ
ſabit motꝰ celi qꝛ ꝓ tpe illo dici po
teſt. Sol ⁊ luna ſtetere in abitaculis
ſuis ⁊ pro tpe ꝙ verificabitur ꝙ iu
rauit angelus peruiuentem in ſe/
cula ꝙ non erit amplius tpˢ. Nam
poſt reſurrectionem non ſolum nō
erit amplius tpˢ merendi vel deme
rendi. ſed etiam non erit amplius
tpˢ ꝙ eſt paſſio primi motus qꝛ ceſ
ſabit motus celi. quare ceſſabit oīs
actio ⁊ oīs paſſio tā elementoꝝ ꝗȝ
elementatoꝝ non ergo corpora dā/
pnatoꝝ patiuntur ab igne. ¶ Pre
terea quia dicebat reſpondens cor
pora dāpnatorum pati ab igne in/
ferni non per mutationem realem.
ſed intētionalē. Cōtra. ageř preſup
ponit eſſe. ⁊ ſicut res habet ſe ad ageř
ſic ſe habet ad eſſe ⁊ econtrario. ſed
conſtat ꝙ non eſt eſſe intentionale

niſi ſit eſſe reale vel eſſe nature. er/
go non erit actio intentionalis niſi
ſit actio realis vel actio nature.
Quare ſi corpora dānatorum im/
mutantur ab igne inferni intentio/
nal'r īmutabuntur realiter per īmu
tationem nālem q2 aliqñ huiuſmo/
di corpora paſſibilia conuertētur
ad naturam agentis ꝛ fieret ignis
ꝙ eſt inconueniens. ¶ Preterea
dicebat rñdens hmōi corpora pa/
ti ab igne inferni· nūq̄ꝫ tamen poſſe
corrumpi per talem ignem. Cōtra
omnis paſſio ꝛ oīs alteratio ordina
tur ad formam. qr̄ ſi per paſſionem
illatam ab igne inferni hmōi cor
nūq̄ꝫ poſſunt corrumpi. ꝛ accipere
formam ignis erit ibi paſſio ꝛ trāſ
mutatio vel alteratio ſine termino
q2 forma eſt terminus alterationis.
ſed cum oīs alteratio ꝛ oīs trāſmuta
tio recipiat ſpeciem ex termino vt
T.c.4. dr̄.5.phy. ꝛ motus ſit in eodē termi
no cuꝫ rebus ad quas eſt motus vt
dicit in tertio ſi eſſet ibi paſſio vel
alteratio ſine termino. paſſio illa
vel alteratio nec eſſet in gñe nec in
ſpecie. ſed cū īplicet contradictio
nem ad q̄ꝫ ipſa diuina virtus ſe nō
extendit nullo modo eſt poſſibile ſi
corpora dampnatorum ſint incor/
ruptibilia ꝛ non poſſunt acquirere
nouam formam ꝙ poſſint trāſmuta
ri ꝛ pati aliquam paſſionem.
¶ Preterea omnis actio vel paſ/
ſio ſenſibilis fit per medium. ſed
ibi in inferno vbi erit tanta tenebro
ſitas ꝛ obſcuritas non videtur ꝙ
poſſimus dare aliqđ elemētū me/
diuꝫ per ꝙ deriuetur actio vel paſ
ſio ab obiecto vt ab igne ad corpo/
ra dampnatorum. quare non videt
ꝙ actionē vel paſſionē ibi ſaluare
poſſimus. ¶ Preterea p̄ſuppo/
nit fides catholica corpora damp/
natorum maxime pati ergo debent

pati a corpore maxime actiuo. pa
tientur ergo non ab igne. ſed a cor
pore celeſti. ¶ Preterea ſecun/
dum Anſelmum unde conceptu vir
ginali ſola voluntas premiabitur.
ꝛ ſola voluntas torquetur in infer/
no. quare ſi paſſio ꝛ pena erit in ſo
la voluntate in ipſis corporibus dā
pnatorum non erit dolor nec cru/
ciabuntur damnati ſecundum cor/
pora ſed ſecundum voluntatem tā
tum. ¶ In contrarium eſt quia
ſi anima poteſt pati ab igne magis
poterit pati. ꝛ corpus. Sed cum
oſtenſum ſit animam ſeparatam eē
cruciandam per ignem. multo ma/
gis cruciabitur corpus coniunctuꝫ
anime. ¶ Preterea actiones ꝛ paſ Ex p̄ d ala
ſiones ſunt totius coniuncti ꝛ totuꝫ 63.64.
coniunctum dicitur agere ꝛ pecca
re ſed cum congruum ſit ſm men/
ſuram delicti eſſe plagaruꝫ modū:
ſꝫ totum ꝯiunctum cruciabitur. do
lor igitur ꝛ cruciatio non ſolum e/
rit ibi ſecundum animam ſed etiaꝫ
ſecundum corpus. ¶ Reſpondeo
dicendum ꝙ in queſtione propoſi/
ta tres difficultates tāgebātur. Ui
delicet de ipa paſſione. de modo pa
tiendi. ꝛ de quantitate doloris. facit
enim difficultatem in queſito ipa Articulus
paſſio. q2 ceſſabit motus celi nō vi/ pariſiēſis
detur eſſe poſſibilem ipſam paſſio/ pōit ꝙ ſi
nem. Rurſus reddit queſtionē diffi ceſſante
cilem modus patiendi. quia ſi cor motu celi
pōa reſurgentium dampnatorum igni appli
ſunt incorruptibilia dubiuꝫ eſt quo cet ſtuppa
modo pati poſſint. Hec autē due ꝛ nō agat.
difficultates ſpeciales eſſe vidētur error. ſed
pro vt patientur dampnati quan/ articulus
tum ad corpora. Nam cum anima iſte ē ſane
rationalis ſecundum ſe non ſit ſub/ ītelligēd9
dita motui corporis ſuper celeſtis ſꝫ p̄q̄ vid ca
h corpa nāl'r ſūt ſ̄biecta. ſit ſpāl' diffi preo.4.di.
cultas īppoſito. q2 ꝛ ſi ceſſante motu 44.q.4.ad
celi nō ceſſaret paſſio illata anime 2. Duran.

per intellenctum olo tñ vr̃ eſſe ddm
ꝙ ceſſante celi motu ceſſet paſſio il
lata corpori per ſenſum. Rurſus cũ
aĩa non cõmunicet in mã cum igne
Oritur difficultas ſuppoſita paſſiõe
aĩe. quare non corrũpitur ⁊ ad vlti
mum fit ignis qꝛ nũq̃ʒ paſſum cõuer
titur in nãm agentis vel traſmuta
tur in agens niſi cõicet in mã cum
illo. quare cum corpus cõicet in mã
cum igne dubium eſt quõ poſſit cõ
tinue pati nec tamẽ poſſit cõrumpi
⁊ accipere formam ignis. ¶ Ter
tiuʒ aũt faciens difficultatẽ in eo qđ
queritur vʒ quantitas paſſionis eſt
.n. cõe tã queſtioni propoſite de paſ
ſione corporum q̃ʒ etiam queſtioni
prebabitc de paſſione animaꝝ quia
vtrobiq̃ʒ ẽ dubiũ quantus ſit ibi do
lor vel paſſio. Hec aũt difficultates
tolluntur ſi conſideretur ordo vir
tutum corporalium ad celum ⁊ ad
virtutes incorporales ⁊ ab obiecta.
Nam ſi hmõi corpora vel hmõi po
tentie corporales ⁊ ſenſitiue de qui
bus eſt qõ quõ poſt reſurrõnẽ pati
poſſint cõperentur ad motum celi.
apparebit ꝙ ceſſante tali motu pa
ti poterunt. ſi vero tales virtutes
corporales ⁊ tales potentie organi
ce comparentur ad obiecta ⁊ ad po
tentias non organicas manifeſtabi
tur modus ⁊ quantitas paſſionis.
Propter pm notanduʒ ꝙ dolor cor
poralis principalr̃ eſt in ſenſu ⁊ in
de eſt ꝙ nulla corpora in ſenſibilia
dolorem pñt pati. qr̃ qꝛ ſi nulluʒ cor
pus doleat niſi doloreʒ ſentiat ⁊ ſen
ſus ſentire non poſſit niſi vt imuta
tur intentionalr̃ ab obõ. qꝛ ſenſus eſt
ſuſceptiuus ſpẽꝝ ſine mã vt dicitur
T.c.121. in ſcđo de aĩa. cãbitur dolor princi
palr̃ ex immutatione intentionali.
Immo cũ recipiẽs debeat eẽ denu
datum a nã recepti. qꝛ ſicut pupilla
dr̃ bene ſentire colores eo ꝙ ſit abſ
color imutatio realis impedit ſen
ſum vt ſi pupilla realiter colorare
tur impediretur ne ſentiret colores
ſed impedire perceptioneʒ ſenſus
eſt impedire dolorem qꝛ nihil do
let niſi inquantum dolorem ſentit ⁊
percipit. quare eſt olo manifeſtuʒ ꝙ
non ſolum per imutationem intẽtio
nalem fit principalr̃ dolor. ſed etiaʒ
qꝛ imutatio realis eſt impeditiua do
loris. ꝑpqđ corpora nr̃a ab igne abſ
q̃ʒ imutatione reali imutarentur in
tentionalr̃ ſil'i modo ſicut imutãtur
cum cruciantur ab ipſo. eſſet ibi ma
ior doloris perceptio ⁊ per ꝯñs ma
ior dolor. Hoc viſo ſciendũ ꝙ ꝓprie
primum tranſmutans ad formaʒ dʒ
eſſe intranſmutabile ſm ipſam. In
de eſt igr̃ ꝙ celum dr̃ primum alte
rans qꝛ ſm formam alterari nõ põt
quare cum duplex ſit tranſmutatio
vna realis ⁊ alia intentionalis. ⁊ ce
lum non alteretur realr̃. qꝛ non pa
titur peregrinas impreſſiones. alte
ratur aũt intentionalr̃ qꝛ illumina
tur a ſole. alterationem realẽ hic in
ferius factam poſſumus reducere
in celum tãq̃ʒ ipmũ alterans. ꝓpter
ꝙ ceſſante motu celi niſi deus ordi
nem vniuerſi alr̃ imutaret omnem
tranſmutationem hic inferius fcãʒ
opporteret ceſſare. Sed tranſmuta
tionem intentionalẽ oʒ reducere in
aliq̃m ſuperioreʒ ordineʒ q̃ʒ imotu
celi cum ⁊ ipſum celum intentiona
liter alteretur. Igitur ceſſante mo
tu celi talem alterationem ceſſare
non eſt neceſſarium. ſed cũ oſtenſuʒ
ſit dolores ⁊ paſſioes ſenſibiles fie
ri per imuationẽ intentionalẽ. Am
mota eſt difficultas prima. per q̃ʒ
dubitabatur non eſſe paſſionem in
corporibus dãpnatoꝝ poſt reſurre
ctionem eo ꝙ tũc dicatur motus ce
li ceſſare. Scđa aũt difficultas tac
ta ſoluitur ſi conſideretur ordo ſen
ſitiuaꝝ

Ignis q̃ bʒ dupli cẽ actõʒ vt ait. Sco. ⁊ f cte. 4. ſẽ. d. 44. q. 3. itẽtio nalẽ eq uocaʒ ⁊ realem vniuo cã. ⁊ hñ repugn at corpi nec exp te cãe a ctiue. nec ſu ſcepti ue. ẽt ceſ ſãte mo tu celi.

ƺ iſtã alte
ratõʒ iten
tionalẽ va
dũt rões.
Duran.iõ
ꝯſidera ⁊
ſolue. qm̃
ñ poſſum9
pl̃s hic ni
ſi excitar̃
ĩtell̃ʒ tuũ.

ſitiuaꝝ potentiaꝝ vel hoꝝ corpo/
ralium ad oba. Cum habitum
ſit duplicem eſſe alteratiõẽ. Unã
realem. Et aliã intentionalem. vl̃
vnam realem. Aliam animalem
vel ſenſibilẽ cũ per traſmutationẽ
realem. ⁊ alterationem nãleʒ fiat
corruptio corpuʒ. per alterationẽ
aũt aĩalem. ⁊ intentionalem. non
corrũpuntur corpora. ſed cãetur
pena ⁊ dolor in ſenſu corpora dã
pnatoꝝ. per ſenſus reciperent do
lorem ⁊ penam. abſqꝫ eo ꝙ corrũ
pantur vel diſſoluantur. qꝛ erit ibi
vt cõiter ponit̃ paſſio aĩalis. nõ nã
lis. vel erit alteratio intentionalis
non realis. ⁊ ſic ſoluta eſt difficul
tas ſcda. ¶ Ad euidẽtiã difficul
tatis tertie notãdũ. ꝙ cum aliqua
ſunt coniuncta fit quedam redun
dãtia ab vno ad aliõ ⁊ eꝯ°. Inde ẽ
ꝙ qꝛ potentie ſenſitiue ⁊ organi/
ce ſunt aliquo modo coniũcte po
tentijs intell̃inis ⁊ non organicis
ex potentijs organicis fit quedaʒ
redundantia in potentias non or/
ganicas ⁊ eꝯ°. qꝛ oẽs tales poten
tie in vna eſſentia aĩe vniuntur.
pp̃ qꝫ vnionem ⁊ connexionem ta
lem redundantiam eſſe cõtingit.
Inde eſt ergo ꝙ inflammata car
ne. ⁊ motis potentijs ſenſitiuis ad
venerea fit quedam redundantia
in mente ⁊ in volũtate vt ipa mẽs
nr̃a. que non eſt potentia organi/
ca alliciatur ⁊ deſideret ea adq̃ di
ſponitur caro ſic immutata. ⁊ ſic ca
lefacta. ⁊ etiam eꝯ° contingit. ꝙ
cum voluntas eſt infecta. ⁊ mens
nr̃a venerea deſideret. ſm̃ tale
deſiderium exultat caro ⁊ infla/
matio in carne. oĩo ergo aſſeren/
dũ eſt fieri redundantia a poten/
tijs organicis ĩ nõ organicas poſt
reſurrectionem corporum pati ab
igne inferni. ꝙ ignis ille in intel/

5. ql.q.21
ar.3.⁊ dc.
con. Aug.
q:6. via.5.
ait ꝙ itel/
lect9 poſ/
ſib. ẽ nãl̃r
vnit9 ſãſa
ſie ⁊ ẽ pñs
oib9 v̄tuti
b9 organi
cis rõe eſ
ſentie aĩe
q̃ ẽ pñs cui
libʒ pti cõ
pis ⁊ cui
libʒ orga
no eius.

lectu aĩe ſeparate cauſabit aliqd
afflictiuũ ⁊ nociuum. ſic reſumpto
corpore hmõi intellectu ad huc cã
bit hmõi nociuũ ⁊ afflictiuum. ⁊
ab hmõi nociuo cauſato ĩ intellec
tu cãbitur nociuum ⁊ afflictiuum.
in corpore ⁊ in ſenſu vt ſicut ĩ bea
tis vt cõiter ponitur a claritate
aĩe reſultabit claritas in corpore
ſic ⁊ in dãpnatis a paſſione aĩe. ⁊
a nociuo ĩ itell̃u cauſabitur paſſio
in corpore. ⁊ dolor ĩ ſenſu. Dupl̃r
itaqꝫ ille ignis affliget dãpnatos
qꝛ tam ſenſus dãpnatoꝝ q̃ꝫ etiã
intellectus percipiet illuʒ ignem
ñ ſolũ vt qd cogſcibile. ſʒ ẽt vt no
ciuũ. qr̃ dãnati pcipiẽdo illũ ignẽ
ſenſibiliter affliguntur per ſenſuʒ
⁊ percipiendo ipſum intelligibil̃r
cruciabuntur per intell̃m. ⁊ fiet re
dundantia ab hmõi dolore in il/
lum vt a cruciatu ĩ intell̃u fiet do/
lor ⁊ paſſio in corpe vel in ſenſu. ⁊
ꝓbabil̃r ẽt ſuſtineri poteſt. ꝙ etiaʒ
eꝯ° contingat vt a dolore in ſenſu
reſultet in intellectu. qꝛ virtute di
uina vt in q̃õne. alia dicebatur. in
tellectus dãpnatoꝝ tunc induet q̃
dãmõ modum ſenſus. Ex h̃ ãt pa
tere põt. q̃ꝫta ſit acerbitas illius
doloris. ⁊ q̃ꝫta ſit illa paſſio. Nam
ſuppoſito ꝙ obiectum imprimat
intentionem ſuam impaſſo p mo
dum nociuum. q̃ꝫto magis in mã
imprimit̃ illa intentio vel intẽtio/
nalis ſpẽs. tanto percipitur nocu
mentum ⁊ magis tribulat. Qr̃ rea
lis ĩmutatio nõ ſinit percipere in
tentionẽ vel intẽtionalẽ ſpẽʒ ĩpreſ
ſam p modũ nociui. Igr̃ cũ habi
tũ ſit ꝙ ignis inferni agẽs ĩ v̄tute
diuine iuſtitie p modũ nociui ĩ ꝓ
met q̃ꝫdã itẽtionalẽ ſpẽʒ ĩ intellec
tu dãpnatoꝝ ⁊ imprimet per mo
dum nociui ſpeciem intentionalẽ
in ſenſu eorum. Ex vtroqꝫ parte

E

cruciabit dāpnatos ꝛ vtroqꝫ modo erit ibi pena ꝛ dolor. ſed ille dolor ꝛ illa pena acerbiſſima ꝛ interminabilis ſꝫ ꝙ ignis ille agēs in virtute diuine iuſtitie per modū nociui ꝛ cāt intētionalē ſpēm in intellectu dānatoꝝ. Nā ſi nūc in vita pñti poſito corpe alicui9 ī igne vehementer affligitur cū tñ nūc corpora in igne poſita non ſolum immutant̄ intentionalr̄ ſm ꝙ immutationē fit ſenſus. ſed īmutat̄ realiter ſꝫ ꝙ immutationē impeditur perceptio ſenſus. ꝛ per ꝯñs minuitur dolor q2 non fit dolor ſine perceptiōe ſenſibili nec fit plena perceptio ſenſibilis vt organū ſentiens ꝛ pcipiens intentiones ſenſibiles. ſit denudatum a nā recepti quare immutatio ipſa realis non ſinens organum ſenſus eſſe denudatum a nā recepti impedit pceptionē ſenſibilesꝫ. ꝛ per ꝯñs īminuit perceptionem ꝛ acerbitatē pene. Cogitare ergo debemus ꝙta ſit paſſio in corporibus dampnatis que ab igne inferni immutabuntur intentionaliter tm̄. ꝛ non realiter per ꝙ immutationē impediatur ſenſus ne percipere poſſit impſſionem illius ſpēi intētionalis impreſſe per modum nociui. ꝛ ſic tūc erit maior dolor ex parte ſpeciei impreſſe in ſenſu. q2 ſenſus tunc recipiet magis in materialiter ꝙ modo. ꝙta erit acerbitas pene ex parte ſpēi per modūꝫ nociui impreſſe in intellectu. cum intellectus ſine comparatione magis recipiat in materialiter ꝙ ſenſus. Uidemus aūt ꝙ lapides non dolent ꝛ ſi multū calefiāt q2 ſolum mālīter recipiunt ſpēm calidi. ēt ſi ſenſus ſit affectus aliqua qualitate realiter. ꝛ nō ſit media proportio tangibilium propter illam mutationē mālem impedietur ne poſſit pcipere excellentias intentionum ſenſibiliuꝫ. ꝛ ſic impeditus non dolebit vel ſaltem minuetur eius dolor. q2 qui non ſentit non dolet. ꝛ qui nō percepit non affligitur. In materialitas ergo receptionis ſi fiat receptio per modum nociui auget dolorem ꝛ augumentat experientiā pene. Propt̄ qđ maior erit dolor in corporibus dampnatoꝝ applicatis ad ignem ꝙ ſit modo in corporibus nr̄is ſi ad ignem applicarētur quia ſenſus tūc magis in materialiter recipiēt ꝙ modo. Intellectus ergo q adhuc magis ī materialiter recipiet. ſine ꝯparatiōe ex parte ſpeciei impreſſe in ītellectu reſultabit maior dolor. Erunt itaqꝫ ibi quadruplices dolores.

¶ Primus erit ex īpreſſione ſpeciei in intellectu ꝛ iſte erit maximus. ¶ Secūdus erit ex redūdātia impreſſionis intellectus in ſenſu ꝛ iſte erit quaſi ſimilis primo. ¶ Tertius erit ex impreſſiōe in ipſo ſenſu ꝛ iſte erit valde paruulus reſpectu primi: q2 in mālitas receptionis ſenſus multuꝫ deficit ab in materialitate ītellectus. Sꝫ cum etiā tunc dolor ex impreſſione ſenſus ſit lōge maior ꝙ nūc fiat in corporibus noſtris ex applicatione ad igneꝫ. Quantus erit dolor ex impreſſione facta in intellectu quaſi illa dr̄ia erit inter iſtum doloreꝫ ꝛ illum que eſt inter ignē verū ꝛ ignem pictum. ¶ Quartus dolor erit ex redundantia ſenſus in intellectu ꝛ iſte reſpectiue eſt mininus iſtoꝝ doloꝝ naꝫ erit magnus dolor in ſe ſed reſpectu alioꝝ doloꝝ eſt paruus. Patet ergo ꝙ ſi ꝯſideretur ordo corporalium virtutum ad celū poſſumus

ſaluare paſſioné illorum corporum cuius non tollatur immutatio ſm intentionales ſpecies ppter ceſſationem celeſtis motus. ſed ſi conſideretur ordo corpalium virtutum ad obiecta ſaluabimus modum illius paſſióis. Nam cum tunc obiecta ſenſibilia vt ignis ille inferni imprimat in corpora damnatorum ſolum intentionales ſpecies erit ibi dolor et afflictio abſqz corruptione. Sed ſi tertio conſideretur ordo potentiarum corporalium ad potentias non organicas ſm quem ordinem innoteſcit. quo fiet in illis corporibus receptio intentionum ſenſibilium magis in materialiter quam modo quanta ſit quantitas illius paſſióis. et quantum ſit acerba illa paſſio. cum ergo querit vtrum corpa damnatorum patiantur ab igne inferni. pz quo patiuntur et pz quanta ſit illa paſſio. et quam acerbus ſit ille dolor. ¶ Ad primum dicendum. quod paſſio magis ſcdm abicit a ſbá ſi paſſioné illam antecedat vel cóconmitetur realis immutatio / ſed in corporibus dánatorum erit paſſio magis aialis quam nalis per intentionales ſpecies pz quas minime corpora corrúpuntur. ¶ Ad ſecundum dicendum quod agés aſſimilat ſibi paſſum et ad vltimum paſſum couertitur in natam agentis ſi ſit paſſio nalis. non aut hoc contingit ſi fiat huiuſmodi paſſio ſolum per intentionales ſpecies. ¶ Ad tertium dicendum. quod pz ſoló per iam dicta / quia cum non ceſſet immutatio intentionalis per ceſſationem celeſtis motus cum paſſio corporum dánatorum fiat ſolum per intétionales ſpecies. nó oz eam ceſſare quantumcunqz ceſſet motus celi. ¶ Ad quartum dicendum. quod non eſt ſimile de actione intentióali reſpectu actionis intétióalis et de eſſe reſpectu eſſe. quia actio intentióalis non erit a reali intentione. vt albedo que eſt in pariete imprimit ſuam ſimilitudinem intentionalé in aere et in oculo abſqz eo quod imprimat ſuam ſpém realem in aliquo obiecto. Erit ergo actio intentionalis ſine actione reali. Sed de eſſe nó é ſic. Nam tam actio intentionalis quam etiam intentióale eſſe ſunt ab eſſe reali. Nam ex eo quod paries eſt realiter albus imprimit intentionem ſuam in aere et facit ſpeciem ſuam eſſe intentionaliter in medio. ſufficit ergo ignem inferni eſſe realiter et naliter calidum ad hoc quod imprimat intentionem caloris in corporibus damnatorum. et adhoc quod faciat ſpém caloris eſſe intentionaliter in corporibus damnatis. Non aut oz vt pz paſſionem iſtam intentionalem et aialem precedere paſſionem nalem. ¶ Ad quintum dicendum. quod ois paſſio et ois alteratio terminatur ad formam nalem. ſed non ſemper terminatur ad formam nalem. ſz aliquando ad formam intentionalem. immo paſſio nalis et dolor ipſe pz quod huiuſmodi ſemper determinatur ad intentionalem formá. Quare non erit paſſio non terminata ad aliquá formam nec tamen ppter hoc corrumpentur corpora dánatorum quia per impreſſionem formarum intentionalium fit dolor. ſed non corruptio. Dolebunt ergo illa corpora ſed non corrumpentur vel diſſoluent. ¶ Ad ſextum dicendum quod medium in tactu cále et per ſe nó é aer ſed caro. quantúcúqz ergo in inferno ſit tenebroſitas et dato quod nó eét ibi aer aliquis fiet tamen illa paſſio per medium quod fiet mediante carne. hz .n. ſe neruus in tágendo. ſicut oculus in videndo et caro eſt medium in tactu ſicut aer eſt medius in viſu. quia ſic corpus coloratum attingens aeré

Sco. 4. ſé. d. 44 q. 3 ad primum gloſat ppoſitionem Ariſ. ſm oés rónes q poſſet fieri

Egi. 6. ql. q. 23. ar. i. gloſat de agéte nali vniuoco. et de Con. Auge. q. 5. via pa. dic quod agés et patiés oz eé ſimul.

Lege egi. 5. qli. q. ii.

Lege ad ppoſitum 2. de aía. t. c. 23. du. 8.

ꝙ hmõi aerem tanq̃3 per mediu3 multiplicat ſuã ſpẽm vſq3 ad oculum ⁊ eſt ibi perceptio viſibilis. Sic oportet corpus calidum. vt ignis inferni attingens carnem per eam tanq̃3 per medium. multiplicabit ſpeciem caloris. vſq3 ad neruũ. per quẽ erit perceptio ſenſibilis vſq3 ad experientiã dolo/ris. ¶ Ad ſeptimum dicendum ꝙ non eſt conueniens. neq3 decẽs corpora dampnatoꝝ a tã nobiliſſimo corpore pati. ſicut eſt corpus ſuper celeſte. Jmo ignis qui affligit ea. erit olo viliſſimus. q2 totus obſcurus ⁊ tenebroſus. nec oportet. ad hoc. ꝙ ſaluemus ibi maximam paſſionem. ꝙ ponamus ea3 fieri a corpore ſuper celeſti qđ eſt maxime actiuũ. q2 ignis ille cum agat in ꝟtute diuine iuſtitie. ſi magis ⁊ minus acriter affligit corpora ſicut diuina iuſtitia ordinauit.

Ↄtriſtaſ.n. volũtas ō oĩo nolito ⁊ diſcoueuienti.

¶ Ad octauum dicendum ꝙ ſola voluntas dicitur in inferno puniri non ꝙ omnis dolor ſit formaliter in volũtate. ſed q2 nihil eſt penoſum ⁊ doloroſum. niſi ſit contrarium voluntati. dolor ergo ⁊ pena formaliter erit in toto corpore dãpnatorum. ⁊ in ſingulis eoru3 mẽbris. ⁊ in hoc ſola voluntas. dicetur puniri. quia ſingulari9 talis dolor. erit contrarius voluntati ⁊ in tantum ꝙ culpa voluntaria affliguntur ſingula membra in quãtum ſecundum dolorem ſingulorum membrorum afligetur ⁊ triſtabitur voluntas. ⁊ hec de queſtione ſufficiant.

Expliciunt. q. de reſurrectione mortuorum diſputate pariſius. Per fratrem Egidium de Roma. ordinis Sancti Auguſt.

Laus Deo.

Incipit. q. D. Egidij Romani. De gradibus formarum Accidentaliũ Ad quendã fratrẽ.

Sic hēbãt duo vetuſtiſſimi codices.

DJlecto Sibi in Chriſto. Fri. G. frater Egidius Romanus ordinis Sancti Auguſtini. Salutem in dño. Poſtulatis a me vt de qõne illa. An ſit dare gradus in formis accidentalib9 ſuppoſitis gradibus ſubſtãtialibus. ad vtrãq3 ptẽ. q. obiciendo argumẽta ꝯponerem. Verũ q2 nos ad illam parte3 magis declinare videbamur. qđ eſſent gradus in ſbalibus. ⁊ non in accidentalibus. Jdeo vt vobis ſatisfaciã ad partem illam argumenta difficiliora cõpona3. ¶ Poſſumus.n. via triplici venari. ꝙ non eſt dare gradus in accidẽtalibus formis. nec differt in accidentibus forma gñis a forma ſpeciei. dato etiã qđ hmõi gradus poſſent in ſbalibus repiri. ¶ Prima via ſumitur ex accidentium diffinitione. ¶ Secũda ex eoꝝ generatione. ¶ Et tertia ex eoꝝ eſſe. ¶ Prima via ſic oſtenditur. debemus.n. imaginari ꝙ vt declarari h3. vij. metha. aliter diffiniuntur acciden- T.c.12. ⁊ tia ⁊ aliter ſbe. diffinitio.n. ſbaru3 13. cõſtat ex genere ⁊ dr̃ia ita ꝙ in talibus diffinitionibus. genus dic̃ De dupliquid in completum ⁊ in potẽtia. ci mõ difdr̃ia vero dicit quendam actum finiẽdi. vẽ completum. ⁊ quia dr̃ia que dicit de Egi. p. formam completiuam ſpẽi videt ō aĩa. 1. c. 6 eſſe preter rõnẽ gñis. ⁊ q2 contra rõ3 gñis eſt. predicari ō dr̃ia vt vlt vió. 2. ſen. phs. vi. topi. c. 8. ⁊. 3. met. t. c. 10. ex d. 3. q. 3;

ipſa diffinitione ſbaꝝ forte moue/
ri poſſet aliquis ad opinádū ꝙ
in ſbīs differt forma ſpēi a forma
gnīs. qꝛ dfīa que eſt completiua
forma taliū ſpēꝝ realr̄ differre vr̄
a forma generis. Cum dfīa nō vi
deat̄ poſſet ſuſcipe ꝑdicatiōꝫ gnīs
Sic ergo ſe habebūt ſbaꝝ diffini/
tiones. non tamen ſic ſe vīr habe
re diffinitiones accidentiū. hmōi
enim diffinitiones non conſtāt ex
gnē. ⁊ dfīa. Sed ex gnē ⁊ ſbo. In
talibus.n. ſbm ſe hꝫ loco dfē vide
mus enim ꝙ cauum eſt genus ad
ſimum. ⁊ ricum. vt vult phs. 2. elē/
cho: Sicut ergo in ſbalibus. dfa
addita gnī conſtituit ſpēm ſub/
ſtantie. ſic in accidentibus. ſbum
additum generi. conſtituit ſpeciē
accidentis. Naſus.n. addit9 cauo
conſtituit ſimū. Eſt enim ſimus na
ſus cauus ⁊ crus additū cauo cō
ſtituit ricum. Eſt enim ricuꝫ. crus
cauum. vr̄ ergo ſufficienter oñdi
ex diffinitione accidentiū qđ gnē
in talibus non contrahatur per
additionem alterius forme. Sed
cum talis contractio fiat ſoluꝫ ex
addictione ſbi. Non ergo in tali/
bus eſt dare realiter gradus for/
marum. Sed ſi ī eis eſt dare talis
gradus: hoc erit ſolum ſm quan/
dam intentionem ⁊ rationem. Nā
de ipſis accidentibus non dantur
diffinitiones reales vel phyſice.
Sed ſolum intentionales ⁊ logice
dari poſſunt. ex gnē ⁊ dfīa oēs vie
vane ſunt ad demoſtrandū. ⁊ nāmm
accidentis nōn perfecte declarāt.
¶ Secunda via ſumitur ex gnā/
tione acccidentis. In ipſa.n. gnā/
tione ſbaꝝ forte videretur alicui
quod in noteſcerēt nobis formaꝝ
gradus. Cum embrio prius viuat
vite plante. ⁊ poſtea vita aīalis
vltimo vita ſpeciei vt vita homis

vid. 5. ql. q. 19. E. E. q. 9. ad. 10. ⁊. q. 5. via 2. ⁊ d gra. for. pte. 3. c. 5. via. 1.

Que ſit d moſtratio logica. vide ab Ariſt. 2. d gene. aīa/ liū. c°. 6. ⁊ Auerr. ꝑ. celi. 70. ⁊. 8. phy. 70.

vel leonis. vt ꝑbat phs. 4. metha.
t. c. 3. ꝙ ens ⁊ vnum dicunt eandē
nām quod non diuiduntur nec in
gnātione nec corruptione. non.n.
eſt gnō entis niſi ſit gnātio vnius
⁊ e ꝯ° nec eſt corruptio entis niſi
ſit corruptio vnius. nec eꝯ°. qꝛ ſ
in gnātione accidentium vel ī eo/
rum corruptione. non diuiduntur
forma gnīs ⁊ forma ſpēi. qꝛ nec ē
gnātio vel corruptio caloris abſqꝫ
gnōne ⁊ corruptione alicuius ſpe
ciei caloris nec eꝯ°. In talibus for
ma gnīs ⁊ for. ſpēi realiter differ
re non poſſunt. Immo qꝛ nr̄a con
gnitio incipit a ſenſu ⁊ acciden/
tia conferunt magnam partē ad
cognoſcendum qđ quid eſt. Si in
gnātione ſbaꝝ tales gradus ꝑpen
dere. aliquo mō poſſimus multo
magis debemus perpendere in
gnātione accidentium. ꝙ cum in
gnātiōe eoꝝ tales gradus nō poſ
ſumus perpēdere. dato qđ in ſba
libus eſſet dare gradus. ponē tñ
eos in gnātione accidentiū. vr̄ olo
ridiculum. ¶ Tertia via ſumitur
ex eſſe ipſoꝝ. eſſe enim accidentiū
eſt valde quid debile. ex ſe enim
adeo modicū de entitate habēt ⁊
qa a ſꝫ quid non dꝫ fieri denomi/
natio nō debent dici entia ꝑp en
titatē. que ſit in eis. Sed ꝑp entita
tem que eſt in ſba. ꝑp qđ bene di/
ctū eſt qđ ſcribit. 7. metb. t. c. 2. qđ
accidentia non ſunt entia niſi qa
ſunt entis. Et qa ſic debile eſſe ha
bent accidentia. ꝑp debilitatem. ⁊
ꝑp eoꝝ debile eſſe pati nō poſſunt
ꝙ in ipſis forma gnīs ſit alia a for
ma ſpeciei. Cū enim ſemper ge/
nus minus habeat de entitate
qꝫ ſpecies. quaſi oio eſſet nihil ge/
nus in accidentibus ſi aliam enti
tatem haberent ab entitate ſpeci
fica. Debemus igr̄ imaginari ꝙ

Scito ꝙ ī ipſis accidentibus ñ repit̄ gnō ſimpl̄r. ⁊ abſolute. ſꝫ ꝯpatiue vt hꝫ ꝑ de gen. q. 23.

Idē dic̄ ꝑ ſen. d. 8. q. 2. ⁊. diſt. 19. par. 2. illi9 diſti. q. 4. ⁊ d. E. E. q. 1. ar. 1. ⁊. 1. de gen. q. 3. ⁊. 23. via. 1. Ex dꝫ Ariſto. ⁊ Egi. facile cognoſces qꝫ ſubtil̄r Sco. 4. di. 12. q. 1. Et Zimarra theo. 3. ab errarint opinādo.

Accidētia ēe foꝛal'r ⁊ intrinſece entia.

tota entitas accidentis eſt qd in completū · pp eſſe debile ipſorum non h₃ accidens ex nā ſue entitatis q̄ ꝯbatur ad ſpēm. Sed ex eo q̄ h₃ eſſe in tali ſb̄a vt in prima via tangebatur ꝯbitur ad determinatam ſpēm vt cauū ex eo qḋ h₃ eſſe in naſo ꝯbitur ad ſpēm naſi ſimi. In crure vero ad ſpēm rici. ipſum ergo debile eſſe accidentium non patitur q̄ ibi ſit aſſignare duas formas realr differentes quaꝝ vna ſit incompleta ⁊ ſe h₃ vt forma gn̄is. Alia vero ſit ꝯpleta ⁊ ſe h₃ ut forma ſpēi. Sed totum eſſe accidentiu₃ eſt quid incompletum ⁊ accipitur realr in eis ratio cōpletiua ſpēi ex ordine ad ſbm. ¶ Argumentu₃ igr̄ illḋ qḋ forma ſb̄alis virtuoſioꝛ eſt q̄₃ artificialis. magis arguit oppoᵐ quā ꝓpoſitum. non. n. pp virtuoſitatem acccidentium · ſed pp debile eſſe ipſoꝝ arguitur q̄ in eis non aſſignatur formaꝝ gradus. ¶ Oppoſita aūt hūs. ſic arguere poſſumus · nam ſi in ſb̄is differt forma gn̄is a forma ſpēi. cum mā ſubiecta cum forma · ſic cā oīum accidentium que ſunt in ea. vt dr̄ ꝑ phy. q2 cauſe nāles pꝛopoꝛtionātur effectibus o₃ dare oꝛdine₃ in accidentibus ſicut ⁊ in ſb̄is. Dicamus ergo qḋ ſicut a ſb̄a cauſat accidens. Sic a forma gn̄is i ſb̄a cauſatur gn̄s in accidentibus ⁊ a forma ſpēi ſpēs. Non vr̄ ergo intelligibile ſi oꝛdinem naturalem cauſalitatis ſaluare volumus inter ſb̄am ⁊ accidens. q̄ ſit dare gradus in ſb̄a. ⁊ non in accidentibus. ¶ Amplius nō eſt magis eſſentialis pꝛedicatio in accidētalibus quam in ſubſtantialibus nō ergo eſt intelligibile q̄ in ſb̄alibus differat forma gn̄is a forma

X.c.ſo.

ſpēi ⁊ non in accidentibus q2 tūc eſſentialius pꝛedicaretur genus de ſpē in accidentibus q̄₃ in ſb̄a qḋ eſt inpueniens ⁊ hec de eo qḋ poſtulatis ſufficiat.

Alia queſtio. D. Egidij Romani.

Queſtio Eſt. vtrū ponere plures formas i ꝯpoſito repugnet hys que tenere debemus ſm fidē cath. ¶ Dōm qḋ ſi pōeꝛ vnam formā · vel plures formas ꝯſonat. vel ꝯ̄dicit fidei catholice h ſolū eſt reſpectu coꝝ q̄ tenēr debemus de ipſo v̄bo incarnato vł de ipſo coꝛpe cbr̄i. ¶ Poſſumus . n. dicere q̄ fides catho. q̄tuoꝛ t₃ de ipſo cbr̄o. qbus repugnat ponēꝛ plures formas. gradus. n. formaru₃. ¶ Pᵒ repugnat morti ⁊ paſſioni cbr̄i. ¶ Scđo repugnat eius vnioni. ¶ Tertio repugnat coꝛpi cbr̄i exiſtenti ſub ſacramēto. ¶ Quarto repugnat nr̄e redēptioni. Repugnat. n. hec pō morti ipſius cbr̄i. q2 ſi eſt ponere gradꝰ non poſſumus vere dīc ⁊ ꝓprie ſaluare q̄ coꝛpus cbr̄i iacēs in ſepulchro fuerit moꝛtuū. viuere. n. viuētibus eſt eſſe: coꝛpus igr̄ viuū nō ab alia foꝛa h₃ q̄ viuat ⁊ qḋ ſit. aīr. n. eſſet dare viuere qḋ n̄ eſſet ſimpliciter eſſe viuentis. coꝛpus igr̄ cbr̄i ſi n̄ hēbat eſſe ſimplr p aīam nec hēbat q̄ eſſet coꝛpus p ipa₃. nec hēbat viuere p eā. pp qḋ ſi pn̄tia aīe nō dabat illi coꝛpi qḋ eſſet viuēs. nec abſentia dabat ei q̄ eēt moꝛtuū. coꝛpus ḡ cbr̄i cū flagellabatur nō viuebat. cū erat in ſepulchro nō erat moꝛtuū. dice

re āt ꝙ aīa illa nō dabat illi corpi eē ſimplr. dabat tñ ei qḋ viueret. eſt ſermo ignorantiū ſignificata vocabuloꝝ viuere.n.nō dicꝰ eē ſʒ qd. Sʒ dicꝰ eſſe ipſius viuētis ſimplr. qꝛ ē ſolo inueniēs eſt qḋ aliqḋ viuens ab illa forma hēat. qḋ ſit ſimplr ⁊ appeat ꝙ viuat. ¶ Amplius. ſi corpus chꝛi p aliā formā eſt corpus ⁊ per aliā viuit. ita ꝙ p aliā formam ſit in gñe. ⁊ per aliā in ſpē. cū genus ḋ ſua ſpē pḋicet verū eſt dicere ꝙ chꝛs eſt hō. ita verū erat ꝙ chꝛs erat corpus. recedente ḡ aīa. ⁊ remanente forma corpis remāſit corpus qḋ pḋicat de hoīe. qꝛ remanſit forma gñis cū non remanſit hō. qꝛ non remāſit forma ſpēi. Sed hoc eſt ſtultius ꝙ ex h īpoſſibilia conſiderare. qꝛ ea q̄ ſunt in p̄ mō dicēdi p ſe ſunt neccīa. ⁊ ōio ī ſepabilia. aīal.n. qḋ pḋicat de capꝛa. ⁊ qḋ exiſtit in capra. in ſepabile eſt ab ea. ⁊ corpꝰ qḋ exiſtit in hoīe ⁊ qḋ pḋicatur ḋ hoīe. in ſeparabile eſt ab eo. īpoſſibile eſt ꝙ remaneat cū ꝯpetebat eſſentialr pḋicariḋ hoīe. ⁊ qḋ erat ipſe hō. ⁊ cū n̄ remaneat tale corpus eſſentialr pḋicatur. Quid.n. dicꝰ iſta pō niſi qḋ genus pḋicatur de ſpē p accidēs. ex q̄ vnū ab alio ſepari pōt. q̄.n. ſſ p ſe ī ſepabilia ſunt. q̄ vō per accñs ſepari contingit. chꝛoḡ in ōꝛtuo remanebat ī eo corpꝰ qḋ pḋicabatur ḋ hoīe. qꝛ remanebat ī eo forma gñis. ⁊ p ꝯñs remanebat qḋ eſſet hō. ⁊ ꝙ eēt viuus. qꝛ ea q̄ ſunt per ſe in ſeperabilia ſſ erat. ḡ mortuꝰ. ⁊ nō mortuus. nūq̄ꝫ ḡ verā mortē in chꝛo ſaluare poſſumus ponendo in ipſo hmōi ḡdus for. ¶ 2ꝰ h pō ṙpugnat vnioni verbi incarnati. nā ea ex q̄bus aptū natū eſt fieri. vnū p ſe. ⁊ per ſe habet vnionem. ad uerbum. nūq̄ꝫ.n. aīa ⁊ corpus p ſe fuiſſent vnita verbo niſi qꝛ ex aīa ⁊ corpoꝛ per ſe reſultat aliqd vnū. aſſumpſit.n. chꝛs vt ait Dam. hūanam nām in athomo. aſſumpſit.n. vnā nām ſingularē. alam ḡ ⁊ corpus aſſumpſit qḋ aūt ex aīa ⁊ corpore per ſe reſultat nā vna. quicūꝙ āt ponit chꝛm aſſumpſiſſe taleꝫ aīam. ⁊ tale corpus ex quibus n̄ poſſit fieri vnum per ſe. ī pugnat hanc ſctiſſimā vnionem ⁊ fidei catholice. ꝯdicit. qꝛ ex pluribus ī actu nūq̄ꝫ fit vnū per ſe. nam vnitas rei accipienda eſt ex vnione actꝰ. qꝛ ſi eſſet dare gradus formarū. ⁊ corpus eſſet aliqd in actu ſʒ ſe p̄ter actualitatē quā hʒ ab aīa. ex corpe ⁊ aīa fieret vnū p accidens. chꝛs ergo non fuiſſet hō p ſe. Sed p accidens. ¶ Amplius vt dꝛ. 8. metha. ⁊ ſ. 2. de aīa. nō oꝫ querere qꝛ ex figura ⁊ cera fiat vnum. eo.n. ipſo qḋ hoc dicit qd in potentia. illud vero qd in actu. fit ex hys aliqd vnū. igitur ſicꝰ loquimur de potentia ⁊ actu. ſic loquēdū eſt de vno. ex potentia igitur ſimplr ⁊ per ſe. ex potentia vero quodāmō ⁊ actu. fiet vnum ſm quid ⁊.q. per accidens. qꝛ ſi corpus chꝛi de ſe dicebat aliqd in actu ⁊ hēbat aliquā actualitatem ſ̄balem q̄ꝫ non hēbat. ab aīa ꝙ oꝫ dicere ponentes gradꝰ for. cū corpus illud non diceret potētiā oīmodam vel potentiam ſimpliciter. ex corpore illo ⁊ aīa non fiebat vnum ſimpliciter. ⁊ per ſe Sed magis ſm quid. ⁊.q. per accidens. repugnat ergo hec poſitio illi vnioni ſanctiſſime. quia ſequitur quod chriſtus vniendo ſe humane nature. Non fuerit hō ſimplr ⁊ p ſe. ſʒ ſm qd. ⁊ q̄ſi p accñs. ¶ Tertio h pō repugnat

Uide de gra. for. pte. 3. c. 3

T. c. 15 16.

T. c. 7.

Uiḋ theo. ḋ cē. ⁊ eēn. 8. via. ⁊.

Vide de grad.for. pte.3.c.1.

corpi cbri exiſtēti ſub ſacramēto. nā ſcdm eā corpus xpi in qd ↄuertitur ſba panis. ē mā cum forma gnis. ſiue cum forma corporeitatis: Sed cum genus pdicetur de ſuis ſpēbus. ⁊ de oībus aliis ſuis inferioribus. corpus illud in qd cōuertitur ſba panis predicabitur d ipſo chriſto. nam ſic chriſtus erat homo ⁊ aīal. ita etiā erat corpus aiatum. ⁊ corpus accipiendo corpus put dicit mā cum forma generis ſiue cum forma corporeitatis. non ergo bene dicebat Chriſtus cum conuertendo ſbam panis in corpus ſuū. ait hoc eſt corpus meū. non enim debuit dicere. h eſt corpus meum. Sed h ē corp9 ego. vel h ē corpus. qd ſum ego. aīal.n. qd pdicat de me nō ē aīal meū. qꝛ ↄ rōm gnis ē predicari d noīatiue. Sʒ ē aīal qd ſum ego. qꝛ p ſe ↄpetit gnī pdicari eſſentialr. Si g abſurdū ē dicere q forma illa de ſacramēto altaris quā tradidit chrs dei virtus ⁊ dei ſapientia non ſit oīo rectiſſima. abſurdū eſt dicere q corpus chri in qd cōuertitur pāis ſba dicat māʒ cū forma corpeitatis. ſiue cū foīa gnis ⁊ p ↄns incōueniēs eſt ponere gradus formaꝝ. ¶ Amplius ↄ rōeʒ gnis eſt hre rōm ptis. qꝛ ps nō pdicatur de toto. genus vo pdicat. Rurſus ps d noīatiue. gns āt eēntialr. qr ſi eēt dare gradus foraꝝ. ⁊ corpus per aliā formam eſt corpus ⁊ per aliā viuit. ita q forma gnis ē alia a foīa ſpēi ⁊ corpus l qd cōuertitur panis dicit māʒ cū foīa corpeitatis vt dicūt ponētes gradus formaꝝ cū genus ñ dicat ptē. ſʒ totū. Corpus illud in qd cōuertit ſba panis ñ ē ps hoīs. ſʒ totus hō. nec ē corpus chri. ſʒ corp9 qd ē chrs. q ē repugnare huis que tenet fides catholica: ſciētib9 ſcripturam ſacrā nullū eſt dubium.

¶ 4° h pō repugnat nre redēptioni. imo totā fidē cath. euellit. ⁊ deſtruit. ſcidit. n. h pō l pōnē illā. Auerr. q nō eſt neceſſe multiplicari aīas ſm mltiplicatiōm cōps. nō g nos redemit chrs. qꝛ nō fuit neciuʒ ipʒ hre aīaʒ differētē ano h qd āt ſic ſit pʒ. nā io Auerr. poſuit itellm non multiplicari multiplicatione corpoꝝ. qꝛ aīa intellectiua equiuoce erat actus corpis. ⁊ nō coniungebatur corpori per ſe. ſʒ per accidēs. Cum g oīſum ſit q ponere gradus formaꝝ eſt dicere aīam vniri corpori per accidens. ponere hmōi gradus eſt incidere in pōnem ↄmentatoris ⁊ ē euellere totā fidē. non. n. ſic ↄiungit aīa corpori ſicut vinū ↄiungitur vaſi. Sed ſic coniungitur aīa corpori. ⁊ forma ſbaliſ mē. ſic id qd eſt in potentia ſimplr. ↄiungitur ei qd ē dās eſſe ſimplr. Solū g pm eē qd recipit mā. ē eē ſbale. ceteras vo actualitates oʒ eē p accñs. nā recipiēte mā. pm eē formale. iā eſt aliqd l actu. ⁊ nō ē in poa ſimplr. qd qd g ei poſtea addit ē qd p accñs ⁊ nō fac vnū ſimplr. non g oʒ aīas intellectiuas multiplicari multiplicatione corporuʒ. ſi eſt ponere gradus in formis. qr ſequit hmōi aīas ↄiūgi corporibus per accñs ⁊ non p ſe. ⁊ fieri ex eis ⁊ corpib9 vnū ſm qd. ⁊ non ſimplr. nulla. n. intellectualis ſba de neceſſitate multiplicatur multiplicatione corporum. nec illis corporibus ↄiungitur eēntialiter ⁊ p ſe. ↄdicere g hanc pōnem nre redēptioni nulli eſt dubium.

Explicit. qō. ↄ gradus formarum edita a fratre Egidio de Roma.

Incipit.q.D.Egidij Romani. De differẽtia Ethice: Polithice: ⁊ Rhethoꝛice Ad quendã fratrẽ ordinis ꝑdicatoꝝ.

CAriſſimo ſibi in Chriſto fratri Oliuerio
ordinis predicatoꝝ lectori In da
gagenſi. Frater Egidius Ro. frm
heremitaꝝ ordinis ſcti Augu. ſa/
lutem ⁊ ſinceritatem cũ dilectio/
nis affectu. Interrogaſtis a me
hoīe Romano honoret vos deus
vt de dr̃ia Rethoꝛice. Ethice. ⁊
Politice vobis aliqua deſtinarẽ.
Lib.ꝑ.lec. ¶ Sane ſi que ĩ lib. Rethoꝛicoꝝ
4.du.ꝑ⁊.3 ſcripſimus diligẽter aſpicitis dr̃ia
⁊ lecti .7. Rethoꝛice ad alias dnas vos late
du.ꝑ. re nõ põt. ¶ Tullius.n. vr̃ retho
ricam ſub politica collocaſſe. q ſi
hoc eſſet forte dubiũ hr̃et quõ ab
ea differret. Sed cum rethoꝛica
ſit aſſecutiua dialectice ⁊ magis
ſit quedam dialectica q̃ȝ politica
põt inter eas talis dr̃ia aſſignari.
¶ Nã ethica ⁊ politica ſunt ſcie.
ſpeciales. ⁊ ſunt determinati gñe
ris. Circũcernunt.n. actus huma/
nos tãq̃ȝ ſpecialẽ mãm circa quã
verſantur. ¶ Rethoꝛica aũt non
Lectiõe.i. ſic. Sed vt dr̃ primo rethoꝛicoꝝ.
rethoꝛica eſt aſſecutiua dialectice
ambe.n. ſunt de talibus quibuſdã
que cõmuniter quodãmõ eſt co/
gnoſcere ⁊ nullius ſcientie deter/
minate. ¶ Sed ſi ſic dicimus qđ
credimus bene dcm̃ ꝯſurgit que/
dam dubitatio. Naȝ rethoꝛica vr̃
quaſi media inter ſcias moꝛales
⁊ rationales. vr̃.n. eſſe compoſita
ex vtroqȝ negocio. videlicet diale
ctico. ⁊ politico. Nã vt dr̃ ꝑ retho
ricoꝝ. contingit rethoꝛicaȝ velut
ad natam partem quandam dia/
lectice eſſe ⁊ negotij q é circa mo
res. ¶ Si ergo hec duo compꝛe
hendit rethoꝛica. Quare magis
eſt quedam dialectica q̃ȝ quedam
politica. Quare magis aſſentien/
dum eſt pħo qui collocauit eam
ſub dialectica. quam tullio qui vr̃
eã collocare ſub politica. ¶ Di/ Qũo re/
cendum q ſcia denoĩatur ab eo tho. ſit de/
cuius notitiam tradit. ⁊ q̄ retho/ terminati
rica tradit notitiã quorũdam cõ/ vel ideter
munium ⁊ non directe tradit no/ minati ge
titiã moꝛalis negocij. Ideo dr̃ eſſe neris vĩđ
in determinati gñris. ⁊ eſſe que/ ꝑ rethori.
dam dialectica. ⁊ non dr̃ eſſe que/ lec .4. du.
dam politica. Sicut enĩȝ tempta ꝑ ⁊ quõ lo
tiua applicat cõia ad ꝓpꝛia. ⁊ ar/ gica viđ ꝑ
guit circa ſcias ſpeciales vt cir/ elen. ca.8.
ca geometriam per quedaȝ cõia lec.3. in ꝑ
pꝛopter quod vr̃ eſſe cõpoſita ex notabili.
vtroqȝ negotio. videlicet ex dia/
lectico ⁊ geometrico. tamen quia
de geometria. ⁊ alijs ſpãlibus ſciẽ
tijs non directe temptatiua tradit
notitiã. Et temptatoꝛ ſm q hmõi
ignoꝛat pꝛopꝛia. Sed ſolum nouit
cõia. temptatiua nõ eſt q̃dam ſcia
ſpãlis. Sed eſt quedam dialecti/
ca vt declarari habet pꝛimo elen/ Ca.8.le.2
coꝛum. Sic ⁊ rethoꝛica cõſiderat
quedam cõia ad moꝛale negociũ
Tamẽ q̄ per cõia non directe hr̃
notitia moꝛalis negotij. Rethoꝛi/ Vr̃ q ari.
ca non eſt ꝓpꝛie ſub politica. q̄ di ꝑ ethi. c.2.
recte nõ tradit notitiã moꝛalium. Vel lec.2.
Sed ꝓpꝛie eſt quedã dialetica. q̄ ſm.s. tho.
directe tradit notitiã quorũdam tex.5. col/
cõiũ vt declarari hȝ ꝑ elenc. immo locet reth.
ſic tẽptatiua. q̄ eius hȝ qđ hmõi ſub politi/
eſt ſcire cõia. ⁊ nõ ꝓpꝛia. ideo cuȝ ca
per illa cõia deſcendit ad ſpãlia
vt ad geometrica dr̃ eſſe ſophiſti
cus geometricus. q̄ non arguit
ex ꝓpꝛijs geometrie. Sic rethoꝛ

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

cuius eſt ſcire quedã cõia ſi per il la cõmunia deſcendat ad ſpecialia. vt ad polithicam dicetur eſſe ſophiſticus polithycus. qꝛ non arguit ex proprijs polithyce. ¶ Viſo quomõ differt Rethorica ab Ethica ꝛ polithyca. reſtat videre quomodo eticha ꝛ polithyca differant inter ſe. ¶ Poſſumus aũt quantum ad preſens ſpectat iter eas aſſignare triplicem differentiam. Prima eſt. qꝛ ethyca magis eſt de hijs que ſpectant ad regimen vnius. Unde ꝛ cõiter monaſtica appellatur. Polithyca vero magis eſt de hijs que ſpectant ad regimen totius ciuitatis. ꝛ inde ẽ ꝙ polithyca quaſi eſt archytectonica reſpectu ethyce. qꝛ ſemper bonum gentis diuinius eſt ꝙ̃ bonum vnius vt dicitur ꝑ ethy. Secunda differẽtia eſt qꝛ ethyca magis determinat vt ſimus bõi amore boneſti. Sed in libro Polithy. determinari habet vt ſimus boni timore pene. Nã qꝛ eiuſdem ad ſe ipſum non eſt coactiuũ dominiũ in regimine quo quis ſe ipſuꝫ regit. nõ trahitur quis vt fiat bonus timore pene. ſed ſolum amore boneſti. Sed in polithyca vbi leges coactiuam habent potentiam. trahitur quis vt fiat bonus timor̃ pene. Poſſumus ergo dicere ꝙ tripliciter inducitur quis vt ſit bonus. Prima ex amore boneſti. Secũdo ex monitione paterne. Tertio ex timore pene. Primum ſpectat ad monaſticam. Secundum ad yconomicam. Tertium ad polithycam. Jn monaſtica. n. ſiue in ethica in qua agitur de regimine vnius nõ inducitur aliquis ad bonum niſi amore boneſti. ꝛ nõ retrahitur a malo niſi ex vilitate viti. ¶ Sꝫ i yconomica vbi agitur ꝺ regimine familie trahitur quis ex admonitione pia. ¶ Et qa aliqui ſunt ita peruerſi quos nec amor boneſti. nec pĩna monitio. ad bonuꝫ trahit. iõ preter ethicã ꝛ yconomicã. oportuit dare polithycam. per cuius leges timore pene inducerentur ad bonum. illiqui ſunt habentes peruerſam alam. ¶ Hoc eſt ergo ꝙ videtur velle phs. 4. ethy. vbi ait ꝙ paterna quidẽ preceptio. ſi hꝫ forte aliquid coactiuum. neqꝫ vtiqꝫ que vnius viri. lex aũt vt ſubdit coactiuam hꝫ potentiam. Regimen ergo vni⁹ viri ꝙ ſpectat ad ethycam. ꝛ preceptio vel monitio paterna quod ſpectat ad yconomicam. nõ ſufficiẽter inducũt aliquos ad bonum niſi adſit ibi lex coactiuaꝫ hñs potentiam. qꝺ ſpectat ad politicã. ¶ Tertia auteꝫ differentia eſt que ſumit ex hijs oꝛtum. Nam in regimine monaſtico non ſunt iurgia. ſed in regimine politico vbi timore pene magis a. l. pꝛohibetur manus ꝙ̃ animus. ꝛ actus exterior. magis ꝙ̃ interior. appetit⁹ vt ceſſent lites ꝛ iurgia. ¶ Opoꝛtet etiam in ſpeciali per leges oñdere quid ſi iuſtum. ꝛ quid ſit iniuſtum. non enim ſufficit dicere ꝙ iuſtum ꝛ bonum cõſiſtit in medio ꝙ facit lib. ethyco. Sed opoꝛtet deſcendere ad ſpeciales materias quid ſit ibi medium. ꝛ quid eſt ibi iuſtum qꝺ faciunt leges: vnde ſi totam habere mus politicã. ꝛ eſſet ꝯplete tradita traderẽtur in ea leges. ꝛ poſſemus per eas deſcẽdere. q. ad ſpeciales contractus. ¶ Eſt ergo h̃ dr̃ia. qꝛ per ethycã hr̃ quid ſit bonum. magis in gñali. per polithycã vero magis i ſpeciali. ¶ Sũt ergo tam ethyca ꝙ̃ politica ꝺ ac

Cap. 2.

Vid. Egi. lib. ꝑ. de Regi. pn. trac. ꝑ. c. 2

tibus humanis. Sed nō eodē mō vt patet per habita. ¶ Uerum quia iter legiſtas vos dicitis eſſe. vt legiſtis ſatisfacere valeatis quantum comprehenderē poſſum de legibus aliqua dicā / non credo ꝙ ſm̄ in legibus ſint leges. nec qđ ſm̄ in decretalibus ſint decretales. vt quidā dicere voluerunt. ſic. n. facile eſſet omniū aſſignare ſm̄. dđo ꝙ in logicalib9 ſm̄ ſunt logicalia. ꝛ ī nālibus nālia. oꝫ ergo ſubtilius inueſtigare ſm̄. credo. n. ꝙ ī legibus ſbꝫ ſint actus humani. de quibus tāqꝫ ꝓprias paſſiones probant. quid iuſtum ꝛ quid iniuſtum. leges ǵ ſub alternantur morali phie. cū tota phia moralis de actibus humāis exiſtat. ꝛ inter ceteras. ptes phie moralis leges plus conueniūt cū politica. Dictum eſt. n. ꝙ leges iponere ad politicā pertīnet. Politica. n. in duas partes diuiditur. ſ. legum poſitiuam. ꝛ legum cōſeruatiuaꝫ. vt videtur phs velle in. 6. ethy. Conſiderare ergo de legibus pertinet ad eos quos vocamus legiſtas. ꝛ ēt ad politicā. ſed non eodem modo. politica enim leges tradit per modum artis. legiſte vero leges tradunt ſine arte non enim conſiderant legiſte de talibus per modū ſcientificum. Sed per modum narratiui. ſic ergo ſe vñr habere legiſte ad politicam. ſicut vulgares ꝛ layci ſe habēt ad dialecticos. vulgares eniꝫ ꝛ layci ſunt quidā ydiote dialectici. quia vtuntur dialectica ſine arte. ſic ꝛ legiſte ſunt quidam ydiote politici. quia vtūtur politica ſine arte. Et hec vobis de queſito ſufficiant valere.

Alia Qō. D. Egi.

Queſtio Eſt.

Utrum lux ſit realiter ī medio. vel intentionaliter. ꝛ videtur quod realiter. qa nullum intentionale facit realem tranſmutationem. nec inducit realem formaꝫ. quia tūc aliquid ageret vltra ſuaꝫ ſpetiem cuꝫ. igitur per lucem corpora ſuperceleſtia inducant tales formas. conſequēs eſt lucem non eſſe in medio intentionaliter. ſed realiter. ¶ Preterea intentionalis impreſſio nō denominat ſubiectum. qꝛ enim color ſoluꝫ intentionaliter immutat medium. propter huiuſmodi immutationem medium non aer. dicitur coloratus. quare ſi lux eēt ſolū intentionaliter ī medio. aer illuminatus per lucem non diceretur eſſe lucidus. qđ patet eē falſum. ¶ Preterea impreſſio intētionalis ſolum eſt ratio vidēdi. nō autē eſt id qđ vr̄. ſed eſt rō quaꝛ videatur realis color. ſi igitur lux a ſole progrediens eſſet intentionalr̄. in iſtis inferioribus ſequeretur. ꝙ lux reſperſa in h inferiora corpa videri nō poſſet. ſꝫ ſolū eēt rō vidēdi ꝙ ſenſibilr̄ pꝫ eē fſm.. ¶ Inōriū ē qꝛ ſenſibile poſitū ſupra ſenſū nullū fac̄ ſenſum. cū igr̄ lux ſit eodē mō ī meͦ ꝛ ī orgāo. ǵ ipa res ēt poſita ſupra ſēſū nullū igitur faceret ſenſum. quare lux non videtur ab oculo. nihil enim omnino videri poſſet. ꝙ eſt īpueniēs ¶ Preterea qđ realr̄ ē ī meͦ reqrit realē trāſmutationē. ꝙ āt reqrit realē trāſmutationē. ñ fit in īſtāti. ſꝫ ī tp̄e. Lucis āt mltiplicatō nō fit ī tp̄e. ſed in inſtāti ergo. ꝛc.

Idē pbat 2. d aīa.t. c.76.

¶ Preterea qđ eſt realr in aliq̄ recedente actiuo non corrumpit in inſtanti. Sed recedente ſole ꝛ abſente corpe lucido ſtatim tollit lux ḡ ꝛc. ¶ Rn̄deo dcē ꝙ trib9 vys poſſumus venari lucē nō eſſe in medio realr. Sed intentionalr lux.n. tripl'r conſiderari pōt. P° prout eſt quedā perfectio. ꝛ quedam forma. Secūdo vt recipitur in hec inferiora. Tertio vt ſuſcipitur i oculo. ꝛ eſt rō videndi. Prima uia ſic p3. Nam oīs perfectio realis. ꝛ oīs realis forma. ſi h3 ordinem ad mām perfecte diſpoſitā ad ſuſceptionem eius qđ īpoſſibile eſt eſſe mā3 ſic diſpoſitam ꝛ nō introduci ibi forma. Inde eſt qđ dici ꝯſueuit qđ cū In mā ē diſpoſitio que eſt neceſſaria ſtatim ex neceſſitate h3 eſſe ibi forma. ꝛ q̄3diu h3 eſſe ſic diſpoſita ſp̄ ē coniūcta forme. h3.n. hoc veritatē de oī forma reali ſiue illa forma ſit educta de potentia mē. ſiue hēat eſſe per cātionem. Nam l3 aīa hūana non educatur de potentia corpis. Sed īmediate efficiatur a deo p creationē. q2 ſm p̄hm in de aīalibus itellectus.i. aīa intellectiua eſt ab extra.i. non eſt educta de potētia mē. attn̄ corpe hūano perfecte diſpoſito ad ſuſceptionē aīe ſtatim introducitur ibi aīa ꝛ q̄3diu ē manens ſic diſpoſitum tādiu eſt ſue aīe coniunctum. ¶ Hoc viſo p3 qđ ſi lux eſſet realr. in medio cu3 aer ſit ſemper de ſe in ſumma diſpoſitione ad ſuſceptionem lucis ſemper eſſet luci ꝯiunctus. ꝛ ſemper eſſet illuminatus. ꝙ aūt de ſe ſit ſic diſpoſitus. p3 q2 nulla vlteriori tranſmutatione indiget vt fiat lucidus. Sed ſtatim in inſtāti illuminat. Dicamus igr̄ h̄ eſſe ꝓprium forme ꝑ intentionalium ꝙ

Vid.5.q̃l. q.10.

preter diſpoſitione3 mē indigent p̄ntia agentis ad h̄ ꝙ habeant eē in mā. forme aūt reales. non ſic. ¶ Nam ſi mā que eſt ſub forma aeris. ſi eſſet ſumme diſpoſita ad ſuſceptionem ignis. dato ꝙ nūq̄3 eſſet igni coniuncta ſtatim introduceretur ibi forma ignis. ꝛ inde eſt ꝙ ignis non ſolum gn̄atur ab igne. ſed a motu. nam q2 motus pōt illā eandem diſpōm facere in mā quā faceret ignis ſtatim mā ſic diſpoſita per motum abſq3 preſentia ignis ignitur. ꝛ ſuſcipit formam ignis. igitur ſiue p̄ſente ſole. ſiue non p̄nte. ſi lux eſſet realr in aere. ſemper aer eſſet lucidus. cū non indigeat vlteriori tranſmutatione ad ſuſceptionē. Sed cum hoc ſit falſum. nō eſt in medio realiter. Sed intentionalr. ¶ Scđa via ad inueſtigandū hoc ide3 ſūitur ex eo qđ lux recipitur in h̄ inferiora. nam oēs qualitates ſenſibiles. vel oēs qualitates īmutatiue ſenſuum cuiuſmodi ſunt qualitates ille que ſunt in tertia ſpē q̄litatis vt habent eſſe reale. in h̄ inferiora de neceſſitate ſunt inter qualitates habentes contrarium. Nam forme ſbales in iſtis inferioribus aliquo mō hn̄t ad inuicem contrarietatem. ꝛ inde eſt qđ hec inferiora ſunt gn̄abilia ꝛ corruptibilia celu3 aūt eſt i gn̄abile ꝛ icorruptibile. q2 mā celi eſt ſub forma non habēte ꝯriū. qđ declarat motus circularis qui eſt proprius ipſi celo cui motui nihil eſt cōtrariū Sed forme iſtoꝝ īferioꝝ hn̄t ꝯrietate3 ad inuicem. qđ declarat motus rect9 qui eſt motus hn̄s ꝯriū qr̄ ſi motus hoꝝ inferioꝝ ſit hn̄s ꝯriū forma. ꝛ mā que eſt principiu3 mot9 ꝛ qetis per ſe ꝛ ꝑ eritēt habens ꝯriū. iō ſicut motus ꝯriant

Vide.2.d aīa.76.vbi.2.

ad inuicem. Sic nẽ ⁊ forme eorũ quandã ɔ̃rietatẽ hñt. ¶ Qualitates ergo ſenſibiles reales, q̄r ſunt via in tales formas de neceſſitate ɔ̃rietatem hẽbunt ad inuicem. dicere ergo q̄d ſit aliqua qualitas ſenſibilis realis in hys inferioribus que non habent ɔ̃trariũ ẽ dicere q̄d in mã hoꝝ inferioꝝ poſſit induci forma. ⁊ nã cui non ſit aliqd cõtrariũ q̄d eſt inconueniens q̄r ſi lux eſſet realr̄ in medio vel ſol illuminando aerem tranſmutaret ipſum realiter. cum lux ſit forma non hñs ɔ̃riũ per talem tranſmutationem diſponetur mã aeris ad formam non hñtẽ ɔ̃riũ. q̄r idem iudiciũ eſt de via ⁊ termino. ⁊ de tranſmutatione ad formã ⁊ de ipſa forma itaq; cũ nã hoꝝ inferioꝝ de neceſſitate hꝫ ɔ̃riũ cum ſint gñabilia ⁊ corruptibilia. omnis qualitas ſenſibilis hñs eẽ reale ĩ iſtis inferioꝛib⁹ eſt q̄litas habens ɔ̃rium ⁊ nulla talis qualitas dicatur ĩ inſtanti gñari lux ḡ in aere quĩ non hꝫ ɔ̃riũ ⁊ multiplicat in inſtanti non hꝫ eſſe reale. Sed intentionale. ¶ Tertia via ſumit vt lux eſt rõ vidẽdi. Nã lux eadẽ mõ ẽ ĩ medio ⁊ in organo. ſi ḡ lux eſſet realr̄ in medio eſſet realr̄ in organo. vel eẽt realr̄ in ſenſu. Sꝫ cũ h̄ ſit cõe oĩ ſenſui q̄ ſit ſuſceptibilis ſpẽꝝ ſine mã ⁊ oĩs ſenſus ſm q̄ hmõi eſt. ⁊ vt ſentit nõ ſuſcipit realr̄. ſed intentionalr̄. lux ḡ ñ erit realr̄ in medio. Sed intentionalr̄. ¶ Obiecta aũt in ɔ̃riũ d̄ facili ſoluũtur: Nã cũ dr̄ q̄d lux trãſmutat realr̄. dꝫ h̄ ſic veꝝ eſſe q̄d ſicu tonitruum ſcindit ligna q̄d non eſt rõne ſoni. Sed rõne mot⁹ qui cum ſono eſt coniunctus. ſic q̄r ſimul cũ luce virtus ſolis trãſmutat hec inferiora. id d̄r lux realiter trãſmutare. eſt. n. in ſole dat aliquã virtutem actiuam p̄ter lucẽ ſm quã tranſmutat h̄ inferiora.

Vid. 6. q̄l. q. 25. via. 3. ⁊ q̄li. 5. q. 21.

Vide. 2. de aĩa. 76. dubio. 3.

¶ Quod vero ſcdo ad obiiciebatur q̄d impreſſio intentionalis nõ denominat. verum eſt ſi ſit debilis Sed ſi ſit fortis non eſt verum. ⁊ inde eſt q̄d aer magis d̄r lucidus quã coloratus. q̄r lucis ĩpreſſio eſt fortior quã coloris. ¶ Vel poſſumus dicere q̄ ẽt intentionale eodẽ modo denominat. quia ſm phm in. 2. de aĩa poſſumus cõcedere viſionem quodammodo coloratam eſſe. concedit enim ipſe quod pupilla ſuſcipiendo intẽtionem coloris. ſit quodãmodo colorata. ¶ Quod vero Tertio addebatur quod intentiones ſunt ſolum ratio videndi. Sed non videntur ſoluitur per iam dicta: q̄a hoc verum eſt cum ſunt debiles. Sed non cum ſunt fortes. Nam ſi rady ſolares tranſeãt per vitrum coloratum videbuntur colorati. Sed conſtat quod color ille non habebit eſſe reale. Sed intentionale.

¶ Explicit Tractatus vtrum lux habeat eſſe in medio realiter vel intentionaliter. Editus a Fratre Egidio Romano. Ordinis Fratrum Heremitarum Sancti Auguſtini.

Laus Deo.

Incipit diſtinctio Capituloꝝ libri de Predeſtinatione. Preſciétia Paradiſo ⁊ inferno. Dñi Egidij Roma. S.R.E. Cardinalis ordinis here mitaꝝ. S. Auguſtini.

Capi. 1 QUare boni ⁊ ſaluandi dñr predeſtinati. mali aũt nó. ſ ʒ preſciti tm̃. Et quid eſt predeſti/ natio. Et q̃uo predeſtinatio. ⁊ pre ſcientia diſtinguuntur.

Capi. 2 Quod deus eſt preſcius oĩum fu/ turoꝝ. ⁊ ꝙ rebus neceſſitaté non imponat. ſʒ euenire permittit ꝯ tingentia contingenter.

Capi. 3 Quod ſi diuina preſcĩa aliq̃ʒ ne/ ceſſitaté imponeret rebus: ꝙ illa neceſſitas: ꝯtingétie ñ repugnat

Capi. 4 Quod paradiſus põt capi ſpũalr ⁊ corporalr: ⁊ ꝙ paradiſus ad lit teram erat qdã corpalis locus.

Capi. 5 Quod paradiſus ſm moralez ſen ſum: aĩam ſcãʒ letitiamq̃ʒ bone conſcĩe ſignificat: ⁊ figurat.

Capi. 6 Quod paradiſus ſm allegoricuʒ ſenſuʒ : ſignificat eccl̃iam militã tem: ſiue preſentem

Capi. 7 Quod paradiſus ſm anagogicũ ſenſũ: ſignificat eccl̃iã triũphãtẽ

Capi. 8 Quod vr̃ Auguſtini ſnĩa ꝙ infer ni noĩe: non corpus: ſed ſimilitu/ do corporis importetur

Capi. 9 Quod infernus dicit vere corpora lem locũ. Et dictũ Aug. qđ vr̃ eẽ ꝯrium: non eſt aſſerendo: ſʒ ma/ gis nr̃a igenia exercitãdo dictũ.

Capi. 10 Quod ſcĩa dei ſe extendit ad dã/ natos: vt illi aliq̃n ſalui fiant ſm errores ⁊ opi. ⁊ ſnĩas diuerſas.

Capi. 11 In quo reprobantur oẽs errores ⁊ falſe opiniões ſupradictoꝝ. ſ. ꝙ de mĩſericordia ſe extendat ad ſaluandos damnatos.

Quod demones. Et aĩe ſeperate poſſunt vere pati ab igne īferni. Capi. 12

Quod in aĩabus dãnatis. Et de/ monibus intellectus fungitur vi ce ſenſus. Et ꝙ tales ſubſtãtie cre mãĩ: q̃ꝛ vidẽt. i. ſentiũt ſe cremari Capi. 13

Q̃uo verificatur dictũ Auguſt. ꝙ aĩe damnate exute corporibus. ꝑeũtes ad infernũ: dñr ire nó pro prie ad corpalia: ſʒ ad ſil̃itudies. corporalium. Capi. 14

Q̃uo preter paradiſum ⁊ infernũ eſt dare purgatorium ⁊ limbuʒ puerorum. Et ꝙ ante xp̃i aduen tum erat dare limbum ſcõꝝ pa tru. Et q̃uo pro peccato tpali de beat infligi pena eterna. Capi. 15

Incipit tractatus

POſt diſtinctio nem capituloꝝ. Reſtat trac tatum cõponere. Dicemus enim deum eſſe preſcium omnium futu roꝝ. hʒ quidem preſcĩam: tam de damnandis q̃ʒ de ſaluandis. ſed pſcĩa de damnandis dr̃ preſcien tia tantum. de ſaluandis vero dr̃ pdeſtinatio. Cuius rei poſſemus duplicé cãm aſſignare. Primo q dẽ q̃ꝛ deus ſic ſcit bona: ꝙ ea cau ſat. Mala autem ſic ſcit: ꝙ ea non cauſat vnde Aug. d. inde vera in/ nocentia. Oĩa quoꝝ deus ipſe eſt auctor ſcit. nec tñ oĩum eoꝝ que preſcit ipſe eſt auctor. Quoꝝ aũt (vt maloꝝ) nó eſt auctor. ſʒ vltor. Bonoꝝ aũt ſic eſt preſcius ꝙ etiã eſt: eoꝝ auctor. Uerbum ergo illđ Auer. in. 12. Meth. Quod ſcĩa dĩ cauſat res. Intelligẽdum eſt q̃ʒtũ ad bona: non aũt q̃ʒtum ad mala. T.c.51

Ex hoc aũt patere poteſt ꝙ deus ſic preſcit dampnatos ꝙ eos non predeſtinat ad mortem. Sic tamẽ preſcit ſaluandos ꝙ eos predeſtĩnat ad vitam. Deſtinare enim idẽ eſt ꝙ mittere vnde cõis vſus loquẽdi. habet hoc de aliquo mittẽte nuntios in ſeruitium ꝙ dicitur deſtinare ei illud. ſed predeſtinare idem eſt ꝙ premittere. Sicut enim videmus ꝙ modo hoĩes ꝑ diuinum impulſum ⁊ per diuinã gratiam deſtinantur. i. mittuntur in vitã eternam. Sic deus quos ab eterno preuidẽs tales in ſe ipſo ꝑdeſtinauit. i. premiſit ſua gratia in vitam eternam. Malos aũt non impellit ad mortẽ ⁊ ad miſeriam. ſ3 ſua malitia vadunt. Sic ergo deus non mittit eos ad miſeriam. ſic nec predeſtinauit. nec premiſit eos ad mortem. Preſcientia itaq3 ſaluandoꝝ. ſic eſt preſcientia in deo ꝙ etiam eſt predeſtinatio. q2 tales impulſu dei miſſi ſunt in vitam eternam per gratiam diuĩnam. ſed preſciẽtia dãnandoꝝ in deo ita eſt preſcientia ꝙ non eſt ꝑdeſtinatio. q2 deus non mittit nec impellit malos ad mortem: ſed ſolum dimittit. Secunda aũt ratio ſumit ex hijs que videmus in aliquibus nominibus. Uidemus. n. ꝙ numerus ſupficialis dr de numero ducto in ſe. ſicut bis duo faciunt quatuor. ⁊ dicit de ducto in alio. q2 bis tria faciunt ſex. Tñ q2 numerus ductus in ſe h3 nomẽ proprium. ꝙ dr quadratum. Numerus ductus in alio retinuit ſibi nomen cõe. ⁊ vocatus eſt numerus ſuperficialis. Sic etiam hoc nomen propriũ/ vt p3 in Thopi. dicitur de diffinitione. ⁊ propria paſſione. tñ q2 diffinitio habet nomẽ proprium. propria paſſio retinuit nomẽ cõe ⁊ appellata eſt propriũ Sic etiã in propoſito preſcia dei cõis eſt ad bonos ⁊ ad malos: tñ q2 preſcientia ſaluãdoꝝ habet nomen proprium q2 nominatur predeſtinatio. Ideo preſciẽtia damnatorum retinuit ſibi nomen cõmune. ⁊ dicta eſt ꝑſcientia ſolum. Ex hoc aũt apparere põt quid ſit predeſtinatio ⁊ pſcia. Nã pſcia dicit ſimplicẽ dei notitiã quã h3 de dãnandis. vel ſi dicit diuinũ propoſitum. hoc non eſt ſm ꝙ deus agit vel ſm ꝙ proponit agere. ſed ſm ꝙ ceſſat ab actu. vel ſm ꝙ proponit ceſſare ab actu. vel dicamus ꝙ diuina preſcia. Eſt notitia quam h3 deus de dãnandis prout ꝓponit aliquos indurare. i. permitter ꝙ indurentur qui indurati dãnabuntur. Nam deus non dr indurare impartiendo malitiã. ſ3 ceſſando ab actu. ⁊ nõ dando grãm. Exponendum ergo eſt ꝙ deus quos vult indurat. i. indurar permittit. ſ3 predeſtinatio non dicit dei ſimplicem notitiam. ſed includit diuĩnum propoſitum. cum actu ſm ꝙ proponit aliquibus miſereri. ⁊ dare eis gratiam in preſenti ⁊ gloriam in futuro. Et inde eſt ꝙ pdeſtinato multis modis a ſctis ⁊ doctoribus deſcribit. Aliqñ. n. deſcribitur ab ipſo fine ad quem boni tendũt ⁊ ſic deſcribitur. Predeſtinatio eſt aliqꝝ electio in finẽ. Aliqñ deſcribitur a remiſſione culpe ⁊ ſm hoc dr. Predeſtinatio eſt diuinum propoſitum miſerendi. i. a miſeria. ⁊ culpa liberandi. Aliqñ ab auxilijs deſcribitur predeſtinatio per quẽ tendit in finem propoſitum. ⁊ recedit ab oppoſito vt. q2 fit per diuinam grãz. Et q2 hmõi diuina gratia quatuor modis cõſiderari põt. Ideo ſ3 hoc põt ipſa

Pro iſto cap. vid. ꝑ ſen. d. 40. q. 2.

ꝑdeſtinatio quattuor modis deſcribi. Pōt conſiderari primo gratia vt ꝑparatur ad dantem ⁊ ſm hoc Eſt gratuita donatio ſm quēʒ modum deſcribit Augu. de fide ad Pe. ꝙ predeſtinatio eſt preparatio gratuite donationis. Secundo modo pōt cōſiderari ipſa gratia vt comparatur ad recipientem ⁊ ſm hoc. Eſt preparatio ad beneficia diuina. ſm quem modū deſcribit eam magr̄ ꝑ ſnīarum. Quod ē ꝑparatio beneficioꝝ dei. Tertio mō pōt conſiderari ipſa grā vt cōparatur ad fineʒ ⁊ ſm hoc. Eſt preparatio ad vitam eternam ſʒ quē modum deſcribit eam Aug. inde predeſtinatione ſctōꝝ. d. Predeſtinatio eſt ꝑparatio ad vitā eternam. Quarto mō pōt conſiderari ipſa gratia ſm ſe. ⁊ ſic vt eſt virtus inchoata dr̄ gratia: ſed vt eſt conſumata dicitur gloria. Et ſm hoc deſcribitur cōiter a doctoribus ꝙ predeſtinatio Eſt preparatio gratie in pn̄ti ⁊ glorie in futuro.

¶ Cap. 2. Quod deus eſt pſcius omnium futuroꝝ ⁊ ꝙ rebus neceſſitatem non imponat ſed euenire permittit cōtingētia cōtingēter.

OStendemus enim in preſenti capitulo Utrum diuina preſcia ⁊ predeſtinatio rebus neceſſitatē imponat: vt ſi deus preſcit hos eſſe damnādos de neceſſitate damnentur: ⁊ ſi ſaluandos de neceſſitate ſaluētur ⁊ qualis neceſſitas ibi eſſe contingat. Sciendum ergo ꝙ Augu. 5. de ciuitate dei. cap. 9. Ondit Ciceronē ⁊ ſtoicos modū oppoſituʒ tenuiſſe. Nā Cicero ne negaret ꝯtingentiaʒ a rebus negauit adeo

Hos errores fundi/tus eradicat ꝑ ſ. q. 2. ⁊ p ſen. d. 41. pte 2. q. 2. ⁊. 8. Th. 2ª. 2ᵉ q. 83. ar. 2.

preſciam futuroꝝ. Stoici vero ponentes oīa ſub fato dixerunt oīa ex neceſſitate contingere. Sed ſiue fatuʒ intelligamus vim aliquā ſiue q̄ſcunqʒ ordinationem ſideꝝ. vel ſecundaꝝ cāruʒ. vt dicatur fatū a for/faris/ vt hō prius corde concipit ⁊ poſtea per verba exteriora pandit illud. ſic deus ꝙ ab eterno ꝯcipit per ſecūdas cauſas manifeſtat vt dicant ſecunde cauſe quedam verba exteriora reſpectu dei per que deus fatur ⁊ fando ſuū propoſitū manifeſtat. Siue per fatum intelligamus diuinam prouidentiam ſm quem modum. d. Aug. 5. de ciuitate dei. ca. 8. vult ꝙ noīe fati diuina volūtas aliquando ad diuinum propoſitū aſcribatur. Aliqn̄ vero ipſas ſeries cauſaꝝ. Quocūqʒ aūt modo ſumatur fatum non oʒ a rebus cōtingentiā negare vt negabāt ſtoici. nam ſeries ſecundaꝝ cauſaruʒ vocatur fatum cū hmōi cauſe in ſuis effectibus poſſint impediri multa euenient cōtingenter vt nō ſemper ſtella cuius ē cauſare humiditatem ⁊ pluuiam exiſtente in ſigno cuius eſt cauſare humiditatem ⁊ pluuiā faciat hoc. Quia forte impedietur ex alterius aſpectu ſideris cuius eſt cauſare ſiccitatē vel ex in diſpoſitiōe materie que ſm Ptolomeū in centiloquio ex peccandum eſt iudicium a ſcīis ſtellis. i. ab elemētis que forte nō ſunt diſpoſita ad ſuſcipiendā influentiam ſecundaꝝ cauſaꝝ. Et ſi dicamus ꝙ ⁊ ipſa diſpoſitio materie a motu cauſe deficeret. Dicemus ꝙ non oʒ tantam vnitateʒ ⁊ vniformitatem dare in effectu ſicut in cauſa. q2 ſemper effectus deficiunt a cauſa ſua vt ſi ſemper redeūt ſydera ad eundem pūctū non oportet

non opꝫ ꝙ ſemper ordinate rede
at effectus hic inferius ad eundē
punctum. Ex hmōi itaqꝫ defectu
queꝫ patiuntur effectus reſpectu
cauſarum multa eueniunt contin
genter. In quo deſtruitur error il
le qui aſcribitur Platoni vꝫ. ꝙ in
magno anno qñ oīa ſidera redi/
Vid. q. 2. de reſurr. mort. ⁊ q̄ ibi. bunt ad eundem punctuꝫ omnes
effectus hic inferius ad eundem
punctum redibūt. vt ſi Plato nūc
eſt in ſcolis. ⁊ docet in fine magni
anni erit idem Plato in eiſdē ſco
lis ⁊ docebit eoſdem ſcolares. qđ
omnīo rediculum eſt dicere. quia
quorum ſbā deperit non redeunt
eadem numero. vt habetur in fi/
2. c. 70. ne. 2. đ generatione. Sed ſiue in
magno anno oīa redeant ad eun
dem punctum. ſiue non. pp totam
hmōi ſeriem cāꝝ non denegabi/
mus a rebus contingentiam. qa
hee cauſe ī multis deficiūt in ſuis
effectibus. qꝛ pñt a multis medijs
impediri in ſuis effectibus. Et ēt
effectus iſti multū deficiunt a ſuis
cauſis vt non vniformiter redeāt
ſicut cauſe ratione cuius multa
contingenter eueniūt. Quod ſi in
hijs q̄ depēdēt a motu celi multa
ↄtingenter eueniūt. ↄñs eſt multo
magis. in hijs que dependent a li
bero arb. qꝛ lib. ar. virtuti ſiderꝫ
non pōt eſſe ſbm directe. Sed di/
cemus cū phō inde gñatione. Qđ
futurus quis incedere nō incedit.
q̄ꝫtum eñqꝫ. n. ſcđe cauſe q̄ꝫtuꝫ eſt
de ſe habeant. ꝙ iſte debeat ince
dere. Ex hoc poſſumus dicere ꝙ
iſte eſt futurus incedere. poterit
tñ impediri. ⁊ poterit eſſe ꝙ non
incedit. Igitur ſi per fatum intel/
ligatur ſeries ſecundaꝝ cāꝝ non
oꝫ oīa euenirē ex neceſſitate ſicut
ſtoyci poſuerunt. Sed ſi per fatuꝫ
intelligatur diuina ꝓuidentia. q̄ꝫ
uis hec nō ſit ꝓpria locutio. qꝛ ſꝫ
Auguſtinū. 5. de Ciuitate dei. 9.
cº. Qui ponit oīa ſub fato eſſe. qꝛ
oīa ſunt ſub diuina prouidentia.
Sententiam teneat linguā corri/
gat. ac ſi diceret. ꝙñ deberet diui
na ꝓuidentia fati noīe nuncupa/
ri. Quidquid tñ ſit de noīe ſi vo/
lunt ſtoyci oīa eſſe ex neceſſitate.
qꝛ oīa ſunt a deo ꝓuiſa. Dicemus
ꝙ oīa cōparantur ad deum ſic ēt
pñtia ⁊ futura ſicͭ pterita ⁊ pñtia
Sed in hijs que ſunt pñtia eque
certi ſumus ⁊ eqꝫ non fallimur ī
contingētijs ſicut in neceſſarijs. vt
pñtialiter video celum moueri. et
auē volare. eque non fallor ⁊ eqꝫ
certus ſum de volatu auis ſicut đ
motu celi. q̄ꝫuis celum moueatur
neceſſario. ⁊ auis volet contingen
ter. ſꝫ qꝛ totꝰ ille decurſus ē deo
pñs in nullis fallitur. ⁊ in oībus
eſt infallibiliter certus. ſiue necef
ſario ſiue contingenter eueniāt.
Non ergo tollemus contingentiā
a rebus pp infallibilitatē diuine
ſcientie. Dicemus ergo ꝙ diuina
preſcīa. vel pōt dicere ſimplicem hāc eādeꝫ
dei notitiam. vel pōt includere di ſnīaꝫ hēs
uinū ꝓpoſitum. Si āt. d. ſimpliceꝫ p ſnīaꝝ. d.
dei notitiā. ſic ſm magiſtrū p ſen 38. q. 1. i fi
tentiarum. diſt. 38. non eſt cā rerū ne. ⁊ 3. q̄l.
niſi cā. ſine qua non ſm hunc mo q. 4.
dum ſcire dei non ponit. neceſſita
tem rebus. Cū hoc mō. nō ſit ſim
pliciter cā rerū. ſꝫ hoc ergo dice
mus ꝙ ſcīa dei ſuo mō. ſic ſe hꝫ ad
fienda. ſicut ſcīa nr̄a ad facta. Sic Vide. 6. q
ergo que ſcimus eſſe facta. facta li. q. 1.
ſunt ⁊ pp nr̄uꝫ ſcire. illa non ſunt
facta. ita vt contingenter. ⁊ necef
ſario eueniant. ſm exigentiā ſui
gñis. Sicque deus ſcit fiēda. ſunt
fienda neceſſario. ⁊ contingenter
ꝓut eoꝝ genus requirit. Sed ſi
diuina preſcīa includit diuinū ꝓ

poſitum vt dicaẗ deus talia ſcire
q̄ꝛ ſic diſpoſuit ea facere. ſm̄ hūc
modū ſcia dei eſt cauſa rer̄ intel
lectus.n.oīs ſpeculatiuus nō eſt
cā rerū niſi ſine qua nō. q̄ꝛ niſi ſpe
cularet artifex nihil artificialiter
faceret. Intellectus.n. qui eſt cā
rerū eſt intellꝰ prathicus. ſ3 aūt
T.c.49.ex phm̄ 3° de aīa. Intelectus ſpe/
trabitur. culatiuus extenſione fit practicus
prout ſm̄.ſ.ſe extendit ad opus ſe
extendit ad effectū ſiue ad volun
tatem artificis velit per huius in
Co.I.c.2. tellectū aliqd opari vn̄ dr̄.6.met.
Quod in diffiōe artificiati ponit
volūtas. ⁊ oē artificiatū eſt volitū.
Quia vt diximus intellꝰ nō fit
prathicus niſi per imperiū volun
tatis. Igr̄ ſi ſic accipiaẗ diuina p̄/
ſcientia prout includit diuinū ꝓpo
ſitū/ vel diuinā diſpōem adhuc n̄
imponit neceſſitatē rebus. Quia
ſm̄ Augu. inde ciui. dei. Deus ſic
adminiſtrat res. vt eas ꝓprios cur
ſus agere ſinat. Quātūcūq3. ergo
deus diſpoſuerit de rebus hmōi
diſpō ſinit agere res ꝓprios cur/
ſus. Que ꝯtingentia ſunt cōtingē
ter eueniūt. ⁊ que nec^a. nec°. De
cipiebantur ḡ ſtoici pp fatu3 a re
bus contingentiam remouentes.
Quia ſi ſic hoc eſſet. vel eſſet rōe
infallibilitatis/ vt q̄ꝛ diuina p̄ſcia
falli nō pōt qđ n̄ pōt eſſe. cū totus
decurſus rerū ſit deo p̄ūs. Et que
ſunt nobis p̄ūtia q̄3tuncūq3 ſunt ꝯ
tingentia nō fallimur iudicando
de eis. Nec rōe cāitatis cū ſic de
us cauſet. ⁊ prouideat. ꝙ eas ſinit
currere ſm̄ ꝓprios curſus. valde
igiẗ decipiebantur ſtoici ſ3 multo
magis Cicero negans ſcia3 adeo
vt res contingēter euenirēt. Na3
vt ait Aug. 5. de ciuitate dei ca. 9.
Cōfiteri deū eē. ⁊ negare illū pre
ſcium futuroꝝ maxima inſania.

Et idē ibidē Qui cōfitentur deu3
eē ⁊ negāt eū preſciū futuroꝝ. nō
dicūt aliud q̄3 dixit inſipiēs in cor
de ſuo ꝙ non erat deus. Et ſubdit
qui.n. non eſt p̄ſcius oīm futuroꝝ
nō eſt deus. vtiq3 noīe.n. dei itelli
gimus intellm̄ quēdā ſeparatum in
quo nulla potēntialitas ē admixta.
ſed ſm̄ phm̄ in lib. de bona fortu
na vbi plurimus intellꝰ. ſibi mini
ma fortuna. ḡ vbi oīs intellꝰs ibi
minima fortuna. Qui.n. multū h3
de intellꝰu multa ꝓuidet. ⁊ pauca
ſibi accidunt caſualia. ſic ḡ ſi eēt
albedo ſeparata haberet i ſe oē3
rōem albedinis. ſic q̄ꝛ intellectus
diuinus eſt oīo ſeparatus h3 oēm
rōem intelligendi. negare. itaq3 a
deo intelligentiā futuroꝝ. eſt ne/
gare ipſum eſſe intellm̄ ſeparatū ⁊
p ꝯn̄s ipſum eſſe deu3 eſt negare
h̄.n. intelligimus noīe dei intellꝰ3/
ſ. ſeparatum. Oportet ḡ hic viam mediā
ambulare vt non teneamus alte/
rum extremorum cū cicerone ex
cipientis adeo futuroꝝ intelligē
tiam: nec alterum ex^m teneamus
cū ſtoycis a rebus ꝯtingentiā au
ferentibus. ſ3 dicemus ꝙ deꝰ oīa
p̄ſcit. ⁊ ꝙ in ſua p̄ſcia minime fal
liẗ. pp qđ ſic futura cog̃ ſcit. ſicut
ſunt. ⁊ ēt contingentia falleret.n.
deus ſi alr̄ futura p̄ſciret q̄3 eēnt.
⁊ q̄ꝛ non fallitur que ſunt ventu/
ra contingenter. ſcit contingen/
ter euenire. ⁊ que nec°. nec°. ſunt
ergo ſtant diuina preſcientia. ⁊ fu
tura contingentia. nec vnum alte
rum tollit.

Cap. 3

Quod ſi diuina preſcia aliqͥ ne/
ceſſitatẽ imponeret rebus. ꝙ illa
neceſſitas: ꝯtigẽtie nõ repugnat.

Q Uia Neſcit

Intellꝰ hoīs quieſcere
ĩ mã hac. oꝫ de ĩpa mul
tas diſtinctiones adhibere. Nam
qdqd deus pſcit neceſſario ẽ eue
nire. oꝫ aliqͥ neceſſitatẽ eẽ ĩ oībꝰ
adeo preſcitis qꝛ ſi ipſa contingẽ
tia ſunt ipſi deo nota anqͣ fiant ẽt
qꝛ eſt deo notũ necͦ eſt euenire.
ꝯñs ẽ eſt. ꝙ ⁊ ipſa contingẽtia vt
ſunt deo nota quodãmõ necͦ eue
niunt. ppꝙ oꝫ de ipſo necͦ diſtin
ctiones facere. faciemus ẽ de ip
ſo necͦ qͣtũ ad pñs ſpectat. 8. di/
ſtinctiones. vt ſm qͣlꝫ illarũ poſ/
ſit ad qõnẽ ꝓpoſitã. reſponderi.
ꝙ neceſſitas ĩpoſita rebus pſcitis
⁊ rerũ cõtingentiam minime de/
ſtruit. Eſt ãt prima diſtinctio. de ip
ſo necͦ qꝛ eſt quedã neceſſitas q̃
contingentiam tollit. quedã q̃ ro/
borat ⁊ confirmat. ſic eſt ĩmobili/
tas q̃ mobilitatẽ tollit. ſcilicet poſ
ſe moueri. quedã que roborat ⁊ ꝯ
firmat. ⁊ q̃ mobilitatẽ arguit vt ĩ
mobilr ſe hẽat. ad mobilitatẽ ſic
ꝙ non poſſit vitare. vt non ſit mo/
bile talis ãt ĩmobilitas motũ non
tollit. ſed potius arguit ⁊ ꝯfirmat
ſic qꝛ deus q̃ preſcit necͦ eueniẽt.
q̃cũqꝫ deus ſcit contingenter eue
nire. Illa necͦ eueniunt cõtingen
ter Preſcia itaqꝫ dei non tollit ꝯ
tingentiam ſed potius cõfirmat.
Sic nec neceſſitas aliq̃ ĩmobilita
tis. tollit motũ. ſꝫ roborat. vñ Au
guſt. 5. de ciuitate. d. c. 10. hãc mãꝫ
pertractãs oñdit. qꝛ ſicut dei po
tentiã non minuimus cũ dicimus
eũ ñ poſſe mori. qꝛ mori. ñ ẽ poſſe.
ſꝫ nõ poſſe. iõ ddͦ ħ. attribuimus
deo impotentiam vt ſi hoc poſſet
impotens eſſet. Illud ẽ non poſ/
ſe. nõ tollit poſſe. ſꝫ magis arguit.
Sic ⁊ q̃ deus pſcit necͦ eueniũt.
ergo q̃cũqꝫ deus ſcit contingẽter
euenire illa necͦ ꝯtingenter eue/
nient. Non ergo pſcia dei tollit ꝯ
tingentiam. ſꝫ magis arguit ⁊ cõ
firmat. ſic ergo ꝑ primã diſtinctio
nẽ poſſumus ad qõnẽ rñdere ſeu
ſoluere vno mõ. Eſt aũt. 2. diſtin/
ctio. ꝙ ẽ q̃dã neceſſitas rei: ⁊ q̃dã
dicti. vel ꝙ idẽ eſt neceſſitas ĩ ſen
ſu diuiſo. ⁊ in ſenſu ꝯpoſito. vt ſoꝛ.
ſedens pt ambular̃ duplicẽ ſm hꝫ
vel ꝙ res ipſa q̃ eſt ſoꝛ. eſt ſubiec
ta ſeſſioni pt eſſe ſubiecta ambula
tioni. ⁊ tunc eſt verus ſenſus. vel
ꝙ totũ illud dictũ ſoꝛ. ſedens poſ
ſet eſſe ſub ambulatione. ⁊ tunc ẽ
ſenſus falſus. qꝛ ſic ſimul ſederet
⁊ ãbularet. ⁊ ꝑ ꝯñs ſimul ſederet
⁊ non ſederet. in ſẽſu ẽ diuiſo. ꝙ
ſoꝛ. hꝫ ſe ꝯſideratus poſſet eẽ ſub
ãbulatõe. eſt locutio vͣa. ſꝫ in ſẽſu
ꝯpoſito ꝙ ſoꝛ. cũ ſeſſione poſſet eẽ
ſub ãbulatione ẽ locutio falſa ſic
⁊ in propoſito. cũ ergo dicimus
hec res contingens adeo preſci/
ta neceſſario eueniet. ſi conſide/
retur ipſa res que eſt contingens
poteſt euenire. ⁊ non euenire. ſed
ſi conſideratur hoc totum in ſen/
ſu compoſito res ſimul. cuꝫ pſcia
dei neceſſario eueniet. ſic eſt adeo
preſcita. vt ſi eſt preſcita cõtingẽ/
ter. contingenter eueniet. ſi auteꝫ
necͦ. necͦ. Et qꝛ neceſſitas in ſẽ
ſu ꝯpoſito poteſt ſimul ſtare cum
contingentia. vt currens in ſenſu
cõpoſitu neceſſe ẽ currere dum. n.
aliquid currit neceſſe eſt ꝙ cur
rat. qꝛ non poteſt ſimul currere ⁊
nõ currere. Preſcientia itaqꝫ dei
quia in ſenſu cõpoſito imponit

necessitatem rebus ⁊ ab eis minime
me cōtingentiam tollit. Pōt aūt
cōglutinari illa secū da diſtinctio
cū prima. vt dicatur ꝙ in sensu ↄ/
poſito preſcia dei cōtingentiam ā
rebus nō remouet. ſ; magis argu
it ⁊ ↄfirmat ẜm ꝙ dicebat prima
diſtinctio. ¶ Tertia āt diſtinctio
eſt. quoddā; neceſſariū eſt ſimpl'r
quoddam ex ↄdictione. ⁊ ẜm hoc
ſoluemus qōnem. Tertio mō. Di
cemus. n. ꝙ ex neceſſitate ſimpl'r
ſunt res neceſſa rie ſimpl'r. ſed ne
ceſſitate cōditionata pñt eſſe ne/
ceſſaria quecūq; res contīgētes.
ẜm quem modu; diſtinguit phus
Imperier. Volens ꝙ neceſſitate
ↄditionata oē qð eſt. dū eſt. neceſ
ſe eſt eſſe. Preſcita ſūt ergo adeo
neceſſaria neceſſitate ↄditionata.
Nā qð ꝑpreſcitur o; ꝙ illud ſit futu
rum vt vult Anſel. in de cōcordia
preſcie ⁊ ꝑdeſtinatiōis. Dicemus
ergo ſi hoc eſt preſcitum adeo eſt
neceſſario futuꝝ: ⁊ vt diximus h̄
eſſe preſcitū eſſe futuꝝ. Nihil erit
aliud dicere q̄ȝ ſi eſt futuꝝ neceſſa
rio erit futurum. ẜm quē modum
oīa ſunt neceſſaria vt dicamus ſi
aliquis currit neceſſe eſt ꝙ currat
q2 non pōt currere. ⁊ nō currere.
Neceſſitas ergo ↄditionata ſimul
ſtat cū contingentia rerū. poſſet ēt
ſi alicui cure eſſet addi iſti diſtin
ctioni vt habilius haberet intentū
¶ Eſt aūt quarta diſtinctio ꝙ ali
qua ſunt neceſſaria neceſſitate p̄/
cedenti. aliqua ſequenti. hanc di/
ſtinctionē facit Anſe. vbi ſupra. d.
ꝙ eſt neceſſitas aūs. ⁊ ↄñs. Neceſ
ſitas ↄñs. vt ſi dicatur: hō neceſſa/
rio curret hec eſt neceſſitas ↄñs
tm̄: q2 arguitur neceſſitas curſus
tm̄. ex ↄñti conditionem oppoſita
vȝ ſi curret. S; ſi dicat̄ ſol orie.
ſi orie. h̄ ē duplex n̄ceſſitas ⁊ aūs ⁊
conſequens: aūs quidem q2 in ip
ſo oriri ſolem. vt cum dr̄ ſol orie
ante q̄ȝ addat̄ conditio intelligit̄
neceſſitas quam neceſſitatem vo/
cat Anſel. neceſſitatem antecedē/
tem. ſed cū poſtea additur ſi orie/
tur eſt neceſſitas non ſolū antece
dens ſed ↄñs vt ex conditione cō
ſequēte appoſita. In hac itaq; lo
cutione ſol orietur. per orietur eſt
duplex neceſſitas. ſ. aūs ⁊ ↄñs: an
tecedens que cogit rem eſſe: alia
ↄñs que non cogit rem eſſe. ſed ſi
dr̄ hō currit/ſi curret nulla neceſ
ſitas eſt in antecedente/cū dicitur
hō currit/ſed ſolū in conſequēte
cum dr̄ ſi curret. Cum igr̄ dr̄/A/
neceſſario erit ſi eſt adeo preſcitū
pōt eē ibi duplex neceſſitas. ⁊ vna
ſolum. Duplex q2 ſi. A. quod poni
tur futurum eſſe. eſt de ſe neceſſa/
rium ꝑꝑ quod eſſet ibi neceſſitas
antecedentis. Cum. A. erit ⁊ con
ſequentis ex cōditione appoſita ſi
ue addita. ſ. ſi eſt adeo preſcitum.
ſ; ſi. A. futurū eēt l ſe nō ſit neceſ
ariu; vt ſi dicatur. A. erit ſi adeo
eſt preſcitum ſolū erit ibi neceſſi/
tas ↄñs. ſ. ſi eſt adeo preſcitu;. Et
q2 neceſſitas ↄñs nihil ð eē rerū
variat. talis neceſſitas permittit
res eſſe quales ſunt ẜ; ſe. Neceſſi
tas ergo diuine preſcie eſt/neceſſi
tas ↄñtis q2 nihil variat rem eſſe
ſed neceſſaria neceſſario eueniūt.
⁊ contingentia contingenter. Sic
ergo poſſumus per diſtinctionem
quartam ad qōnē ſoluere. Quar
to mō. Eſt aūt quinta diſtinctio.
Quod quedā ſunt neceſſaria rela
ta ad menſuram ꝓpriam quedā;
vero prout ad menſurā aliam re/
feruntur. Dicemus ergo ꝙ illud
quod hic ſit ſucceſſiue ẜm curſum
tpis totum in eternitate pñtial'r de
monſtratur q2 nunc fluens tēpus

tpis ꝛ nūc ſtātis facit eternitatem vt ait Boe. Oia ergo ſunt in eternitate pñtia qꝛ omnia ſunt ibi ſtātia cū nihil ibi depereat nec acreſcat. Illa ḡ eadē que ꝯparata ad eternitatē ſunt pñtia ꝛ ſtātia. Cōparata ad menſuram ꝓpriā curſibus tpis peragūtur. Quare ſi ſic in ſeipſis res pñtes ſunt cū ſiunt ſic anteq̄ȝ fiant deo eterno pñtia ſunt. ꝛ ab ipſo pñtia cognoſcūtur vt .d. Boe. in lib. de conſo. Cum ḡ res pñtialr̄ fiant. non pñt ſimul fieri. ꝛ non fieri. ſed ſm alteram ptēȝ tm̄ nec tñ pp hmōi determinationem quod fit neceſſario fit. Res ergo anteq̄ȝ fiant pñt fieri ꝛ nō fieri vt non oporteat eas eē neceſſarias ſimplr̄ nec ex ꝯditione. Sed cū cauſe ſunt pñtes licet nō oporteat eas eſſe neceſſarias ſimplr̄ qꝛ poſſunt ꝯtingenter fieri tñ neceſſe eſt eas eſſe neceſſarias. Ex conditione qꝛ cū ſiunt neceſſario eſt eas fieri vt nō poſſunt ſimul fieri ꝛ nō fieri actu ſimul eſſe et non eſſe: lȝ anq̄ȝ fiant ꝓportionaliter vtrūq̄ȝ pronunciari poſſit. Res itaq̄ȝ ꝯtingentes relate ad ꝓpriam mēſurā ſm q̄ȝ ſunt future. ꝛ tpi ſubdite nō ſunt determinate ad alterā ptēȝ. Relate vero ad eternitatem vbi pñtialr̄ relucent oȝ eas eſſe determinatas ad alterā partem. Sicut cum pñtialr̄ ſiunt: qꝛ niſi pñti aliter ſe habeant fieri non pñt. Propter illa tñ talem determinationē nulla neceſſitas imponit̄ rebus. Et qꝛ neceſſitas ex pñtia rei ſimr̄ ſtat cum contingentia rei. qꝛ pñt pñtia eſſe que contingenter ſiunt. Neceſſitas ex pñtia dei rerū ꝯtingentiā nō euacuat. Preſcita itaq̄ȝ adeo ſi ſunt ꝯtingentia relata ad menſuram ꝓpriam vt ad tps. relata tñ ad eternitatē ꝛ ad dei pſcīaȝ

que ſimplici intuitu oīa cognoſcit neceſſitatem illam cōtrahunt que cōpetit rebus ex pñtia rerū cum ſiunt q̄ȝ.n. neceſſitatem rerū non tollere cōtingentiam pōt eſſe manifeſtū ex dictis. Eſt ꝛ ſexta diſtinctio ꝙ quedam res eſt neceſſaria in ſe conſiderata. quedā vero ſolū vt eſt ad aliud relata. Oia.n. q̄ȝtūcūq̄ȝ contingentia ꝛ particularia relata ad intellectū dñr eſſe neceſſaria qꝛ ſm cōm. ꝑ de anima. Intellectus facit vniuerſalitatē in rebus. Res ergo relate ad intellectū conſiderantur ſub eſſe vniuerſali. vl'e aūt dicitur eſſe ſemper ꝛ vbiq̄ȝ. ꝛ eſt abſtractum a tpe. ꝛ loco: vnde non cōſideratur ſub eſſe hic ꝛ nunc. Eadē ḡ res ſm ſe erit cōtingens. ꝛ particularis, relata tñ ad intellectū. ꝛ conſiderata ſub eſſe vniuerſali q̄ȝdam neceſſitatē cōtrahit ꝛ ſic cōſiderata nō eſt corruptioni ſubiecta. Ideo dicit phs in lib. prioꝝ. Quod micholus ſemper eſt intelligibile q̄ȝtūcūq̄ȝ micholus ſit corruptioni ſubiectus ꝛ cōtingentie ſubditus. Relatus tñ ad intellectum prout reſeruatur in eo rō vniuerſalis. dr̄ ſemper eē talis.n. ſempiternitas q̄ ē per relationem ad aliud contingentiam non remouet. Sic in propoſito cōtingentia in ſe ipſis pñt quamdaȝ enim neceſſitatem habere vt referuntur ad intellectū diuinū. Illa tñ neceſſitas nullam contingentiā remouet. immo magis eam roborat. qꝛ ꝛ ſi talia ſic ꝯſiderata neceſſario euenirēt pȝ ꝙ neceſſario euenirent contingenter. qꝛ ſic ſunt adeo preſcita ꝙ contingenter euenniant: ſic ergo pōt ſolui qō per diſtinctionem ſextaȝ vt qō ſexta mō ſoluet̄. Eſt nihilominꝰ 7ª. diſtinc. quedaȝ hñt neceſſitatem oīmodā

cōmēto. 8.

quedam vero ſolum neceſſitatem q̃ſdam vt ſic loquamur de neceſſitate ⁊ contingentia que videntur ſibi multuȝ obuiare. ſicut loq̄mur de acceſſu ⁊ receſſu. qui ſibi inuicē obuiant. Q̄ȯ. n. aliq̄d reſpectu vnius ⁊ eiuſdem habeat o͠imodū acceſſū ⁊ receſſuȝ. ē ip̄oſſi͛. Sȝ ꝙ aliq̄d reſpectu vnius hēat acceſſum. reſpectu alterius receſſuȝ. vl' ꝙ aliq̄d reſpectu vnius ⁊ eiuſdē vno mō hēat acceſſum alio modo receſſum. non eſt inconueniens. videmus ꝙ idem lapis accedēdo ſurſuȝ recedit deorſum. Itaq; ꝙ ſimul habeat acceſſuȝ ⁊ receſſuȝ. ſed hoc non eſt reſpectu eiuſdem ſic ⁊ in propoſito. Naȝ ſicut acceſſus ⁊ receſſus ſunt. reſpectu terminoꝝ ſic neceſſitas ⁊ contingentia ſunt in rebus creatis reſpectu cāꝝ. pp ꝙ ſicͤ reſpectu diuerſoꝝ terminoꝝ eadē res poteſt habere acceſſum ⁊ receſſum. Sic reſpectu diuerſarū cāꝝ. eadem res poterit neceſſitatem ⁊ contingentiā habere. quod. n. res habeat o͠imodam neceſſitatem. ⁊ o͠imodam' cōtingētiam. reſpectu oīum termiorum eſſe non pōt. ſed hīe neceſſitatē ex parte diuine preſcie. cōtingentiam reſpectu cauſe ꝓxime. non eſt inconueniens. ſic ēt non ſolum reſpectu diuerſorū terminorū ſed ēt reſpectu vnius. ⁊ eiuſdem alio ⁊ alio mō. pōt aliq̄d accedeꝛ̄ ⁊ recedere. vt orbiculaꝛ̄r mota. redeūdo ab oriēte accedūt ad oriēs. quia tendūt ab oriente. ad oriens. Attū eſſe pōt. ꝙ ſimul ⁊ reſpectu vnius. ⁊ eiuſdē ſimpl'r accedit ⁊ recedit. tū̄ ꝙ ſimpl'r ſit hmōi. ⁊ ſȝ quid nullum eſt inconueniens. Sic in propoſito diuinā preſciam dupl'r cōſideram⁹ vno modo vt ſolum ſpeculatiue intuetur res ſȝ quē modū īfallibil'r cernit. ⁊ ſuū īfallibil'r cernere. nec neceſſitateȝ. nec ꝯtingētiā īpoſuit rebus. Alio mō ꝯſideraꝛ̄. non ſolū vt ſpeculatiue circūcernit res. Sed vt ē cā rerū. ⁊ vt mediantibus ſecūdis cāis res producit ſm̄ quē modus eſt cā entis. ⁊ dr̄iaꝝ entis. ⁊ p ꝯñs ꝯtingentiaꝝ. ⁊ neceſſarioꝝ. vt que exeq̄ꝛ mediantibus ſecundis cāis ꝯtingentibus ꝯtingenter eueniūt. ⁊ q̄ mediantibus neceſſarijs. necc̄o eueniēt. reſpectu ġ vni⁹ ⁊ eiuſdē vt r̄ſpectu diuiſe p̄ſcie. eadē res poterit eſſe ꝯtigēs. ⁊ necc̄a. Cōtingēs q̄dē ꝓut hmōi res cāꝛ̄ a diuīa p̄ſcia ⁊ voluntate mediantibus cāis cōtingentibus. Et necc̄a vō ꝓut īfallibil'r cognoſcūꝛ̄ p diuinā ſciam. ex talibus cāis ſunt fcā. Erit ġ eadē res necc̄a. ⁊ ꝯtingēs mōis p̄dictis. ſȝ ꝯtingens erit ſimpl'r. q: ex ꝓximis cāis ꝯtingētibus ꝓcedat. necͣ erit ſm̄ q̄d. ꝓut; diuina ſcia. in eius aduentu nō fallitꝛ̄ q̄ȯ ñ falli non cogit rē eſſe. niſi ſicut eſt. 8° ⁊ vltimo pōt diſtingui. vt dicebaꝛ̄ ꝙ in aliq̄bus eſt neceſſitas cōtingentis. vel añtis. in aliq̄bus vero nec hec nec illa. ſȝ ꝯñe tm̄. ſic ponit Exm Boe. 5. de ꝯſolatione. ꝓ. vbi. d. ꝙ nuͣ neceſſitas cogit ī cedere Sor. gradientē. q̄ȝuis necc̄luȝ ſit qñ gradiꝛ̄ eū incedere. necc̄iuȝ n. eſt ꝙ ſi ſor. currit ꝙ moueaꝛ̄. ⁊ ſi gradiꝛ̄ ꝙ incedat. ſȝ talis neceſſitas. nō eſt añcedentis. nec ꝯñtis. ſed ꝯñe tm̄. in hac. n. necc̄a ꝯditionali. Si ſor. currit. ſor. moueꝛ̄. nō ē neceſſarium añs. ſ. ſor. currere. nec ꝯñs. ſ. ſor. moueri. ſȝ ſolū ꝯñie vt ſi currit ꝙ moueaꝛ̄. ſic ⁊ in ꝓpoſito. ſi hoc eſt p̄ſcitū adeo. ġ veniet. In h ꝙ dī. ġ veniet. non eſt neceſſitas. q: ꝯñs illud pt̄ euenire contingenter. ſȝ ē neceſſitas ꝯñe tm̄. q:

ex diuina pſcia referf h ꝯñs.ſ. rē
euenire. Res tñ ipſa pōt euenire.
ꝛ non euenire. ꝛ deus eſt liberi ar
bitrij. qꝛ poſſet ordinare. ꝛ non or/
dinare. ꝛ ſic ordinauit ꝯtingēter
vel necº. ſic cōtingenter vel necº
eueniet. vt ſolū neceſſitas ꝯñe ſit
in ipſis rebus ex diuina pſcia. ꝙ i
ipſis contingentibus fieri pōt. nec
contingetiā ab ipſis rebus aufert
concludif ꝙ infine illius cap. ꝙ dif
fuſe ſumus pſecuti ſic concludit
Boe. 5. de ꝯſolatione. vt ſi viſ9 nr̄
videat hoīem currere. ꝛ ſolē oriri
eq̄ʒ vē pnūtiabit curſuʒ hoīs. ſic
ortum. ſolis lʒ hō contingent cur
rat. ꝛ ſol necº oriaf. tñ pp illō tal
hibilr iudicare nō īponit neceſſita
tē reb9 ꝯtingēribus. ſic ꝛ i ꝓpoſito
deus pūtiaſr tā pterita. ꝗʒ futura
cernit. nec in eis fallif ꝛ tñ pp h ñ
īponit neceſſitatē rebus. ſed ꝯtin/
gentia ꝯtingēter eueniunt. qꝛ cog
ſcit ea ſic ſſ. ꝛ necª. necº. iō nō tol
lif ꝯſulē. ꝛ negotiari. qlʒ ꝗ creaª
faciat pdiſtinationē ſuā. ꝛ qlʒ bū a
gat. vt ſaluef ſciēs. ꝙ nullus dāna
bif niſi p culpā ſuā. Videt. n. te ſal
uādum. ꝛ dānādū. ſicut videt te co
meſtuꝝ ſic ꝗ drideref ille q dice
ret. deus puidit me comeſtuꝝ. iō ō
neceſſitate comedā. pp ꝙ ñ oʒ me
laborare. nec lauaf manus. nec ire
ad mēſā. ſʒ veniet bolus. ꝛ ēt me i
uito introibit in os meū. qꝛ pre/
uedit deus me comeſturū. ꝛ ſic
fiet. ſic deridēdus eſt ille q diceret
deus puidit me ſaluandū. aut dā/
nādū. iō nō oʒ eū curare q̄lr agat
qꝛ ſic eueniet ſic deus puidit. Nā
puidit te deus comeſturū. h mō ꝙ
debeas tibi puidere. ꝛ pcuraf ci
bū. ꝛ cetera talia. ꝗ faciēs come/
des. ꝛ ſi nā. nō ſic de9 videt te eē
dānādū qꝛ debebas dei pcepta ſ/
uare. vel nō. iō ſaluaberis vel dā/
naberis. Hec āt. 8. diſt. lʒ i vnā viā
tēdāt ſentimus tñ eas h mō itelli
gēdo dicta ſcrōꝝ de hac mā loq̄n
tiū. h ō diuia pdeſtinatōe ſufficiāt.

Cap. 4.

Qō Paradiſus pt ſumi corpalr ꝛ
ꝛ ſpūalr. Et ꝙ paradiſus ad lrāʒ
eſt quidam locus corporalis.

POſt Executio-
nē de diuia pſcia ꝛ pdiſtina
tōe reſtat exequēdū ō paradiſo. ꝛ
inferno. ꝛ p ō paradiſo Sciᵐ ꝗ ꝙ
vt Auguſt. ait. 8. ſup gene. ad lrāʒ
de paradiſo eſſe tres opiones. q̄ꝝ
vna tm̄ corpalr padiſū pōit. Alia
ſolū ſpūalr. Alia vtroq̄ʒ mō itelli
gi voluit. ꝛ vt Aug. ibidē. d. tertiā
ſibi placere poſitionē. ꝙ paradiſ9
vtroq̄ʒ mō itelligif ꝛ Dam. 2. lib.
c. 9. d. qō ſicut hō ſenſibilis ꝛ intel
ligibilis poſitus ē. ſic ꝛ paradiſus
ſumif. qō āt padiſ9 vtroqʒ mō di
caf ſcriptura oñdit. Nā de paradi
ſo ſenſibili ꝛ terreſtri. df gene. 2.
Plantauerat dus paradiſū a pnº
in q̄ poſuit hoīeʒ quē formauerat
qō magr̄. 2. d. 17. exponēs ait hȳs
v̄bis apte inſinuat Moyſes ꝙ hō
extra paradiſum formatus fuerit
poſtmodnū ipadiſū poſitus ſm
quē modū oʒ ꝙ padiſus corpalr
ꝛ ſenſibilr ſumaf. qꝛ cū hō ſit ca/
put mulieris ꝛ mulier fuit forma
ta in paradiſo. qꝛ adam exñte in
padiſo miſit deus ſoporē in adā. ꝛ
tulit vnā ō coſtis eius. ꝛ formauit
inde euā vt df geñ. 2. Nō pt intel
ligi de paradiſo ſpūali. qꝛ tūc aliq̄
dignitas in eua ſpecialiter fuiſſet
que non fuiſſet in adā. ꝙ nō eſt cō
ueniens. oʒ ꝗ ꝙ paradiſus ſumaf
corpalr p q̄dā loco ameno. fruc/
tuoſo. ac nemoroſo. extra quē crea
tus hō poſtea fuit ibidē poſitus vt

Pro toto iſto tract. de paradiſo. Vide Egi. 2. ſenten. di. 18. Et. Sanc. Tho. i. pte q. 102.

mina virtute. vide Auguſtinus. loquens de hoc paradiſo. di 7. ſuper geneſim ad lrã. q paradiſus ĩ q̃ collocauit de9 hoīez nihil aliud ē q̃3 qdã locus amen9 ĩ terra vbi habitauit hõ terren9. Et idē in loco eodez. d. paradiſum intelligi debere locũ ameniſſimũ. fructuo ſu. nnemoribus occupatũ magnũ ⁊ ſpacioſum. magnoq3 fonte vallatum. Sic ergo in geneſi accipitur paradi9 ſ. corpalr: Spiritualr ſumitur paradiſus. cũ dñs dixit latroni hodie mecũ eris in paradiſo. q de aĩa latronis verificatũ eſt. ⁊ q2 aĩa eſt res ſpũalis. o3 ibi ſpiritualr intelligere paradiſum. Quia ergo vtroq3 mõ ſumit paradiſus. o3 de vtroq3 exeq. Et p̃ de corpoiali de quo multa dñr. dr̃ enim. pmo de tali paradiſo. q hõ non fuit ibi creatus: ſ3 poſitus cuius rõ põt eſſe. q2 non debebat ibi perſiſtere. ⁊ iõ nõ fuit ibi creatus. ſed poſitus. vel vt. d. idē magiſter Sentent. Eſſe in paradiſo attribuitur gr̃e. non nẽ lignũ autē vite in paradiſo erat. ſm Bedam qd lignũ acceptum. vt qui ex ei9 fructu cõmoderet eius corpus ſtabili ſanitate. ⁊ perpetua ſoliditate pmaneret. nec etatis ĩbecillitate. vel vlla infirmitate. in deterius vel ĩnoccaſu laberetur Auguſtĩ. ẽt ſuper geneſi. 8. ad lrãm. De h̃ ligno. dicit q ſic panis ille quem comederat elias habuit ampli9 q̃3 vſitatus panis. q2 ab indigẽtia famis. 40. diez ſpatio vendicauit eliã. vt dr̃. 3. Re. c. 19. q2 vt dicit ambulauit in fortitudine. cibi illius. 40. diebus. ⁊ 40. noctibus. Sic lignum vite. ſiue fructus eius vi3. ſuſtentandi ⁊ reſtaurandi vltra alia ligna habuit. Dei. n. perfecta ſunt opa. voluit. n. deus q formaliter ⁊ mãlr. poſſet adam ⁊ eua ſi nõ peccaſſent. incorruptibiles permanere. ⁊ ſe preſeruerare. formaliter quidem ex originali iuſtitia. que ꝑpie erat forma aĩe cui corpus totalr ſubiciebatur Mãliter. vero pp lignum vite. Nam q nõ perpetuetur homo contingit ex hoc. q2 non ita pura eſt reſtauratio alimenti ſicut eſt deperditi de perditio. habebat. n. hoc lignũ pre alijs vt purius faceret nutrimentum. ex quo tale lignum mãliter faciebat ad perpetuitatem ade. Scdõ ĩ paradiſo erat lignu3 ſcĩe boni ⁊ mali. non q vſus illius arboris ſiue arbor illa eſſet mala. ſ3 vt hõ cognoſceret ſe. ad obidientiam creatoris fuit ſibi datum preceptum. ne ederet de fructu illius ligni. et ex hoc dicta eſt. arbor boni ⁊ mali. q2 in illa erat precepti futura tranſgreſſio. in qua per experimentum didicit. quid inter eſſet. inter obidientiam boni ⁊ mali erat. Tertio ĩ paradiſo corpalis fons magnus diuiſus. in q̃tuor flumina vt magna amenitas ibi eẽt. Unde Dam. lib. 2. c. 11. de amenitate huius paradiſi loquens. dicit Quod deus hoīez. ſm ꝑpiã ĩmaginem condidit. ⁊ ſimilitudinem. ſic q̃ſdã regem ⁊ principē oĩs terre. ⁊ coz que ſunt in ipſa. conſtituit. aũt eum velut. in q̃dã regia3 manſionem. in qua beatam vitam duceret. ⁊ hec paradiſus. manib9 dei plantata pmtuariũ oĩs exultationis. ⁊ gaudij qd ſine amenitate aquaz tunc eſſe non poterat. Idē ẽt Dama. d. q in oriente poſitus erat omni terra excellẽtior. tenuiſſimo. ac tẽperatiſſimo aere circũfulgens plantis. ſemper floribus comatus. bono odore plenus. ⁊ lumine repletus. Quarto in hoc paradiſo

radiſo.hõ fuit poſitus.vt oparet.
⁊ cuſtodiret illum. Nam ſm Au/
gu.7.ſup gen.ad lr̃am.Ante pec/
catum fuit hõ agricola ſine labor̃
ſolũ ad delectationẽ.qui fuit poſt
peccatum ad laborem non bñ cu
ſtodiens grãm ſibi datam.⁊ ideo
inde fuit abiectus.hec aũt q̃ d pa
radiſo dicta ſunt. oſtendunt illuȝ
eſſe corporalem ⁊ ſenſibilẽ. tum
qꝛ nullũ ſpũalẽ bonũ habuit eua.
ꝙ non haberet adã. tum et̃ qꝛ ibi
erat lignũ vite. ꝙ ad eſum corpo
ralem erat.tuȝ et̃ qꝛ eſus arboris
boni ⁊ mali. indicat corporalẽ ac
tionẽ.Tum et̃ qꝛ ibi erat fons cũ
fluminibus. q̃ ſm Auguſt.flumi/
na.Gyon.Phyſon.Tygris.⁊ Eu
phrates. flumia noiata. Tũ et̃. qꝛ
adã i pdiſo poſit9.vt agricola ꝙ
ſoluȝ in loco corporali fieri hȝ:Et
adam et̃ inde fuit abiectus. quar̃
pȝ.quid .ſit de hoc paradiſo di/
cendum.

❡ Capi.5. Quod paradiſus ſm
moralem ſenſum.aĩam ſanctam
letitiamqȝ bone cõſcientie ſigni
ficat.⁊ figurat.

Declarato q̃uo
accipitur paradiſus cor/
poralr̃.reſtat videre q̃uo ſumatur
ſpũalr̃.Sciendum g̃.ꝙ Augu.ſu
per.gen.ad lr̃am.8.d.Lignum vi
te ſumi.corporalr̃.⁊ ſpũalr̃.ſicut
Hyeruſalẽ eterna eſt in celis.⁊ et̃
in terra.eſt ciuitas.qua illa figura
tur.Et ſic̃ ſarra ⁊ agar.q̃uis duo
teſtamenta ſignificarint. tñ erant
due mulieres.ſic lignum vite.q̃/
uis ſignificet Chr̃m. tñ eſt quedã
arbor in paradiſo.ſ.terreſtri.⁊ pa
radiſus.lȝ ſignificet celeſtem pa/
triam. eſt tñ quidam locus corpa
lis.vt igitur pſequamur ſimilitu
dinem.de Hyeruſalẽ.⁊ paradiſo.
Dicemus.nam Hyeruſalem iter
pretatur viſio pacis. paradiſus ẽ
locus amenus.quidem in viſione
et̃ pacis.⁊ trãquillitate. potiſſime
amenitas.⁊ delectatio.hȝ eſſe.Di
cemus g̃.ꝙ paradiſus quatuor ſi
gnificat.iuxta quatuor ſenſus.ſa/
cre ſcripture.In ſacra.n.ſcriptu/
ra.ſignificantur voces.⁊ res. ſm
ſignificationem vocuȝ.ſignificãt
ſenſus lr̃alis.Nam ille.eſt ſenſus
lr̃alis.qui ſm ſignificationẽ vocũ
.ſ.lr̃atarum. occurrit intellcui. ꝓ
ſine repugnantia. dicimus.n.ſine
repugnantia.qꝛ cum dr̃.in libr.iu
dicum. ꝙ ligna voluerunt ꝯſtitue
re regem.non eſt ſenſus lr̃alis. ꝙ
lingua hoc facerent.qꝛ ibi eẽt re/
pugnantia. cũ ligna rõe careant.
qñ g̃ eſt repugnantia. poterit eſſe
alius ſenſus.ſed illud. ꝙ voces ſi
gnificant.qd̃ ſe offert.primo intel
lectui.eſt ſenſus lr̃alis. Senſus aũt
ſpũalis eſt.ꝙ ſignificant res. que
res.tripliciter ſumi pñt.ad ſigni/
ficandum.qꝛ vel ſumi pñt. ad ſi/
gnificandum.quid agendũ.⁊ tũc
eſt ſenſus moralis.vel quid credẽ
dum.⁊ tunc eſt ſenſus allegoric9.
vel qd ſperãdũ.⁊ tũc ẽ ſẽſ9 anago
gic9 vt dicat̃ ſẽſus moralis.amo
rib9 q̃ ex actibus nr̃is depẽdent.
Dr̃ ſenſus allegoicus.ab alio. qd
eſt aliũ ⁊ goge. qd̃ ductio vt vnũ
ſignificatur.⁊ ad aliud ducitur.vt
qꝛ ducitur.ad aliqua credenduȝ.
Dr̃ aũt anagogicus ab ana. ꝙ eſt
ſurſum ⁊ goge. ꝙ eſt ductio qua
ſi ad ea.que ſurſuȝ ſunt.⁊ que ſpe
randa ſunt. ductio Hyeruſalem
itaqȝ.ſm lr̃alem ſenſum ſignificat
illum corporalem locũ.ſm ſenſuȝ
moralẽ.ſignificat aĩam ſanctam.
ſm Allegoicũ eccleſiam.ſm ana/

gogicū celeſtem pꝛiam. ſic para/
diſ9 omnes.4.ſenſus habet.vt ſm
litteram ſignificet. quendam lo/
cum corpoꝛalem. ſcđm vero mo/
res animam ſanctam. ſcđm alle/
goricum eccleſiam. ⁊ ſm anago/
gicum.celeſtem patriam. De ſen
ſu autem litterali.⁊ paradiſo cor/
poꝛali.dictū eſt. Reſtat autem de
tribus ſenſibus.exequi ⁊ pꝛimo đ
ꝑ.Dicamus ergo. ꝙ anima ſan/
cta.ſm moꝛalem ſenſum. dicitur
paradiſus.Jlla enim quatuoꝛ. que
reperiuntur in paradiſo coꝛpora/
li.poſſumus ad animam ſanctam
adaptare. Nam ſicut imparadiſo
fuit ipſe adaꝫ poſitus. dei gratia.
ſic quia in iniquitatibus concepti
ſumus.ſm ꝑs.ꝙ anima ſit ſancta
⁊ bona.eſt diuine gratie. Jmmo
magis eſt gratie in anima.qꝫ fuit
in adam. quia in adam fuit bonū
gratie. gratis date in anima no/
ſtra.eſt bonum gratia.gratum fa/
cientis.Secūdo quia ſicut impa/
radiſo. erat lignum vite:ſic in ani
ma ſancta. eſt charitas. que ha/
bet omnia facere viua. ſiue lignū
vite.qđ coꝛpa reficiebat ad vitaꝫ.
Tertio quia ſicut iparadiſo. erat
arboꝛ ſcientie.boni.⁊ mali. ſic in
anima ſancta. eſt liberum arbi/
trium. per ꝙ poſſumus bene. ⁊
male agere. licet enim virtutibus
nō contingat male vti.vt vult Au
guſti.in lib.2.de lib.arbi. ⁊ Philo
ſophus in rethoꝛicis: ipſis tamen
potentijs.poſſumus bene. ⁊ male
vti.pꝛopter ꝙ anima poteſt dici.
arboꝛ ſcientie boni.⁊ mali. Quar
to ſanctitas vite ſine alio. ꝑt dici
paradiſus.nam ſicut homo fuit in
paradiſo poſitus. adeo vt opera/
retur ⁊ cuſtodiret illum. ſic poſu9
iuſtus homo.in bonitate.⁊ ſancti/
tate.adeo vt operaretur.⁊ cuſtodi
ret illum. Animaduertendum ꝙ
cum dicitur deus poſuit hominē
in paradiſo.vt operaretur ⁊ cuſto
diret illum dupliciter poteſt intel
ligi.pꝛimo modo vt homo poſitus
ſit in paradiſo vt cuſtodiret eum
ſibi ipſi.ne per peccatum amicte/
ret illum. ſic homo poſitus in pa/
radiſo bone ꝯſciētie. vt operando
ſibi ipſi cuſtodiret ſanctitatem. i.
paradiſum ſuum. Secūdo modo
poteſt exponi ꝙ dictum eſt. ꝙ de/
us poſuit hominem in paradiſo.
vt cuſtodiret ipſum hominem. ſic
poſitum. ſm ꝙ Auguſti. exponit.
Poſuit deus hominem in paradi
ſo.vt cuſtodiret hominem.ideſt ſe
ipſum. quia homo videns ſe in
tantis delitijs. in quantis. adeo
poſitus erat.ꝙ ſi non fecit oſten/
dit ſe ingratum eſſe. non dei cul/
pa fuit. ſed hominis ingrati. ſic
etiam in pꝛepoſito. adeo eſt. ꝙ
homo ſit bone vite. ⁊ ſanctitatis.
que poteſt dici. paradiſus deus.
poſuit hominem.in hoc paradiſo.
vt operaretur.⁊ cuſtodiret ipſum
per bona opera.ꝙ non fecit. non
eſt culpa dei.ſed hominis ingrati.
Patet ergo. per iſta quatuoꝛ mo
raliter intelligi. poteſt de anima
ſancta.vel de homine ſancto.que
de paradiſo coꝛpoꝛali. ad litteraꝫ
intelliguntur. Aduertendum ta/
men ꝙ grammatici. dicunt para a.l.greci.
diſum.femi. g. Sacra autem ſcri
ptura. que nō eſt ſbta regulis grā
maticorum. ſumit eum in maſcu
lino.g.cum.d.poſuit.de9 hominē
in paradiſo.vt cuſtodiret illum.

Capi. 6. Qd paradiſus ſm alle/
goricũ ſenſum. ſignificat eccl'iaʒ
militantem. ſiue preſentem.

Oſtendendũʒ
Eſt in hoc cap. quõ para
diſus. ſm ſenſum allegoricum. ſi/
gnificet eccleſiam. Pñs ergo ec/
cleſia. que dicitur militans meri/
to. dicitur paradiſus. qz illa. q̃ diſſi
mus eſſe ĩ paradiſo corporali. poſ/
ſumus ad pñtem eccleſiam adap
tare. Nam ſicut hõ prius non. fuit
in paradiſo poſitus. ſed conditus.
ſic nos ex primordiali gñone nr̃a
corporali. cũ ĩ peccato naſcimur.
non habemus. q ſumus filij eccle
ſie. ſed ex regñatione ſpirituali.
ſm quam ad ĩ pctõ abſoluimur.
ſic igr̃ adã extra paradiſuʒ forma
tus fuit. ⁊ per deum in paradiſo
poſitus. ſic nos naſcimur extra ec
cleſiam. ſed per diuiná grãm. ⁊ re
gñationẽ. in baptiſmo. in eccl'iam
collocamur. Rurſus in eccl'ia ẽ li
gnum vite. ſ. eſt chr̃s. qui eſt dei v̄
tus. ⁊ dei ſapientia. Nam de hac
eccl'ia ſcriptũ ẽ. q ẽ lignũ vite hijs
qui apprehendunt eũ. vñ Aug. 13. de
ciuitate dei. cap. 20. de hoc ligno
loquens ait. q cetera ligna erant
ĩ paradiſo. in alimento illud aũt. ſ.
lignũ vite in ſacramento erat. Et
ſubdit q ſic fuit lignũ vite in pa/
radiſo corpali. ſic in padiſo ĩ ĩtel
ligibili. ⁊ ſpũali. ſ. in eccl'ia eſt ſa/
pientia dei. de q̃ ſcriptũ eſt. qd eſt
lignũ vite. ãplectentibus eũ. Poſ
ſumus aũt dicere. q lignũ. arbor
vite. liber vite. ſapientia dei. ⁊ vir
tus. ⁊ cetera talia a ppriate pñt di
ci de filio dei. Nã filius ꝓcedit p
mõm intellect9. Jõ dr̃ verbũ ⁊ ſa
piẽtia pr̃is. ⁊ quia actio ĩtellect9.
dr̃ vita inde eſt. q ipa vita. ⁊ ea q̃
pertinent ad vitam. vt lignũ vite
⁊ liber vite filio a ppriẽtur. Jdeo
Joãnes volens nobis aliqua enar
rare de filio dei. d. q erat in princi
pio apud deum prẽm. d. Qd factũ
eſt in ipo erat vita. innuens q oĩa
que facta ſunt. anteq̃ʒ facta eſſent
erant in verbo. vita ⁊ modo intel
ligibili. ⁊ quia actus intellectus.
dicitur vita ſm Cõmentatorẽ. 12.
met. 39. Et iõ talia. que vitã dĩt.
poſſunt appropriari filio. filius er
go qui procedit per modũ intell'is
per a ppriationẽ. dicetur ſapientia
vita. ⁊ omnia que deſcribuntur p
modum vite. Et ideo merito a p
priatur. q ſit lignũ vite. Ex hoc ẽt
dictus eſt non ſolum ſapientia pa
tris. ſed etiam ⁊ virtus. qz cuʒ pa
ter ſit in intellectualis nã. ⁊ agat
per ſuam ſapientiam. ⁊ per ſuum
filium omnia dicitur agere p ver
bum ſuum. ⁊ ideo dicitur. virtus
patris ipe filius. Poteſt ergo ipe
chr̃s. ⁊ ipe filius dei. dĩci lignum
vite. Cetera enim que erant in pa
radiſo corporali. erant in alimen
to. lignum autem vite qui figura/
bat chr̃m erat in ſacramẽto ſolum.
Arbor autem ſcientie boni. ⁊ ma
li. in eccleſia eſt tranſgreſſio man
dati. Experimentum vt ait Aug.
13. de ciuitate dei. ca. 21. Nam vt
dicit idem. 8. ſuper geneſim ad li
teram. Lignum ſcientie. b. ⁊. m. ar
bor quedam fuit corporalis. cuius
eſus non per ſe malus. ſed ratio
ne trangreſſionis mandati. Sicut
ergo illa arbor corpalis. in paradi
ſo corpali. dr̃ arbor ſciẽ boni ⁊. m.
ſic ĩ eccl'ia ipa trãgreſſio mãdati p
q̃ʒ expimur. qd ĩter ẽ. ĩter obediẽ
tiã bonam. ⁊ malam. Arbor ſcien
tie bonum. ⁊ malum dici poteſt.
vel dicere poſſumus. q ipſum mã
datum eſt. hmõi arbor tranſgreſ/

ſio vero eius eſus. Fons qui di/
videbatur in quatuoꝛ capita ſigni
ficat in eccleſia doctrinā euangeli
caꝫ que diuiditur in quatuoꝛ euā
gelia. per quā doctrinā irrigatur
tota eccl'ia ſicut per fontem illum
irrigatur totus paradiſus. Deus
ēt poſuit hoiem in hoc paradiſo.
qui ē eccleſia vt operaretur. ⁊ cu
ſtodiret illum. Qd̄ dupl'r pōt itel/
ligi. P° vt hō refertur ad hūc pa
radiſum. que eſt eccleſia pōt eſſe
ſenſus. q̄ deus poſuit hoīem ī pa
radiſum que eſt eccleſia. vt opa/
retur cuſtodiat hmōi paradiſuꝫ.
Nam ſicut eccleſia dicta eſt para
diſus dei ita poteſt dici vinea dei
ad quam continue operarios mic/
tit vt reddeat ſigulis ſuos dena/
rios. poſitus eſt ergo hō in eccl'ia
que dr̄ paradi'9 vt cuſtodiat hūc
paradiſum ne per pcātuꝫ perdat
illum. ſtatim n. q̄s peccat moꝛtal'r
q̄ntum ad deū ſeparatus eſt a co/
munione eccl'ie. Scd̄o mō pōt ex
poni hoc opari ⁊ cuſtodire. nō vt
referatur ad hoiem pꝛout cōpara
tur ad paradiſuꝫ qui eſt eccleſia.
ſed pꝛout refertur ad deum. Naꝫ
ſicut hō operatur terrā multo ma
gis deus hoiem. nā hō operatur
terram non vt ſit terra ſed vt fru
ctificet. de9 āt hoīeꝫ vt ſit hō vt ſit
iuſt9. ſine n. do ñ poſſum9 eē neqꝫ
iuſti neqꝫ opa iuſtitie facer̄. hō igr̄
poſſit9 fuit ī eccl'ia vt cuſtodiret
illam ⁊ vt deus cuſtodiret hūc ho
minē faciēdo eū opari opa iuſtie
ſine qua nihil poſſum9 facere.

Capi. 7. Quod paradiſus ſcd̄ꝫ
anagogicuꝫ ſenſum ſignificat ec
cleſiam triumphantem.

Oſtendemus
In hoc ca°. quō anego/
gice per paradiſum. ſignificatur
eccleſia triumphans. vt ſit ſenſus
anagogicus. quī ad ſuperna ma/
nuducimur. que potiſſime ſūt res
ſperande. Et illa celeſtis pᵃtria. ſi
ue illa que ſurſum eſt. que eſt li/
bera. q̄ eſt mr̄ nr̄a. vt dr̄ ad gal. 4.
Poſſumus āt dicere. q̄ noīe para
diſi ſignificatur illa celeſtis pᵃtria. ⁊
illa que ſurſum eſt Hyeruſalem.
Nam ſm̄ Augu. 12. ſuper gen. cir
ca finē. oīs ſpūalis regio in q̄ bñ
eſt aīe paradiſus dici pōt. ſicut di
cebatur coꝛpoꝛalis paradiſus. in
quo bene erat coꝛpoꝛi vñ idē. Au
gu. ibidem vbi ſupꝛa. d. Quod ſi
padiſus ꝓpꝛie nemoroſus loc9.
Tranſlato aūt verbo. oīs ſpūalis
regio in qua bene eſt aīe paradi/
ſus dicit pōt. Tertium ergo celū.
ſicut tertiū. gn̄s viſionis vbi erit
beatitudo nr̄a. ad quam raptus
eſt paulus. paradiſus dici pōt ad
cor. 12. Cum pꝛius dixiſſet ſe rap
tum eſſe. vſqꝫ ad tertium Celum.
d. poſtea ſe raptum ī paradiſuꝫ.
Idem intelligens. per paradiſū.
⁊ per tertium celum. qd̄ eſt viſio.
diuine eēntie vbi eſt beatitudo no
ſtra. Pn̄s ergo eccleſia dr̄ paradi
ſus. q2 bñ eſt aīe. ſi bene viuit ī ec
cleſia militante. Paradiſus āt ce
leſtis dr̄ paradiſ9 paradiſoꝝ. q2
bene eſt oībus ibi exiſtētibus. vbi
nullus alteri inuidet. iuxta illud.
Augu. 22. de ciuitate dei. c. vltio.
in illa ſuperna ciuitate. btī magis
in ſe bonum videbunt. vbi nulli
ſuperioꝛi. nullus inferioꝛ inuide/
bit. vnde Augu. illam ſanctā ciui
tatem paradiſum appellat para/
diſoꝝ. 12. ſuper gene. Et vt diſcur
ramus per ſingula. que dicimus
eſſe ī paradiſo coꝛpoꝛali. dicere
poſſumus oīa illa per amplius. ⁊
perfectius eē ī paradiſo ſpūali.

Primo hō imparadiſo·corporali non fuit·conditus. ſed poſitus. vt daretur intelligi·ſm magiſtrum. ſilaz·ꝙ non erat nē. ſed grē. qđ multo magis.veritatem hʒ. in paradiſo ſpūali·ſ.de celeſti pria·vbi erit beatitudo nr̄a·naʒ nullus hō purus.a ſui natiuitate. eſt in hoc paradiſo conditus.ſed ſolum per grāʒ poſitus·Beatitudo·n·nr̄a ſupernālis eſt. Nam videre deuʒ p eſſentiam nāl'r·alicui creature cōpetere non pōt.qꝛ ſuam appellat deus. lucem in acceſſibilem · quā vnq̄ʒ·nemo hoīuʒ vidit.nec auris audiuit ⁊c.Non ergo pōt hō. niſi per gratiam paradiſum aſcendere.ſicut nec primus hō fuit·in paradiſo poſitus·niſi per gratiam.

Poſſumus ēt dicere. in hoc paradiſo ſpūali· lignū vite eſſe. Nam ipſa ſapientia diuina. pōt dici lignum vite:nec eſt inconueniens. ꝙ dicamus diuinam ſapientiam. tam in paradiſo corporali·q̄ʒ ſpirituali eſſe lignuʒ vite. cum ſit caput nr̄um.⁊ beatoꝝ ipſe cbr̄s dei filius·Unde Augu·13· de ciuita. dei·c·2 1.loquens de paradiſo. ꝑ vt dicit·vitam beatam·ipſam ſapientiam diuinam. in hoc paradiſo dicit·eſſe lignum vite dicēs. ꝙ nemo ꝓhibet· intelligi paradiſū. vitam beatam·⁊ lignum vite·ipſam bonorum omniū matrem · ⁊ ſapientiam · ſiue ipſum cbr̄m · lignuʒ aūt.ſcientie boni·⁊ mali· eſt in paradiſo cognitio ſpeculatiua. q̄ʒ hn̄t ſcil.de bonis·⁊ malis.Obliuiſcentur·n.ſancti ſuoꝝ.⁊ malorum penam·q̄ʒtum ad experiēntum·ſed q̄ʒtum ad cognitionē intelligibilem nequaq̄ʒ.ſicut hō per grām peccatū· dr̄ guſtaſſe de arbore boni·⁊ mali· qꝛ guſtando bonum cognouit qđ ignorarat per experientiam·inter bonum·⁊ malū. ſic boni e cōtra dicuntur guſtare de arbore boni·⁊ mali·qꝛ guſtando tantum bonum videbunt· que dr̄ia·ſit inter bonū ipoꝝ·⁊ malum miſerorum . vt vtroq̄ʒ mō inſurgant in dei laudem· Un̄ Auguſt. 12·de ciuitate dei·c· vltio loquēs de ciuitate beatoꝝ. d. ꝙ liberata eſt ab oī malo·⁊ repleta eſt· omnī bono fiuens·indeficienter iucunditatem· eternoꝝ gaudioꝝ · obliuta penarum·⁊ culparum : nec tamen ſue liberationis eſt.oblita vt ſue libertati·ſit ingrata.Et ſubdit ꝙ q̄ʒtuʒ actinet ad ſciam rōnalē. memoꝛ eſt·ēt prioꝝ malorum ,ſuorum.ſed q̄ʒtum ad ſenſum oīo eſt immemoꝛ·Fons ēt diuiſus·in quatuoꝛ flumina eſt abundantia.beatudinis·⁊ refectionis aīe· Beatitudo āt nr̄a.dupl'r pōt capi vno modo noīe extenſo· ꝑut extendit ſe. ad oēs potentias · tam ſenſitiuas · q̄ʒ intellectiuas. tam organicas·q̄ʒ non organicas.hʒ quē modū fluuius. paradiſi diuiſi in quatuoꝛ capita· eſt refectio aīe.⁊ abūdantia beatitudinis· ſm quatuor potentias aīe . in quibus habent eſſe quatuoꝛ virtutes cardinales. ⁊ ēt virtutes alie annexe·Hic aūt eſt intellectus·in quo hʒ eē prudētia·Affectus ſiue voluntas·in qua hʒ eſſe iuſtitia·Iraſcibilis·in qua hʒ·eē fortitudo. Cōcupiſcibilis.in qua hʒ·eſſe temperantia· Hę aūt virtutes Cardinales. in prefatis quatuoꝛ potentys aīe·hn̄t eſſe·Et ſicut he.quatuoꝛ virtutes·hn̄t eſſe in illis quatuoꝛ.aīe potentys · ita ēt. ⁊ annexe virtutes in eis· hēnt eſſe·Et qꝛ beatitudo eſt primum. qđ reddetur nobis.per operatio ſa facta.in charitate. q̄ʒtū ad adultos·vel in grā ·q̄ʒtū ad paruulos·

Dicitur q nomine extenſo beati
tudo accepta. ad omnes has qua
tuor potentias. ſe extendit. in qb9
virtutibus hñt eſſe. Alio mõ acce
pta beatitudo. vt proprie non põt
eſſe. niſi de deo. qui eſt in cõmuta/
bile bonũ. ⁊ ſic ſumpta beatitudo.
nõ poteſt eſſe. niſi in illis potẽtijs.
que imediate ferri. poſſunt in de
uz. cuius eſt intellectus. ⁊ volũtas
quia potentie ſenſitiue. ⁊ organi/
ce. cuiuſmodi ſunt iraſcibilis. ⁊ ꝯ
cupiſcibilis. non referũtur. niſi ad
particulare bonũ. 2m aũt duplr.
poſſumus dicere. vz q fluuius di
uiſus. in quatuor capita. ſit abũdã
tia beatitudinis. que diuiditur in
cognitionẽ veri. que pertinet ad i
tellectum. ⁊ i adeptionẽ boni. que
pertinet ad effectum. in ſecurita/
tem. ⁊ pacẽ que pertinẽt. ad vtrã
qz. Hec autem ſm Auguſtinum.
faciunt ad beatitudinem. vide de
his omnibus. ait Auguſt. 9. de ci/
uitate dei capit. 12. Quod vtroqz
modo effici beatitudinem. dicim9
quaz recto propoſito natura intel
lectualis deſiderat. hoc eſt. vt ho/
mo incõmutabili bono. quod deus
eſt ſine vlla moleſtia perfruatur. ⁊
in eo. ſe in eternum menſurũ. nul
la dubitatione trahatur. nec vllo
errore fallatur. vt ſm hoc dicam9
animam beatam. eſſe ſponſaz dei.
propter qd dicere poteſt. d deo q
dicit ſponſus. in cantica. Dilectus
meus mihi ⁊ ego. illi inter vbera
mea cõmorabitur. ideſt inter intel
lectum. ⁊ voluntatem. Et ſecundo
dicere poſſumus. q proprie loquẽ
do. fluuius ipſe eſt deus. in q bea/
titudo noſtra proprie. ⁊ principa
liter eſt: qui diuiditur in cognitio/
nem veri. ⁊ adeptionem boni.
in pacem. ⁊ ſecuritatem. que om/
nia ad intellectum. ⁊ voluntatem
pertinent. Aduertendum tamen/
q in hys duabus. tamqz in excel
lentioribus habeat eſſe beatitudo:
ab illis tamen potentijs redunda
bit. beatitudo in totam animam. ⁊
a tota anima in totum corpus.
Erit autem hic ordo. quia ab ip/
ſo deo. vbi principaliter. ⁊ finali/
ter eſt beatitudo redundabit. ipſa
beatitudo. in ipſas potentias prin
cipales. ſcilicet intellectum. ⁊ vo/
luntatem. Et ab his potentijs erit
redundantia i totaz ipſaz animã.
⁊ ab ipſa anima. fiet in totum cor
pus. vt totus homo. ſm omnia ſua
dicatur. eſſe beatus. vt d eo verifi
cetur. quod dictum eſt: Quod in/
gredietur. ⁊ egredietur. ⁊ paſcua
inueniet. vt ingreditur. qñtum ad
hominem interiorem. ſiue quantũ
ad potẽtias nõ organicas. ⁊ egre
dietur. quantum ad potentias or/
ganicas. ſiue quantum ad hominẽ
exteriorem. ⁊ paſcua inueniet. qa
ſm vtraſqz potentias erit refec/
tus. ⁊ delectatus plenus gaudio
delectabitur. vel ingredietur. quã
tum ad beatitudinẽ anime. ⁊ egre
dietur prout illa beatitudo redun
dabit in corpus. ⁊ paſcua inueniet.
quia vtroqz delectabitur. vel igre
dietur cbrĩ cognoſcendo diuinita
tem. que cõis et vna. ⁊ eadem eſt
cum patre ⁊ ſ. ſ. Et egredietur vi
dendo eius humanitatem. ⁊ pa/
ſcua inueniet. qz vtroqz mõ dele/
ctabitur. 5°. poſitus eſt homo i pa
radiſo. vt cuſtodiret. ⁊ laboraret il
lum dicetur. enim homo tunc ope
rari. circa hunc paradiſum. ⁊ gau
dium ſempiternũ. qz omnes ſuos
actus. omnia ſua habebit. in h pa
radiſo. ⁊ gaudio. ſicut angeli ſan/
cti. licet operentur circa illa. atqz
per deum mictuntur ſemper. ta/
men vident faciem eius. qui in ce

lis eſt poſiti·ergo erunt homines
in paradiſo·vt cuſtodiant illum·ꝛ
operentur illum.quia nunq̄ȝ pote
runt ipſum perdere·Uel poſſumꝰ
dicere ſm alium exponendi mo/
dū.ꝙ deus ponet hominez in hoc
paradiſo·vt cuſtodiat illū.i.vt deꝰ
cuſtodiat·ꝛ laborat ipſuȝ hominē·
qꝛ ſi in preſenti hij filij dei ſunt· q
ſpiritu dei aguntur·multo magis
qui in celeſti patria· filij dei ſunt·
ſpiritu dei aguntur · pȝ ergo quō
poteſt ſumi paradiſus· ſm ſenſuȝ
lrālem.moralez·allegoricū· ꝛ ana
gogicū·ꝛ hec de padiſo ſufficiāt·

Capi.8 Qđ vř Auguſtini ſnīa ꝙ
inferni noie:non corpus. ſed ſimi
litudo corporis importetur·

CUm iſte trac-
tatus·ſit de prediſtinatiōe
ꝛ preſcientia dignum eſt· vt in eo
de paradiſo·ꝛ inferno aliqua vi/
deantur·ad que vadunt preſciti.ꝛ
predeſtinati in fine·Poſt tractatū
de paradiſo·ſi volumus bene diſ
finire·de paradiſo·ꝛ inferno· qui
ſunt contrarij·eſt tractatum de ip
ſo inferno componere. Sciendūȝ
ergo.ꝙ Augu·8·ſuper gen· ad lit
teram: videtur ad hanc parteȝ tē
dere·ꝙ infernus·ſiue imaginato/
rium·ſiue ſpirituale ſit· ſic eſt aīa
que in tali·inferno ponitur.Nā cū
anima. non ſit corpus . ſed poſſet
hic apō ſe ſimilitudines corporū·
vt dicit idem Auguſt· infernus in
quo patitur anima ſeparata· non
eſt corpus·ſed ſimilitudo corporis
vnde Aug.in eodem. 12. videtur
hoc aſſerere dicens · Jam vtrum
aliquod corpus. anima cum de h
corpe exierit · ſe oſtendit quibus
poteſt· ego autem non arbitror.
Spiritualem autem arbitror·eſſe
animam·non corporalem . ꝛ ſub/
dit·ꝙ ad ſpiritualia·autem fertur
anima pro meritis· loca penalia·
ſimilia corporibus reſpondentia
videtur · ergo reſponſio· ꝙ talis
locus.non eſt corpus· ſed ſimilitu
do corporis·vnde Augu· in eodē
libro·adducit tale exemplum· d·
Quod aliqua ſepe demerita ſunt·
hys qui rapti ſunt a corporibus·
ſenſibilioribus ·ꝛ iacuerunt ſimi/
les mortuis.ideſt ac ſi eſſent mor/
tui·ꝛ infernales penas · viderunt
cum ꝛ in ſeipſis· gererent ſimili
tudines corporis.per quas poſſēt
ab ille iferni·ꝛ ſimilitudinibus ſē
ſum expediri. Et idem in eodem
d· Animam non eſſe corporalem
habet· tamen poſt ſe· ſiue poſſe ſi/
militudinem corporum· ꝛ corpo/
ralium·atq̄ȝ membrorūȝ·quod pȝ
in ſōnijs videt ſe ambulare·ꝛ ſe/
dere·ꝛ hac vel illac greſſu· vel vo
latu ferri · quod ſine quadam ſi/
militudine corporis · non fit ·
Ex proportione· itaq̄ȝ locati ad lo
cum oſtendit.Auguſtinus animaȝ
ferri ad locum. non corporalem·
ſed ſimilitudinem corporis ha/
bens. licet hoc non dicat aſſeren/
do·ſed hominem exercitando·Si
auteȝ queratur· quomodo anima
exuta a corpore poſſet apō ſe for/
mare·ſimilitudines corporis·Di/
cendū ꝙ hoc poteſt dupl'r fieri· ſ·
p cognitionē·ꝛ p affectionē·p co/
gnitionē p̈· Nā lapis nō ē in aīa·
ſed ſimilitudo lapidis.ergo per co
gnitionē· ꝛ intellectum pt aīa hēre
apud ſe ſimilitudines corpoꝝ· ſic
ꝛ multo magis pōt homo p affec
tionem·ꝛ potiſſime aīa peccatrix
que ſic eſt affecta corpori· vt qua/
ſi corporale cognoſcat · vt de illo
diuite patet· ꝙ portatus ī infernū

dicebat. ꝙ pr̄ abraam ſineret la/
ʒarum intingere. extremum digi
ti ſui in aqua. vt ref. li. eius q̄ cru/
ciebatur in flāma. Conſtat autem
diuitem illuʒ. non eſſe in inferno.
niſi ſm aīam. ⁊ ita loquebatur. ac
ſi haberet digitum. ⁊ linguam. qḋ
ideo poterat contingere. q2 aīa di
uitis. ita erat alligata. ⁊ affecta
corporalibus rebus in quibus. in
hoc mundo delectata fuerat. vt vi
deretur. ſibi quaſi digitum ⁊ lin/
guam habere. Si ergo aīa diuitis
habebat linguam. hoc erat ſoluʒ.
q2 erat ſimilitudo corporis. Sic
ēt. ⁊ ſi flāma illa cruciabat aīam
illam. non corpus. ſed ſimilitudo
corporis. ſed flāma illa. erat ignis
inferni. vel locus infernalis. ergo
videt̃ ꝙ locus inferni. non ſit cor
pus. ſed ſimilitudo corporis. ſed
ſi quis diceret. quō pñt pati aīe.
in inferno. R. Augu. ꝙ q̄ʒuis non
ſint corporālia. ſed ſimilitudines
corpoꝝ. quibus aīe exute a corpo
ribus. aſſiciuntur. ſunt tñ in vera
leticia. ⁊ vera moleſtia. ſicͭ pʒ in ſō
nis. in quibus multum intereſt.
vtrum in letis. aut in triſtibus ſu/
mus. Et ſubdit ꝙ in ſōnis. quidā
in rebus. quas concupierant con
ſtituti. ſe euigilaſſe voluerunt. Et
rurſus quidam in ſōnijs grauib9
terroribus. atqʒ cruciatibus exa
gitati. atqʒ vexati cum experge/
facti. ſunt dormire timuerunt. ⁊
ſe euigilaſſe gauiſi ſunt. ne ad ea
dem mala reuocarentur. Sicut
ergo in ſōnus. vere quis triſtatur
ſicut dicit Augu. In inferno quis
triſtabitur. lʒ ille locus ſolum ſili
tudinem corporis dicat. ⁊ ad huc
amplius. q̄ʒto ille ſimilitudines
expreſſiores. ſunt in inferno. ſm
ꝙ dicit Auguſtinus.

Capi. 9. Quod infernus dicit ve
re corporalem locum. Et dictuʒ
Auguſt. quod videt̃ eſſe contra/
rium. non eſt aſſerendo: ſed ma/
gis noſtra ingenia exercitando
dictum.

EST diligenter
aduertēdū. ꝙ lʒ Aug. 15. ſu
per gene. ad l̃ram. videtur hanc
ſniam tenere. ꝙ inferna. ad q̄ va/
dunt corpora dānatoruʒ. non ſunt
corpora. ſed ſimilitudines corpoꝝ
Ipſe tñ in hac mā. non loquitur
aſſerēdo. ſʒ magis nr̃a inge̊ exer
citādo. vnde. 8. ſuper gen. ad l̃raʒ
ponens in q̄ōnibus vtrum anime
a corporibus exute vadant ad cor
poralia loca ait. ꝙ ď tā magnis q̄ō
nib9 nulla temeritate. vult aliq̄d
aſſeret̃. q2 vt dicit melius ē dubita
re de occultis. q̄ʒ litigare de incer
tis. Certum eſt aūt. vt ait diuitem
illum fuiſſe in ardore penarum. ⁊
illuʒ pauperem in refrigerio gau
diorum. Sed quō ſit intelligenda
illa flāma īferni. ille ſinus abrahe
illa lingua diuitis. ⁊c. vix hmōi
āmanſuete. querentibus contētio
ſe. aūt errantibus. nūq̄ʒ inuenit̃.
Quia ergo. nō aſſerendo loq̄tur.
hic Augu. q̄ʒtūcūqʒ ponit partem
dubitando. non contradicimus ſi
bi. ſi contrarium aſſeramus. volu
mus ergo oñdere. ꝙ infernus ſit
corporalis locus. ⁊ ꝙ ſit inferior
loc9. dicem9. n. ꝙ t̃ra ſit fex elᵒꝝ
oīum. vt viſi ſunt. ſapientes oēs aſ
ſerere. ſicut in dolio. vini. fex va/
dit ad inferiorem locum. ita ꝙ ce
lum. ſit ſicut doliū. ⁊ terra. qua
ſi ĩ infimo loco. vt in medio: ſit fex
oīum elementorum. ⁊ coꝝ que cō
tinentur ſub celo. Dignū eſt aūt
ꝙ in fece. ⁊ in viliſſimo loco. ſi car
cer

cer ille· ad quē vadunt aīe dānato/
rūꝫ.vt ſicut aīe ille in rebus tur
piſſimis delectabantur. ſic in tur/
pibus ſūmergantur· Poſſumus
autem tripli via venari. ꝙ infer/
nus ſit locus corporalis· Prima
via ſumitur per ea· que videmus
in corporibus glorificatis· nā ſm
ꝙ tenet fides catholica.⁊ veritas
hic ſe hꝫ.chrī corpus glorificatū·
eſt ſuper oēs celos.iuxta illō apl̄i
ad eph.4·Qui deſcendit ipſe eſt·q
aſcendit ſuper oēs celos.Sicut.n.
corpus· qō eſt graue tn̄ ſue natuꝛ
derelictum eſt in loco inferiori· vt
in terram virtute diuina·pōt eſſe
in excellentiſſimo loco; Sic aīe a
corporibus exute·quibus non de/
betur aliquis locus corporalis·ſꝫ
ſuam nām·per diuinam iuſtitiam·
poterunt eſſe in inferno· ⁊ in cor/
porali loco.⁊ inferiori. Nam non
magis poſſibile eſt·ꝙ illud.qō ſue
nature derelictum eſt· dꝫ eſſe ī de
terminato loco· ſicut ī loco ſibi op
poſito·qꝫqꝫ indifferenter. ſm ſuaꝫ
naturam.ſe hꝫ ad locum· ⁊ ꝙ poſ
ſit eſſe· in tali loco determinato·
Probat aūt Augu.22·de ciuitate
dei·c.11·per·7·ex^a·ꝙ corpus ter/
reſtre poſſit eē in celo·Primū exē
pluꝫ.Nam corpora que terreſtria
ſunt· eleuantur in aere· ꝙ eſt cor/
pus terreſtre. vt ſit primum ter/
ra·ſcdō aqua·tertio aer.ſi ergo vt
ait per plumas·⁊ pēnas donatur
leuitas terrenis corporibus auiū
vt portentur in aere. corporibus
hominum īmortalibus factis po
terit dari ēt virtus· ꝙ poſſint ha/
bitare in celo· ꝙ eſt corporalis lo
cus.Scdm eſt tale· Nam ſi hoīes
ad huc mortales·⁊ terreſtres non
viuūt ſubterra·īmo ſi ſubterra po
nerentur ſtatim morerentur· ſꝫ vi
uunt in aere. quod eſt tertium cor
pus·non debet eſſe incredibile·ꝙ
tales corpus glorificatum·⁊ īmor
tale factum poſſit eſſe in celo.Ter
tium exemplū eſt tale· Nam ſi ipſi
plūbo poterit dari talis forma·ꝙ
natabit in aqua·vt ſi fiat concauū
amplectens multitudīnē aeris na
tabit ſuper aquaꝫ.qꝫuis ſue natuꝛ
derelictuꝫ·ſit graue·⁊ graue ſem
per appetat terram· ſed ſi pōt fie
ri forma·⁊ ſigna data corpori gra
ui· ꝙ natat ſuper aquam poterit
facere dos agilitatis· qō corpus
glorificatum·ſit in celo·Quartum
exemplum eſt. Si·n· corpus ter/
reſtre cui coniuncta eſt aīa p eēn/
tiam·ſic poteſt deprimere aīaꝫ·vt
habitet in terra.Aīa ergo glorifi/
cata ad herens deo·ſic poterit ele
uare corpus ſuū·vt habitet in ce/
lo.Quintum exemplū eſt de quo/
dam miraculo. Nam cum quidaꝫ
incuſaretur de adulterio.volēs ſe
excuſarē.vt narrat·varro accepto
cribro impleuit eum aqua·Tybe/
ris ꝙ lꝫ tale vas perforatum eēt
vt recitat Auguſt·narrare varro/
nem tenuit tn̄ aquas· ſi ergo Cri/
brum perforatum continere po/
tuit aquas. lꝫ diuino miraculo.
vel ope demonis· quantūcūqꝫ ī il
lis foraminibus eſſet aer·ꝯūs erat
ꝙ aer corpus ſubtile ſuſtineret a/
quam. que eſt corpus groſſum ⁊
inferius· Si ergo hoc potuit· vel
virtute dei·vel demonis nulli du/
bium eſſe dꝫ· ꝙ corpus terreſtre
virtute diuina poterit eſſe in celo·
Sextum exēplū eſt. quia cū aque
pluuiales poſſint ſubtiliari ⁊ ele/
uari in aere poterunt corpora glo
rificata per dotem· ſubtilitatis ⁊
agilitatis eleuari ad celum· Ad/
ducitur autem Septimum exem
plum.Nam ignis lux eſt in conca
uo lune·lꝫ de ſui nā· ſit eſſe ſuper

terem.pp tñ groſſitaté eius terre ſtrem.pót eſſe in terra. Sic pꝫ de corpore ignito.ſuper carbones.ꝛ flámá.ſic corpus glorificatum. qd de ſui ná eſt terreſtre.pp doté ſub tilitatis.ꝛ agilitatis poterit collo cari in celo. Ex oibus áut his ſiſitu dinibus. ꝛ exéplis arguamus. ꝙ ſi corporis terreni.pót eſſe locꝰ ce lum eoꝝ.hoc corpus ſecutum eſt. ſpúales ꝛ celeſtes impetus. nó eſt in ꝯueniés. ꝙ ipſoꝝ ſpúuꝫ maloꝝ. ꝛ ipſoꝝ malaꝝ aiaꝝ.locus ſit cor/
a.t.c.52. vſqꝫ ad fi em. pus infimú ꝛ terreſtre cuiuſmodi é ĩfenus. qui eſt locus inferior. vt terra que eſt fex fecis. Scda via ad hoc idé ſumitur ex cónexitate vniuerſi concludit.n.phs.12.met. ꝙ eſt vnus principatus. ꝛ vnꝰ pin ceps. Sic ergo vnus eſt princeps. ita vnus principatus.ꝛ vniuerſuꝫ dꝫ eſſe vnú. Cum igr corpus ꝛ aia ſint principales ptes vniuerſi.opꝫ ꝙ aia habeat ſemper viſioneꝫ ad corpus. Nulla.n.eſt ſba ſpúalis q́ alicui copori.non ſit aliquo modo vnita: qꝛ ſi ſecus eſſet illa creatu/ ra ſpúalis. non héret cónexioneꝫ ad vniuerſum anime ergo. quan/ tumcúqꝫ exute a corporibus.pro/ pter cõnexionem vniuerſi debent eé.ĩ aliq̃ cõpali loco. vt ſi ſi bone. vnú ſurſuꝫ in celo: ꝛ ſi male ĩ ĩfer no ſubtus terram. qꝛ illa celeſtes. iſte terreſtres: ſecute fuerunt morꝰ Tertia via ſumitur.ex merito ani maruꝫ.qd patere poteſt ex dictis. Nam ſi animabus beatis. prop/ ter meritum debimus locum ſupe riorem.ꝛ celeſtem. animabus ve/ ro dánatis. propter demeritú lo cum inferiorem.ꝛ terreſtrem.

Capi. 10. Quod ſcia dei ſe exté dit ad dánatos. vt illi aliqñ ſalui fiant ſm errores ꝛ opi. ꝛ ſenten/ tias diuerſas.

NArrat Augu. 21.de.ciui.dei.c.17.18.19. 20.21.22.23.7m.poſitiões falſas.ꝛ erroneas.quarú prima eſt pſoni/ coꝝ ꝛ orig. Qui.d. ꝙ nulla pena ſit eterna. ſꝫ ois pena purgatoria eſt. Nam vt dicit idé Aug. eod. libr.c.17.vbi pcñi orig. per trac/ tat. pp.errores.ꝛ pp alia.non nul la que dixit orig.ꝛ maxime pp al terationes. ſine ceſſatione. vt bti tudines. ꝛ mı̃as non imerito dic/ tum orig.eccleſia dánauit. ꝛ rep/ bauit. Poſuit.n.orig. vt Aug.ait. Quod aie ſaluate.aliqñ redibunt ad corpora.ꝛ peccabunt. ꝛ dána/ bunt. Sic ꝛ dánate redeuntes ad corpora ſaluabuntur. Sic ergo al ternatiꝫ.ſine ceſſatione aie dána/ te ſaluarentur.ꝛ aie ſaluate dána rentur. tam demones. q̃ꝫ aie alie ſaluarentur. Utrum autem hoc ſé ſerit orig.vel ſui emuli a ſcripſe/ runt ſuis libris.vt aliq dicunt igno tum eſt nobis. Erit itaqꝫ cótra mi ſericordiam dei.prima posº. que aſcribitur origi. ꝙ tam demones q̃ꝫ hoies dánati.ſaluari poterunt. poſt multa flagella. aſſumés moti uú.ex ſacra ſcriptura.vbi dr.ñ ob liuiſcet miſereri deus. Scda opi. eſt magis erronea.qꝛ magis ápli/ at ĩ mı̃aꝫ dei.d.ꝙ deus miſerebit demonibus.ꝛ hoibus dánatis. ſta tim nó poſt multa flagella Qd tri plr ꝓbatur ꝑ qꝛ h̃ reſtat ſcriptura ſacra.d.ꝙ non ꝯtinebit deus ĩ ira mı̃aꝫ ſuá.non dicit diu. ſed abſo/ lute. pp quod ſtatim miſerebit.2º ꝓbat hoc idé. Ná vt dicunt ſancti in vita iſta.boni hoies orant ꝑ ini

miſeris ſuis · ⁊ pro malis hoībus ⁊
multo magis hoc faciunt· qn̄ erūt
ſcti ⁊ btī· ⁊ ſic pp̄ eoꝝ ſctitatem
exaudientur preces eoꝝ. pp̄ qḋ oēs
ſaluabuntur·3° hoc idē ꝓbant. ꝙ
ſi ad predicationem Jone deus
pepercit ciuitati Niniue ſubuer/
ſure. mltō magis ad preces ſctōꝝ
oībus dānatis deus parcet·q̄ɀtum
cūqɀ ꝑdixerit eos dānādos·3ª opi·
eſt erronea. d· ꝙ mīa dei ſe extēde
bat· ad oēs hoīes· q̄ɀtūcūqɀ malos
⁊ dānatos. non āt ad demones· qꝛ
de hoīb9 vř potiᵐᵉ. dixiſſe aplus
ꝙ ꝯcluſit oīa īfidelitate. vt hoībus
miſereatur. 4ª opīo eſt erronea·
Dicēs ꝙ mīa dei· ſe extendit ad
baptizatos. q cum participes fue
rint corporis ⁊ ſang. dn̄i· n· Jeſu·
chrī· d· illḋ· Ego ſum panis viuus:
qui de celo· d· ſi qs. m. ex· hoc· p· v·
in· Si ergo ineternum viuet: nō ꝯ
dēnabitur· 5ª. opīo· erronea eſt. d·
Qḋ deus miſerebiť hoībus oīb9
baptizatis: q crediderunt: ⁊ verā
habuerunt fidē: q̄ɀuis in hereſim:
poſtea ſint lapſi. d· ſcriptura· Qui
crediderit ⁊. b· f· ſ. e. Addit āt hec
po· ſupra aliaɀ: ꝙ oɀ illos eſſe fide
les aliqn̄qɀ bus deus miſeretur· 6ª
opīo erronea eſt· d· ꝙ deus miſe/
rebitur oībus hoībus baptizatis:
qui in fide permanſerunt· d· aplō
ꝑ ad chor· Quod fundamentū ne
mo aliud ponere pōt: p̄ter illḋ qḋ
poſitū eſt: q eſt chrs Jeſus· Siqs
aūt hedificauerit aurum: vel argē
ti ⁊c· Unuſqſqɀ operans manife/
ſtū eſt ⁊ ſubdit. Sed cuius opus
manſerit: ꝙ ſup hedificabiť mer
cedē accipiet: detrimentū patieť
ipſe vero ſaluabitur· Uolunt ergo
iſti: ꝙ ex quo fundamēto. i· in chrī
fide pmanſerit de neceſſitate ho
mo ſaluetur· 7ª. opīno erronea ē·
Quod deus miſerebitur in iudi/
cio ſolum illis fidelibus: q ſe exer
citauerunt in opibus mīe: iuxta il
lud Jacobi. 2° iudicium dei ſine
mīa fiet illo: q non fecerit mīam:
ſed iſti dicunt: q fecerit mīaɀ: q̄ɀtū
cūqɀ malis: deus illi miſerebitur·
Primo pp̄ mīam ſuam Addunt
tn̄ iſti: ꝙ in orōne dn̄ica dr̄ ꝑ ſua
poſſe facere dimicte nobis debita
nr̄a ſic. ⁊c· pp̄ ꝙ q ſe exercitaue/
rit in operibus mīe dimictenť ei
peccata ſua· Eſt ⁊ aª po· catholica
ꝯcordans ſacre ſcripture: ꝙ tā de
mones: q̄ɀ hoīes dānati in eternū
cruciabuntur: pp̄ ꝙ non erūt oēs
pene. purgatorie. ſed erunt alique
infernales·

Capi. 11. In q̄ reꝓbantur oēs
errores ⁊ falſe opiones ſupradic/
toꝝ. ſ. ꝙ dei mīa ſe extendat ad
ſaluandos dānatos·

ADductis variis
Opinionibus ꝯ preſcitos
ad infernum tendentes. volumus
opiniones illas reꝓbare: ⁊ oſ̄de/
re: qūo in inferno: nulla eſt redēp/
tio: adherentes ſententie Auguſti
ni: in lib· de fide: ad petrū dicens:
ꝙ ipoſſie ē bn̄ mori: q male vixerit
⁊ q in pctō mortali mortu9 ē· ⁊ ma
le mori· q bn̄ vixerit: ⁊ ſine pectō
mortali mortu9 ē· Pōt. n· opa mīe
fcā in pctō mortali. alleuiare pec/
cantes in inferno: qꝛ ſic ē dař gra
dū in paradiſo: ita ēt in inferno:
pūt ēt talia bōa diſponeř hoīeɀ ad
grām hēdā: ſed ꝙ talia opa: niſi
ſint ꝑpetua: poſſint hoīeɀ eripere
de eternali iudicio ꝟitas non cap·
nulla ḡ in iferno ē redēp°. q̄ɀtū ad
pene māſionē· ē tn̄ ibi ł eq̄litas q̄ɀ
tū ad acerbitatē: qꝛ vn9 acerbi9
alı̄o puniť· Et vt diſcurram9 p oēs
opiōes ſupi9 enārratas· Dicam9 ꝙ

prima poſitio. q in finali iudicio mia dei ſe extendet. tam ad demones. q ad dānatos hoies. quia non obliuiſcetur deus. miſereri. ſed poſt tormenta miſerebitur deus eoꝝ dicimus. q hec poſitio er°. eſt ⁊ ffa. Nam ſacra ſcriptura. d. Jte maledicti. in. i. e. q. p. e. d. ⁊. a. eius. Jlle ignis eſt eternus qa ibi mali eternalr puniuntur. Dicemus. n. vt ait Augu. 21. de ciuitate dei. Quod dānati poſſint ſaluari eſt dicere. q ſalui poſſint dānari. q ſicut ibi ſunt confirmati in bono. ita ibi ſunt obſtinati in malo. Quod ergo dicebatur. q ñ obliuiſcetur. d. m. poteſt referri ad hanc vitam pñtē. vbi non obliuiſcetur. m. d. q ſemper eſt paratus miſeri. ⁊ pcere. Uel ſm hoc melius referemus ad vitam futuraꝫ. Dicemus ēt q dānatis ipſis de9. non obliuiſcetur miſereri. q cum eis miſericorditer agit. puniens eos minus. q ſūt digni. Scdā āt pō que dicebat. q deus ſtatim miſerebitur. q non continebit in ira miſericordiam ſuā. eſt multo irrationabilior alia. Dicere quidē. q mali. ſic ſaluabuntur in iudicio. q nullam penam ſuſtinebunt. eſt dicere deum īmiſericordem. q nullo modo iuſtus. qd nephas eſt dicere. Quod ergo dicunt. q non ꝯtinebit. in. i. m. ſ. Exponit hoc Auguſt. 21. de ciuitate dei. c. 25. d. ſic nos expectabamus. q non obliuiſceretur nři miſeriri deus. vult vt illud. non continens referatur ad malos ipñti. quos deus ſemper eſt paratus recipere. vel q referatur ad malos. in futuro quibus deus ſemper miſeretur. tñ q punit eos minus. q digni ſint. Tū ēt qa in tali pena. eſt dař gradū. vt vn9. minus alio crucietur. ⁊ puniatur. qd ſemper cum mia fier ibꝫ. Qd vero addebatur de ſcīs. q intercedāt p eis. dōm ſm euangelicā ſententiam. q tunc chaos magnū ſirmatum eſt inter bonos. ⁊ reprobatos. vt mali non poſſint ire ad iuſtos. ⁊ iuſti ad iniuſtos. per cōpaſſionem. ⁊ vt p eis orēt. vnde Grego. in ome°. ſuper euan°. 1°. b. luce de diuite cōſtringuntur. vt nulla ad reprobos cōpaſſione moueā tur. Jam tunc auctoris ſui iuſtitia conuicte tanta rectitudine ipſi. quippe iudici concordant. cui inherent. ⁊ eis quos eripere nō pñt. nec ex mia condeſcendunt. q tñ illos a ſe videbunt extraneos. q tum ab eo quē diligunt. auctore ſuo conſpiciunt repulſos. pr. n. ſaluatus. non cōpatietur filio dānato. nec econtra. Jmmo ſm vſpd. vtroqꝫ mō gaudent ſancti. ſ. d ſaluatione quā receperūt. ⁊ de iudicio. quod euaſerūt. ⁊ de vtroqꝫ delectabūtur. vꝫ de diuina mia. que poteſſime apparebit in ſaluatis. ⁊ de diuīa iuſtitia. que potiſſime apparebit in dānatis. Ad huc ēt in vita iſta experimento cernimus. q viri delectātur iuſtitie. ⁊ veritatis ⁊ ꝯtra quoſcūqꝫ in inimicos moueantur. qñ videtur eos facere. ⁊ gaudent de eorum punitione. q maxime implebitur in bonis. ſ in iudicio qñ videbunt malos puniri. quia gaudebunt de diuina iuſtitia ⁊ maxime. q ſcient. talem eſſe dei voluntatem. cui inſeparabilr adherebunt. vnde Joānes in canoni. ſua. d. Eſt aūt peccatum ad mortē. nō pro illo dico. vt roget quis. Et pꝫ Aug. in de ciuitate dei. c. 25. d. non eſſe orandū pro demonibus. nec pro dānatis. nec ēt pro hijs q ſunt in vita iſta: ſi conſtaret nobis q vſqꝫ in finem perſeuerarent

in malo. Si ergo oramus ꝓ q̄zcū/
cūqꝫ malis. in vita iſta hoc eſt. qa
ſperamus de ſaluatione. ⁊ conuer
ſiōe eoꝝ ad penitentiam. vt ꝯuer
ſi ſaluentur. Quod vero addebat
de ciuitate Niniue. ꝙ deus dixe/
rat illam ſubuerſuram. ⁊ tñ non
fecit pp ꝙ vt videtur pari ratiōe
q̄zcūcūqꝫ ſcriptura. dicat ꝙ ma
li in eternum punientur. non tñ oꝫ
ſic eſſe vt in eternum puniantur.
Dici dꝫ ꝙ non eſt ſimile. qꝛ iura/
uit angelus per viuentem in ſcl'a.
ꝙ non eſt amplius tps. Poſt. n.
diem iudicij. non eſt amplius tps
miſerendi. ⁊ vlterius penitentiaꝫ
agendi. neqꝫ merendi. nec deme/
rendi. pp ꝙ q̄zdiu ſumus in vita
iſta. qꝛ poſſumus penitentiā agere
multa dicuntur nobis per ꝯmina/
tionem. vt conuertamur a via ma
la. pp ꝙ ſacra ſcriptura. ſic loqui
tur. vera eſt qꝛ ꝯminatorie loquitur.
ſed poſt diem iudicij. qꝛ nō ē am/
plius tps miſerendi. nec pōt eē in
tellectus ſcripture. per ꝯminatio/
nem: ſed ſolum per aſſertionem.
pp ꝙ fl'a eſſet ſcriptura. que hoc
aſſerit. niſi. ſic eſſet vt aſſerit ꝙ im
piū eſt cogitare de ſacra ſcriptu/
ra. 3ª aūt op°. que dicebat. ꝙ deus
miſerebitur. non oībus dānatis. ſꝫ
ſolum hoībus dicit dꝫ. ꝙ qua rōe
poſſint ſaluari dānati. eadem rōe
pñt dānari ſaluari. ⁊ demones ſal
uari vt. d. Aug. 21. de ciuitate dei.
c. 25. Et qꝛ ibidem dicit demones.
ſaluari non pñt. nō dicit hoīes dā/
natos ſaluari poſſe. Quod aūt di/
cebatur. ꝙ concluſit deus oīa infi
delitate. ſm apl'um. vel vt hꝫ alia
l'ra in credulitate. vt oīuꝫ miſerea
tur. ñ eſt intentio apl'i ꝙ nullus dā
netur. ſed hoc referendum eſt. ſm
Auguſti. 21. de ciuitate dei. c. 25.
ad ipſos predeſtinatos qui ſcdm

Aug. ſunt vaſa miē. quos deus cō
cluſit infidelitate. vt oīum talium
deus miſereatur. vel poſſumus di
cere. oēs ſic concluſit. vt oīum mi
ſereatur. I hac vita vt nullus poſſit
conqueri de diuina mīa. ſed de ſua
culpa. 4ª. opio eſt ꝙ diuina mīa ſe
extendit. ad dānatos ipſos. nō ad
oēs. ſed ad baptizatos ſolum. qui
fuerunt participes corporis. ⁊. S.
dñi. Debet ēt erronea iudicari. nā
cum dr̄. ſiquis manducauerit. ex h
pane viuet in eternū. intelligēdū
eſt. ſi manducat digne. ⁊ ſi in tali
ſtatu ſe teneat. Quia vt dꝛ ad cor.
11. Qui. n. manducat. ⁊ bibit indi
gne iud. ſ. m. ⁊. b. Vel poſſumꝰ di
cere vt. d. Aug. 21. de ciuitate dei.
ca. 26. Non manducāt corpꝰ chr̄i.
qui non ſunt in corpore chr̄i. Eſt
tñ intelligendū. ꝙ corpus chr̄i pt
ſūmi tripl'r. ſ. mat'r. ⁊ h°° pñt īfide
les mā̄ducare. qꝛ pñt ſumere ſpēs
illas. ſub quibus eſt corpus chr̄i.
Sacramētal'r vero corpus chr̄i. il
li manducant. qui credunt. ſb ſpe/
ciebus illis eſſe. chr̄i verum cor/
pus. ⁊ ſanguis vere. ꝙ fidelibus
hōis. ⁊ malis competit Spūal'r ve
ro corpus chriſti ſumunt illi. q ſi/
ne remorſu ꝯſcie. hoc faciunt. hoc
tñ intelligendum eſt: qui mandu/
cant corpus chriſti ſpūal'r. viuent
in eternum. dū tñ perſeuerent. 5ª.
ēt opio. ſ. Quod deus miſerebitur
baptizatis. qui fuerunt participes
corporis Dñi nr̄i Jeſu chriſti. ⁊
fuerunt fideles. dū tñ in hereſim la
pſi ñ fuerint. vel I quocūqꝫ peccatū
eſt tñ er°. ⁊ fl'a. qꝛ vt dr̄ ad hebr.
11. ſine fide impoſſibile. eſt placere
deo. Si ergo poſt ſuſceptionē fi/
dei in hereſim. fuerunt, elapſi im
poſſibile eſt tal'r placere deo. 6ª. aūt
opio. ſ. ꝙ deus miſerebitur oībus
fidelibus in iudicio. dū tñ in fide

ſua permanſerūt eſt falſa. Quia fi
des: ſine opibus mortua eſt: ⁊ apl's
ad cor. 11. d. Si hūero oēm fidē:
ita vt montes transferā. ſ. aūt nō
hab. nihil ſuꝫ. Dato ergo q̄ quis
haberet tantam fidem: q̄ montes
transferri faceret: dū tñ charita/
tem nō habeat: nihil ſibi ꝑdeſt ad
vitam. Cum aūt dr̄. Qui credide/
rit ⁊ bap. ſ. s. e. dici dꝫ q̄ intelligē
dū ē: d̄ his q credūt p fidē formatā
per charitatē nō aūt d̄ his qui cre
dūt p fidē informē q̄ ē mortua. Qd̄
aūt dicebatur de fundamēto: q̄ ſi
manet fides: manet fundamentuꝫ:
dicendum eſt: q̄ fundamentū illd̄
eſt chr̄s Jeſus. Et ſi hoc fundamē
tum eſt fides: hoc eſt ꝑut hac fide
coniungeris deo vel ipſi chr̄o Je
ſu. ⁊ es mēbrū eius: qd̄ non fac̄ fi
des informis: ſed fides forma/
ta: ⁊ charitate ↄiuncta. Si g̊ aliq̄
peccata venialia ↄmiſerimus: pp h
peccata nō dānabimur: q2 ad huc
manet fundamentum: qd̄ eſt chr̄s
quo manente perire non poſſum9.
7ª. aūt opinio que. d. q̄ in iudicio
deus miſerebitur infidelibus: nō
oībus: ſed his qui ſe exercitaue/
runt in operibus mīe: ēt eſt erro/
nea ⁊ falſa. Quia q̄ꝫtūcūqꝫ nos ex
citamur ī opibus talibus: ſine cha
ritate ⁊ fide: nihil ꝑdeſt ad ſalutē
fatuū eſt. n. velle dicere velle illu/
minari a ſole: ⁊ nolle conuerti ad
ſolem opera ergo facta ſine cha
ritate valent: vt conuertamur ad
deum: ſed ad vitam nihil valent
ſi in hoc permanet homo. Dica/
mus ergo: ⁊ concludamus q̄ que
cunqꝫ mala q̄s fecerit: dum ta/
men finaliter: in charitate moria
tur in alia vita penas purgatori/
as ſufferre poterit. quia forte non
ſufficienter: in hac vita penitentiā
egerit de peccatis ſuis. Attamen
ex quo in charitate morimur: nū/
quā penas eternas ſuſtinebimus.
Sic ergo quicūqꝫ in peccato mor
tali deceſſit: imperpetuum dāna/
bitur: iuxta illud Ezechiel. 18. Si
impius egerit penitentiā d̄ pec/
catis ſuis: omnibus iniquitatibus
ſuis: quas operatus eſt: non recor
dabor. In iuſtitia ſua: quam ope/
ratus eſt viuet. Et ſequitur ſi auer
terit: ſe iuſtus a iuſtitia ſua: ⁊ fece
rit iniquitatem. omnes iuſtitie
eius: non recordabuntur: q̄ intel/
ligēdū eſt ad ſalutē: quia tales iu/
ſtitie nihil ꝑficiēt: ſibi ad ſalutē.

Cap. 12. Qd̄ demōes. Et aīe ſe
parate pñt vere pati ab igne īferni

POſt omnia ſu-
pradicta inueſtigare reſtat
q̄uo anima in inferno crucietur: ⁊
patiatur. Dixerunt aliqui ange/
los eſſe corporeos. Ideo mali an
geli patiuntur in inferno median
tibus ſuis corporibus. Sic etiam
voluerunt quidam aliquos homi
num: habere corpora aerea: non
vnita naturaliter: que nunquam
deponunt: ⁊ mediantibus illis cor
poribus ſubtilibus dicebant ani/
mas ↄiungi iſtis corporibus groſ
ſis. Anima ergo recedēs a corpe
poterit pati ab igne inferni: ſm
hanc ſententiam. quia defert ſe/
cum: quoddam corpus ſubtile: in
quo poterit ſuſtinere penas igne/
as. ſed cū ↄmuniter teneamus: ⁊
veritas ſit animas: ⁊ angelos: eſſe
ſubſtantias ſpirituales: Uidendū
eſt: quomodo poſſunt pati a cor/
pore ignis: Dicemus ergo pati
dolorem. hoc eſt ſentire dolorem:
pati. n. ab igne. hoc eſt ſentire im/
preſſionem factā ab igne. Senti/
re. n. dolorē nō ē idē: q̄ calefieri: vel
pati: q2 ſm h lapides. n pñt pati ab

igne: qꝛ h͡ʒ ƀ lapides: cū pñt pati:
⁊ caleſieri ab igne volcrēt. Dolor
ḡ addit ſupꝛa paſſionē. ſenſ9. Sʒ
cū ſenſus: ſit ſuſceptiu9 ſpēꝝ ſine
mā. ⁊ ñ fiat ſenſus: niſi p imutatio
nē intentionalē. ꝯſequēs ē vt do
loꝛ formaliter: imutatione intentio
nali fiat. Immo imutatio realis i/
pedit ſenſus: qꝛ caro minus cale/
facta: non percipit q̄litas tangibi/
les contingit enim: de quodam cū
nimis haberet pedes infrigidatos
poſuit eos: in aquam nimis cali/
dam: nec ſentiebat aquam illam:
niſi prius aliam partem carnis
decocte: caderet de pedibus eius
Immutatio ergo realis impedit
ſenſus: Ideo natura fecit q̄ ocu/
lus eſſet diſcoloꝛ: vt poſſet omnes
colorem ſentire. Et fecit carnē eē
ꝓportionē mediam inter qualita
tes tangibiles: vt poſſet excellen/
tias tangibilium cognoſcere. Si
ergo ſentire ex intentionali imuta
tione: erit doloꝛ perceptio imuta/
tionis intentionalis diſplicentis.
Eſt ergo i carne: duplex paſſio vna
realis: inquantum realr caleſit: ⁊
ſm hanc immutationem licet ca/
ro caleſiat: non tamen propꝛie ſen
tit: qꝛ non fit ſenſus: per imutatio/
nem realem: ſed magis impedit.
Alia paſſio in carᵉ eſt intentiona/
lis. ſm q̄ʒ caro ſentit. Si ergo tol/
leretur a carᵉ imutatio intentiona
lis. manente reali. nec ſentiret ca/
ro: nec doleret. ſed pati poſſet. ſicut
⁊ lapides patiuntur. ⁊ econtrario
ſi tolleretur realis: q̄ non eſt poſſi
bile manente intentionali. immo
plus doleret. Eſt nihilominus no/
tandū. q̄ maxime patimur. ⁊ dole
mus. ſm qualitates tangibiles. a
quibus dependet coꝛpora noſtra.
⁊ que poſſunt corpora noſtra de/
ſtruere. Hys itaq̧ prelibatis inue

ſtigare poſſumus. quomodo ſpiri/
tualis ſubſtātia pati. poſſit ab igne
Dicemus vero. non eſſe inconue/
niēs coꝛpalia: q̄ non pñt virtute ꝓ
pria agere in ſpiritualia. hec face
re in virtute alterius. vt fantaſma
ta: que ſunt corpoꝛalia in virtute
luminis intellectus agentis. poſ/
ſunt agere in intellectum poſſibi
lē. opoꝛtet tamen q̄ ſemper ſit ali
qua vnio agētis ad patiens. Et iō
cum eſſentia anime. ſit in qualibet
parte coꝛporis. Erit ergo intelle/
ctus poſſibilis. in oꝛgano vnito. ꝓ
pter quam vnionem. licet non poſ
ſint fantaſmata agere in intellec/
tum poſſibilem ſui virtute. hoc ta
men poterit facere virtute lumi/
nis intellectus agentis. Sic ⁊ in ꝓ
poſito corporalia: aliq̄ʒ vnionem
habent ad ſpiritualia: aliter enim
eſſet vniuerſum deſtructum. Sed
ex iſta vnione: non habent corpo/
ralia q̄ poſſint agere in ſpiritua/
lia. ſʒ magis eꝯ. qꝛ sēp coꝛpalio
ſtia gubernari hʒ p ſpūalē. nec m̄
ē ıꝯuenıēs. q̄ i v̄tute ſupioris agē
tis. vt i v̄tute dei coꝛpalia poſſint
aliq̄ʒ ſilitudinē ipmeꝛ. i ſpūalia ēt
nocuā. ⁊ ēt veꝝ dolorē cāre i eis.
Si. n. q̄litates tāgibiles. qꝛ ab eis
dpēdet corp9 pñt ſic sēsū carnis i
mutaꝛ itētionalr: q̄ tñ cānt dolorē
cū magis dpēdet ſpūs. a deo q̄ʒ cō
pus nr̄ū aq̄litab9. tāgibilib9 pote
rit ignis iferni. v̄tute dei. aliq̄ʒ itē
tōʒ oribilē. cāre i ſpūʒ. ſiue i aïaʒ
aq̄ magis affliget. ⁊ cruciabit. q̄ʒ af
fligaꝛ caro. ſiue corp9 ab hys q̄lita
tib9 tangibilib9. Plus ḡ dolebit
⁊ plus cruciabit aïa. ab igne ſine
ꝯparatiōe. q̄ʒ doleat nūc caro ab
igne afflicta. tuʒ qꝛ magis dpēdet
a deo in cuius v̄tute agit ignis. q̄ʒ
faciat caro aq̄litab9 tāgibilib9
Tuʒ ēt quia caro ab igne afflicta

Cōformē ſniam hō q.6. diſputata d re/ ſur. mort

mutatur realr. ⁊ intentionalr. que imutatio realis. vt q꜄ calefit impedit perceptionem doloris. ⁊ imutationem: ⁊ intentioné. Alia autem ſolum imutatur intentionalr q꜄ ſolum ſentit. ſiue vt proprie dicatur percipit leſionem. ⁊ dolet. ⁊ cruciatur maxime. non aūt imutatur realr. q꜄ non calefit. ƺ ab igne crematur. ⁊ crucietur. q꜄ in illo ſuus dolor. ⁊ ſua afflictio impeditur.

Capi. 13. Quod in aïabus dāna tis. Et demonibus itellectus fungitur vice ſenſus. Et q̄ tales ſubſtantie cremantur. q꜄ vident. i. ſentiunt ſe cremari.

Q Alia Uero itells hominis non qeſcit dicerer aliquis. nōn eſſe impoſſibile. Corporalia q̄cūqꝫ in virtute diuina. poſſe in ſpūalia agere. q꜄ non cōicant in mā corp9 ⁊ ſpūs. Agentia āt. ⁊ patientia. o3 in materia cōicari. vt eſt per habita de claratum. Dicemus ergo q̄ qui intelligit. quo modo ſenſus. ſit ſuſceptiuus ſpēꝶ. ſine mā poteſt itelligere veritatem. huius qōnis. Eſt enim ſenſus quantum ad pñs ſpectat. ſuſceptiuus ſpēꝶ. ſine mā q꜄ talis ſuſceptio fit ſine mā. ⁊ qa eſt talis ſuſceptio imālis. q꜄ in hoc cōicat ſenſus cū intellectu. ⁊ mālia. cum imālibus. vt intentionaliter imutentur. Sed ſi ſpūalia. nō imutantur a corporibus hoc ē. qa agens poterit eſſe preſtantius paciente. In virture ergo ꝓpria non poterit māle imutare. ſed in virtute alterius. Ignis ergo inferni in virtute dei. agit in alam. intentionalr imutando ipſam. ſm quē modum eam affligit. ⁊ cruciat. ⁊ vt magis ad punctum deſcendam9. Dicamus q̄ aīe peccatoꝶ. q꜄ ſuā rationē. ⁊ ſuum intellectum ſuppoſuerunt rebus mālibus. ⁊ ſenſib9 dignū eſt. vt intellectus in eis fungatur vice ſenſus. vt ſicut naturaliter ignis. pōt inmutare ſenſum cāndo intentionalem immutationem. Sic ignis inferni cābit virtute. d. in intellectū aīe ſeparate vel cābit in intellectum ſpirit9 maligni intentionalem q̄ꝺam imutationem. pp quā vere affligitur aīa ſicut vere affligitur caro, pp imutationē intentionalem factā in ſenſu. Ex hoc autē apparet dictum. Grego. In dial°. Quod aīa crematur in inferno. q꜄ videt ſe cremari. vt exponatur videt. h ē ſentit. ſm quem modum ē quaſi propoſitio per ſe nota. q꜄ rō predicati clauditur in ſbiecto nullus. n. dolet niſi q꜄ ſentit ſe cremari. dictū eſt. n. q̄ in aīa ſeparata ⁊ in maligno ſpiritu intellūs fungitur vice ſenſus. ⁊ q꜄ ad intellectum ſpectat videre. ⁊ cognoſcere voluit: ſic loq. Grego. q꜄ per intellūm ad quem ſpectat videre. ⁊ cognoſcere aīa crematur. ⁊ quia non fit. ꝑ hoc q̄ intellectus fiat ſenſus. ſed q꜄ fungitur vice ſenſus. vt ſicut caro ꝑ ſenſum vere dolet. ⁊ cruciatur. ſic aīa vere affligitur. ⁊ cruciatur. ꝑ intellectum. Reuertamur ergo ad ꝓpoſitum. ⁊ dicamus q̄ rerū creatarum. quedam ſunt ſimplr imālia. vt angeli. ⁊ aīe. Quedam ſimplr mālia vt lapides. ⁊ ligna. Quedam ſunt mālia. cū hoc tñ aliquid participant de conditionibus imālibus. vt organa ſenſitiua. que ƺ mālia ſunt. aliquid tñ participant de conditionibus rerum imālium quia ſunt ſuſceptiua ſpēꝶ. ſine mā Lapides ergo. ⁊ ligna que ſolum

ſunt

ſunt mãlia. ſolum mãľr ĩmutãtur.
Anime ⁊ ſpecies ſolum ĩmateria
liter ĩmutantur. Organa vero ſen
ſitiua. ⁊ maxime ſenſus tactus ma
terialiter. ⁊ vtroqꝫ⁹ ĩmutãtur. qa.
cum vtriſqꝫ cõmunicant. cum la/
pidibus quidem. ⁊ lignis pro vt
materiaľr ĩmutantur. cum ſpũali
bus ãt ſbÿs ꝑut ĩmãľr ĩmutãf. Et
inde eſt. ꝙ ĩmutatio realis nunqꝫ
a ſenſu deriuatur ad intellectum.
Nunqꝫ. n. intellectus. poteſt fieri
frigidus: aut calidus. vt dicitur. 3.
de anima. vbi oñditur. ꝙ non eſt
corpus. nec virtus in corpore. ſed
ĩmutatio intẽtionalis a ſenſu per
uenit. vſqꝫ ad intellectum. ſed in/
ter has duas ĩmutationes. hec eſt
dĩa. quia ſm ĩmutationẽ realem
fit corruptio. paſſi ſm quez modũ
6.thop.c.9. ſcriptum eſt. ꝙ paſſio magis facta
abycit a ſba. ſed ſm ĩmutationem
intentionalem. ſi ſit vltra ꝑportio/
nem: debitã cãtur dolor ⁊ crucia/
tus. non aũt corruptio. ꝓpter hoc la/
pides ĩmutati ſolum reaľr corrũ/
puntur non aũt dolent. ſenſus aũt
dolere ⁊ corrũpi põt. Anima aũt
dãnata qꝛ ſolũ intentionaľr ĩmuta
tur dolere põt in mente. ſed nũqꝫ
corrumpi. nũqꝫ talis paſſio magis
facta abicit a ſba. Et de hoc intelli
gitur. ꝙ agens ⁊ patiens ſemper
cõicant in materia. vt de alÿs agẽ
tibus. que per ampliorem actio/
nem corrumpere pñt. Illa talia
agentia ⁊ in eſſentia cõmunicare
Nũqꝫ. n. dolor aĩe exiſtentis in in/
ferno ceſſabit. qꝛ talis paſſio non
ceſſabit. qꝛ aĩa corrumpi non põt
a tali igne cum ſecũ non cõmuni/
cet in materia. Dicemus ergo. ꝙ
ſicut deus in beatis eſt oĩa. in om
nib⁹. qꝛ qcqd hõ deſiderabit. erit
ĩ deo ſuum deſideriũ ad ĩnpletũ.
Sic ignis inferni in aĩa ſeparata
eſt quodãmõ omnia. in omnibus
qꝫtum ad afflictionem. quia ille v̉
tute diuina affligit intellectum. q
fungitur vice ſenſus. vt ꝙ nõ poſ
ſit de aliquo cogitare. Dicemus
ergo. ꝙ ſic affligitur aĩa per ignẽ.
ſicut nunc caro per ignẽ. Qđ ſane
eſt intelligendum. quia multo am
plius affligitur aĩa per intellectũ
ab igne. qꝫ nunc caro per ſenſum.
⁊ multo magis eſt ille dolor. quã
iſte vt ſuperius fuit declaratum.
Eſt tamen non conſonũ vt ſm illã
partem corporis. vt ſm linguam
fieret cruciatus in diuite. ſm quã
plus peccauit qꝛ epula. ꝗt. ſ. Si ğ
diues ille dum viuebat in corpo/
re. fuiſſet poſitus in igne cruciare
tur lingua inflãma. ꝙ puniſſet do
lor in animam per corpus mediã
te ſenſu lingue. Sic virtutẽ diui/
na talis dolor. ⁊ maior erat in aĩa
diuitis. ſeparata per illud quod
agebat ignis inferni in intellectu
eius. plus egiſſet. dum viuebat in
ſenſu. vt per que peccat homo. ꝑ
hec torquetur. Nam lꝫ in inferno
eſſet aĩa diuitis. non habentis cor
poralez linguam. tamen talis cru
ciat⁹ virtute dei poterat cauſari
in anima ſeparata per intellectuz
qualis fieri eo viuente. per linguã
⁊ ſenſum. Hoc ergo modo põt in
telligi lingua diuitis. ⁊ digitus lã
hi. quia ille diues ſic affligebatur
in aĩa exuta. ac ſi fuiſſet in igne
poſita. carni coniuncta. Deus. n.
eſt cauſa cãꝫ. ⁊ quidqd poteſt me
diantibus. ſecundis ſbÿs. bene po
teſt ſine illis. Si ergo poteſt affli/
gere animam per ignem. median
te carne. ſic poteſt eam affligere
ſine carne per ignem. Petebat ğ
diues ꝙ lazarus intingeret digi/
tũ ſum. ⁊ refrigeraret ſibi linguã.
ideſt petebat ꝙ ſaltem temperare

tur in vita iſta per guttā aque po ſitā i ligua ſi qs ↄbureref i igne.

Capi. 14. Quō verificatur di/ ctū Aug. q̄ ale dānate exute cor poribus. euntes ad infernū. dīr ire non proprie ad corporalia. ſ3 ad ſimilitudines corporaliū.

VT dicta Doc- toris. ſic excellentis ⁊ ſan ctiſſimi. ac Reuerendi patris Au guſti. ſane ſolideq3 intelligātur. ſ. q̄ anima exuta a corpore non fe ratur ad corporalia loca. ſed ad ſimilitudinē corporaliū. Eſt diligē ter aduertēdū. Modū ſuū. eē vt ſē per attribuat factum ei. quod eſt faciendū. ſm quem modū loquif ipſe. 8. ſuper gene. ad litterā. Qō deus mouet ſpiritualem creatu/ ram. per tempora nō per loca. cō ſtat autem q̄ per loca mouentur angeli. deſcendūt. n. de celo ad ter ram. non tñ mouētur per loca lo/ calr. q2 non ↄmēſurant ſe corpo/ rali loco bñ tñ mouētur ſucceſſiue cū applicāt virtutē ſuam ad vnū locū deſinūt applicare eā ad aliū vt cum ſunt in celo ēpireo nō ſūt in terra. Igr̄ q2 ſucceſſio tpis ap plicaf: q2 qcqd ſucceſſiuū eſt tpe mēſuraf h3 q̄ huius. Jō Aug. ip3 motū angeloꝝ diuidit per loca. q2 ñ mouētur ſub hac rōe q̄ mouenf ſucceſſiua que ſunt nūc in vno lo co. nunc in alio: Jdē diċ creatura ſpūalē moueri per tpa. non p loca. i. moueri ſucceſſiue. nō localiter. Quis vere nūc ſit ſpūalis ſba nūc in vno loco. nunc in alio. Sic ⁊ in ꝓpoſito. q̄uis locus infernalis cor poralis ſit. tñ ſi ↄſideram9 modū ⁊ rōes q̄lr ale dānate ſunt in ifer no. Dicemus q̄ ale dānatoꝝ non ferunf ad loca penalia. S3 magis feruntur ad ſimilitudines corpo rum. q̄ ad corporalia loca. Sic etiam licet celum empireum. ad quod feruntur anime exiſtentes. in celo empireo. dīr eē in padiſo ⁊ anime euntes in paradiſo. non dicuntur ire. nec ad loca corpalia nec ad ſimilitudines corporum. Sed ad aliquod excellentius. tā3 corpore. q̄ ſimilitudine corporū. Eſt itaq3 infernus corporalis loc9 quia ē locus infimus. ⁊ ille ignis eſt corporalis ignis anima tñ exu ta corpore non eſt localiter. i. p ↄ menſurationem: ſić corpora q̄ta ↄmēſurantur loco. ſed ſolum per applicationē virtutis ad inferna/ lem ignē. Ex qua applicatione in fernalis ignis ſimilitudinē ſuā in tentionalem virtute diuina īmutat intellectū. tā anime. q̄ ſbe ſepara te. Ex qua īmiſſione vere crucian tur. tā anime dānate. q̄ ſpūs mali Penalitas itaq3 aie ē ex īmutatio ne ſiītudinaria. ⁊ itētiōali. ⁊ iō p vt aia fertur ad loca ifernalia. vel ad loca penalia nō d3 ferri ad cor pa. ſ3 ad ſiītudinē corpoꝝ. q2 ſu/ ſcipiēdo itētionalr ſiītudinē cor poꝝ cruciātur ⁊ dolēt. Nec valet ſiqs obyceret. ex h aia ñ feraf ad penas. ſ3 ad ſiītudines penaꝝ: q2 vt late diſputauim9 v̄a pena ⁊ v̄9 dolor. ē ex eo q̄ pcipim9 leſiuū: vł īmutatō3 aliq̄3 terribilē. Itaq3 q nō ſētit nō dolet. ⁊ q2 ſenſ9 ñ p cipit. niſi īmutationē itētionalē v̄a pena. ⁊ ver9 dolor ē ex hui9 īmu tatione intētionali. Sić nē q̄ aia ↄ iūcta corpi v̄e dolet ex eo q̄ p ſē ſu3 applicaf igni. Cū ſēſ9 ſm q̄ huius ⁊ put ſētit nō īmutaf corpo ralr. ⁊ realr. ſ3 itētiōalr. ⁊ ſiītudi narie. ſic ⁊ aia ſepata p intelł3 ap plicata ad ignē p hāc īmutationē vere cruciatur ⁊ dolet. Aduerten

dū tñ ꝙ vt ſupradiximus lʒ intel
lectus fungatur vice ſenſus nō tñ
intellectus ſit ſenſus: ⁊ alr̄ immu
tatur intellectus ꝗʒ ſenſus. Suffi/
cit tñ ꝙ ét hoc recipiat ſimlr̄ intel
lectus ſicut ſenſus. Quia verꝰ cru
ciaꝰ aīa per intellcꝰʒ ſicut corpus
per ſenſū: nec tñ oʒ ꝙ .ſ. malignus
ſit ſp̄ ꝯiunctus igni corꝑali īferni
ad h̄ ꝙ crucietur ⁊ patiaꝰ has pe
nas. Nec eſt neceſſariū ꝙ ſp̄ por/
tet ignē inferni ſecū: qꝛ potens ē
deus ſimilem imutationē facere
⁊ ſimilē penā horribilē in aīa ſine
ſpū malignoꝝ ſine igne ſicꝰ cū igne
intantū ꝗ dicm̄ ſit ꝙ ſiue in nobis
ſiue in aīa ſeperata n̄ ſit dolor ex
īmutatione reali: ſʒ ſolū ex inten/
tōali. Et qꝛ ire ad infernū eſt ire
ad locū penalem ⁊ ad locū dolo/
ris: ideo dictū eſt ꝙ infernus ma
gis dicit ſimilitudinē corpoꝝ ſm
quem modū immutari pōt aīa ſe
parata ꝗʒ dicatur corporalis ſm
quem modū īmutari nō pōt vt ꝙ
infrigidetur ⁊ caleſiat. Quia ſi ſic
eſſet tm̄ poſſet caleſieri ꝙ ad vlti/
mū fieret ignis ꝙ oīo ē abſurdū.
Eſt .n. diligenter notandū ad ple/
nam intelligentiam dictoꝝ Aug.
vt poſſimus adaptare oīa iſta ver
ba ad propoſitū nr̄m: ꝙ aīa exñs
in inferno duplicem paſſioneʒ hʒ
vꝰ dupliciter dolet. Primo qꝛ cru
ciatur. Scdo qꝛ ſic carcerata cru
ciatur. Sicut .n. corpus nr̄m eſt in
loco per cōmenſurationē. ſic ſpūs
ē in loco per virtutis applicatōeʒ:
⁊ ſicut nūc hō corporalr̄ viuens
ſue libertati relictꝰ pōt ſe ꝯmen
ſurare nūc iſti loco. nunc illi ꝓut
vult: ſʒ ſi poneretꝰ in carcere h̄ nō
poſſet. ſic ſpūs ſue nāe derelictus
pōt applicaꝰ ſuā v̄tutē ad qḋcūqꝫ
corpus: ſʒ pp̄ hoc nō patiꝰ: ſʒ po/
ſtea in pena delicti factū eſt ꝙ aīa
dānata ſuā virtutē applicare non
poſſet. niſi ad tale corpus: vt ad i
fernalem ignem: vt ex hoc quaſi
dicatur eſſe in carcere ⁊ hoc ſit ei
magna pena: ſm quem modum
ipſi maligni ſpūs q tenenꝰ recluſi
in infernū dicent chr̄o vt qd tibi
⁊ nobis fili dauit veniſti ante tem
pus torquere nos. Secunda eſt
pena anime dānate. quia non ſo/
lum carceri addicta cogitur v̄tu/
tem ſuam applicare ad tale cor/
pus. vt ad ignē inferni: ſed qꝛ ex
tali applicatione ſic ſit intellectuꝰ
ſuo quedaʒ horribilis immutatio
ex qua īmutatione veriſſime cru
ciatur. Qualitercūqꝫ tñ ſūmaꝰ in/
fernus ſiue dicatur penalis locus
qꝛ eſt carcer anime. ſiue anima ſit
in tali corporali loco non eſt ibi
localiter per cōmenſurationē. ſʒ ꝑ
virtutis applicationē. Unde Au/
gu 12. ſuper gen. d. animaʒ exutā
corpora ad corꝑalia nō ferri niſi
cū aliq̄ corꝑe vt nō localr̄ ferri ſi
vero dicatur infernus locus pena
lis ratione īmutationis quā facit
i aīa ⁊ ignis nō dꝛ eē qd corꝑale.
ſed ſilr̄itudo corporaliū qꝛ aīa ſo/
lū īmutaꝰ intentionalr̄ ⁊ ſilr̄itudi/
narie. nō vere caleſit. nec frigeſit.
ſed ſolū cruciaꝰ ⁊ dolet. nō qꝛ cor
poralis locꝰ ſit infernꝰ. ⁊ ét ignis.
ſʒ qꝛ vt dcm̄ ē mōs ēndi nō ē ita
ſicē ea q̄ corꝑalr̄ ſꝰ in loco. vt ex h̄
v̄iſiceꝰ dcā Aug. vt aīa cū ē exu
ta corꝑe nō ferꝰ ad loca. i. ad mōʒ
ēndi reꝝ cōꝑaliū i loco. ſʒ ad ſili
tudines corporaliū. i. ad mōʒ reꝝ
ſpūaliū i loco exñtiū qḋ ē ꝑ appli
catione v̄tutis. vl ꝑ īmutatōʒ itē/
tionalē. Sic ḋr dicimꝰ ḋ aīa dāna
ta. ſʒ aīa btā n̄ ferꝰ ad loca corꝑa
lia ꝓut dꝛ eē ī paradiſo. nec ad ſilr̄i
tudinē corꝑaliū. ſʒ ad aliqḋ excel
lēnꝰ. Eſt enim celum empireum

vbi ſunt angeli beati. ⁊ ad ꝙ ferū tur anime beate locus quidam. ſʒ vere dr̄ animā eſſe. ex hoc paradi ſo. qꝛ eſt in celo impireo. qꝛ fruit̄ ipſo deo. vere paradiſus aīe. ſit lo cus amenus eius. ⁊ regio in q̄ op time eſt. ſibi ſicut ipſe deus. q nec eſt corpus. nec ſimilitudo corpis. ſʒ eſt longe ⁊ ī īfinitū. quid excellē tius oībus creaturis paradiſus anime dici poteſt.

Capi. 15. Quomodo preter pa radiſum ⁊ infernum eſt dare pur gatorium. ⁊ limbum puerorum. Et ꝙ ante chriſti aduentum erat dare limbum ſanctorum patrū. Et quomodo pro peccato tempo ralı debeat infligi pena eterna.

VOlentes pre ſentem tractatū conſuma re quem intitulare volumus de p̄ deſtinatione. ⁊ preſcientia ratiōe quarum de paradiſo ad quem fe runtur predeſtinati. ⁊ de īferno. ad quem feruntur preſciti lōgū ſer monem fecimus. Uolumus ſuma tim ad maiorem gloriā beatorū ʒ. ⁊ ad maiorem miſeriam dānatoꝝ dire. quid noīe paradiſi. ⁊ quid in ferni intelligi debeat. Dicit. n. Auguſtinus. 12. ſuper gene. ad li teram. ꝙ licet latina lingua. hoc ſonet vt dicatur īfernus locus in ferior. ⁊ ſubtus terram. ⁊ ſicut cor pus mortuum ſubtus terram po nitur. ſic anima peccatrix. que ſe quens voluntatē corporis digna ſit ſubtus terram poni. et ex hoc in infernum deſcendere. Tamen vt idem in eodē. d. ſm grecā lin guam origo noīs īferni appellari afflictio. eo ꝙ nihil ſuaue habeat Idem etiam in eodem loco ⁊. c°. dicit. Quod nūq̄ ſibi occurrit. ſcri ptura canonis infernū. alicubi ī bonum poſuiſſe ſemper. n. infer nus ſumitur in malam partem. ⁊ pro afflictione. ⁊ p̄ carentia gau dioꝝ. Sic ergo intelligimus infer num. vt omne illud habeat. quod dānatis diſpliceat. et ſi ignis īfer ni poteſt habere lucem. hoc nō eſt niſi ad dolorem damnatoꝝ. vnde yſy. de ſummo. b. lib. 1. cā. 29. dicit Ignem gehenne ad aliquam lu men habere. ⁊ ad aliquam nō ha bere. hoc eſt lumen ad dānationē. vt videant impij ſe in tanta miſe ria conſtitutos. ⁊ ad quas afficiā tur. vnde doleant. Et non hʒ ille ignis lumen. vnde videant ⁊ gau deant. Ponit autē yſid. exemplū de illis tribus pueris miſſis in for nace ignis ardentis. qui ignis cō buſſit in eis. ꝙ erat circumſtans. qꝛ cōbuſſit vincula. vnde erāt li gati non autem cōbuſſit. qđ erat placens ⁊ delectans. qꝛ nec capil lus capitis eorū erat aduſtus vt dr̄. Dane. 3. Sic ergo ignis ⁊ alia que ſunt in inferno agent. q̄ erunt ad dānatoꝝ triſtiam. non aūt que ad letitiam. Sic in beatis ergo pa radiſus. d. quidquid poteſt exco gitari gaudij. non aūt aliqđ triſte. vel moleſte. Eſt ergo paradiſus lo cus. in quo bene eſt aīe infernus. aūt ergo. vt pʒ. ¶ Preter autē pa radiſum. ⁊ infernum eſt dare. ter tiū locum. ſ. purgatoriū. Cum. n. multi decedūt cū charitate. ⁊ grā tamen qꝛ non ſufficientem peni tentiam egerunt. in hoc mūdo de peccatis ſuis. ⁊ quia nullū malum impunitum, ſic vt nec bonū irre muneratū. oēs ſic ſe habentes poſt hanc vitam alias penas tollerare ⁊ in paradiſum introire. ⁊ ſalui fi ant. ſic quaſi per ignē. Non ergo

oẽs pene purgatorie ſunt. vt vide
tur Plato. ſenſiſſe prout ei Augu.
ſponit. Quia in vita iſta pene pur
gatorie ſunt. qꝛ aliqui flagellantur
in vita iſta. nec ex hoc penitet. ſed
ex h̃ icipit q̃ſi eoꝝ dãnatio Pharao.
n. flagellatum non penituit. Na/
buchodonoſoꝛ flagellatus ad peni
tiam reuerſus eſt. In vita ergo p̃
ſenti. vt experimento videm9 fla
gellationes. ⁊ percuſſiones diuine
vel ſunt purgatiões. vite p̄ntis. qꝛ
per eas hoies conuertuntur. ⁊ bo
ni fiunt. vel ſunt initium carentie
felicitatis eterne. qꝛ per eas hoies
non correpti. ſed potius indurati
morientes ad inferna deſcendũt.
Unde Iſy. 3. de ſum. b. c. 5. d. Oĩs
omnis diuina percuſſio. aut ẽ pur
gatio vite p̄ntis. aut eſt initium pe
ne ſequentis. Et ſubdit q̄ quibuſ
dam flagella. ab hac vita inchoãt
⁊ in eterna percuſſione perdurãt.
Et ſic in hac vita. non oẽs pene ſt̃
purgatorie. ⁊ multo magis in ani
ma. Eſt ḡ triplicẽ locũ dare v3. pa
radiſu3 qui eſt decedentiũ cũ gr̃a
⁊ non habentium ad purgandu3.
Et ⁊ purgatoriũ. qui eſt deceden
tium cũ gr̃a. ⁊ hñtim ad purgan/
dum. Et infernus dãnatoꝝ qui eſt
decedentiũ ſine gr̃a. ⁊ non valen/
tium purgatorium recipere. Uez
qꝛ duplex eſt peccatũ v3. Actuale
⁊ originale. Decendentes in ori
ginali. qꝛ carent gr̃a nũq̃3 vident
deum. habebunt ergo penã dãni.
pp carentiam gr̃e. ſed non habe/
bunt penam ſenſus. qꝛ tale pecca
tũ nõ eſt ex i ordinata delectatiõe
ſ3 ſolũ ex origine. ꝓthoplauſtoꝝ ↄ̃
ctu3. Et qꝛ pena afflictiõis rñdet
gaudio in ordinate delectationis
nullam habebunt penam ſenſus.
Pꝛet̃ ḡ paradiſũ: infernũ. ⁊ purga
toriũ eſt dare limbum puerorum
q̄ eſt quartus locus. ſed deceden
tes in actuali peccato digni ſunt.
vt tormentis . ⁊ penis eternis
plectant̃. ¶ Inſuper preter om
nia hec Tria loca ante chriſti
aduentum erat dare alium locu3
ſcilicet, ſanctorum patrum limbũ
omnibus ante chriſti paſſionem.
erat clauſa Janua regni celeſtis.
quia nondum ſolutum erat pre/
cium. pro peccato p̄mi homi/
nis. prout fuit infectio. totius hu/
mane nature. pro quo purus ho/
mo. ſatiſfacere non potuit. De/
cedentes autem cum gratia. ſi ha
bebunt aliqua ad purgandũ ibũt
ad purgatorium. ⁊ purgabuntur
cum iam purgati. non eſſent non
poterant ad celum aſcendere. qꝛ
non dum ſolutum erat precium.
nec ſatiſfactum pro humana na/
tura. Ideo ibant ad limbum ſan
ctoꝝ patrũ quẽ chr̄s expoliauit dũ
cẽs ſecũ ad celos captiuatos. nũc
autem nullus ad talẽ locũ accedit
vel non eſt amplius dare. mõ talẽ
locum. Quia ſi qui decedunt i gr̃a
ſine pctõ aliquo ſtatim euolant ad
celũ. qꝛ ſatiſfactum eſt p paſſionẽ
chr̄i. ⁊ eſt per hoc ãmotũ nature i
pedimẽtũ. Si vero aliqui decedũt
in gr̃a hñt aliqd purgandum va/
dunt. ad purgatoriũ. ⁊ purgati ad
celũ aſcendunt. Pȝ ḡ q̄ non ſunt
niſi quatuoꝛ loca. ſ. paradiſus illo
rũ qui decedunt cũ gr̃a. ⁊ ſine pec
cato. Infernus ſibi oppoſitus quĩ
eſt locus decedentiũ. cum actuali
culpa. ⁊ ſine gr̃a. Et purgatoriũ qð
eſt decedentium cũ gr̃a. non tñ ſi/
ne peccato. pp qð purgari idigẽt
Et limbus pueroꝝ in originali de
cedentiũ. qui nũq̃3 deũ videbunt
non habentes penam ſenſus. ſed
dãni. Ultimũ aũt locũ. vel non eſt
dare. vl' ad eum nullus accedit. ſ.

limbum ſanctorum patrum. quia
paſſio chriſti eum expoliauit tota
liter. ¶ Hys itaqȝ p̄libatis. qr ex
dictis inſurgit dubitatio. Cum di
ctum ſit aliquos fore in eternum
cruciādos. volumus priuſq̄ȝ huic
tractatui finem imponamus diffi
cultatem hanc aperire. ⁊ declara
re quō deceat diuinam iuſtitiam.
pro peccato temporali infligere
penam eternaȝ. Dicimus ꝙ ī pec
cato quatuor eſt conſiderare. vȝ
penam peccato debitam. ipȝ pec/
cantem. peccatum commiſſum. ⁊
deum qui offenditur pro peccato
Omnibus his declaratis vijs pȝ
decens eſſe pro peccato tempora
li debere infligi pena eterna. Pri
ma via ſumitur ex parte penaruȝ
inflictaruȝ pro peccatis recitat ēt
Augu. 21. de ciuitate dei. c. 11. di/
xiſſe talium. 8. gn̄a eſſe penarum
poſitarū in legibus. ſ. Dānuȝ. vin
cula/ verbera/ talionē/ ſeruituteȝ/
ignominiam/ exilium/ ⁊ mortem.
vbi Augu. d. ꝙ nihil hoꝝ tanta ce
leritate plectatur. q̄ȝta ōp̄hendit
fuiſſe peccatum perpetuū. nec for
te talio: vocatur autē talio. qn̄ qs
patitur ī ſe qđ alteri fecit vt oculū
pro oculo. ⁊ dentem pro dente. p̄t
enim contingere. ꝙ in tanto tem
pore oculus alicuius eruatur per
iuſtitiam in q̄ȝtū ipſe eruit oculuȝ
alterius. per nequitiā ⁊ irā. ſed ce
tere alie pene. non equantur ī ce
leritate tp̄is. cū pcīs vt ſiqs p mo
rulā parue delectationis delectat
ſi ex hoc puniatur pena dāni. nō
oȝ ꝙ ſolū p tantā morulaȝ patiat
huius dāni penā. vt pp̄ h̄ dānatus
ſit in pecunia. ſiue in aliq̄ alia re
ꝙ carentiā huius rei non plus tp̄e
patiatur. niſi q̄ȝtū oppoſuit in p/
petratione pctī. Immo illa re ca/
rebit in eternum ēt iuſte ꝓ pctō.
qđ ꝯmiſit ī puo tp̄e. ſic de vinculis
⁊ ignominijs. ⁊ de mltis alijs pūt
hēre talia iuſte ꝓ pctō qđ ī puo tp̄e
ppetrati ſſ. Pret. n. talionē nulla
ē ibi alia pena nūata. q̄ n̄ vl ppe/
tuo. vel ſaltē n̄ ī maiore p̄te poſſit
de iur̄ durar̄. q̄ȝ fuit pcm̄ ppetra/
tū. Igr̄ ſi gētes h̄ faciūt. qr penas
ppetuas īfligūt ꝓ pcō tp̄ali. n̄ de/
bem9 deū de ī iuſtitia arguere. ſȝ
đ iuſtitia ꝯmēdar̄. ſi pena ppetua
puniat pcm̄. ꝙ fuit ī puo tp̄e ppe/
tratū. 2ª via ſumit̄ ex p̄te ip̄i9 hoīs
peccātis. Nā pctōr vſq̄ȝ ad mortē
ſȝ Greg. peccat in ſuo extremo. qr
peccauit q̄ȝdiu potuit. ex q̄ vſq̄ȝ
ad mortē noluit penitere. Iudicā
d9 ē. ꝙ q̄ȝtū ē de ſe ī pctō ppetuo
fuit. Igr̄ ſi peccauit. ſi q̄ȝtū ē đ ſe
ppetuo. pcm̄ iuſte eterna pēa plec
tunt̄. 3ª via ſumit̄ ex p̄te ip̄us pctī
cōis. nā ſſ aliq̄ pcā. q̄ iuſta pēa ple
ctunt̄. Cū igr̄ p mortē qs auferat̄
ī ſēpiter^m a ſocietate viuētiū. qr ſi
reh̄gat. vel moreret̄ morte nālī h̄
totū ē p accn̄s. Sic dignū ē vt dus
ꝓ pctō tp̄ali poſſit īfligere penaȝ
eternā. Nā dato ꝙ nūq̄ȝ eēt futura
reſurrectio mortuoꝝ. ⁊ poſito ꝙ
nūq̄ȝ qs moreret̄ morbo. ſȝ ſoluȝ
poſſet mori gladio. Qđ lȝ ſane mē
ti iudicaret. ꝙ ſiqs đlinq̄ret in re
giā maieſtatē. vl ī rē publicā. ꝙ eſ
ſet morte moriēd9. p quā mortē ī
eternū p̄uaret̄ a ſocietate viuētiū.
4ª via ſumit̄ ex p̄te ip̄us dei q per
pcm̄ offendit̄ īfinitū bonū dignū ē
vt ī īfinitū patiat̄. Sſ g̃ ī pcō duo.
ſ. auer° ab īꝯmutabili bono. ⁊ cō
uerſio ad ꝯmutabile bonū. Ex p̄te
āt auerſionis. pcm̄ eſt īfinitū. q a
ꝯ̄tit ſe ab īꝯmutabili ⁊ īfinito bo/
no. ſȝ rōe cōuerſionis ē finitū. qr
ꝯ̄tit ſe ad finitū bonū. Cū g̃ pec
camus ī īfinitū. ſi ſȝ mēſurā deli/
cti ⁊ pctī debet eē menſura pene

oꝫ hāc mēſurā eē finitā. ⁊ īfinitaꝫ.
Cū ḡ ī pena nō pōt eē. niſi duo q̄
potiſſime ſꝫ pōderāda.ſ.acerbitas ⁊
duratio. Nā ex h̄ pōderam9 penā
vel qꝛ ē multū acerba. vł qꝛ mltū
durat ḡ ſm h̄ duo. oꝫ eē finitatē ⁊
īfinitatē in pena. Nō pt āt eē īfini
tas. q̄ztū ad acerbitatē. vł qꝛ nō ē
poſſibile hmōi infinitas. vel ſi eēt
poſſibilis creatura. talē acerbita/
tē durare n̄ poſſꝫ. Si ḡ ſumeꝛ fini
tas ⁊ īfinitas ī pēa. vt rn̄deat finita
ti ⁊ infinitati delicti erit infinitas.
ibi ex pte durationis. ⁊ finitas ex p
te acerbitatis. Uel poſſumus dice
re. ꝙ acerbitas pene dić qd poſi
tiuū. nūq̄z āt finiri dić qd ꝑuatiuū.
Cū ḡ in pctō ſit priuatio ex parte
te auerſionis ab infinito bono. ⁊
ibi ſit punitio ex parte cōuerſiōis
ad infinituꝫ bonū. Dignum eſt vt
acerbitas que eſt quid poſitiuū re
ſpondeat conuerſioni. Intermi/
natio pene. ⁊ carentia glorie re/
ſpondeat auerſioni. ⁊ qꝛ auerſio
eſt ab infinito. Erit carētia glorie
cum interminatione pene infini/
te. Conuerſio vero que eſt quid
finitum erit acerbitas pene: finite
In īfinitū ergo dānati priuabun/
tur deo. cum tanta pene miſe/
ria. ⁊ in infinitum beate fruentur
deo cuꝫ tanta gaudij letitia: Et in
hoc erit ſumma felicitas. bonorū
qꝛ videbunt ſe euaſiſſe tantam mi
ſeriam. ⁊ adeptos tantam gloriā.
Cuius glorie nos participes fa
ciat Chriſtus Jeſus. per infinita
ſecula. Amen.

¶ Explicit Tractatus de prede
ſtinatione: Preſcientia: Paradi/
ſo: Et Inferno. Editus a Fratre
Egidio Romano. Ordinis ſancti
Auguſtini.

Incipit Tractatus de peccato originali: Editus a Fratre Egidio Romano. Ordinis Fratrum Heremitarum. Sancti Auguſtini. qui iuxta ſeptē ſui noīs literas. ſeptē Capitulis terminatur.

Capitulū primū. In quo ponitur Intētio operis.

EGO cum ſim
pulluis ⁊ cinis loq̄r ad dn̄ꝫ
meum dicens. Domine deus iu/
dex iuſtus. Si omnes anime tue
ſunt. ſicut anima patris ſic. ⁊ aīa
filij. portabit ne filius iniquitateꝫ
patris. Uertetur ne inter nos illd̄
vulgare prouerbium. patres con/
mederunt vuas acerbas. ⁊ dētes
filiorum obſtupeſcunt. Quod ſi ſic
nō ē. ſed iuſtitia iuſti ſuper eū erit.
⁊ aīa que peccauerit ipſa morie/
tur. Quare innocentibus. ⁊ paruu
lis. liberi arbi. vſum non habenti/
bus ꝓthoplauſtoꝝ noxa imputaꝛ
ad culpam: erit ne peccatum ali/
quod non voluntarium cū per ſan
ctos tuos ſpū. ſ. inſpiratos hāc ſē
tentiā ꝓfereris oē peccatū adeo
voluntarium eſſe. ꝙ ſi voluntariū
non exiſtat peccati rationem ami
ctat. Iſti nāq̄z paruulo ſi per origi
nem. quam vitare non potuit ori/
ginale peccatum imputatur adno
xam. non ne fateri cogimur eſſe
peccatuꝫ aliqd̄ qd̄ non voluntate.
ſed neceſſitate ꝯtrahitur. Quod ſi
hmōi culpe ideo ſubditur anima:
qꝛ carni corrupte infūditur. Hecꝫ

Sūt vba
aabrae ad
dn̄ꝫ vt hꝫ
ī geneſi. c.
18.

Iſtd̄ ꝓuer
biū poniꝛ
Ezech. 18
⁊ hier. 31.

ne bonitatem tuam animam bo/nam a te bono deo creatam infundere corpori quod feditatis obnoxium eſſe cognoſcimus. ¶ Quid eſt ergo hoc originale peccatum: Quō paruulis ĩputatur ad penā. Qua iuſtitia hoc crimen culpe rationem aſſumit. Quō caro infecta inficit alam: Per quaȝ viam hec noxa ĩ baptiſmo deuictatur. Qualiter decet tuam ſuper habundantem clementiam aīam tam puriſſime pro creatam permictere maculari. ¶ Igitur qꝛ ad hec lucide declaranda humana induſtria minime ſufficit. pꝛ de celis deus cuius ſapientia attingit a fine vſqȝ ad fineȝ fortiter. ⁊ diſponit omnia ſuauiter. mictere digneris eā đ ſede magnitudinis tue. vt mecuȝ ſit ⁊ mecum laboret. vt ſciā quid de hys acceptum ſit coram te. ⁊ que de hys veritas ſit tenenda.

Capitulum ſecundum. In quo determinat̃ quid eſt originale peccatum. ⁊ qbus noīb⁹ noīat̃.

GRatie dei inniſxus auxilio. Prius inueſtigabo. quid eſt originale peccatū. ¶ Putauerunt autem quidam originale pctm̃ eſſe reatum pene pro peccato primi hoīs. vt recitat̃ a magr̃o. 2. ſñiaꝝ. ſm hoc ergo originale peccatum culpa dici non debet. Ad quod dictū forte. ideo mouebantur. qꝛ non videbat̃ eis decens nec ꝯgruū. Inocentes īfantes culpam habere. qui vt in ꝓlogo tetigi liberi arbitrij vſum minime habuerunt. Sed qꝛ originalis noxa ſit iniquitas ⁊ pcm̃ ſatis apꝫ. ꝑ. cū dic̄. ¶ Ecce. n. in iniquitatibus conceptus ſum. ⁊ in pctīs. ꝯ. m. mr̃. m. Sed de hoc quō hēat rōnem culpe infra plenius deſcribetur. ¶ Nunc autem inueſtigandum occurrit quid noīe originalis peccati intelligi debeat. Inuenimus aūt a ſanctis vt patet p Aug. in de baptiſmo paruulorū ħ pcm̃ quinqȝ nominibus nominari. Ps. 50.

¶ Dicitur. n. concupiſcentia/ fomes peccati. Lex membroꝝ. ſiue lex carnis. langor nature. ⁊ tirrānus. ¶ Itaqȝ vt appareat quomodo omnia hec nomina pctō originali ꝯueniūt. Aduertendū quod peccatum originale eſt carētia originalis iuſtitie cum debito habendi eam. Sic enim imaginari đbemus qđ deus fecit hominem rectum. Sed ipſe per auerſionem a deo. infinitis ſe miſcuit queſtionibus ⁊ ꝗ̄ innumerabilib⁹ modis peccandi ſe ſubiecit. Adaȝ ergo creatus eſt rectus. qꝛ in eo oīa inferiora ſuperioribus erant ſubiecta. caro enim in eo erat ſubiecta aīe. qꝛ nullus morbus. nulla paſſio. nulla indiſpoſitio poterat inſurgere in carne que aīe repugnaret. Rurſ⁹ vires inferiores ſubiecte erant ſuperioribus vt cócupiſcibilis ⁊ iraſcibilis. ſic erant ſubdite menti ⁊ rationi. vt nihil in eis inſurgeret. niſi ſm ordinem ⁊ dictamē rationis. ¶ Iſte ordo quodāmodo iuſtitia dici poterat. qꝛ quodāmodo iuſtum eſt inferiora. ſuis ſuperioribus eſſe ſubiecta. ¶ Dicebatur aūt hec iuſtitia originalis. qđ duplici de cā poterat talem denominationem aſſumere. vȝ vel qꝛ adā a ſui origine a deo talem iuſtitiam acceperat. vel qꝛ hmói iuſtitia erat ĩ poſteros per originem transferenda

Iſta ē diffinitio an ſcl. quā explanat: 2. ſen. di. 31. q. 1. ⁊ di. 33. q. 1. ⁊ d. 30. q. 8. aliā ponit Aug. quā vid. ĩ Grego. đ ari.

tranſferenda. ℭ Erit itaqꝫ ſm in
ſtitutam naturam. h ordo ſalutis
vt qlꝫ ſaluandus haberet origina
lem iuſtitiam. Sed cum hmói iu/
ſtitia eſſet deriuanda inpoſteros
per adã. prout eramus futuri mẽ
bra ade. conſecuti fuiſſemus ori
ginalem iuſtitiam. que ſm ꝓdinẽ
iſtitute nature. erat neceſſaria ad
ſalutem. Utrum aũt ſufficiens eſ
ſet. vel poſt illam originalem iuſti
tiaꝫ. ℭ Neceſſaria eſſet ſup addi
ta gratia. ſi volebamus ꝑficere ꝛ
ſalutem ꝯſequi. inferius oñdetur.
Inpreſentiarꝫ aũt ſufficiat ſcire
hmói iuſtitiam impoſteros deri/
uandaꝫ. ſic eſſe neceſſariã mó quo
diximus adam ergo peccante. ꝛ
a ſuo ſuperiori ſe auertente or/
do róis poſcebat ꝙ cum ipſe nol
let ſuo ſuperiori eẽ ſbtus qꝺ eius
inferiora ſuperioribus rebellarẽt
pp ꝙ caro ſtatim incepit rebella/
re aĩe inceperunt inſurgere in cor
pore contrarie diſpoſitiones ipũs
forme. ideo adã potuit non mori ſi
non peccaſſet. Sed eo peccãte ne
ceſſitatem habuit moriendi. ſup
hanc quidem pugnam ſm quam
corpus rebellauit aĩe. ſuper addi/
ta eſt pugna ſcða vt vires inferio
res rebellarent ſuperioribus ince
perunt ex tunc inſurgere primi
motus ꝛ ꝯcupiſcentie in viribus
inferioribus. preter dictamẽ ꝛ or
dinem róis. ℭ Duo. n. contraxit
adam ex eo ꝙ ſe aduertit ab ipſo
deo. vꝫ neceſſitatẽ moriendi. ꝛ ne/
ceſſitatem peccandi qꝫdiu quidẽ
ſtetit in ſua rectitudine. poterat ñ
mori. ꝛ poterat non peccare. Po
terat. n. non mori. qꝛ eo ſic ſtante ni
hil inſurrexiſſet in corpore ꝙ re/
pugnaret aĩe. Poterat nó peccarꝫ
qꝛ vires inferiores erant oío ſbte
ſuperioribꝰ. Acceperat. n. adã p

originalem iuſtitiam. vnde poſſet
ſtare. poterat ẽt per eam oĩa pctã
vitare. eo aũt peccante ꝛ a deo ſe
auertente perdidit hanc origina
lem iuſtitiam. ꝛ hanc rectitudineꝫ
qua inferiora ſuperioribus ſubiec
ta erant. ꝛ qꝛ hmói rectitudinem
peccando perdidit non potuit eã
inpoſteros traſfundere. ℭ Hoc
eſt ergo peccatum. ꝙ diximus ori
ginale. qꝛ ipſum ex origine cõtra/
himus. ſ. carentia hmói rectitudi
nis ꝛ hmói originalis iuſtitie cuꝫ
debito habendi eã. ſm. n. ordinem
nature inſtitute neceſſaria erat ori
ginalis iuſtitia ad ſalutem ꝯſequẽ
dam. qꝛ ergo ea caremus. ꝛ eã vt
ſumus mẽbra a de habere tene/
mur. Priuatio vel carentia origi
nalis iuſtitia cum debito habendi
eſt originale peccatum. ℭ Ex h
aũt apparet qꝛ hmói peccatũ tot
noĩbus noĩatur. Nam adam per/
dendo originalem iuſtitiã dr̃ fuiſ/
ſe vulneratus in nãlibus. quia ne
ceſſitateꝫ habuit moriendi. vł vul
neratus. qꝛ peccando nã eius fctã
eſt inepta. ꝛ inhabilis ad operan
duꝫ bonum. ℭ Fuit inſuper ſpo/
liatus gratuitis. qꝛ fuit ſpoliatus
illa rectitudine ꝛ illa iuſtitia quã
gratis acceperat. ℭ Tertio ex h
factum eſt vt vires inferiores ſu/
perioribus rebellarent. ℭ Quar
to inde conſecutum eſt vt in eo eſ
ſet habilitas ad ꝯcupiſcendum.
ℭ Quinto ex h originem ſump/
ſit vt in eo eſſet qdã infectio: qdã
corruptela. ꝛ quedam ꝓnitas ad
peccandum. ℭ Prout ḡ fuit vul
neratus in nãlibus ꝙ vulnus quo
dãmó eſt deriuatum impoſteros
dr̃ originale peccatum ꝛ langor
nature. ℭ Prout vero fuit ſpolia
tus gratuitis hmói peccatuꝫ no
minatur tirãnus. qꝛ tirannũ eſt ſẽ/

Egi. 2. ſẽ. di. 30. l ex põne lr̃e põit decẽ noĩa pcti originał ꝛ ea expla/ nat vide ibi pulchꝛ

per ſpoliař ſibi ſubiectos. ¶ Tertio quidem prout quedam vires īferiores rebellauerūt ſupioribꝰ hec peccatum dicitur lex membrorum. ſm quē modum loquitur apl's ad Ro. d. video aliam leges in membris meis repugnantem legi mentis mee. ¶ Quarto vero prout ex hoc fuit in adam. ⁊ ē in nobis habilitas ad concupiſcendum dicitur concupiſcentia. Nam originale peccatum. non dicitur concupiſcentia. q: ſit actualis ꝯcupiſcētia. Sed q: eſt habilitas ad concupiſcendu3. ¶ Quinto autē prout ex ħ fuit in adam ⁊ eſt in nobis quedam corruptela. ⁊ quedam pronitas ad peccandum in ħmodi peccatum dicitur fomes peccati.

Capitulum Tertium. In quo determinatur quomodo Originale peccatū paruulis imputatur ad penam.

Iuſtitia dei exigit vt ſicut eſt duplex peccatū originale ⁊ actuale. ita duplex ſit pena dampni. ſ. ⁊ ſenſus. pena autem dampni reſpondet peccato originali. ſed pena ſenſus vt ꝯmunit' põitur rñdet actuali. Hec autem due pene quodāmō ſe habent ad inuicem ſicut ipſa pctā. Nam ſicut ꝯtingit aliquos ſolum originale peccatum hre qui nūq̄ actual'r peccauerunt aliquos ỽo ſupra pcm̄ originale p'ſa pctā actualia addiderūt. Sic aliqui puniētur ſolu3 pena dāpni. aliqui vero ſiml' cum pena dāpni experientur penā ſenſus. ¶ Sed dicet aliqs an oporteat ſic has duas penas ad inuicem eſſe ꝯnexas. ita vt nō quā ſit pena dāpni quin ad ſit pena ſenſus. Nam cum naturale ſit quēlibet ex dāpno dolere. dolor autem ſiue pena ſenſus eſſe non poſſit pena dāpni vt videtur a pena ſenſus ſeperari non poterit. ¶ Aduertendum ergo q̄ꝺ l3 pena ſenſus a pena dāpni ſeparari non poſſit pena tñ dāpni a pena ſenſus ſeparari contingit. nullo. n. mō eſſe poteſt ꝙ in aliquo ſit pena ſenſus. ⁊ tamen nō ſit in eo pena dāpni vt ꝙ aliquis ꝙ affligatur. crucietur. ⁊ ſentiat] penam. ⁊ tamen videat dei eſſentiam qua3 videndo non dicatur habere penam dāpni. ¶ Quod duplici de cauſa contingit. ꝑ ex ſuper habūdantia delectationis. 2°. ex gratia conſumata que requirūtur ad hmōi viſionem. ¶ Primū ſic p3 ſēper. n. delectatio diminuit dolorem ⁊ triſtitiam. q̄ꝛ non poterit eſſe ſuper excellens delectatio cum aliqua triſtitia vel dolore. ⁊ q: in viſione diuine eſſentie erit delectatio ſuphabūdans illa viſio nullū dolorem. nulā triſtitiam. poterit ſecum compati. quare eſſe non poterit quod aliqs ſentiat dolorē ⁊ pena3. ⁊ tñ videat illā admirabilē diuinitatē. ergo eſſe non poterit q̄ꝺ aliqs hēat penā ſenſus ⁊ tñ ñ habeat penā dāpni. ¶ Scḋa via ad inueſtigandum ħ idē ſic oñdiť Nam poſt hanc vitam nunq̄ diuina eſſentia vr̄ ab aliquo q̄ꝺ nō ſit oīo mūdꝰ ⁊ in q̄ non ſit gr̄a perfecta ⁊ conſumata. In nullo autem tali põt eſſe pena ſenſus. ğ qcūqs h3 penam ſenſus de neceſſitate h3 penam dāpni ⁊ caret viſione diuine eſſentie. Nō ſeperatur igř

pena ſenſus a pēa dāpni:tñi eꝯ°
ee ꝯtingit·pōt·n·qs hr̄e penā dāp
ni abſqꝫ eo qđ experiatur penam
ſenſibilē. ¶ Sciendū tñ qđ dāp/
nificari aliquem eſt ipſuꝫ priuari
aliquo bono·bonum ergo illud vl'
eſt naturale·vel ſupernāle. Si.n.
hēmus penā dāpni· qꝛ priuamur
aliquo nāli bono non video quin
ad talem penam in hūte vſum li
beri arbitrij nō ſequatur. triſticia
dolor· ꝛ pena ſenſus. Sed ſi p pe
naꝫ dāpni priuamur ſupernāli bo
no·nequaqꝫ ad talē dāpnum rōa/
bil'r. ſeqtur pena ſenſus. qꝛ l ratio
nabile eſt triſtari de carentia ali/
cuius boni· qđ ſm naturam op
tinere non poſſumus·vt ſi ſm nāꝫ
volare nobis non ꝯpetit l rōnabi
le eſt ſi triſtemur ꝙ volare nō poſ
ſumus. Sic qꝛ originalis iuſtitia
que ſm ordinem nature inſtitute
requirebatur ad ſalutem conſe/
quendam erat donū ſuperaddi/
tum nālibus.ꝛ qꝛ ipſa diuina ui/
ſio eſt bonū ſupernāle·puuli dece
dentes ſolū in originali peccato.
ſi priuantur viſione diuina habēt
penam dāpni·non pp h̄ dolent vl'
triſtantur nec ēt habent penā ſen
ſus·qꝛ vident bonum illud eē ſup
nāle de cuius carentia l rōnabl'e
eſt dolere. ¶ Viſo quō pena dā
ni ſeperari pōt a pena ſenſus de
leui patere pōt quō iuſto iudicio
dei originale pcm̄ paruulis ipute
tur ad penam·non ad penā ſenſ9
ſed dāpni. ¶ Quantum.n.ad pe
naꝫ ſenſus ꝛ maxime ſi illa pena
ſit eterna filius non portabit iniq
tatem pr̄is nec ꝛ pr̄es ſm hmōi
penam comedēt vuas acerbas ꝛ
dentes filioꝝ obſtupeſcent. Sed
aīa que peccauerit ipſa morietur.
tm̄ ꝗntum ad penam dāpni ꝛ potiſ
ſime ſi hmōi pena dāpni ſit caren

Greg. de Ari. 2. sē. di. 31. q. 3. opinat ꝙ puuli pu/niūt pena ignis ꝛ sē ſus eſto ꝗ tibi ipi ne offendas ad lapidē iſtū ſporta bilē pedē tuū. vid ꝯ eū rōes Egi. 2. d. 33. q. 8.

tia hōi ſupnālis iuſte iniqtas pr̄is
filio iputatur vt ſi aliqs rex caſtrū
aliqđ daret militi eius filij ex ſuc
ceſſione hereditaria caſtruꝫ illud
poſſidere debebant. Si aūt mi/
les ille ꝯ regem forefaceret. non
ne iuſto iudicio caſtrum perderet
quo perdito filij priuarentur illo.
Itaqꝫ in hoc nulla iniuria fieret
filijs. quia caſtrum illud liberali/
ter fuit militi a rege collatum ꝛ fi
lij per patreꝫ debebant conſequi
tale caſtrum. quare eo peccante
iuſte filij incurrunt huiuſmodi pe
nam. ¶ A ſimili ergo qꝛ origina
lis iuſtitia liberal'r fuit collata ip/
ſi ade quaꝫ debebat imposteros
tranſfundere eo peccante ꝛ huiuſ
modi iuſtitiam āmictente non po
tuit eam trāſfundere imposteros
qr̄ nos ade filij per preuaricatōm
pr̄is priuati ſumus hmōi iuſtitia
ꝛ rectitudine origina. ¶ In h̄ tñ
nulla iniuria fcā eſt nob̄·qꝛ illa iu
ſtitia ꝗdāmō donū ſupnāle erat.
igr̄ cū nos ab adā ꝓceſſerim9 nāl'r
forte iniuria fieret nobis.ſi ſic ꝓce
dendo priuaremur nālibus bōis.
ſed ſic ꝓcedendo nāl'r nō ꝯmuni
catur nobis originalis iuſtitia vel
aliquod aliud ſupnāle bonum in
nullo iniuriatur nobis de9 nec ꝺ
eo poſſumus rōabil'r conqueri.
¶ Priuati ḡ originali iuſtitia ꝗ
ſꝫ ordinē nē īſtitute erat neċia ad
ſalutē niſi p grām dei·ꝛ p Jeſum
mediatorē dei ꝛ hoim̄ liberemur
non poſſumus ſalutem conſequi.
qr̄ carebim 9 diuina viſiōe. ꝛ pp
originale peccatum habebimus
penam dāpni. Sed h̄ non iniuſte
fit. nec pp hoc nobis iniuriatur
deus·quia hoc dāpnū quod incur
rimus propter originale peccatū
non eſt priuatio boni naturalis.ſꝫ
ſupernaturalis.ſ.grē.

Capitulum quartũ. In quo determinatur quomodo originale peccatũ aſſumit rõem culpe.

Vid. p B: c.2. ſen.d. 30.q.4.Et 6.ql.q.19.

Greg. de Ari.2°.d. 30.q.1.Et magr̃ am broſi9.ſer mone.49. volũtpcm̃ originale eẽ culpa3 ⁊ penam culpe: ſed ꝯ eos ſr rõ nes Egid. 2.ſẽ.d.30. q.4.dub.i.

DUbitabatur a multis cum omne peccatum ſit voluntarium ⁊ adeo ſit voluntarium qđ ſi non eſt voluntarium non eſt peccatum qũo originalis noxa cum non voluntate. ſed quadam neceſſitate originis contrahatur habeat rõnem peccati. ⁊ maxime qũo habeat rõnẽ culpe. nam culpa ſuper peccatum vr̃ addere voluntariam inordinatõnem cõcedimus.n. aliqñ peccatũ eſſe in agentibus naťr oũ m̃ hmõi agentia contingat inordinate agere vt ſi per actionem nãlẽ fiat ſex tus digitus in manu vel cõtingat aliquod aliud monſtrum. dicimus eſſe peccatum in nã. nõ tñ ibi eſſe culpam. videtur ergo culpa olo in portare voluntariam nequitiã ⁊ inordinationem. Et cũ Aug. ait i lib. de libero arbi. omne peccatũ eſſe voluntarium accipit pcm̃ put eſt idem ꝙ culpa. ℭ Igitur l3 forte per originem poſſemus ſaluare nos ꝯhere peccatum prout peccatum extendit ſe ad actiones nẽ. ⁊ q2 generatio ⁊ origo ſunt opa nẽ. Nullo tñ modo vr̃ per originẽ ſaluare poterimus ꝙ ꝯhamus culpam vel ꝙ ꝯhamus peccatum vt eſt idem qđ culpa. ℭ Sciendum itaq3 ꝙ peccato ⁊ culpe rñdet pena qr̃ ſi videre volumus quo originale peccatum habeat ratione3 culpe videndũ eſt qlis pena debeatur tali peccato. ⁊ qũo paruuli p hmõi crimen puniuntur. ℭ Ad hoc aũt intelligendum valet exemplum ſuperius poſitum de milite accipiente caſtrum a rege. Si ergo miles accipiens caſtrum a rege forefaceret contra ipſum contra quem forefaciendo perderet caſtrum. qđ perdendo priuarẽtur filij dicto caſtro. Inſurgeret q̃ſtio quõ filij puniuntur ex caſtri ãmiſſione. ℭ Ad qđ eſſet rñſio manifeſta. ℭ Nam filij militis contra regem fore facientis dupľr conſiderari poſſunt. P° vt ſunt quedã perſõne i ſe. Scđo vt ſunt filij patris vel vt ſunt mẽbra prefati militis: Si conſiderantur hmõi filij vt ſunt quedam perſone in ſe nõ puniuntur. ſed ẽt nec peccant. non puniũtur quidem. q2 eis ẽm ſe nõ debetur h caſtrum. Si autem debetur eis caſtri hereditas hoc nõ eſt vt ſunt quida3 perſone in ſe cũ eis ẽm ſe non fuerit h caſtrum tributum. ſed h ſolum eſſe contingit inquantum ſunt membra p̃ris. vľ inquantum ſunt membra dicti militis. q2 ab illo milite ad ſuos filios erat caſtri hereditas deriuãda. qr̃ ſi hmõi filij non puniuntur vt quedã perſone in ſe. Sed ſolũ vt ſunt quedam membra p̃ris ⁊ ſolũ puniuntur in patre. q2 ẽ3 hunc modũ non puniuntur in ſe. ſed in patre. ad hoc ꝙ talis punitio ſit iuſta nõ oꝫ ꝙ peccauerint in ſe. S3 in p̃re ſufficit ergo culpa p̃ris quantum ad hũc modũ punitionis ꝙ hmõi noxa imputetur filijs. ℭ Qđ ĝ dictum eſt de caſtro qđ miles a rege accepit ſuis poſteris relinquendum intelligendum eſt de originali iuſtitia. quam accepit adam a deo in ſuos poſteros filios deriuãda. ſicut ergo milite fore faciente ꝯtra regem iuſte amictit caſtrum a rege acceptũ. ſic adã ſe aduertẽ

te adeo iuſte amiſit originalem iu
ſticiã quã ab ipſo nullis p̄cedētib9
meritis: Sed ſolū gratis accepe/
rat. ip̄o itaq; adam originalem iu
ſticiam amictente in poſteros fili/
os eam nequit tranſfundere. quia
nullus dat ꝙ nō h;. Utrũ ergo ex
h filij ade: ex peccato patris eē pu
niti: q2 naſcendo non accipiũt ori
ginalem iuſticiam quã accipiſſent
ſi adam coꝝ pr̄ in ſua rectitudine
permanſiſſet. ¶ Si ergo queraẗ
ſi filij ade puniuntur: q2 originalē
iuſticiam non accipiunt nullã dif
ficultatē h; rn̄ſio ſi prius dicta ad
memoriam reducantur. P3 41. qd̄
ſi conſiderentur filij ade vt quedã
perſone in ſe non puniuntur quia
nullo bono priuantur quod ſit eis
debitum ſm̄ ſe. Sed ſi conſideran
tur inquantum ſunt mēbra patris
ſic aliquo mō puniũtur. q2 nō trãſ
funditur in nobis originalis iuſti/
tia que ſm̄ ordinem nr̄e inſtitute p
adam patrē nr̄m in nos transfun
denda erat. q2 ſi nos carendo ori
ginali iuſticia non punimur vt ſu/
mus aliqd in nobis ipſis. Sed vt
ſumus membra ipſius ade. ad h
qd̄ talem punitionem iuſte patia/
mur. non oꝫ qd̄ peccauerimus in
nobis ipſis. Sed ſufficit qd̄ pecca
uerimus in adam. ⁊ iſta eſt ſenten
tia apl̄i ad Ro. 5. vbi ꝓbat nos oēs
eſſe peccatores non per opatiōes
factas in nobis ipſis. Sed q2 pec
cauimus in adam. per pcm̄. n. illi9
hoīs pcm̄ tranſiuit in oēs hoīes ⁊
oēs peccauerunt in illo. h eſt ḡ qd̄
apl̄s ait ꝙ ſicut per vnũ hoīez in
hunc mundum pcm̄ intrauit ⁊ per
pcm̄ mors. ita ⁊ in oēs hoīes mors
pertrãſiuit. in quo vno hoīe. ſ. adã
oēs peccauerunt. ¶ Ex h autem
appare pōt quomodo originale
peccatum ſit voluntarium. Nam
ſi filiis ade non imputatur origi/
nale peccatum ad culpam vt ſunt
aliquid in ſe. Sed vt ſunt mēbra
a de ita quod contrahunt origina
le peccatum vt ex adam deſcen/
dunt non oꝫ hmōi peccatum ori
ginale eſſe voluntarium per vſuz
liberi arbitrij exiñtē in pueris par
uulis. Sed ſufficit hmōi peccatuz
eſſe voluntarium per voluntatem
ade ⁊ per vſum liberi arbitrii exi
ſtentem in adã. ⁊ iſta eſt ſnīa Agu.
rn̄dentis Juliano heretico con
tēpnenti nullum peccatum eſſe in
paruulis. Jnqd. n. Julianus. Si p
hoīem peccatũ intrauit ĩ mūdum
vel h eſt ex volūtate. vel ex nã. Si
ex voluntate mala eſt voluntas q̄
peccatum facit. ſi aũt ex natura
mala eſt nã. Cui rn̄det Aug. ꝙ ex
voluntate peccatũ eſt. Sed vlteri9
poſſet querere Julianus. dato qd̄
aliquod peccatũ ſit ex voluntate
vt peccatum actuale vtrũ origina
le peccatum ex voluntate ſit. Cui
rn̄det Augu. ꝙ ex voluntate ē ori
ginale peccatũ. q2 h ex voluntate
primi hoīs ſeminatũ vt in illo eēt
⁊ in oēs tranſiret. ¶ Patet ergo
qd̄ ſicut per pcm̄ originale puni/
mur ſic eſt culpa ⁊ ſic voluntariũ
punimur ãt vt ſumus mēbra ade
Jdeo ſufficit ꝙ per hoc peccatuz
peccauimus in adam ⁊ quod fue
rit voluntarium in ipſo.

Capitulũ quintuz

Jn quo determinaẗ quo/modo caro infecta inficit animam.

ISta fuit obiectio
Juliani heretici ꝯtēpnētis ꝯ

Aug. nr̃e fidei defenſores. Dice/
bat.n. p̃fatus Julianus Aug. ꝑ qđ
pcm̃ inuenit ĩ paruulo non peccat
ille qui naſcitur. non peccat q gi/
gnit. nõ peccat deꝰ q ꝯdidit alaꝫ.
per quas ĝ rimas. ꝑ que foramia.
inter tot preſidia innocentie pcm̃
fugiſ intraſſe. vel ingreſſũ habuiſ
ſe Cum ĝ deus ꝓducturus aiam
iuſtus ſit. ꝯtingat parentes aliq̃s
iuſtos eſſe. ⁊ ipſe paruulꝰ nõ pec
cauerit. Dubitabat iulianus here
ticus quõ pcm̃ originale ſub intrat
infantes ⁊ qualr̃ aĩa maculatur
a carne. ¶ Ut ĝ in h̃. ca. oẽs diffi
cultates ꝯ̃ hanc mãm emergen/
tes tollamus de medio. eſt dili/
genť notãdũ qđ puulꝰ iſte q ĩ ori
giali ꝯcipiť tripľr ꝯſidrať ¶ Pᵒ
vt eſt aliqd in ſe. ¶ Scđo vt re/
ferť ad parẽtes ꝓximos. ¶ Ter
tio vt refertur ad adã ꝓthoplau/
ſtũ. ¶ Scđm ãt has tres ꝯſidera
tiones circa hãc mãꝫ triplex diffi
cultas ĩſurgit. Cõſurgit itaqꝫ diffi
cultas pᵃ. ex eo qđ ille puulus in
originali ꝯceptus ꝯſiderať ſm ſe.
ꝯſtat ãt pcm̃ oẽ eẽ in aĩa. cũ ĝ aĩa
humana nõ ſit extra duce. qꝛ ĩtelľs
non eſt ab extra. ⁊ rõalis aĩa ĩ me
diate creatur adeo. ſi non põt tra
duci acc̃ns niſi traducto ſbo non
poterit originale pcm̃ a parenti/
bus deſcendere ĩ puulꝫ ex q̃ aĩa
que ẽ pcti ſbm non eſt a parẽtibꝰ
deriuata. ¶ Scđa aũt difficultas
oritur ex eo ꝙ paruuli ad paren/
tes ꝓximos referuntur. Nam cõ
tigit aliqñ puuloꝝ ꝓgenitores eẽ
baptizatos. ⁊ ñ hr̃e origiale pcm̃
qr̃ ſi nullus dat qđ nõ hꝫ. quõ eſt
intelligibile originale pcm̃ a pa/
rentibus deriuari ĩ puulos: Si h̃
crimen in ipſis ꝓgenitoribus nõ
exiſtat. ¶ Tertia quideꝫ difficul
tas oritur ex eo quod ipſi paruuli
referuntur ad adaꝫ ꝓthoplauſtũ.
Nam ſi aĩa originale pcm̃ ꝯ̃hit. qꝛ
carni infecte ꝯiũgiť. ⁊ caro iſta iõ
infecta dr̃. qꝛ in adã p̃ parente cor
rupta fuit cum oĩo incredibile ſit
dĩe totam carnẽ oĩm hoim fuiſſe ĩ
adã. ⁊ cũ poſſit ꝯtingere aiam ali
cuius puuli vniri alicui carni ð q̃
nihil oĩo fuit in primo parente.
Cõſurgit difficilis ⁊ admirabilis
qđ. Uñ in illo puulo pcm̃ origina
le inſurgat. non ex pte aĩe. qꝛ illa ẽ
in mediate adeo ꝓducta. Non ex
parte carnis. qꝛ poſitum eſt nihil
de illa carne fuiſſe in adam ꝓtho
ꝑhauſto parente nr̃o per cuiꝰ cor
ruptionẽ pcm̃ tranſiuit in omnes.
¶ Has aũt difficultates quidã ꝑ
opĩones falſas conati ſunt ſolueŕ.
¶ Soluerunt.n. aliq qđ ſicˮ caro
a parẽtibus traducitur. ita tradu
citur aĩa. ⁊ h̃ poſito de facili ſolue
bant difficultatem pmã quõ or ĩ
gĩnale pcm̃ ſub intrat infantes. di
cebãt.n. qđ ſicut a carne corrupta
parentum ꝓgrediť caro corru ꝑ
ta filioꝝ. Sic ab aĩa peccatrice ꝓ
genitoꝝ oritur. peccatrix aĩa pliſ.
¶ Sed h̃ poſitio ſtare non poteſt
dicẽte dño ꝑ Ezech. Oẽs aĩe mee
ſunt ſicut aĩe pr̃is ita ⁊ aĩa filij. ⁊
in pˢ. Qui finxit ſigillatim cor/
da coꝝ. oẽs ĝ aĩe ſunt dei. ⁊ ñ ma
gis eſt aĩa pr̃is quã aĩa filij. qꝛ oẽs
aĩe in mediate ꝓducuntur adeo
nulla ĝ rõalis aĩa educitur ð po/
tẽtia mẽ. Sꝫ cuilꝫ ſigillatim adeo
creando infunditur. ⁊ infundẽdo
creatur. Cũ.n. intelligere ꝙ ẽ ac/
tus rõalis aĩe. ſit ꝑ abſtractioneꝫ
a mã. ſufficienter oñdiť rõnalem
aĩam cuius eſt hr̃e talem opatiõꝫ
de potentia mã non eſſe eductaꝫ.
¶ Scđa aũt opĩo falſa ꝯ̃ origina
le pcm̃ eſt dicẽs non eſſe in par/
uulis traductionẽ originis. Sed

ſiſitudinem preuaricationis. Ꝭ eſt
ꝙ qḋ Aug. ait in lib. de bap° puu
lorum loquens de ipſis pelagiãis
hereticis dicens. Sciendũ eſt he
reticos q̃ſdã q noĩati ſunt Pela/
lagiani dixiſſe pcm̃ prime tranſ/
greſſionis in aliquos hoies nõ ꝓ
pagatione. Sed imitatione tran/
ſiſſe. conſueuerunt.n. filij imitari
ꝓgenitores. dicebat ꝙ Pelagius
hereticus pcm̃ originale eſſe ĩpar
uulis. nõ q2 per originẽ aliqḋ pec
catũ ꝯhant. Sed q2 per origine3
in peccãdo ꝯſueuerunt pueri imi
tari parentes. ℭ Secũdum Ꝭ ita
q3 ſi hec poſitio vera eẽt plene ſol
uetur difficultas ſcda. Nã cũ dice
baẜ qḋ parentes mũdi ⁊ baptizati
gñabant filios mũdos. ⁊ ſine ori/
ginali pcõ. p3 ꝙ ẜm hũc modũ ta
les filij nõ naſcuntur in mũdi. nec
per originẽ ꝯhũt pcm̃ aliqḋ. ſ3 ſo
lu3 dñr hẽe originale pcm̃ ꝑmitã
do parentes. Sed Ꝭ poſitio pelagij
ſtare nõ põt. q2 plana ẽ ſnia apo.
Oẽs oẽs peccauimus in adã. ⁊ ꝙ
oẽs nã naſcimur filij ire hoc ẽt ſcẽ
volũt. vñ Greg. ait ꝙ nos ex car
nis delectatione ꝯcepti culpã ori
ginalẽ nobis contraximus. ⁊ Au
gu. in lib. de nã ⁊ grã. vult puulos
peccatum ex origine contraxiſſe.
ℭ Ad tertiã aũt difficultatem vi
tandam magiſter. 2°. ſnia ꝑ ſingu
laris opinionis eſſe videtur. nam
vt ſaluaret quod caro infecta in
adam inficit alam oĩm poſterio/
rũ filiorum poſuit ꝙ nihil eſt de
veritate carnis in filijs niſi quod
a parentibus contraxerũt. vult
enim quod nihil de alimento trã
ſeat in veritate3 humane nature.
illud ergo ꝙ a parentibus tra/
ximus in ſeipſo multiplicatur ⁊
conſurgit in tãtã quantitatem q̃n
ta ſufficit ad veritatem humane
nature. ⁊ q2 ẜm hũc modũ dicẽdũ
nihil de exteriori nã ꝯuertiẜ ĩ ve
rã carnẽ naturaliter ⁊ carnaẜr. qd
quid eſt ĩnhumanis corporibus
dicitur fuiſſe in primo homine ẜ3
hoc itaq3 ſoluitur difficultas ter/
tia. Supponebaẜ enim animam
rationalem poſſe coniungi alicui
carni de qua nihil omnino fuit in
primo parente propter quod ar/
guebatur quod ſi caro illa vt fuit
infecta in adam nequaq3 potuit
inficere animam. ℭ Sed opinio
Magiſtri ſtare non poteſt. Impro
bauimus enim eam diffuſius in/
quibuſdam ſpecialibus queſtio/ q.3. de re
nibus. Ad preſens autem ſuffi/ ſur. mort.
cit dicere quod ſi talis eſſet homi
nis generatio nõ eſſet naturalis.
ſed miraculoſa quod eſt inconue
niens. ℭ Ut ergo predicte tres
difficultates tollantur de medio.
Et vt ſciamus quomodo inficitur
ſpũualis anima. ⁊ per quam viam
peccatum originale ſub intrat in
fantes: Sciendum quod vt ſupra
tetigimus originale peccatum eſt
carentia originalis iuſtitie cum
debito habẽdi ea3. Si.n. adã ĩ ſua
rectitudine ſtetiſſet filij nati ex eo
conſecuti fuiſſent originalem iuſti
tiam ⁊ nati fuiſſent innocentes.
Sed adam peccante ⁊ origina/
lem iuſtitiam amittente non po
tuit eam transfundere impoſte/
ros. quare ſicut in adam poſt pec
catum fuit carentia originalis iu
ſtitie q̃3 habere debebat. Sic ⁊
in filijs fuit carentia illius iuſtitie
quam iuſtitiam tenebantur habe
re inquantum erant membra ip/
ſius ade. ⁊ quia hec carentia cu3
debito habendi eſt originale pec
catum cum in ipſis infantibus
ſit talis carentia: in ipſis infan/
tibus eſt tale pecccatum.

¶ In peccato ergo originali tria
eſt conſiderare. Primo carentiã
ipſius originalis iuſtitie. Scḋo in
fectionem aie. Tertio nãlē origi/
nem per q̃z talis infectio contrahi
tur. ¶ Tripl'r circa hãc materiã
errare ꝯtingit. q: vel erraẜ circa
ipſam originalem iuſtitiam. ⁊ ẜm
h̃ oriebatur difficultas pᵃ. Vel er
ratur circa ipſam originem nãlē
⁊ ſic inſurgebat difficultas ẜa. Vl'
contingit error quantum ad infe/
ctionem aie. ⁊ q̃ztum ad h̃ hēbat
ortũ tertia difficultas. Si h̃ ğ tria
plene declarare poterimus ſuffi/
ciēter patefactũ erit qḋ queritur.
¶ Propter primum ergo ſcien/
dum ꝙ iuſtitia originalis nõ erat
donum ex debito nature adeptũ.
Sed ex largitate creatoris gratis
datum non ergo ſic imaginari de/
bemus. ꝙ aie ex ſua nã debeatur
originalis iuſtitia que vnita carni
hmõi perfectionē ſue nature debi
tam perdit. Sed aie filioꝝ ade h̃
modo habuiſſent originalem iuſti
tiam. q: ſi primi parentes non pec
caſſent ⁊ originalem iuſtitiam nõ
perdidiſſent. concepiſſent ſine libi
dine. ⁊ hoc mõ im[illegible]eros origi/
nalem iuſtitiam transfundiſſent.
aie ergo filioꝝ ade coniuncte car
ni concepte ſine libidine origina/
lem iuſtitiam habuiſſent. Igiẜ ad
hoc qḋ aĩa cõtrahat originale pec
catum. non opꝫ eam eſſe extra du
ce. vel eſſe eductam de potentia
materie vt arguebat difficultas
pᵃ. ſed ſufficit eam eſſe ꝯiunctam
carni libidinoſe ⁊ ex corruptione
concepte. Oriebatur itaq̃z difficul
tas prima ex errore circa origina
lem iuſtitiam. q: ſupponebat eam
eſſe donum nature debitũ. nõ gra
tis datuꝫ. ¶ Scḋa aũt difficultas
ſic tollitur. Naꝫ hoĩ ꝯpetit duplex
gñatio. vna carnalis ẜm quã acce
pit eſſe natur̃. alia vero baptiſma
lis ẜm quã accipit eſſe grẽ q̃ztum
ergo ad gñationem primam car/
nal'r naſcitur hõ nã filius ire. q2
concipitur i originali peccato. In
oĩbus ergo conſiderandum eſt qḋ
eſt per ſe ⁊ dimictendum quod ē
per accidens. Iſte ergo baptiza/
tus generans filiũ. vel gñat ipſuꝫ
vnde carnal'r natus. vel vnde ſpi
ritual'r regñatus. Si vnde ſpũal'r
regñatus cũ per hmõi regñationē
abſoluatur ab originali ꝓducet fi
liũ abſq̃z originali. Sꝫ ſi generat
eum vnde carnal'r natus cum ẜm
hoc in originali naſcatur quantũ
cũq̃z ſit ipſe baptizatus gñabit fi/
lium in originali cõceptum. Cũ ğ
gñatio filioꝝ ſit naturalis q̃ztũcũ/
q̃z patres ſint baptizati: q: nõ ge
nerant vnde renati. ſed vnde nati
faciunt filios in originali concep/
tos. ⁊ iſta eſt ſolutio. Aug. in lib. ḋ
bapᵒ. paruuloꝝ qui ait parentes
baptizatos gñar̃ filios in origina
li. q: non generant filios ẜm gña
tionē illam qua de nouo ſunt na/
ti. ſed potius ẜm eam qua carnali
ter ⁊ ipſi prius ſunt gñati. vñ ideꝫ
ibidem ait. qḋ ſicut hoĩes circum
ciſi gñant filios non cicũciſos. ⁊ ſi
cut gram̃ a palea purgatum gñat
granũ a palea nõ purgatᵐ. ſic ho
mo baptizatꝰ ab originali mun/
datus gñat filium ab originali nõ
mundatuꝫ. q: ſicut granũ ꝓducit
aliud granum non ex eo ꝙ ē a pa
lea excuſſum. Sed quia eſt cũ pa
lea ortum ⁊ hõ circumciſus gñat
ex eo qḋ eſſential'r natus eſt cum
preputio. non ex eo qḋ eſt poſtea
circumciſus. Sic hõ baptizatus
non gñat in eo. ꝙ eſt ſpũal'r rege
neratus ⁊ ab originali abſolutus
quodcũq̃z. ſed gñat ex eo ꝙ ē car
nalis

nalis gñatus ⁊ in originali ꝯcep-
tus. ¶ Difficultas ḡ ſa. dicens
ex parentibus baptizatis ⁊ ab ori
ginalis abſolutis deberi ꝓcreari
filios ab originali mundatos oꝛie-
batur ex errore circa gñonē nālē.
referebat.n. difficultas illa gñonē
filiorum ⁊ regñationē ſpūalez nō
in gñonē carnalem. ¶ Tertia āt
difficultas ſic ſoluitur. Nam non
debemus imaginari infectionem
⁊ turpitudinem aīe q̄z ꝯbit ex ori
ginali eſſe per appoſitionē alicu-
ius turpitudinis. Sed magis per
ſubtractionem alicuius decoris.
⁊ alicuius pulcbritudinis. dupl'r
enim poſſet deturpari corporalis
imago. ꝑ per appoſitionē luti vel
alicuius alteri9 turpitudinis 2°.
per ſubtractionē alicui9 pulcbri
tudinis ⁊ decoris. vt ſi illi imagi
ni amputaretur naſus. vel euelle
lerētur oculi deturpata diceret.
Sic ⁊ in ꝓpoſito nō inficitur aīa
ex originali peccato. ſicut inficit
imago ex luto. q2 hoc mō infectio
carnis aīam inficere non poſſet
cū ſit qd ſpirituale. Sed eſt iſta in-
fectio per carentiam cuiuſdā pul
cbritudinis ⁊ decoris. vt per ca-
rentiam originalis iuſtitie que eſ
ſet decor ⁊ pulcbritudo aīe ⁊ q̄z
haberet aīa ſi ꝯiungeretur carni
non libidinoſe ⁊ non in corruptio
ne concepte. q̄r ad h̄ qd ſm hunc
modum inficiatur aīa non opꝫ to
tā carnem filioꝝ carnal'r. ⁊ mate
rialiter fuiſſe in adam. vt mag'r
opinabatur. Sed ſufficit ꝙ per ꝓ
pagationē ſit caro libidinoſe con
cepta. ¶ Patꝫ ergo qd inficit aīa
cuiuſlibet paruuli ab originali. ⁊
pctm̄ originale ſubintrat infantes
non obſtante ꝙ aīa non eſt extra-
duce vt tangebat difficultas pri-
ma ⁊ non obſtante ꝙ contingit ali

Et ſcito ꝙ Egi. 2. ſē. d. 31. q. 4. Et Tho. pª. 2ᵉ. q. 83. ar. 2. te nētꝙ pctm̄ orig. p9hꝫ eēī eēntia aīe ⁊ p q̄z dā redundātiā ipotētys ꝑſertim i volūtate h̄ ſcitoviđ quō ſoluas rōs Duran. 2. ſen. d. 31. q. 3. opinātis pec. origi. eē ꝑncipali9 ipotētys q̄z i eēntia q̄r. ⁊c.

quos generari ex parētibus bap
tizatis vt tangebat ſa difficultas:
⁊ etiam non obſtante ꝙ tota caro
noſtra ñ fuerit materialiter ⁊ car
naliter in adam vt difficultas ter
tia pretendebat.

Capitulum ſextū In quo determinatur. quomodo in baptiſmo di mictitur noxa origina-lis peccati.

VEhemens dif
ficultas oritur ex predictis
qūo originalis noxa dimictitur i
baptiſmo. dicebatur.n. ꝙ origina
le peccatum eſt langor nature. cō
cupiſcētia. lex mēbroꝝ. tirānus: ⁊
fomes peccati. Cum ergo hoīes
baptizati ad huc i ſe ipſis ſentiāt
concupiſcētiā .i. aptitudinez ad ꝯ
cupiſcendum. ⁊ cum videāt quan
dam legem in membris ſuis re-
pugnantem legi mentis ſue. ⁊ cū
ex h̄ ſit in eis quidaz fomes pec-
cati. ⁊ quidam langor nē. ⁊ vlte-
rius ſit in eis quodāmō quidā ti-
rānus. q2 ex h̄ hꝫ quandam ꝓmp
titudinem vt ſeruiant peccato q-
litercūqꝫ accipiatur originale pec
catum non vr̄ quod dimictatur i
baptiſmo. ¶ Sciendum ergo qđ
vt pꝫ ex habitis originale pecca-
tum eſt carentia originalis iuſti-
tie cum debito habendi illā. Sic
enim requirebat ordo nature in-
ſtitute vt ad conſequendam ſalu-
tem neceſſaria eſſet originalis iu
ſtitia. quare cum originalem iuſti
ſtitiam ſm ordinem illū debemus
conſequi inquantum eſſemus mē
bra ipſius a de pꝫ qđ ſalutem cō-

Egid. 6. ql. q. 19. via. 2

nаui poſſet aquã trãſire inio pōs potioꝛ eēt ꝙ̃ nauis ipa ad trãſeū dū. ſic q̃dãmõ eſt i pꝛopoſito quã diu ſumus membꝛa ade terreni ante ꝙ̃ ſumus membꝛa chri ſti tenemur originalem iuſtitiam habere. facti autem membꝛa chri ſti per gratiam baptiſmalem poſ ſumus conſequi ſalutem. abſq̃ originali iuſtitia: abſoluimur enī a debito habendi eam. Patet igi tur verum eſſe ꝙ diximus videli cet in baptiſmo dimitti originale peccatum. non quia reddatur no bis originalis iuſtitia. Sed quia abſoluimur a debito habendi ea ⁊ inde eſt ꝙ ſicut in adam omnes moꝛimur. quia per eū priuamur originali iuſtitia ꝙ̃ habere tene mur quamdiu ſumus membꝛa eius. Sic in chriſto omnes viuifi camur quia in baptiſmo confer tur nobis per ipſum gratia bap tiſmalis ⁊ abſoluimur a debito habendi originalem iuſtitiã. Re linquẽdo ergo immaginem ade hominis terreni in quo moꝛimur per carentiam originalis iuſtitie. ⁊ debitum habendi eã ⁊ poꝛtan do imaginem chriſti hominis ce leſtis in quo viuificamur dimicti tur nobis originale peccatum. vn de apoſtolus pꝛimo ad coꝛ. xv. ad hoc nos hoꝛtatur dicẽs. quod pꝛi mus homo ex terra terrenus. ſe cundus homo de celo celeſtis. ⁊ ſubdit ꝙ ſicut poꝛtauimus ima ginem terreni ita poꝛtemus ima ginem celeſtis. vnde ibidem ait ꝙ ſicut in adam omnes moꝛiun tur ita ⁊ in chriſto omnes viuifi cabũtur. ¶ Dicamus ergo ꝙ ori ginale peccatum ratione qua di cit carentiã originalis iuſtitie nõ eſt foꝛmaliter culpa. Sed magis eſt quedam habilitas ad culpam. ratione verõ qua dicit debitũ ha bendi eam habet quod ſit foꝛma liter culpa. ex eo igitur ꝙ tene mur vel debemus habere origina lem iuſtitiã ⁊ nõ habemus eã eſt nobis culpa originalis. quare ſi i baptiſmo abſoluimur a debito ha bendi originalem iuſtitiam. remi ctitur nobis originale peccatum inquantum habet rationem cul pe. Ratio autem quare in bap tiſmo dimictitur nobis debitum habendi originalem iuſtitiam eſt. quia datur nobis gratia baptiſ malis que potioꝛ eſt ad conſequẽ dam ſalutem quam iuſtitia origi nalis. Nam ſm magiſtrum ſecun do ſententiarum per originalem iuſtitiam ſolum habebat adã qđ poſſet ſtare. non autem habebat ꝙ poſſet proficere. Sed per gra tiam baptiſmalẽ non ſolum con ſequimur quod poſſimus ſtare. Sed etiã ꝙ poſſimus pꝛoficere. quare ſi volens tranſire aquam non teneretur habere nauigiũ ſi eſſet ibi pons. quia pons in tran ſeundo eſt nauigio potioꝛ. ſic ſi vo lumꝰ ſalutẽ ꝯſeq̃ nõ tenemur ha bere originalem iuſtitiã ſi habue rimus gratiam baptiſmalẽ. quia inconſequendo ſalutem huiuſmo di gratia eſt potioꝛ quam illa iu ſtitia. ꝙ non ſic intelligendum eſt ꝙ gratia baptiſmalis ſimul cũ ori ginali iuſtitia ꝙ non eſſet potioꝛ ad conſequendum ſalutem quã ſola hmõi gr̃a. tñ h̃ gratia ſine illa potioꝛ eſt ad ꝯſequẽdũ ſalutẽ quã illa iuſtitia ſine hac gr̃a cũ per ta lẽ gr̃am poſſimꝰ mereri ⁊ pficere. p originalẽ vero iuſtitiã ſolũ ſtare. ¶ Ex hoc ꝗ apparet ꝙ licet gr̃a baptiſmalis ſimplr̃ loq̃ẽdo quã tũ ad conſequendam ſalutem ſit potioꝛ ꝙ̃ originalis iuſtitia atta

Carentia orig. iuſti tie. ẽ male ſpcõ orig. Obligatõ hñdi eã ẽ qđ foꝛale vt hẽs. 6. qli. q. 19. via. 2. ⁊ il la carẽtia ñ ẽ pura priuatio vt pulcre pbat Egi di. ibidẽ.

pater motus clementia ⁊ pietate
ordinauit vt magnus veniret me
dicus eo q ubiqz magnus iace
bat egrotus. Iſte aũt magnus me
dicus eſt dei filius aſſumens car/
nem per quam aſſumptionem to
ta natura humana ⁊ omnes homi
nes ſunt quodámodo mirabiliter
ſublimati. ita vt poſt filij dei ĩcar/
nationem omnes angeli ſe repu/
tent conſeruos noſtros. qꝛ lz ante
incarnationem permitterent an/
geli ſe adorari ab hominibus vt
patet in daniele qui cecidit in fa/
ciem ſuam. ⁊ adorauit angelum
loquentem ei. Poſt incarnatio/
nem tñ h non eſt permiſſum. nam
vt habeť in apoca. Ioánes h vo
lens facere eſt prohibitus ab an/
gelo dicente ſibi. Uide ne feceris
conſeruus tuus ſuz ⁊ fratrũ tuo/
rum. ¶ Quare cum deus preui/
derit hominem pecaturum: ⁊ pre
uiderit ſe aĩas maculatis corpori
bus infundere. quod preuidendo
ordinauit filium proprium in car
nẽ mittere. ex qua incarnatione
hũana ſpecies ſit tota ſublimata.
pz q h arguit maximam dei bo/
nitatem ⁊ clemẽtiam ex qua ſpe/
cies humana conſecuta eſt tãtum
bonuz. ¶ Tertia via ſumitur ex
bono perſonali. Nam ipſe perſo/
ne humane cõſecuntur multa bo/
na ex redẽptore noſtro. Naz ex
h ipſis perſonis humãis fiũt mul
te gratie ſpeciales. Hanc autem
viam innuit. Greg. cum peccatũ
ade ꝓpter q naſcuntur nã filij ire
⁊ aĩe infunduntur maculatis cor
poribus appellat felicem culpaz
dicens. O felix culpa que talem
ac tñ meruit hr̃e redẽptorez. Et
ſi contingat aliquas perſonas hu
manas nõ fieri participes hmõi
redemptionis. h eſt ex culpa ſua
vť ex culpa parẽtũ. nec pp h hũa
na gñō. eſt pretermittenda qn fiat
ſm oẽm gentem. ⁊ ſm oẽm na/
tionem. Sicut non debet impedi
ri pluuia que fit pp naſcendũ fru
mentum. vel pp alia terre naſcẽ/
tia. lz pluat alicubi vt priuetur ta
li fructu. ⁊ lz alicubi pluuia fa/
ciat ad deſtructionem frumẽti vt
cum frumentum eſt in arca ꝯgre
gatum. bona. n. que de ſe ſunt vni
uerſalia pp particulares defectꝰ
ſunt minime impediẽda. ¶ Pa/
tefacta ſunt ergo q̃ ĩ ꝓhemio di
cebantur. nam oſtenſum eſt quid
eſt originale peccatum. qꝛ eſt lan/
gor nature. inquantum eam inha
bilitat ad bonum. Eſt fomes pec
cati inquantum eam habilitat ad
maluz Eſt concupiſcẽtia ꝓut nos
redit pronos ad concupiſcendũ.
Eſt lex carnis vel lex membrorũ
ꝓ vt mẽbra ⁊ carnẽ facit rebellẽ
mẽti ⁊ rationi. Eſt tirãnus ꝓut nos
facit pronos ad ſeruiendum pec
cato. ¶ Scdo oſtendebatur qũo
hmõi peccatum paruulis impu/
tatur ad pẽaz. quia ſicut peccãt ſic
ordinatur ad penam. non autem
peccauerunt vt ſunt quedam per
ſone in ſe. Sed vt ſunt quedã mẽ
bra ade. Sic puniuntur vt ſunt a
de membra. non vt ſunt aliquid
in ſe ipſis. Nam originalis iuſti/
ſtitia qua priuantur per originale
peccatum. non debebatur paruu/
lis vt ſunt aliqd ĩ ſe. ſz vt ab adã
in eos erat h iuſtitia transfunden
da. Rurſus viſio diuina cuius ca
rentia peniť pena originalis pec
cati non debetur hominibus ſm
ſe. ſed eam habuiſſent. ſi in ſua
innocentia ⁊ in originali iuſticia
permanſiſſent. ¶ Tertio declara
tum eſt quomodo originale pec/
catum habet rationem culpe. Nã

cum hoc peccatum ſit carentia
iuſtitie originalis cū debito hñdi
rōne qua eſt carentia non eſt for/
malr culpa. Sed rōne debiti hñ/
di ⁊ q̄ꝛ tenemur hmōi iuſtitiā hr̄e
reputamur culpabiles. Ex quo ap
paret quod non teneamur eā hr̄e
niſi inq̄ztum ſumus membra ade.
oēs peccauimus in adā. per illuz
aūt hoīem pcm̄ intrauit in mūdū.
⁊ per pcm̄ mors. ¶ Quarto oſtē
ſum eſt quō hec noxa ſub intrat
infantes. q̄ꝛ h̄ eſt non prout ſunt q̄
dam perſone in ſe. Sed ꝓut ſunt
quedam membra ade prothopa/
rentis noſtri. ¶ Quinto oñdeba
tur quō talis noxa in baptiſmo
dimictitur. nam cum oñſum ſit eā
hr̄e rationem culpe non rōne ca/
rentie originalis iuſtitie. Sed ex
eo ꝙ tenemur hr̄e eam in bap/
tiſmo dimictitur h̄ noxa. q̄ꝛ abſol
uimur a debito hñdi talē iuſtitiaꝫ
ex tunc non vlterius nobis impu
tetur ad peccatum ſi caruerimus
ipſa. q̄m̄ vt per Augu. patuit tolli
tur in baptiſmo ꝯcupiſcētia nō vt
non ſit. ſed vt non īputetur ad pec
catum. ¶ Sexto ⁊ vltio declara
bat q̄ð decebat diuinā clementiā
⁊ bonitatē īfundere aīaꝫ corpib⁹
q̄ztūcꝫ maculatis ⁊ h̄ pp̄ triplex
bonū. vl̄e. ſpāle. ⁊ pſonale. ¶ Ue
re ḡ dñe deus tibi ſoli peccamus
⁊ vincis cum iudicaris. q̄ꝛ ī oībus
equus es ⁊ que aīalibus hoīb⁹
iniq̄ videtur. eq̄ſſima rōe ſunt ate
ꝯdita. Tu ergo ſolus bonus ⁊ pi⁹
nos ī iniquitatib⁹ ꝯcepti ſum⁹ ⁊ ī
pctis ꝯcepit nos mr̄ nr̄a. Sꝫ tu ꝓ
tua pietate miſer̄ nob̄ vt facie ad
faciē te videͥ poſſimus q̄ es hñdi
ctus in ſcl'a ſcl'oꝝ Amen.

¶ Explicit tractatus de pcō ori
ginali edit⁹ a fr̄e Egid. Ro. frum
heremitarū ordinis ſctī Auguſt.

Incipit Tractatus de Archa Noe Editus a Fratre Egidio de Roma Ordinis Sancti Auguſtini.

QUoniam in
Decretali ð fide catho
lica ſup illo verbo vna
in duabus naturis perſona. Nota
tur in apparatu. ꝙ hoc fuit figu/
ratum. in archa noe. vbi ſanctorū
redemptio per duas naturas quo
ad opinionem ⁊ veritatem. q̄ꝛ er/
go hoc dictum. videtur obſcurū.
Ideo quomodo intelligi debeat
queſiuiſti. Sciendum igitur. ꝙ ſic
videtur littera conſtruenda. hoc
ideſt quomodo fuit duplex natu/
ra in chriſto. figuratum fuit in ar
cha noe vbi ideſt in qua archa vl̄
per quam archam per duas natu
ras fuit ſanctoꝝ redemptio: quo
ad opinionem ⁊ veritatem. i. quo
ad figuram ⁊ veritatem. ipſum. n.
dictum figuratiue non eſt dictum
p expreſſionē veritatis pp̄ q̄ð p̄t di
ci q̄d opiatū: ⁊ q̄d eſtiatū: ⁊ q̄d re
latū ad veritatē. Tria ſunt igit̄ de
claranda. p̄ quidē quō ſit duplex
natura in chr̄o. ⁊ quō h̄ fuit figu/
ratum in archa noe. 2° videnduꝫ
eſt quō ibi ſiue in archa noe per
duas naturas fuit facta ſanctorū
redēptio quo ad veritatē. 3° quō
h̄ fuit quo ad opinionē. ſiue q̄ ad
figuram. Propter primū ſciendū
ꝙ dupl'r nā in chriſto pōt accipi
vel ſimpliciter. vel quodāmodo.
Simpliciter quidē fuit in chriſto
duplex natura q̄ꝛ fuit in eo diui/
nitas ⁊ humanitas. Sed quodā/
modo vel aliqualiter ex parte hu

manitatis fuit ibi alia ⁊ alia na/
tura . vel fuit ibi natura aliter ⁊
aliter ſumpta·qꝛ fuit ibi Ratio ⁊
Sēſualitas·⁊ Ratio ſuperior ⁊ in
ferior.⁊ Iraſcibilis ⁊ Cōcupiſcibi
lis· Secūdū hoc ergo dicemus·
Etiam in archa noe fuiſſe alieta/
tem ⁊ diuerſitatē naturaꝝ quadru
pliciter· P° quidā quia fuit natu
ra volatilium·⁊ greſſibilium· Na
tura etiam greſſibiliū fuit multi/
plex·ſ·rationalis ⁊ ſenſibilis quia
erant ibi hoīes ⁊ beſtie: ⁊ Rōna/
lis etiam natura·erat ibi maſcu/
lina ⁊ feminina·ſenſibilis etiā na
tura diſtinguebatur in ferocem ⁊
mitem:qꝛ erant ibi animalia fero
cia ⁊ mitia· Poſſumus autem hec
quatuor·Ad predicta quatuor ap
plicare ⁊ adaptare. vt dicamus·
ꝙ natura volatilis que eſt quaſi
celeſtis figurabat diuinitatē·Na/
tura vero greſſibilis que eſt qua/
ſi terreſtris figurabat humanita/
tem . Nā autem rationalis figu/
rabat rationem . Nā vero ſenſi/
bilis.figurabat ſenſum · ſiue ſen/
ſualitatem· Sed natura rationa/
lis maſculina figurabat rationē
ſuperiorem· feminina vero infe/
riorem· Nam inter rationem ſu/
periorem ⁊ inferiorem· ſm Aug.
in lib.de tri.eſt quaſi quodam cō
iugium.ſicut inter marē ⁊ feminā
Nā v̄o ſēſibilis ferox·ſignificabat
iraſcibilem . Mitis autem concu
piſcibilem . omnis igitur alietas
naturarum animaliū exiſtentium
in archa referri poteſt ad alietatē
nature in chriſto.ſm adaptationē
iam factam· pp quod benedictū
eſt:ꝙ hoc·i·quō fuit duplex natu/
ra in chriſto figuratū fuit ī archa
noe· ¶ Declarato ergo ꝑ quō.ſ.
duplex natura in chriſto figurata
fuit in archa noe· volumus decla

rare ſm quō.ſ· in archa noe p du
as naturas fuit ſanctoꝝ redemp
tiō facta quo ad veritatē · qđ pōt
quadrupliciter declarari· P° q̄tū
tū ad ipſas pſonas q̄ fuerūt in ar
cha noe·2° q̄tū ad illos q deſcē/
derunt ab illis·3° q̄tū ad chrīm
q aſſumpſit carnē ex earū ſtirpe:
4° q̄tū ad alia que fuerunt in ar/
cha· ¶ pp pm ē ſciēdū ꝙ q̄tū ad
ipſas pſonas que fuerūt in archa
noe v̄e per duas naturas.i·p natu
ram maſculinam ⁊ femininā fuit
in archa ſanctorum redemptio·i·
liberatio ſanctorum quo ad veri/
tatem qꝛ vere vtraqꝫ natura libe
rata fuit p archā ·pp qđ ſcribitur
gen.·6· Noe vir iuſtus atqꝫ pfect9
fuit in gn̄ationibus ſuis· De noe
·n·non eſt dubiū·ꝙ iuſtus fuit cuꝫ
intrauit in archā·Alii ēt tam ma
ſculi q̄ꝫ femine ꝓ illo tp̄e quo fue
runt in archa·Credibile eſt ꝙ mū
de ⁊ ſancte ſe tenebant·vnde que
dam gloſa ſuper illo verbo Igreſ
ſus eſt noe:⁊ filij eius ⁊ vxor eius·
⁊ vxores ⁊c·dicit ꝙ ꝯueniēt ſcri
ptura ꝯmemorat ꝙ ingreſſi ſunt
maſculi·⁊ poſtea femine qꝛ tēpus
tunc non erat vacandi ā plexibus
in q̄ daſ intelligi ꝙ mūdi ⁊ ſancti
ſe debebāt hr̄e in archa·qr̄ ſi qua
tuor maſculi ⁊ quatuor femine ſe
hn̄tes in archa redēpti ⁊ liberati
ſunt per archam ſm veritatē:⁊ qꝛ
ſic fuit Bn̄dictū ē ꝙ q̄tū ad duas
nās facta eſt ſanctorū redēptio. i·
liberatio per archā quo ad veri/
tatē·2° hoc idem patet quantum
ad illos qui deſcenderunt ab il/
lis · Nam cum per illos paucos
multiplicatum ſit totum genus
humanum· ex quo multi ſunt ſcti
et electi ſine oī figura· imo v̄e ad
litteram in duabus naturis facta
eſt redemptio,ideſt facta ē ſalus

per arcbam quo ad veritatem qꝛ
ꝺe ſm vtraq̄ʒ naturam·ſ· maſculi
nam ⁊ femininam ſunt multi ſal/
uati deſcendentes ab his qui fue
runt in arcba noe. Tertio poteſt
hoc verificari de chriſto aſſumen
te carnem de ſtirpe eorum q fue
runt in arcba· Nam cum per ſo/
los illos ſit totum genus huma/
num multiplicatum·dei filius qui
poſt diluuium venit in virginem
carnem aſſumpſit de ſtirpe eoꝛuʒ
qui fuerunt in arcba quo ad veri
taté· Igitur p duas naturas pre/
ſeruatas in arcba. facta eſt ſan/
ctoꝛum redemptio que median/
te natura maſculina ⁊ feminina
reſeruata in arcba multiplicatuʒ
eſt genus humanum vnde incar
natus eſt dei filius per quem ſan
ctoꝛum redemptio facta eſt.
Quarto hoc idem patet conſide/
rādo aīalia que fuerunt in arcba:
nam ante diluuium dicitur non
fuiſſe eſus carnium ſed poſt· Cuʒ
igitur ex aliméto ſumpto ex car
nibus aīalium exiſtentium in ar/
cba vel aliorum animalium de/
ſcendentium ex his multa corpo
ra ſanctoꝛum ſint formata mate/
rialr ſalteʒ deſeruierunt illa ani
malia ad formationem coꝛporuʒ
exiſtentium de numero electoꝛuʒ
qui ſunt ſaluati et redempti.
¶ Viſo quo modo redemptio
facta fuit per duas naturas exi/
ſtentes in arcba quo ad veritateʒ
exponendo vt expoſitum eſt·Re/
ſtat oſtendere quomodo hoc ſit
quo ad opinionem·i·quo ad figu/
ram · Cum enim in arcba facta
ſit ſalus iuſtorum·quia noe ⁊ plu
res alij iuſti ſunt ſaluati ⁊ cuʒ etiā
per arcbam figurata ſit ſalus iu/
ſtorum benedictū eſt quo ad ve
ritatem ⁊ opinionem ſiue figuraʒ
ſalus multorum. ſiue redemptio
ſanctorum ſecundū duplíceʒ na/
turam habent eé in arcba· Poſſe
m9 auté omnia illa quatuoꝛ que
primo adaptauimus ad chriſtuʒ
reſumere· oſtendentes quomodo
alietas naturarum exiſtentium in
arcba figurabat alietatem na/
turarum exiſtentium in chriſto p
quem facta eſt redemptio ſancto
rum · Poſſum9 tamé ſi volumus
in ipſa arcba deſignare quatuor
per que diſtinguebatur ſanctoꝛū
redemptio. Primum erit ex ma
gnitudíne arcbe· Secundum ex
forma. Tertium ex eius diſpoſi/
tione. Quartum vero ex eius ma
teria· ¶ Primum quidem ſic pa
tet. Nam magnitudo. ſiue longitu
do arcbe fuit 300 cumbitorum·la
titudo arcbe·50·⁊ altitudo·30·in/
quibus Aug·ait·15·de ciuita·dei
c·36·ꝙ habetur menſura huma/
ni corpoꝛis·Erat enim arcba ſex
ties longa q̄ʒ lata· ⁊ decies longa
q̄ʒ groſſa: ſm quem modum pro/
poꝛtionatum eſt corpus humanū·
bene diſpoſitum. Magnitudo igi
tur arcbe habens proportionem
corporis humani figurabat dei
filium inhumanitate venturum
per quem facta eſt ſanctoꝛum re
demptio vt ibidem innuit Augu·
2°·hoc ideʒ patet ex foꝛma arcbe
Erat·n·illa arcba ampla in parte
inferiori ⁊ arta in ſuperiori ita ꝙ
in vno cubito conſumabatur iux
ta illud ge·6·in cubito conſuma/ Sāct9 q̄ʒ
bis ſummitatatem eius·quod ſa/ Tho·ī pn°
tis deſignat pn̄tem eccleſiam in explanató
qua eſt ſalus ⁊ vbi eſt ſanctorum nis p° epi
redemptio· que quidem eccleſia ſtole ad
inferius eſt ampla: ſuperius vero Theſſ·ar/
ſtricta ⁊ í vno cubito·i· in vno ho bitraſ ec/
mine chriſto conſumabitur·vnde cleſiā par
glo·ibidé dicit ꝙ arcba illa lata cbā noe ſi
erat gurari

trat inferius vbi erant beſtie. An
guſta autem ſuperius vbi erãt bo
mines. qꝛ eccleſia vbi beſtiales bo
mines tollerat latius diſſimulat.
vbi irrationales ad ſuaȝ itaqꝫ mi
ſeriam deducitur. qꝛ quanto ſan/
tiores in eccleſia tanto pautiores.
⁊ boc vſqꝫ ad vnum qui eſt in ſũ
mo. qui ſolus eſt. ſine corruptiõe.
ſanctus natus chriſtus. Tertio h
idem pꝫ ex diſpoſitione illius ar
che: erant in archa cenacula. ⁊ tri
geſta. i. illa archa erat bicamera/
ta ⁊ tricamerata vt littera innuit.
⁊ glo. dicit ꝙ etiam erat in illa ar
cha oſtiũ in latere que omnia ſm
Aug. 15. de ciui. dei. c. 36. vbi hãc
mãm pertractat. ſic intelligendo.
qꝛ archa illa ſignificabat eccleſiã
que eſt bicamerata qꝛ continet iu
deos conuerſos. ⁊ grecos. ſiue iu
deos ⁊ gentiles: Eſt ẽt tricamera
ta. qꝛ ex tribus filijs noe multipli
catum eſt totum genus bumanuȝ
ex quo gñe bumano multi ſunt ꝯ
uerſi ad fidem dei quibus facta
eſt eccleſia. oſtiũ autem in latere
ſignificabat apertionẽ lateris in
chriſto. vt ait Aug. vnde fluxerũt
ſacramenta eccleſie. vnde eſt in/
troitus in eccleſiaȝ. ⁊ qꝛ per chri
ſtum ⁊ eccleſiam babet eſſe ſancto
rum redemptio. Ideo ipſa arche
diſpoſitio. ſãctoꝝ redẽptiõȝ ſigni
ficat. Quarto boc idem pꝫ ex ma
teria ipſius qꝛ erat ex lignis leui
gatis. i. quadratis ⁊ bitumine con
glutinatis in quadratura autem li
gnorum ſm glo. intelligitur ſan/
ctoꝝ conſtantia. qꝛ quadratum ex
omni parte firmum ſtat. Per glu
tinũ autem intelligiť vinculũ chari
tatis que perfecte ſanctos vnit.
et conglutinat. ⁊ qꝛ per conſtan/
tiam ⁊ charitatem ſaluationis ſu
mus participes redemptiõis no

ſtre. conſequens eſt ꝙ mã arche
ſic leuigata ⁊ conglutinata ſan/
ctorum redemptionẽ figurat. qꝛm
per archam continentẽ duas na/
turas babuit eſſe ſanctorum re/
demptio quo ad veritatem vt de
clarabatur. ⁊ etiaȝ quo ad opinio
nem. i. quo ad figuram vt eſt per
nunc babita manifeſtum. ⁊ bec d
queſito dicta ſufficiant.

¶ Explicit Tractatus de Arca Noe. Editus a Fratre Egidio de Roma. Ordinis Heremitarum Sancti Auguſtini.

Incipit Tractatus de Diſtinctione Articulorum Fidei. Editus a Fratre Egidio de Roma Ordinis ſancti Auguſtini.

Q Ueſiuiſtis.
ut d Articulis fidei ali
qua ſub compendio ⁊ ſub facili
ſtilo deſcriberemus. pp qd vt bo/
rum articulorum notitia aliqualr
eluceſcat. Ideo circa ipſos articu
los. ſub compendio ⁊ ſub facili ſti
lo aliqua diſcribamꝰ. ¶ Sciẽdũ
ergo ꝙ circa articulos fidei quãtũ
ad preſens ſpectat quatuor conſi/
deranda occurrunt. Primum eſt
vnde dicatur articulus. Scdm eſt
quid ſit Articulus. Tertio in quo
lumine Articuli fidei cognoſcun
tur. Quarto quomodo vł qualiter
ſit accipiendus numerus articu/
lorum de quibus breuiter per or/
dineȝ videamus. Propter primũ
ſciendum ꝙ articulus dicitur ab
arto artas. quam deriuationem

Idem h3 Egidius. ꝑ.ſen.d.4. q.1.Et i ꝓlogo.q.5. ⁊ idē h3. S.Tho.i. p.q.i.ar.8 S3 ꝯ eos ff rōs au reoli ⁊.2ª ꝯ° alphō .q.4. ꝓlo/ logi Soꝛo nes ꝓ.S. Tho. Uiđ in ca preolo. q. 1. ꝓlogi. ꝯcłione.5 Pro Egi dio ꝯſidra v̄ba ſua ꝑ ſen.d.4.q. 1.Et ſic h3 ſua ꝑnª Aureoli ſolues rōs ⁊ Alphō. ꝙ ſi nolis laboꝛare vide ſoꝛo nes gerar di ſenēſis q.3.ar. ꝑ. ꝓlogi ꝑ mi lib.ſen.

duabus de cauſis aſſumpſit. Pri mo qꝛ ipſe articulꝰ eſt quid artum ⁊ idiuiſibile. Debemus eni3 ima ginari ꝙ ſicut in alijs ſcientijs hu manitus inuentis concluſiones reducuntur ⁊ reſoluuntur in ꝑn/ cipia. ꝑncipia autem ſm ꝙ huiuſ modi non reducuntur ⁊ reſoluun tur in alia. Sic in ſacra pagina di uinitus inſpirata omnia credēda reducuntur ⁊ reſoluuntur in ipos articulos. ipſi vero articuli ſm ꝙ huiuſmodi non reducūtur nec re ſoluuntur in alia. Quare ſicut in alijs ſcientiis principia dñr eē mi nima quantitate ⁊ maxima in vir tute. ſic ⁊ i ſacra pagina. ipi articu li ſſ minimi q̄ztitate ⁊ maximi i v̄ tute Nam quilibet articulus in ſe eſt aliquo modo quid minimum. virtute tamē quilibet eſt quid ma ximum. Eo ꝙ omnia credenda vt dictum eſt creduntur ⁊ roboran/ tur per ipſos articulos. Ipſi vero articuli. ſunt quedam minima q̄ non reducūtur in alia. ſed omnia alia reducuntur ⁊ reſoluuntur in ipſa. Quare cum minimu3 ſm ꝙ huiuſmodi ſit quid artum ⁊ quid indiuiſibile bene dictum eſt. ꝙ ar ticulus vno modo dicitur ab Ar to artas. qꝛ ipſe in ſe eſt quid mi nimum. ⁊ quid artum. ⁊ quid in/ diuiſibile. Alio modo dicitur arti culus ab arto artas. eo ꝙ nos ar tat ⁊ conſtringit ad credendū nō enim ea que ſunt fidei ſunt plene nota intellectui noſtro eo ꝙ q̄zdiu ſumus in vita iſta peregrinamur a dño. Et cognoſcimus ea que ſunt fidei non clare ſed per ſpecu lum ⁊ in enigmate quia non claꝛ videmus ea que ſunt fidei ſed op3 in talibus artare ⁊ captiuare in/ tellectum noſtrum in obſequium chriſti. Articulus igitur dicit ab arto artas eo ꝙ per ipſum ad cre

dendū artamur. ¶ Uiſo vnde di catur articulus de leui pateꝛ. pōt qđ ſit articulus pōt.n. articulus ſic deſcribi ꝙ ē indiuiſibilis veritas credendoꝝ. Et cum diuiſimus ⁊ diſtinximus ipſa credēda partes ille ad quas ſtat diuiſio que nō vl terius diuiduntur dñr articuli. qꝛ o3 articulos eē quaſdā indiuiſibi les veritates. Uerum qꝛ nō oīs in diuiſibilis veritas eſt articulus fi dei. ſ3 ſolū idiuiſibilis v̄itas credē doꝝ ⁊ ꝑtinētiū ad ſalutē. Jō ſatis pōt eſſe predicta deſcriptio ma/ nifeſta. v3 ꝙ articulus eſt indiuiſi bilis veritas credendoꝝ. Sed tū hoc in ſequentibus clarius pate/ fiet. ¶ Oſtenſo vnde dꝛ articulꝰ ⁊ quid ſit ſm oꝛdinem pretaxatū Reliquu3 eſt oñdere in quo lumi ne articuli fidei cognoſcunꝛ. Sciē du3 igitur. ꝙ deus cognoſciꝛ tri/ pliciter in triplici lumine. Cogno ſcitur.n. per creaturam. per ſcrip turam. ⁊ per eſſentiam. cognoſciꝛ ēt in lūine intelł̄s agentis ſiue i lu mine nobis nāłr indito. ⁊ i lumine fidei. ⁊ in lumine glorie ꝑ creatu ras ergo cognoſcitur in lumine i telł̄s agētis. ſiue in lumīe nob nāłr indito. Per ſcripturas v̄o cogno ſcitur in lumine fidei qđ nō ē nob nāłr inditum. Sed per eſſentiam cognoſcitur in lumine glorie. P° .n. mō v3 per creaturas in lumīe intelł̄s agētis cognouerunt deum ꝑhi. 2° per ſcripturas in lumine fidei cognouerūt eū theologi. S3 3° mō per eſſentiā in lumine gl̄ie cognoſcunt ipſu3 ſcti q ſūt i pr̄ia: Si ḡ ſcire cupimus in q̄ lumi co gnoſcūtur credēda. p3 ꝙ non co/ gnoſcunꝛ in lumine intelł̄s agētis ſiue in lumine nob nāłr indito. qꝛ tale lumen non ſufficit ad talia in telligēda. Rurſus cū cognitio cre dendoꝝ de qua loquimur ad ꝑūs ſit

Lege eam dē ſniaꝫ ꝑ ꝓlogo pri mi ſen.

obſcura ⁊ enigmatica lumē vero glīe ſit aptū ⁊ claꝝ. nō eſt hmōi cognitio in lumine glīe. Relinqͥ ḡ ꝙ ſit hmōi cognitio in lūīe fidei. Pꝫ ḡ in q̄ lūīe articuli fidei coſgnoſcuntur. qꝛ ſolū in lūīe fidei.

Eādē ſnīā hꝫ lib. ꝑ. ð diuina ſapiētiā ſupꝑ. Eructauit cor meū. 44.

¶ Reſtat ḡ 4°. declarandū quō vel qualr̄ ſit accipiendus numer9 articuloꝝ fidei. Ad cuius notitiā eſt ſciendum ꝙ articuli fidei nūero ſūt. 14. q gdē ſic diſtingui pñt. Nā hoꝝ. 7. ſunt pertinentes ad diuinitatē ⁊. 7. ad hūanitatē. ſeptē āt ꝑtinētes ad diuinitatē ſic accipiūt in diuinitate āt ꝯſideranda ē viniſtas eēntie. ⁊ trinitas pſonaꝝ. Rurſ9 i ipſis trib9 pſonis. q̄dā ap.ppriāt pſonis. Circa diuinitatē igit̄ erunt. 7. articl̄i q̄tuor ꝑtinētes ad vnitatē eſſentie. Tres pertinētes ad appropriata triū pſonaꝝ. Eſt igr̄ prim9 articulus ð ipſa diuina eēntia ſiue diuinitate eſſentię. diuine. Cū dr̄ Credo in deū. Scðs aūt articl̄9 ē de pſona prīs cū dr̄ prēꝫ oīpotētē. Tertius vō ē de pſona filij: cū dr̄ ⁊ i Jeſū chr̄ꝫ filiū ei9 vnigenitū dñm nr̄m. q̄rt9 āt articul9 eſt de pſona ſpūs. ſ. cū dr̄ credo i ſpm̄. ſ. Tres āt ſič dcm̄ ē ꝑtinent ad ap.ppriata pſonaꝝ q̄ꝝ. Prim9 ē ð ap.ppriato prīs. cū dr̄ Creatorē celi terre. Nā creatio īnitit potētie. ⁊ iō pt ap.ppari prī rōe potētie. q̄ztū ḡ ad h̄ dr̄ creatorē celi ⁊ terre. Scðs vō articul9 ē de ap.ppriato ſpūs. ſ. cui rōne bonitatis pt ap.ppari pcōꝝ remiſſio ⁊ ſcōꝝ cōio ⁊ ſctitas catholice eccl̄ie ⁊ iō dr̄. ſctā3 eccl̄iā chatolicā cōionē ſanctoꝝ. Remiſſionē pctōꝝ. Terſtius articulus eſt de ap.ppriato filij cui quia reſurrexit i carne aſſumpta poteſt ap.ppriari reſurrectio carnis. Et vita eterna quam plenē habebimus poſt huiuſmodi reſurrectionē. Et quo ad h̄ dr̄. Carſnis reſurrectionē ⁊ vitā eternam Amen. Sic ergo pñt accipi ſeptē articuli pertinentes ad diuinitatē licet non eodem ordine ponātur in Credo. Poſſunt autē ⁊ alio mō diſtingui. ſeptē articuli pertinētes ad diuinitatem vt vnus articulus ſit de diuina eſſentia. Tres auſtem ſint de tribus perſonis vꝫ de patre filio ⁊. S. S. ⁊ Tres ſint de ipſis diuinis operibus. quoꝝ priſmus eſt peccatoꝝ remiſſio. Scðs eſt mortuoꝝ reſurrectio. Tertius eſt premioꝝ retributio ē igr̄. pm9 articulus. de diuina eſſentia cū dr̄ Credo in deū. ſcðs de perſona. p. cum dr̄ patrem oīpotentem creatorem celi ⁊ terre. tertius eſt de pſona filij. cum dr̄ ⁊ in Jeſum chriſtum filium eius vnicum dominū noſtrum. quartus autem eſt de pſona ſpiritus. ſ. Cum dicitur Credo in. S. S. quintus vō eſt ð opa diuina qð eſt pcōꝝ remiſſio. cū dr̄ remiſſionē pcōꝝ. ſextus vero eſt ð alio ope diuino quod eſt mortuoꝝ reſurrectio cum dr̄ carnis reſurſrectionē. ſeptimus vero eſt ð ope diuino qð eſt eterne mercedis retributio cū dr̄ vitā eternam amē.

Vid̄ iſtaꝫ diſtinctione in. S. Tho. 2. 2. q. 1. ar. 8.

¶ Aduertendū eſt autē ꝙ differt hec aſſignatio a prima qꝛ de toto illo artic̄lo. Carnis reſurrectionē vitam eternā fiebat vnus articuſlus hic aūt fiunt duo. hec igitur aſſignatio diuidit articulum qui erat ibi ſeptimus. Jlla vero diuiſdit ſecundum articulum. ſiue taſmen ſic fiet. ſiue non ſemper taſmen aſſignantur ſeptem articuli pertinentes ad diuinitatem. Sepſtem autem alij ad humanitatem. Quoꝝ primus eſt. ð ꝯceptiōe chr̄i cū dr̄ ꝙ ꝯceptus ē ð ſpū. ſ. Scðs ē ð natiuitate chriſti cum dr̄ Natus

ex Maria vergine. Tertius ē de
morte: paſſione. ⁊ ſepultura chri/
ſti. Cum dicitur paſſus ſub pon/
tio pilato. Crucifixus. mortuus. ⁊
ſepultus. Quartus eſt de eius de
ſcenſu ad inferos: Cum dicitur
deſcendit ad inferos. Quintus ē
de eius reſurrectione. Cum dici/
tur Tertia die reſurrexit a mortuis
Sextus ē de eius aſcentione. cū
dicitur. Aſcendit in celum ſedet
ad dexterā patris omnipotentis.
Septimus eſt de eius aduētu ad
iudiciū. Cum dicitur. Et iterum
ven. eſt cū glo. iudi. vi. ⁊ mortuos.
Iſti ergo ſunt articuli. Diuiſimus
enim ⁊ diſtinximus ipſum Credo
in. 14 partes. quelibet autem iſta
rum partium. Remanet in diuiſi
bilis qꝛ quelibet iſtaruꝫ per ſe eſt
articulus. qui eſt indiuiſibilis ve/
ritas credendorū vt ſuperius fuit
patefactum. Aduertendum tamē

Habet eā dē ſniam. S. tho. 3° di. 25. q. 2. ar. 2. q. 1. Ad. 4.

ꝙ articulus eſt indiuiſibilis veri
tas vel actu. qꝛ non vlterius diui/
ditur. vel potentia. qꝛ non pōt vlte
rius diuidi. Nam dicitur vnus ar
ticulus. Credo in deū. ⁊ totū hoc
etiam dicitur vnus alius articu/
lus. paſſus ſub pontio pilato. Cru
cifixus. mor. ⁊ ſepultus. quolibet
ergo iſtoꝝ eſt indiuiſibilis veritas
qꝛ vnumquodqꝫ hoꝝ ſub vno arti
culo collocatur. Aliter tamen eſt
indiuiſibilis veritas hic articulus
.ſ. Credo in deum. Et aliter iſte
paſſus ſub pontio pilato. ⁊c. Nam
iſte Articulus. ſ. Credo in deum
eſt indiuiſibilis in actu ⁊ in poten
tia. Actu eo ꝙ vlterius non diui/
ditur. potentia vero eo ꝙ nō po
teſt vlterius diuidi. Sed iſte alius
Articulus. ſ. paſſus ſub pon. pi. ⁊c.
Eſt quid indiuiſibile qꝛ eccleſia
non diuidit ipſum ſed totum hoc
accipit ꝓ vno articulo. poſſet ta/
men diuidi. ⁊ poſſent inde fieri
tres articuli. Ita ꝙ vnus articu/
lus eēt ḋ paſſione. ſecūdus de mor
te. tertius vero de ſepultura. Pa
tet ergo qualiter articulus eſt in/
diuiſibilis veritas. ⁊ vnde dica/
tur articulus. Et in quo lumine ar
ticulus cognoſcatur ⁊ quot ſunt
artic̄li qꝛ. 14. ſeptē ꝑtinētes ad di
uinitatem. ⁊. 7. pertinentes ad hu
manitatem. ⁊ etiam patet quali/
ter aſſumātur. ¶ Quidā autē di
ſtingunt huiuſmodi articulos in.
12. partes iuxta numerū. 12. apo
ſtolorum. Dicunt enim Symbo/
lum articulorum quod cōtinetur
in Credo ediderunt. 12. apoſtoli
quorum quilibet dedit vnā clau/
ſulam quā clauſulaꝫ ſiue particu
lam. Appellant articulum. ⁊ quia
fuerūt. 12. apoſtoli. Ideo ſunt. 12.
articuli. Hoc autem dictum. nr̄uꝫ
intellectum non quietat. Nā ſi ſꝫ
hunc modum ponendi vellemus
accipere numerum articulorum.
Tunc ſi vnus apoſtolus compo/
ſuiſſet totum Credo. non eſſet niſi
vnus articulus. Ex quo numerus
articuloꝝ debet ſumi ſm eos iux
ta numerum apoſtoloꝝ quod ridi
culoſe dici videtur. Prima ḋo via
eligibilior ē vt. ſ. accipiatur nume
rus articuloꝝ ſm clauſulas con/
tentas in Credo quarum alique
pertinent ad diuinitatem. ⁊ aliq̄
ad humanitatem. vt eſt perhabi/
ta manifeſtum. Secunda autē via
non eſt ita eligibilis vt. ſ. accipia/
tur numerus articulorum iuxta
numeruꝫ apoſtoꝝ. verumtñ ſi om
nes articuli fidei ad. 12. apoſtolos
reducerentur ita ꝙ eſſent. 12. arti
culi. ſm ꝙ ſunt. 12. apoſtoli. Tunc
dicere poſſemus ꝙ in Credo nu
merat̄ vnus articulus pertinens
ad patrem. Sex ad filium. ⁊ quinqꝫ

ad ſpiritum.ſ.quantum enim ad perſonam patris dicitur Credo in deum patrem omnipotentem. Creatorem celi ⁊ terre. Sex vero pertinentes ad perſonam filij ſic poſſent accipi videlicet ꝙ vnus eſſet de perſona filij quantum ad conceptionē cum dicitur conceptus eſt de ſpiritu ſancto. Secundus eſt de perſona eiuſdē quantum ad ipſius natiuitatē. cū dicitur nat9 ex Maria Uergine. Tertius autem eſſet de paſſione. morte. ⁊ ſepultura. cum dicit paſſus ſub pontio pilato crucifixus mortuus ⁊ ſepul. Quartus vero eēt de eius deſcenſu ad inferos ⁊ de eius reſurrectione cū dicit deſcendit ad inferos. tertia die reſurrexit ad mortuis. Quintus eēt de eius aſcenſione. cū dicit Aſcēdit ad celos. ſedet ad dexteram dei patris omnipotentis. Sextus vero eſſet de eius adventu ad iudicium cum dicitur. Inde venturus eſt iudicare viuos ⁊ mortuos. Quinqꝫ autem pertinētes ad ſpiritū ſanctuꝫ ſic pn̄t accipi. qꝛ Primus eſſet de ipſa perſona. S. S. cum dicitur credo in ſpiritū ſanctum. Secundus vero eſſet ꝺ opere eius. quo vnit ⁊ ſanctificat eccleſiam. Cum dicitur ſanctam eccleſiam catholicam cōionem ſanctorum. Tertius autem eſſet ꝺ remiſſione peccatorum cum dicitur Remiſſionē peccatoꝝ. Quartus vero eſſet de reſurrectione mortuorum. Cuꝫ dicitur carnis reſurrectionē. Quintus vero eſſet de Retributione mortuorum. Cum dicitur Uitam eternam amen. Nam omnia iſta quatuor. ſ. eccleſie ſanctificatio. peccatoruꝫ remiſſio. mortuorum reſuſcitatio. ⁊ vite eterne retributio poſſunt aliquo modo apropriari ſpiritui S. Erunt ergo ſm̄ hoc. 12. articuli fidei quoruꝫ vnus pertinet ad perſonam patris. Sex ad perſona filij. ⁊. qnqꝫ. ad ſpiritū ſanctū vt eſt perhabita. manifeſtum. Et hec de diſtinctione Articulorum fidei dicta ſufficiāt. Ad Preſens Laus ſit chriſto. filio dei vnigenito qui cum. p. S. S. eſt vnus deus benedictus in ſecul.

¶ Explicit Tractatus de diſtinctione Articulorum Fidei. Editus a Fratre Egidio de roma ordinis fratrum heremitarum ſancti Auguſtini.

Incipit Explanatio cuiuſdam loci Egidij

Qui videtur obſcurioris intelligentie. q. 3. plogi. primi ſen. a Fratre Eremito Ordinis Sancti Auguſtini edita.

Uerba Egidij ſunt hec.

Ex quo etiā patet ꝙ ꝺbm ⁊ materia In arte: ſumuntur. Ad ſilitudinē ſbd ⁊ materie In nā. Non in ſenſu .l ꝫ obiectum principale. ⁊ ſecūdariū poſſunt ſumi in ſcla. per ſilitudinē eorum que ſunt in ſenſu. ⁊c.

Tanta fuit hoꝝ verboruꝫ occultatio vt pleraſqꝫ doctoꝝ viroꝝ mētes fatigauerit. Alij vna. Alij pluribus nō ꝯtenti ex poſitionibus veꝝ. An Egidij viſcera. ſua intelligentia. ſub intrauerint Egidius iudicet.

Nos v̊o nō vt eoꝝ explanationes reprehēdimus ad q̄s nō attingimus. ſz a more v̊itatis dabim9 Egidij v̊bis cū intellectū quē melius mēte capimus ⁊ quē magis ītelligētiā nr̄az qetare vr̄. ⁊ quē magis Egidij verbis ꝯſonū eſſe arbitramur. Egidius ḡ p̄ p̄mittit diſtinctionē vnā de duplici forā .ſ. ſbali ⁊ accidentali. vel de duplici actu ſbali ⁊ accidētali. ⁊ diſtinctionē aliā de duplici potentia .ſ. ad actū accidētalē. ⁊ ad actū eſſentialē. ⁊ diſtinctionē de duplici obto .ſ. principali ⁊ ſecūdario: poſtea ponit horū obtoꝝ diſtam. Et aliā diſtinctionē ꝺ duplici lūine .ſ. nāli. ⁊ ſupnāli Et aliā diſtinctionē de duplici actualitate quā ſortit ſcia. aliā ab obo aliā a lūine. Et poſt ſmuit aliā diſtinctioꝫ. ꝺ duplici potētia .ſ. eēntiali ⁊ accidentali ⁊ qm̄ ipſe p̄ nūc non declarat iſtā diſtinctionē declarem9 nos pro Nouicijs ī theologia. dicimus ḡ. ꝙ iſta diſtinctio eſt poſita ab Ariſt. 8. phyſi. t. c. 32. Et illa dr̄ eſſe in potentia eēntiali. qn̄ eſt necc̄a maioꝛ traſmutatio qꝛ Talia ſunt magis in potentia mē ⁊ magis remota ab actu vt ſtant Accidentalis v̊o qn̄ vel nulla vel modica necc̄a eſt tranſmutatio. Ea ḡ que ſunt magis in potentia eſſentiali plus hn̄t de potētialitate q̄ ea in accidentali plus hn̄t de actualitate ⁊ ſunt minus ī potentia ⁊ magis in actu. tūc dic̄ ꝙ obtum ſecūdariū eſt magis in potentia eſſentiali primariū v̊o ē magis in potentia accidentali.

De iſto duplici lumine. vide .5. ql. q. 8. Et. p. ſen. d. 17. q. 1.

¶ [illegible] preaceptis reſumamus. q. Egidij clarioꝛibus verbis ⁊ dicamus ꝙ ī [illegible]ibus illud dr̄ mā ꝙ nullā includit actualitatē. ſmo ſuapte nā eam excludit tā accidētalē ꝙ̄ eſſentialē ſmo eſt in pura potentia ad vtrāqꝫ actualitatem. Sbm illud dr̄ qđ includit neccīo eſſentialē ⁊ ſbalē actualitatē. Licꝫ h̄ tn̄ eſt in potentia ad actualitatē accidentalem. Sic preciſe et adequate eſt in ipſis ſcientijs: habitibus: ⁊ artibus. Mā dr̄ qđ non cōſideratur p̄ pſe ⁊ principalr̄. ſz alterigratia introducitur. Obꝫ v̊o principale dr̄ illud qđ p̄ pſe ⁊ principalr̄ conſideratur. ⁊ includit eſſētialē actualitatē ipſi ſcie necc̄aꝫ ⁊ iſtud obm dic̄ ipſe Egi. ꝙ eſt in potentia ad actualitatē luminis nālis .ſ. intellc̄s agentis. cuius virtute obtuꝫ eſt potens mouere potentiā. Et iſta tn̄ actualitas non eſt eſſentialis ſed accidentalis ⁊ iſta ēt actualitas in minus ſe hēt ad ipꝫ habitū ſiue ſciaꝫ. q̄ꝫ actualitas quā ipſa ſcia ſortitur ab obo principali. Tunc vult inferre duo corollaria vnū non explicauit ⁊ eſt ꝙ qꝛ deus eſt obm primariuꝫ primū ⁊ p ſe in ipſa theologia idō ex tali ſilitudine ⁊ ꝯparatione ſumenda eſt ratio ꝯhendi ac limitādi ſbm ipꝫ theologie. Et ꝙ deus. ſub rōne limitata. finita. ⁊ ꝯcta eſt ſbꝫ theologie. tā beatoꝝ. q̄ꝫ viatoꝝ lꝫ ī illa ſit de9 ſbm ī re glorificās Jn nr̄a ī ſpe glorificās vt dixit. 3. q̄li. q. 2. Scōm corollariū ꝓponit ⁊ dic̄. ex q̄ pꝫ ꝙ ſbꝫ ⁊ mā inarte. ⁊c. Pro clarioꝛi notitia illi9 v̊bi. Nō in ſenſu. Aduerte ꝙ .S. Tho. 1. pte. q. 1. ar. 7. declarat deū eē ſbꝫ ī theologia p ſilitudinē ⁊ ꝯparōꝫ obti ad potētiā ſenſitiuā. ⁊ rō thome poſſet ſic erigi. obtum alicuius potentie vel habitus eſt id cuius rōe oīa referuntur ad potentiā vl̄ habitū. ḡ ſbm ſcie eſt id ſub cuius rōe omnia ꝯſideranꝯ in ſcia Añs pꝫ in exēplo viſus q eſt potentia ſenſitiua. quaſi diceret. S. Tho.

ſic obm ſenſibile ad potentiã ſenſitiuã. Sic ſbm ad ſciam. Sʒ dubita ret forte aliqs ⁊ diceret q̃ S. Tho. non loqͤ de potentia ſenſitiua. ſiue de ſenſu. Rñdeo ⁊ dico q̃ ſic q̃d pbo p v̄ba q̃ ſequuntur in lra. S. Tho. ſeqͤ. n. ⁊ ait pprie aũt illud aſſignaͤ obm alicuius potentie vel habit9 ſub cui9 rõe oĩa referunͤ ad potẽtiã vel habitũ Et de ſenſu ſeqͤ ſic hõ ⁊ lapis referuntur ad viſum vt ſſ colorata vñ coloratũ eſt pprĩũ obm viſus. I theologia aũt oĩa ptractanͤ ſub rõe dei ⁊c. Iſta ſilitudo ab Egi dio non acceptaͤ. ſed illa q̃ ipſe poſuit. ſ. ſic ſe hʒ ſbm ⁊ mã in artibus ſic mã ad ſbm in nãlibus. tũc ꝯ thome ꝑaratõʒ ſubiũgit Nõ in ſẽſu. i. Modus declarandi deũ eſſe ſbm in theologia: dʒ ſumi ex ſilitudine ⁊ ꝑarõne ſbti ad mãm in nãlibus. nõ ex ſilitudine ⁊ ꝑarõne obti ſenſi bilis ad potentiã ſenſitiuam. iõ dixit Egi. nõ in ſenſu Ex qbus aliq̃ in fero. Primũ thomas ⁊ Egi. ꝯcordãt in ꝯcl'one pncipali differunt i mõ ꝯcludendi ⁊ declarandi ꝯcl'onẽ Infero ſcdo q̃ obm ſcdariũ pt ſumi in ſcia p ſilitudinẽ eoꝝ q̃ ſunt in ſenſu. h̄ corollariũ ponit ẽt Egi. ⁊ q̃. q. nõ ſit de ſcdario ſʒ pmario obto: Iõ itellige de obto pmario. q. Egidij. ⁊ Thome. Infero Tertio q̃ duo ſunt modi declarãdi illã ꝯcl'onẽ De9 eſt ſbm in theologia. alteꝝ Tho. alterũ Egidij q vĩ rõabilioꝝ. h̄ ſunt q̃ I tercurrẽter ſcripſimus ſup illa obſcuriſſima ac recõditiſſima v̄ba Egi dij ſi ſic ſunt intelligẽda vt diximus deo optio q illũinat oẽs hoĩes gr̃e agãͤ. ſin min9 alijs õdim9 auſã pgrẽdi rei huius v̄itatẽ.

Laus Deo. Finis.

Thõs. R. p. Hieronyme Egidij nr̃i q̃ pſtra opuſcula verũ nõnulli turpe putãt alijs pdeſ ſe Dolẽtq̃ cũ alios cernũt alienã ſapiẽtiã ma nifeſtaͤ y ſua nõ edũt. alienã ſapientiã ac labo res recõdũt Tũc ſe doctos putãt cũ alijs õtra hũt. hijs ñ rõ ſʒ edax liuoꝛ dñaͤ ⁊ ꝯſcia remur murãte ore lacerãt q̃d corde pbaͤ cogñͤ. Sʒ h̄ ſenectias comedũt (vt pꝛuerbio dĩ) Ab eo hoĩm gñe innocentiã meã defẽdes tua qua ſo les vti humanitate. Uale.

Jo. Camertheon. In liuidos Carmen.

I Liber ſdextras hoĩuʒ / qbus alma minerua
Cordi eſt. ⁊ vulgi pectoꝛa craſſa fuge
Ne tibi liuoꝛ edax noceat / Tu liuida tecta
Peſtis moꝛe caue / Cãdoꝛ vbiq̃ placet
In vidus (vt mos eſt) poſtq̃ te leſit aperte
Fonte tuo clauſus Tollet / At inde ſitim
Sicui (q̃d fateoꝛ) paruus laboꝛ iſte videtur.
Quid. tibi non placuit iã Caruiſſe potes.

Ad Aegidianos Carmen.

Perſarũ regis non plures arcula gẽmas
Clauſit: q̃ꝫ hoc varias nobile cludit opus.

Jo. Philocali Troiani carmen.

Coꝛpoꝛa poſt cineres iterũ ſurgẽtia / priſcis
Dicta minus / ſʒ nec credita Philoſophis.
Aetherias vt Quiſq̃ꝫ domos / vl' Tartara / ſit
A prima Expetet Luce puerperij. (to
Parua loquoꝛ / nos q̃cũq̃ꝫ excedere ſenſus
Scimus / ⁊ in paucis ſcripta voluminib9.
Aegidi breue mõſtrat op9: õ puluere nuper
Erutũ / ⁊ obſcuris vix mõ de tenebris
Ad te iã pꝛoperat / tecũq̃ꝫ Hieronyme vitã
Soꝛtiri / inq̃ꝫ tuis eſſe cupit manibus.
Accipe / nã pꝛio decet hic te iure libellus
Doctrine immenſe coꝛporis exigui.
Finis.

Fuerũt hec opuſcula Impꝛeſſa Neapoli per Antoniũ de Friʒis de Coꝛinaldo. Anno Dñi. 1525. Die. 8. Octobꝛis.